

AVUSTRALYA
PAZARA GİRİŞ REHBERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Melburn Ticaret Ataşeliği
Sidney Ticaret Ataşeliği

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Coğrafi Konum	1
1.2. Siyasi ve İdari Yapı.....	1
1.3. Nüfus ve İstihdam.....	1
1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre.....	2
2. MAKRO EKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER.....	2
2.1. Avustralya'nın Genel Ekonomik Görünümü	2
2.2. Temel Ekonomik Göstergeler.....	3
2.3. Sektörel Gelişmeler.....	7
3. AVUSTRALYA PAZARININ GENEL ÖZELLİKLERİ	12
3.1. Dağıtım Kanalları	13
3.2. Fikri Sınai Mülkiyet Hakları.....	14
3.3. Tüketici Eğilimleri.....	14
3.4. Perakende Ticaret	15
3.5. Kamu İhaleleri	16
4. AVUSTRALYA DIŞ TİCARETİ.....	17
4.1. Avustralya'nın Genel Ekonomik Görünümü	17
4.2. İhracat	26
4.3. İthalat	27
4.4. Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA).....	27
4.4.1. Yürürlükteki Serbest Ticaret Anlaşmaları	28
4.4.2. İmzalanmış Ancak Henüz Yürürlüğe Girmemiş Olan Serbest Ticaret Anlaşmaları	28
4.4.3. Avustralya-AB Serbest Ticaret Anlaşması Müzakereleri	28
4.5. Avustralya-Çin Arasında Yaşamakta Olan Gerginlik ve Muhtemel Yansımaları	29
5. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	30
5.1. Dış Ticaret Mevzuatı (İhracat-İthalat Rejimi)	30
5.2. İthalat için Gerekli Belgeler.....	31
5.3. Gümrük Giriş Beyannamesi, Gümrük Değeri ve Gümrük Vergileri	32
5.4. İç Vergiler ve Oranları.....	33
5.5. Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar	34
5.6. Test Etme, Muayene ve Belgelendirme	36
5.7. İthalat Lisansları ve İthalatı Kontrole Tabi Ürünler.....	37
5.8. Sağlık/Bitki Sağlığı.....	39
5.9. Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme	39
5.9.1. Gıda Etiketlemesi.....	40
5.10. Geçici İthalat.....	45

5.11. Menşe Ülke	46
5.12. Devlet Alımları	46
5.13. İhracat Yardımları.....	47
5.14. Teknik Engeller.....	48
5.15. Diğer Hususlar	48
5.15.1. “Kahverengi Kokarca Böceği - Brown Marmorated Stink Bug (BMSB)” ile Mücadele Tedbirleri	48
5.15.2. “Khapra Beetle” Böceği ile Mücadele Tedbirleri	49
5.15.3. Havayolu ile Taşımada Sınırlama.....	52
5.15.4. İthalatta Haksız Rekabete Karşı Uygulamalar	52
5.16. E-Ticaret	54
5.16.1. E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler	56
5.16.2. Yurtiçi E-Ticaret (B2C)	57
5.16.3. Sınır Ötesi E-Ticaret	57
5.16.4. Ödeme Yöntemleri.....	59
5.16.5. Mobil E-Ticaret.....	59
5.16.6. E-Ticarete Yönelik Beklenti ve Öngörüler	59
6. AVUSTRALYA ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	60
6.1. Tarım ve Hayvancılık	62
6.2. İmalat Sanayi	63
6.3. Doğal Kaynaklar ve Madencilik	65
6.4. Enerji ve Gaz	65
6.5. İnşaat Sanayi.....	68
6.5.1. Avustralya’nın Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2022-23 Yılı Bilgileri ve 2023-2024 Yılı Beklentileri	69
6.6. Perakende Ticaret	72
6.6.1. Zincir Süpermarket Tedarik Yapısı	72
6.7. Hizmetler	74
6.8. Bilişim.....	75
7. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	78
7.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü	78
7.2. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı.....	81
7.3. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar	84
7.3.1. Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri	86
7.3.2. Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar	87
7.3.2.1. Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık.....	87
7.3.2.2. Vergi Hukukunda Ayrımcılık	88
7.3.2.3. Yabancıların Serbest Dolaşımı	89

7.4. Yatırım Teşvik Mevzuatı	90
7.5. Serbest Bölgeler	92
7.6. Avustralya’da Türk Yatırımları: Sektörler ve Karşılaşılan Sorunlar	93
7.6.1. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar.....	94
7.7. Yatırımcılar için Yararlı Bilgiler	95
8. TÜRKİYE İLE TİCARET.....	95
8.1. Genel Durum.....	95
8.2. Türkiye-Avustralya Dış Ticareti	96
8.2.1. Yürürlükte Olan Anlaşma ve Protokoller	96
8.2.2. Müzakeresi Süren Anlaşma ve Protokoller.....	97
8.2.2.1. Türkiye – Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması	97
8.2.3. Karma Ekonomik Komisyon Mekanizması.....	98
8.2.4. İş Konseyi	98
8.3. Türkiye ile Ticarete Gündem Konuları.....	98
8.3.1. 1 Kg Üzeri Elektromekanik Cihazların Havayoluyla Gönderilmesinde Yaşanmakta Olan Sorun	98
8.3.2. Avustralya’ya Yönelik Yaş Meyve ve Sebze İhracatı	99
8.3.3. Avustralya’ya Yönelik Süt Ürünleri, Balık ve Kanatlı Eti İhracatı	99
8.3.4. Helal Akrediyasyon Sertifikası	99
8.3.5. Yenilenebilir Enerji Konusunda İş Birliği	99
8.3.6. Karşılıklı Ticaret ve Yatırım Heyetleri Düzenlenmesi	100
8.3.7. Uzak Ülkeler Stratejisi.....	100
8.4. Türkiye’nin Avustralya’ya İhracatında Başlıca Ürünler.....	100
8.5. Türkiye’nin Avustralya’dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler	101
9. İHRACATTA POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖR VE ÜRÜNLER.....	101
9.1. Potansiyel Yatırım Alanları	101
9.2. Gıda İşleme Sanayi	104
9.3. Otomotiv Oto Yan Sanayi Sektörü	105
9.4. Havacılık ve Savunma Sanayi	105
9.5. Tarım Makinaları ve Aksamları.....	106
9.6. Hazır Giyim-Tekstil.....	106
9.7. Mobilya ve Türleri.....	108
9.8. Kağıt ve Orman Ürünleri	110
9.9. İnşaat ve Teknik Müşavirlik	112
9.9.1. Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar	115
9.9.2. Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı.....	115
9.9.3. Kalifiye İşgücü.....	115
9.9.4. Ülkede Müteahhitlik Projesi Yürüten 3. Ülkeler ve Firmaları.....	116

9.9.5. Ülke Firmaları ile İş Birliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.).....	116
9.9.6. Ülkede Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2021-22 Yılı Bilgileri ve 2023-24 Yılı Beklentileri	116
9.9.7. Sektörel İş Fırsatları.....	118
10. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....	120
10.1. İş Kültürü.....	120
10.2. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler.....	123
10.3. Para Kullanımı.....	124
10.4. Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri.....	124
10.5. Yerel Saat.....	124
10.6. Pasaport ve Vize İşlemleri.....	124
11. ŞİRKET KURULUMU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	125
11.1. Şirket Türleri.....	125
11.2. Şirket Kurma Prosedürü.....	125
11.3. Vergi Uygulamaları.....	128
11.4. Bankacılık Mevzuatı.....	130
11.5. Sosyal Güvenlik Uygulamaları.....	130
11.6. Vizeler (Çalışma, Oturma İzinleri, Geçici Çalışma Vizesi, Başvuru Mercii vb. Bilgiler).....	131
12. ÖNEMLİ ADRESLER VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	133
12.1. Sanayi ve Ticaret Odaları.....	133
12.2. İthalat ve İhracat ile İlgili Kurum ve Kuruluşlar.....	134
12.3. Büyükelçilik, Başkonsolosluk ve Müşavirlik İletişim Bilgileri.....	136
12.4. İş Dernekleri.....	137
12.5. Ulaşılabilecek Hukuki ve Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler.....	137
12.6. Türkçe Hizmet Veren Hukuk Büroları.....	137
12.7. Türkçe Hizmet Veren Muhasebe Büroları.....	139
12.8. Türkçe Hizmet Veren Danışmanlık ve B2B Firması.....	140

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Coğrafi Konum

Avustralya güney yarımkürede Pasifik ve Hint Okyanusları arasında yer alan dünyanın beşinci kıtası ve bir kıta ülkesidir. 7.682.300 km² yüzölçümü ile Türkiye'nin yaklaşık on katı büyüklükte olan ülkenin, doğu ve batı uçları arasındaki mesafe Madrid-Moskova arasındaki mesafeye eşittir. Ülkenin %40'ı Oğlak dönencesi ile Ekvator arasında yer alır. Dünyanın en eski kıta parçalarından biri olduğu için dağlarla kaplı, güneydoğu bölgesi hariç, genellikle düz bir arazi yapısına sahiptir. Dolayısıyla arazi yapısı olarak, çoğunlukla alçak plato ve çöllerle kaplı olup, güneydoğusunda verimli topraklar bulunmaktadır. Ülkenin toplam arazisinin yaklaşık %52,9'u tarımsal işletmeler tarafından kullanılmaktadır. Yükseklik ortalamasının 300 metreyi geçmediği Avustralya'nın en yüksek noktası denizden 2230 metre yükseklikteki Kosciusko Dağı'dır.

İklim, bölgelere göre farklılık göstermektedir. İç kesimler kurak ve yarı kurak, güneyi ve doğusu ılıman, kuzeyi tropikal iklim özellikleri göstermektedir. Sidney'in de içinde bulunduğu New South Wales eyaleti, nemli ve ılıman bir iklime sahiptir.

Avustralya ekonomisi, coğrafi özelliği gereği deniz ulaştırmasına bağımlıdır. Bu durum Avustralya'nın, tarih boyunca deniz yollarını kontrolünde tutan devletlerle iyi geçinmesini gerektirmiştir. Bu sebeple yakın coğrafyalarda Çin ve Japonya; daha uzak coğrafyalarda ise ABD ve AB ülkeleri ile ilişkilerine özel bir önem vermektedir.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

Resmi adı Avustralya Milletler Topluluğu olan ülkenin yönetim şekli 'Federal Demokrasi'dir. Ülke, Anayasal Monarşi altında parlamenter demokrasi ile yönetilmekte olup Senato ve Temsilciler Meclisi yapısına ve yasaların yalnızca federal parlamento ve eyalet parlamentoları tarafından değil aynı zamanda bağımsız bir yargı kararıyla geliştirilip biçimlendirilmesi yönü ile İngiliz modeli Anglo-Sakson Hukuk Sistemi'ne sahiptir.

Ülkenin başkenti Kanberra olup resmi dili İngilizcedir ve adalar dahil toplam yüzölçümü 7.741.220 km²'dir. Dünyanın "en büyük adası" ve "en küçük kıtası" olarak da bilinen Avustralya'nın hiçbir ülkeyle kara sınırı bulunmamaktadır. Başlıca şehirleri Sidney, Melburn, Brisbane, Perth, Adelaide ve Kanberra'dır.

Ülkede altı eyalet (New South Wales, South Australia, Queensland, Tasmania, Victoria ve Western Australia) bulunmaktadır. Avustralya'da ayrıca Australian Capital Territory ve Northern Territory adı altında iki özerk bölge bulunmakta olup, Ashmore, Cartier, Christmas, Cocos (Keeling), Coral Sea, Heard, McDonald ve Norfolk Adaları ise ülkeye bağlı diğer kısımları oluşturmaktadır.

1.3. Nüfus ve İstihdam

31 Mart 2024 tarihli güncel veriye göre Avustralya'nın toplam nüfusu 27 milyon 122 bin 411 kişiye ulaşmıştır (ABS, 2024). Ülkede nüfus daha ziyade doğu ve güneydoğu kıyılarında yoğunlaşmıştır. Nüfusun yaklaşık üçte ikisi eyalet başkentlerinde yaşamakta olup toplam nüfusun yaklaşık %80'inin doğu ve güneydoğudaki dört eyalette bulunduğu tespit edilmiştir. Sidney ülkenin en kalabalık şehridir.

İşgücünün azlığı, kıtanın büyüklüğü, çiftçilik, madencilik ve ticaret alanındaki imkanlar Avustralya'yı bir fırsatlar ülkesi haline getirmiştir. 1788'den 1970'lere kadar göçmenlerin çoğunluğu Avrupa kıtasından gelmişse de ülke günümüzde başta Asya olmak üzere her kıtadan göçmen almaktadır ve ulusal göçmenlik istatistiklerine göre Afrika ve Orta Doğu'dan alınan göçmen sayısı 1996 yılından bugüne yaklaşık iki kat artmıştır. Avustralya işgücü ihtiyacını göç yolu ile karşılamakta, göçmen konusunda belli kriterlere dayandığı, ayrımcılık gözetmeyen bir politika izlemekte, çok çeşitli ülkelerden gelen çok milliyetli ve çok kültürlü bir ülke konumunda bulunmaktadır. Avustralya, dünyadaki prestijli eğitim sistemlerinden birine sahip olarak çok dilli, çok eğitilmiş ve yetenekli bir işgücü sunmaya devam etmektedir. Yüzde 99 okuryazarlık oranına sahip olan ülke, yatırımcılara yüksek derecede eğitilmiş, yetenekli ve bilgisayar okuryazarı bir işgücü sağlamaktadır.

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından açıklanan verilere göre Avustralya'da Ekim 2024 yılı itibarıyla istihdam edilen kişi sayısı 14,5 milyondur. Ayrıca, aynı tarih itibarıyla işsiz sayısı 621.100 civarında olup, işsizlik oranı ise %4,1 olarak ölçülmektedir. Toplam işgücünün yaklaşık rakamlarla %3,1'i tarım, ormancılık ve balıkçılık, %1,4'ü madencilik, %5,6'sı imalat sanayii, %7,7'si inşaat ve %82,2'si hizmet sektörlerinde istihdam edilmektedir. Avustralya genelinde kişisel gelirin medyanı haftada 805 AUD (557 USD)'dir. Bu rakam 2018'de 662 AUD'dir.

1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre

Ülkenin oldukça zengin doğal kaynakları, tarım ve imalat sanayilerinin hızla geliştirilmesinde bir lokomotif olarak kullanılmış, bu yolla ayrıca İngiltere Krallığı'na I. ve II. Dünya Savaşları boyunca önemli destekler sağlanmıştır.

Ülkenin, boksit, kömür, demir cevheri, bakır, kalay, altın, gümüş, uranyum, nikel, tungsten, nadir toprak metali, mineral kum, kurşun, çinko, elmas, doğal gaz ve petrol gibi çok zengin yeraltı kaynakları bulunmaktadır. Avustralya dünya kömür ihracatının %35'ini yerine getiren lider ülkedir.

Ülkenin uzun vadeli endişeleri arasında; kirlilik, ozon tabakasının zamanla yok oluşu, çevrenin ve bitki örtüsünün korunması ve sınırların uzunluğu dolayısıyla kıyı bölgelerinin idaresi ve korunmasındaki güçlükler gelmektedir.

2. MAKRO EKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

2.1. Avustralya'nın Genel Ekonomik Görünümü

Avustralya'nın ticaret politikası açık pazarları teşvik etmek, ticarete liberalizasyonu arttırmak ve bürokratik işlemleri azaltmak suretiyle yatırımların artırılması üzerine kurulmuştur. Bu çerçevede Avustralya, dışa açıklık oranı en yüksek ülkelerden biridir.

Avustralya ekonomisi, coğrafi özelliği gereği deniz ulaştırmasına bağımlıdır. Bu durum Avustralya'nın, tarih boyunca deniz yollarını kontrolünde tutan devletlerle iyi geçinmesini gerektirmiştir. Bu sebeple yakın coğrafyalarda Çin ve Japonya; daha uzak coğrafyalarda ise Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ile ilişkilerine özel bir önem vermektedir. Avustralya dünya ülkeleri arasında yaşam standartları açısından refahın yüksek olduğu ülkelerden biridir. Ülke, Dünya Bankası verilerine göre dünyanın en büyük 13. ekonomisidir. Asya bölgesinde, özellikle Çin ve Hindistan ekonomilerinde yakalanan yüksek büyüme oranı, Avustralya ürünlerine olan talebi arttırmıştır. Buna karşın, özellikle 2008 sonrasında, ülkenin sanayi üretiminde ciddi düşüşler gözlemlenmektedir. Bazıları bu durumu ekonominin "gelişmiş"ler kategorisinde yer

almasına bağlamakta, sanayinin artık eski bir parça olduğu, yeni ekonomilerin hizmetler ağırlıklı şekillendiğini öne sürmekte; bazıları ise diğer gelişmiş ülkelerdeki oranların aksine Avustralya’da gözlemlenen sanayi üretimi düşüşünün çok sert olduğuna dikkat çekerek, bunun, doğal kaynak bağımlısı ekonominin çeşitlendirilmemesinin neticesi olduğunu savunmaktadır.

Avustralya ekonomisinde birçok OECD ülkesinde olduğu gibi, verimlilik artışının yavaşlamasına yol açan “düşük büyüme tuzağı” riski bulunmaktadır. Söz konusu tuzağın üstesinden gelebilmek için Avustralya’nın ekonomide inovasyona ağırlık vermesi gerekmektedir. Bununla birlikte, yeni iş modellerinin ortaya çıkmasını kolaylaştıracak iş pazarı ve sermaye piyasası düzenlemelerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede, Avustralya’nın Ulusal Yenilik ve Bilim Gündemi reform programı AR-GE faaliyetlerine yönelik iş ve araştırma sektörleri arasında daha güçlü bir iş birliği sağlayarak verimlilik artışına destek olmayı amaçlamaktadır.

2.2. Temel Ekonomik Göstergeler

Tablo 1: Avustralya’ya İlişkin Temel Ekonomik Göstergeler

Ülke Adı	2022	2023	2022/2023 % Değişim	2023 (Kümülatif Dönem)	2024 (Kümülatif Dönem)	2023/2024 % Değişim
GSYİH (Cari Fiyatlar - Milyar \$)*	1.715	1.742	% 1,6	864	874	% 1,2
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)*	%3,9	%2,0	-1,9 Puan	%2,1	% 1,1	-1,0 Puan
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)*	65.703	65.139	-%0,9	65.628	64.993	-% 1,0
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)**	%8,4	%3,4	-5,0 Puan	%5,2	%2,7	-2,5 Puan
İşgücü (Milyon)***	14,3	14,8	%3,5	14,6	15,1	%3,4
İşsizlik Oranı (%)***	%3,3	%3,8	+0,5 Puan	%3,5	%3,9	+0,4 Puan
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)*	14.056	4.217	-%70,0	8,942	-7.850	-%187,8
İhracat (Milyar \$)**	412,8	370,7	-%10,1	251,3	228,3	-9,2
İthalat (Milyar \$)**	289,1	274,8	-%4,9	182,4	188,0	%3,1

Kaynak: ABS (Australian Bureau of Statistics-Avustralya İstatistik Bürosu)

*Dönemsel istatistikler, Ocak-Haziran dönemini kapsamaktadır.

**Dönemsel istatistiklerde Kişi Başına GSYİH istatistikleri, geçmişe dönük 12 aylık dönemi kapsamaktadır.

***Dönemsel istatistikler, Ocak-Ağustos dönemini kapsamaktadır.

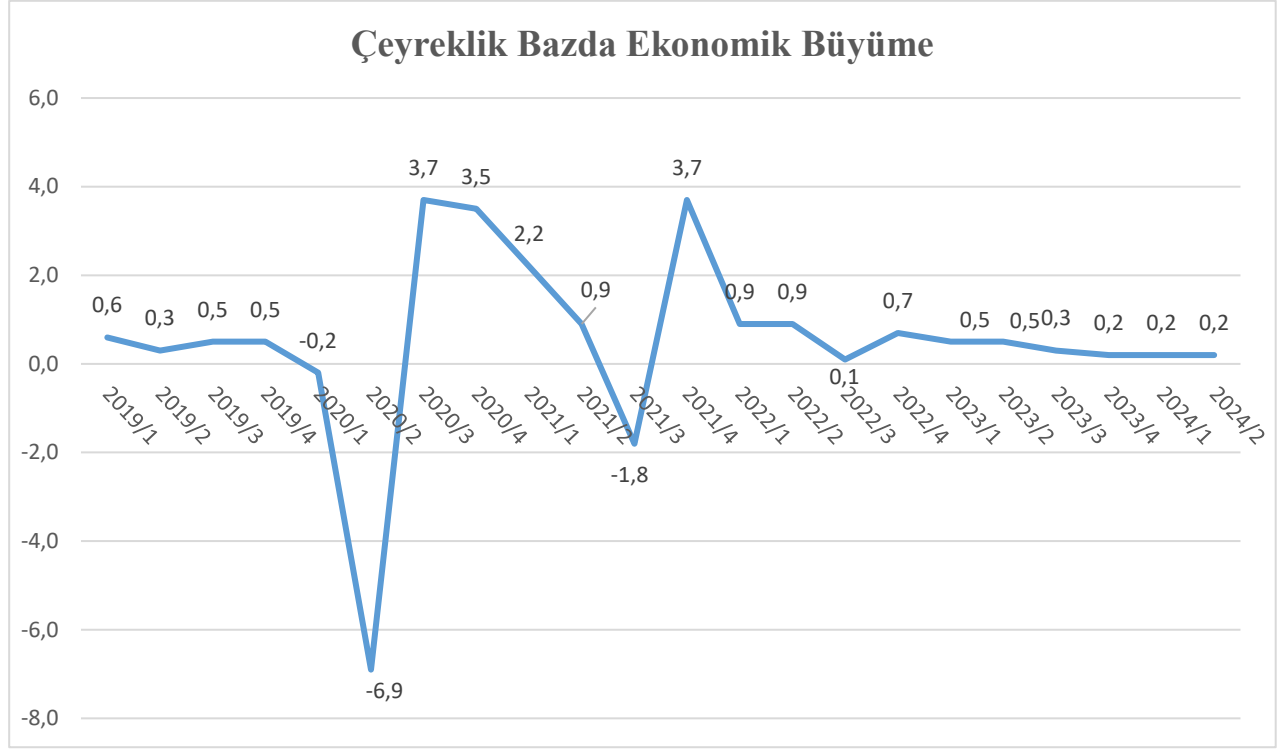
****Dönemsel istatistikler, Ocak-Eylül dönemini kapsamaktadır.

Covid-19 salgını sürecinde dünya genelinde görüldüğü gibi Avustralya ekonomisi de salgın nedeniyle alınan tedbirlerden etkilenmiştir. Bunun yanında, dünya geneli ile kıyaslandığında salgının Avustralya’nın ekonomik büyümesi üzerindeki etkilerinin nispeten sınırlı düzeyde kaldığı söylenebilmektedir. Bu çerçevede, aşağıdaki grafikte, Avustralya’nın zincirleşmiş hacim endeksi

yöntemiyle ve mevsimsellikten arındırılarak hesaplanan GSYİH'sinin çeyreklik bazda değişimi gösterilmektedir.

Grafik 1: Avustralya Çeyreklik Bazda Ekonomik Büyüme

Buna göre, Avustralya ekonomisinin salgın öncesi dönemde mütevazı fakat istikrarlı bir büyüme performansı kaydettiği görülmektedir. Bunun yanında, 2020 yılının başında ortaya çıkan salgınla birlikte Avustralya ekonomisi bu yılın ikinci çeyreğinde %6,9 oranında daralmıştır. Diğer taraftan, başta genişlemeci para politikası olmak üzere izlenen ekonomi politikalarının desteğiyle, takip eden dönemde ekonomi hızlı bir toparlanma eğilimine girerek üst üste dört çeyrek boyunca büyüme kaydetmiştir. Bununla birlikte, Avustralya ekonomisi, salgının ikinci dalga etkileriyle 2021 yılının üçüncü çeyreğinde %1,9 oranında küçüldükten sonra izleyen dönemde yeniden büyüme eğilimine dönmüştür.

Öte yandan, salgın döneminde uygulanan, başta faiz indirimleri olmak üzere, genişlemeci ekonomi politikalarının etkisiyle ortaya çıkan Avustralya ekonomisinin güçlü büyüme performansı, 2023 yılıyla birlikte yavaşlama eğilimine girmiştir. Bu çerçevede, 2023 yılının çeyrek dönem büyüme oranları sırasıyla %0,5, %0,5, %0,3 ve %0,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu çerçevede, Avustralya GSYİH'sinin harcamalar bazında dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2: Avustralya GSYİH'sinin Harcamalar Bazında Dağılımı

Milyon AUD	2022	2023	Değişim (Yıllık)	2023 3. Çeyrek	2023 4. Çeyrek	Değişim (Çeyrek)
Harcamalar	1.705.556	1.739.268	%2,0	440.794	442.182	%0,3
<i>Hanehalkı</i>	<i>1.185.245</i>	<i>1.209.215</i>	<i>%2,0</i>	<i>304.859</i>	<i>304.335</i>	<i>-%0,2</i>
<i>Kamu</i>	<i>520.311</i>	<i>530.053</i>	<i>%1,9</i>	<i>135.935</i>	<i>137.847</i>	<i>%1,4</i>
Yatırım	540.752	569.800	%5,4	143.343	143.184	-%0,1
<i>Özel Sektör</i>	<i>421.795</i>	<i>438.693</i>	<i>%4,0</i>	<i>110.617</i>	<i>109.953</i>	<i>-%0,6</i>
<i>Kamu</i>	<i>118.957</i>	<i>131.107</i>	<i>%10,2</i>	<i>32.726</i>	<i>33.231</i>	<i>%1,5</i>
Stok Değişimi	20.528	-1.002	-%104,9	2.805	986	-%64,8
Net İhracat	112.877	121.815	%7,9	24.310	25.458	%4,7
İstatistiksel Hata	151	-2.446	-%1719,9	-444	371	-%183,6
GSYİH	2.379.864	2.427.435	%2,0	610.808	612.181	%0,2

Buna göre, Avustralya ekonomisinde 2023 yılı tamamı için zincirlenmiş hacim endeksi yöntemiyle ve mevsimsellikten arındırılmış büyüme oranı ise %2,0 olarak kaydedilmiştir. Hanehalkı ve kamu harcamaları Avustralya GSYİH'sinin yaklaşık %75'ini oluşturmakta olup 2023 yılında bu kalemden toplamda %2,0 oranında artış yaşanmıştır. Bunun yanında, %5,4 düzeyinde gerçekleşen yatırım harcamalarındaki artışta ağırlıklı olarak kamu yatırım harcamaları etkili olmuştur. Net ihracat ise yıllık %7,9 oranında artış ile 2023 yılında büyümeye pozitif katkı yapmıştır.

Bunun yanında, Avustralya ekonomisinin 2024 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre büyüme oranı %0,2 olmuştur. Böylelikle, Avustralya ekonomisi üst üste 11 çeyrek dönem boyunca pozitif büyüme kaydetmiş olmaktadır. Diğer taraftan, Avustralya ekonomisinin 2023-24 finansal yılında büyüme oranı %1,5 olarak gerçekleşmiş olup söz konusu büyüme oranı, salgın dönemi dışında, 1991-92 finansal yılından bu yana en düşük yıllık büyüme oranı olarak kayıtlara geçmiştir.

2024 yılının ikinci çeyreğinde, hanehalkı tüketim harcamaları, ihtiyari harcamalardaki düşüşe bağlı olarak, büyümeye -0,4 puan katkı yapmıştır. Hanehalkı ihtiyari tüketim harcamalarındaki düşüş ağırlık olarak hizmetler sektörü kaynaklı olurken en yüksek oranlı düşüşler “ulaştırma hizmetleri” (-%4,4) ve “otel, restoran ve kafe” (-%1,5) sektörlerinde yaşanmıştır. Diğer taraftan, söz konusu dönemde “mobilya ve eşyası” harcamaları %4,0 artış ile ihtiyari harcamalara en yüksek oranlı katkıyı yapmıştır. Bunun yanında, söz konusu dönemde, kamu tüketim harcamalarının büyümeye katkısı, ağırlıklı olarak sağlık hizmetlerine bağlı sosyal transferlerdeki ve kamu işgücü harcamalarındaki artışla birlikte, +0,3 puan olmuştur. Bununla birlikte, söz konusu dönemde, özel sektör yatırım harcamalarının -0,1 puan katkısının kamu yatırım harcamalarının +0,1 puan katkısı ile telafi edilmesiyle birlikte yatırım harcamalarının büyümeye katkısı nötr olmuştur. Net ihracat ise, ihracatta %0,5 artış ve ithalatta %0,2 düşüşe bağlı olarak çeyrek dönem büyümesine +0,2 puan katkı yapmıştır. İhracat gelirlerindeki artışta uluslararası öğrenci harcamalarındaki artış, ithalat giderlerindeki düşüşte ise makine ve endüstriyel ekipman ithalatındaki gerileme etkili olmuştur.

Genel itibarıyla bakıldığında, büyüme oranının daha mütevazı seviyelere gerilemesi, pandemi sonrası hızlı toparlanmanın baz etkisine ve hanehalkı yaşam maliyetlerindeki artışa bağlı

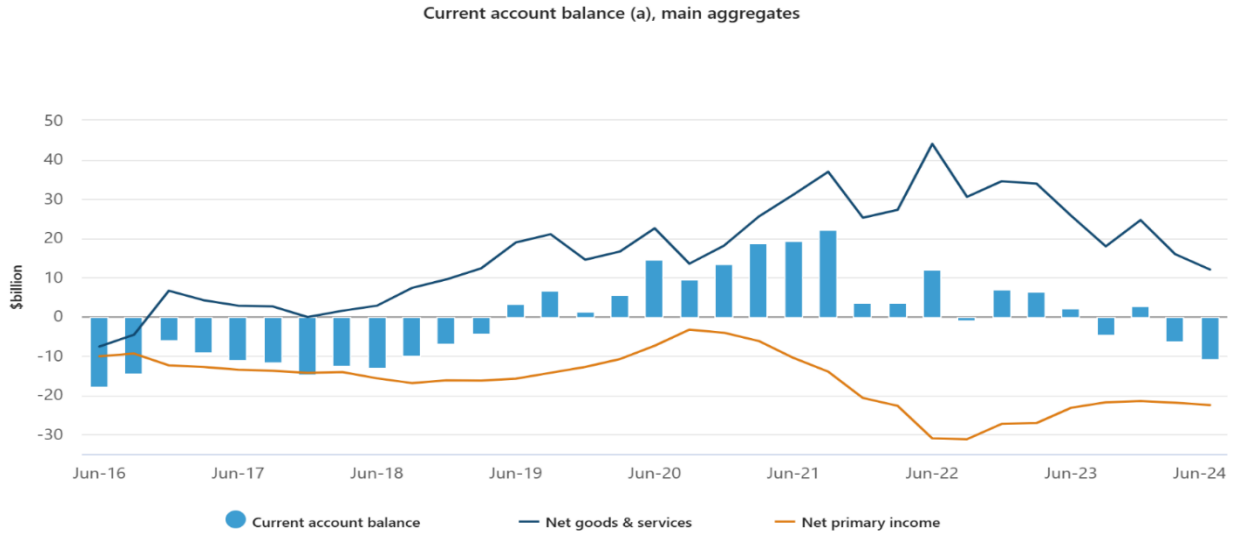
olarak gerçekleşmiştir. Hanehalkı bütçesindeki yükün artışında ise, hammadde ve enerji fiyatlarındaki yükseliş ile Avustralya Merkez Bankası RBA'in (Reserve Bank of Australia-Avustralya Merkez Bankası) 2022 yılı Mayıs ayında başladığı faiz artırım politikası etkili olmuştur.

Yukarıda değinildiği üzere, Avustralya ekonomisinin salgın döneminde gösterdiği güçlü performansın en önemli belirleyicisi RBA tarafından uygulanan genişlemeci para politikası olmuştur. RBA tarafından belirlenen gösterge faizi 2022 yılının Mayıs ayına kadar %0,10 seviyesine kadar düşürülmüştür. Buna paralel olarak sağlanan güçlü büyüme performansının sonucunda Avustralya'da işsizlik oranı 2022 yılında son 50 yılın en düşük seviyesine gerilemiş olup en güncel dönem olan 2024 yılının Eylül ayında mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı %3,9 olarak açıklanmıştır.

Öte yandan, gerek RBA'in uyguladığı genişlemeci para politikasının yarattığı güçlü iç talebin gerekse başta uluslararası tedarik zinciri sorunları ve hammadde fiyat artışları olmak üzere ülke dışı koşulların etkisiyle Avustralya'da tüketici fiyatları enflasyonu 2022 yılında artış eğilimine girmiştir. Bu çerçevede, Avustralya'da enflasyon oranı 2022 yılının sonunda %8,4 ile yakın geçmişin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Buna bağlı olarak, RBA, Covid-19 sürecinde uyguladığı genişlemeci para politikasını terk ederek faiz oranını kademeli olarak arttırmaya başlamış ve Kurul'un 2022 yılı Mayıs ayıyla birlikte başlayan faiz artış politikası sonucunda faiz oranı kademeli olarak yükseltilmiş ve 2023 yılının Kasım ayında %4,35'e ulaşmıştır. Bunun yanında, faiz artışı politikaları sonucunda ekonominin soğumaya başlamasıyla birlikte enflasyon oranı 2024 yılı Ağustos ayı itibarıyla %2,7 seviyesine gerilemiştir.

RBA, 2023 yılı Kasım ayı toplantısındaki faiz artış kararından sonra 2024 yılı Eylül ayına kadar olan toplantılarda politika faizini %4,35 olarak sabit tutmuştur. Bu çerçevede, RBA 2024 yılı Eylül ayı toplantısında, enflasyonun 2022 yılında ulaştığı zirveye oranla kayda değer seviyede gerilemekle birlikte henüz hedef aralık olan %2-3 seviyesinin üzerinde seyrettiğini kaydetmiştir. RBA, manşet enflasyonda yaşanan gerilemeye rağmen çekirdek enflasyonun 11 çeyrek üst üste hedef aralık ortalamasının üstünde seyrettiğine ve son bir yıl içinde sınırlı düzeyde gerilediğine vurgu yapmaktadır. Bu çerçevede, RBA, yılın ikinci yarısında tüketim harcamalarında bir artış beklemekle birlikte söz konusu artışın beklenenin altında kalmasını ve bunun da işgücü piyasası üzerinde kısıtlayıcı etkiler yaratmasını bir risk unsuru olarak değerlendirmektedir. Ayrıca, son bir buçuk yılda uygulanan faiz artırımı politikasının, toplam talep fazlası ve sıkı işgücü piyasası koşulları altında, özel sektörün fiyatlama ve ücret politikalarına ne ölçüde ve ne zaman yansıtacağı hususu bir başka belirsizlik unsuru olarak görülmektedir. Son olarak, RBA özellikle arz yönlü fiyat artışlarına yol açabilecek küresel belirsizlikleri de yakından takip etmektedir. Bu itibarla, RBA çekirdek enflasyonun 2025 yılında hedef aralık olan %2-3 seviyesine gerilemesini ve 2026 yılında %1,5 seviyesine düşmesini beklemektedir.

Grafik 2: Avustralya Cari İşlemler Dengesi

Avustralya ekonomisi ödemeler dengesinde cari işlemler hesabı, doğal kaynak ihracatçısı olan ülkenin ihracat kalemlerinin birim fiyatlarında artışa bağlı olarak, 2020 yılından 2022 yılı ikinci yarısına kadar fazla vermiştir. Bunun yanında, cari işlemler hesabı, 2024 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe 4,4 milyar AUD düşüşle 10,7 milyar AUD açık vermiştir. Söz konusu çeyrekte mal ve hizmet ihracatı 11,9 milyar AUD fazla verirken net birincil gelir hesabındaki 22,4 milyar AUD açık cari işlemler hesabında açık verilmesine yol açmıştır. Ayrıca, ilgili çeyrekte sermaye ve finans hesabı 9,2 milyar AUD fazla vermiştir. Avustralya'nın 2024 yılı dördüncü çeyrek sonu itibarıyla net uluslararası yatırım yükümlülüğü ise 741,3 milyar AUD olarak kaydedilmiştir.

Avustralya'da genel hükümet bütçesi 2023 yılının ikinci çeyreğinde 31,5 milyar AUD fazla verirken 2023 yılının üçüncü çeyreğinde 10,6 milyar AUD açık vermiştir. Genel hükümet bütçesi fazlası 2023 yılının son çeyreğinde 2,7 milyar AUD, 2024 yılının ilk çeyreğinde 4,5 milyar AUD ve 2024 yılının ikinci çeyreğinde 15 milyar AUD olmuştur. Bu çerçevede, 2024 yılının ikinci çeyreğinde kamu harcamaları GSYİH büyümesine 0,4 puan katkı yapmıştır.

2.3. Sektörel Gelişmeler

Avustralya ekonomisinin sektörel bazda dağılımı ve sektörlerin 2023 yılı ile 2024 yılı ikinci çeyrek payları ve büyüme oranları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

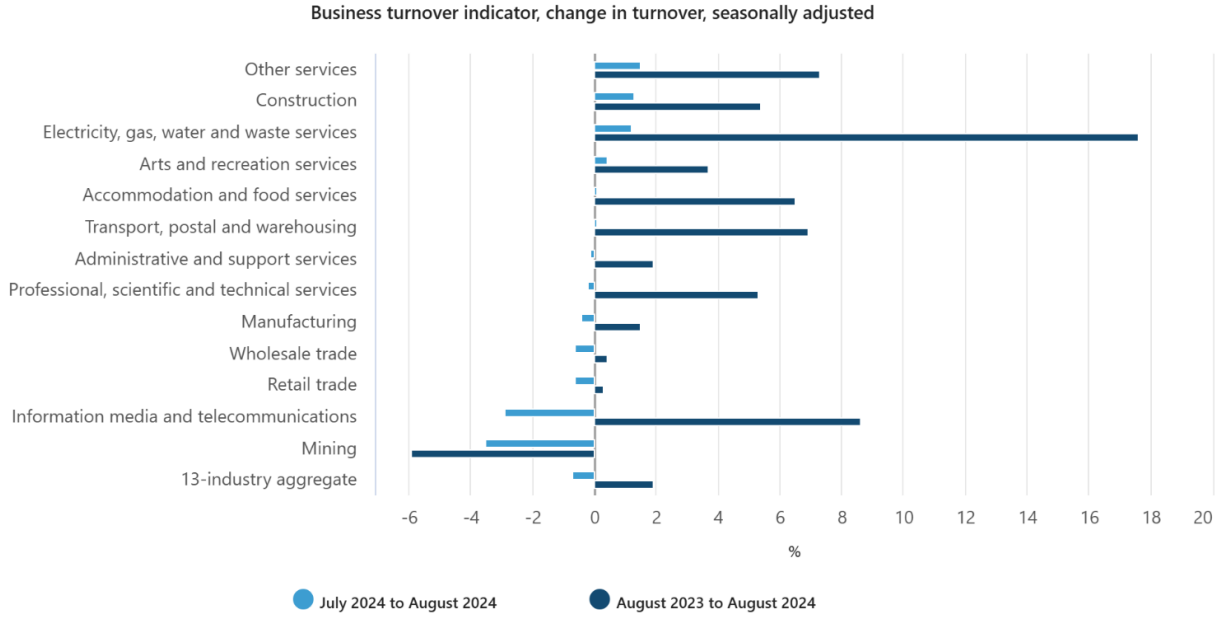
Tablo 3: Avustralya Ekonomisinin Sektörel Bazda Dağılımı ve Büyüme Oranları

Sektör	2023		2024 2. Çeyrek	
	Pay	Değişim	Pay	Değişim
Madencilik	%15,5	%0,8	%15,3	-%0,3
Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Destek	%9,0	%3,4	%9,2	%0,4
Profesyonel, Bilimsel ve Teknik Hizmetler	%8,2	-%0,6	%8,3	%0,4
Finans ve Sigorta Hizmetleri	%7,9	%0,9	%7,9	%0,2
İnşaat	%7,8	%3,2	%7,7	%0,5
Kamu Yönetimi ve Güvenlik	%5,9	%2,7	%6,0	%0,6
İmalat	%6,0	-%0,5	%6,0	%0,7
Ulaşım, Posta ve Depo Hizmetleri	%5,4	%7,4	%5,4	%0,6
Eğitim	%5,2	%1,7	%5,2	%0,6
Perakende Ticaret	%4,6	-%0,8	%4,5	-%0,3
Toptan Ticaret	%4,1	-%0,5	%3,9	%0,0
İdare ve Destek Hizmetleri	%3,9	%3,3	%3,9	%0,8
Konut Kiralama ve Emlakçılık Hizmetleri	%3,1	%2,3	%3,2	%0,4
Tarım	%3,1	%13,5	%3,1	-%0,2
Medya ve Telekomünikasyon	%2,8	%8,4	%2,9	%1,6
Konaklama ve Gıda Hizmetleri	%2,6	%7,0	%2,5	-%0,3
Elektrik, Gaz, Su ve Atık Hizmetleri	%2,2	%0,4	%2,2	%1,3
Diğer Hizmetler	%1,8	%5,8	%1,8	%0,6
Sanat ve Rekreasyon	%0,8	%1,8	%0,9	-%0,7
Toplam	%100,0	%2,3	%100,0	%0,1

Buna göre, Avustralya ekonomisinde en önemli büyüklüğe sahip olan sektör olan madencilikte 2023 yılında %0,8 oranında büyüme yaşanmıştır. 2023 yılında başlıca diğer sektörlerden sağlık hizmetleri ve sosyal destek sektörü %3,4, inşaat sektörü %3,2 ve tarım sektörü %13,5 oranında büyüme kaydetmiştir. Bunun yanında, pandemi kaynaklı kısıtlamaların gevşemesine bağlı olarak söz konusu yılda ulaşım, posta ve depo hizmetleri ile konaklama ve gıda hizmetleri sektörlerinin de önemli düzeyde büyüme gösterdiği dikkat çekmektedir. Diğer taraftan, 2024 yılında Avustralya ekonomisinin soğumaya başlamasıyla birlikte 2024 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre sektörel bazda belirli sektörde gerileme yaşandığı ve büyüme gösteren sektörlerin de mütevazı oranlarda büyüdüğü gözlenmektedir.

Bunun yanında, Avustralya ekonomisinde sektörel hasılların 2024 yılı Ağustos ayı istatistikleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Grafik 3: Avustralya Ekonomisi Sektörel Hasıla Verileri

Index base period: July 2019 = 100.0.

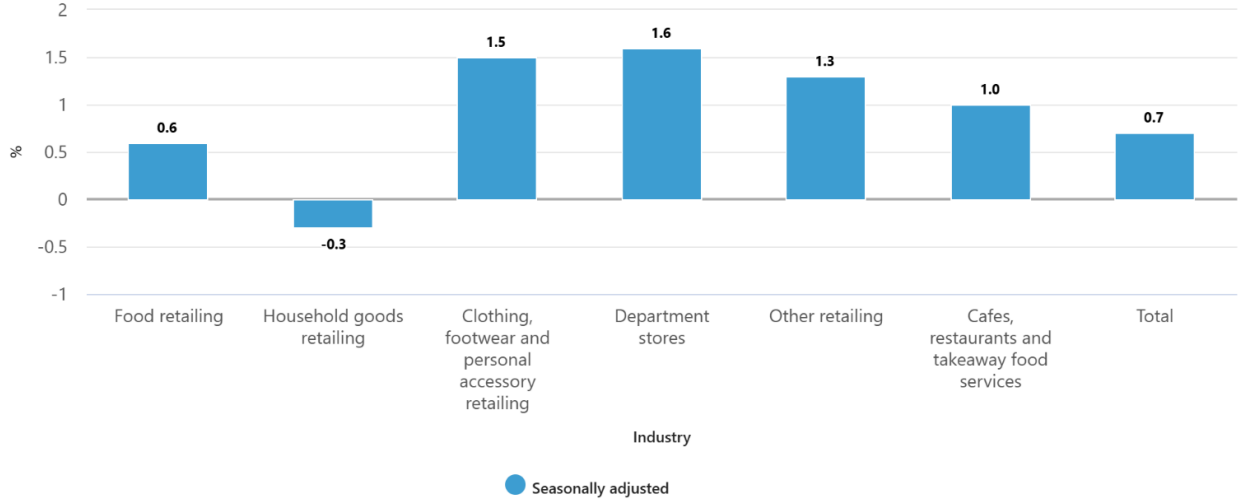
Source: Australian Bureau of Statistics, Monthly Business Turnover Indicator August 2024

Buna göre, 2024 yılının Ağustos ayında, aylık bazda 13 sektörden yedisinin hasılasında düşüş olduğu, en yüksek oranlı düşüşlerin %3,5 ile madencilik ve %2,9 medya ve telekomünikasyon sektörlerinde, en yüksek oranlı artışların ise %1,5 ile diğer hizmetler, %1,3 ile inşaat ve %1,2 ile elektrik, gaz, su ve atık hizmetleri sektörlerinde yaşandığı görülmektedir. Yıllık bazda incelendiğinde ise madencilik hariç tüm sektörlerde hasıla artışı olduğu gözlenmektedir.

Bunun yanında, 2024 yılı Ağustos ayında Avustralya genelinde perakende harcamalar bir önceki aya göre %0,7, 2023 yılının Ağustos ayına göre ise %3,1 oranında artmıştır. 2024 yılının Ağustos ayında mevsim etkisinden arındırılmış toplam perakende harcamalar 36,4 milyar AUD olarak kaydedilmiştir. Aşağıdaki tabloda perakende harcamaların sektörel bazda aylık değişim oranları gösterilmektedir.

Grafik 4: Avustralya Perakende Harcamaların Sektörel Dağılımı

Monthly turnover, current prices, by industry - percentage change from previous month

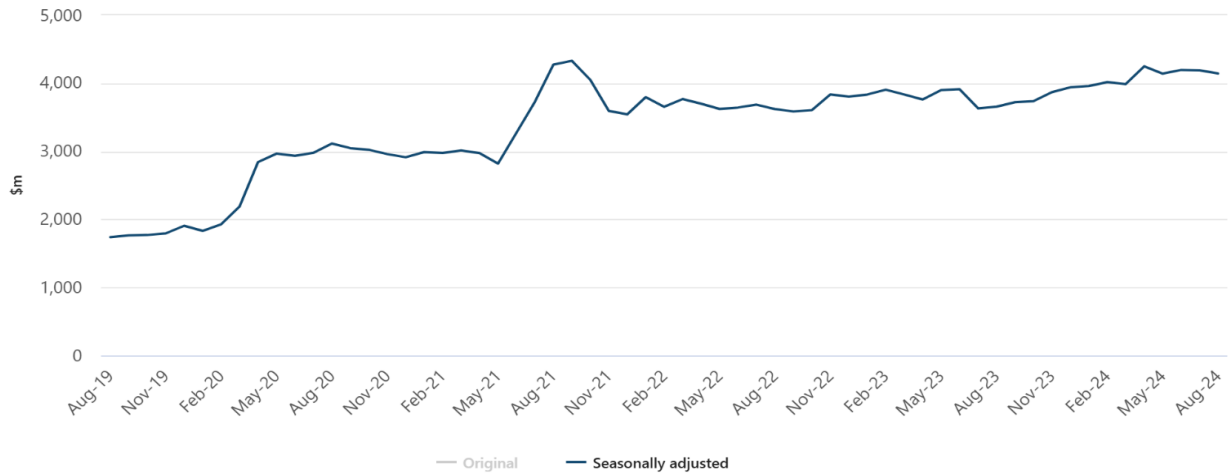
Source: Australian Bureau of Statistics, Retail Trade, Australia August 2024

Perakende harcamaların aylık değişimi sektörel bazda incelendiğinde, en yüksek artışların *department stores* ile giyim, ayakkabı ve kişisel aksesuarlar harcamalarında yaşandığı görülmektedir.

Aşağıdaki grafikte ise Avustralya'da e-ticaret perakende harcamalarının gelişimi gösterilmektedir.

Grafik 5: Avustralya E-Ticaret Perakende Harcamaları

Total online, original and seasonally adjusted

Source: Australian Bureau of Statistics, Retail Trade, Australia August 2024

Avustralya'da e-ticaret harcamaları, Covid-19 süreciyle birlikte kayda değer seviyede artış kaydetmiştir. 2022 yılında salgın tedbirlerinin hafifletilmesiyle birlikte e-ticaret harcamalarında yatay bir seyir görülse de e-ticaret pazarı canlılığını korumaya devam etmektedir. Mevsim etkisinden arındırılmış e-ticaret perakende harcamaları 2024 yılının Ağustos ayında bir önceki aya göre %1,1 oranında düşüşle 4,1 milyar AUD olarak kaydedilmiştir. E-ticaret harcamaları yıllık bazda ise %13,3 oranında artış göstermiştir.

Aşağıdaki tabloda, Avustralya'da 2022 ve 2023 yıllarında tamamlanan bina ve altyapı/mühendislik inşaatlarının değeri gösterilmektedir.

Tablo 4: Avustralya'da Tamamlanan Bina ve Altyapı/Mühendislik İnşaat Değerleri

Milyar AUD	2022	2023	Yıllık Değişim	2024 1. Çeyrek	2024 2. Çeyrek	Dönemsel Değişim
Bina İnşaatları	132,7	137,6	%3,7	33,9	33,8	-%0,3
Özel Sektör	114,8	119,0	%3,7	29,3	29,3	%0,0
Kamu	17,9	18,6	%3,8	4,6	4,5	-%1,8
Altyapı/Mühendislik İnşaatları	103,7	120,5	%16,1	31,0	31,1	%0,5
Özel Sektör	57,3	66,2	%15,5	16,7	16,6	-%0,7
Kamu	46,4	54,3	%16,9	14,2	14,5	%1,9
Toplam	236,4	258,0	%9,1	64,9	64,9	%0,1

Buna göre, Avustralya'da yıllık 250 milyar AUD düzeyini aşan inşaat sektöründe tamamlanan yatırımların değerinin 2023 yılında 2022 yılına göre %9,1 oranında arttığı görülmektedir. İnşaat sektöründe özel sektör yatırımlarının ağırlığı daha fazla olsa da 2023 yılında tamamlanan inşaatların değerinde yaşanan artışta kamu yatırımları da etkili olmuştur. Öte yandan, inşaat sektöründe 2024 yılının ikinci çeyreğinde tamamlanan yatırımların bir önceki çeyreğe göre %0,1 oranında artışla önemli ölçüde yavaşladığı görülmektedir. İnşaat sektöründe bu dönemde yaşanan cüzi artışta kamu altyapı yatırımları etkili olmuştur.

Temel ekonomik göstergelerin yanı sıra dönemsel gelişmelere bakıldığında Hindistan ve Çin ile ilişkilere dair birtakım gelişmelerin dikkat çektiği görülmektedir. Avustralya-Hindistan Ekonomik İşbirliği ve Ticaret Anlaşması (Australia-India Economic Cooperation And Trade Agreement-ECTA) 29 Aralık 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Müzakerelerine 2011 yılında başlanan Anlaşma ile, taraflar arasında gümrük vergilerinde önemli düzeyde tavizler uygulanmaya başlanmıştır.

Bu çerçevede, Hindistan'ın Avustralya'dan ithalatında ilk aşamada ürünlerin %85'inde gümrük vergileri sıfırlanmıştır. Söz konusu ürünler arasında, Avustralya'nın en önemli ihracat kalemlerinden olan yün, canlı hayvan, arpa, yulaf gibi ürünler yer almaktadır. Bunun yanında, fıstık, avokado, meyveler ve deniz ürünlerinin yer aldığı %5'lik ürün grubunda gümrük vergilerinde ise, 6 yıl içinde sıfırlanmak üzere, indirimde gidilmiştir.

Buna karşılık, Avustralya'nın Hindistan'dan ithalatında, %5 düzeyinde gümrük vergisine tabi olan tekstil, deri, mobilya, mücevherat ve makina sektörlerinin içinde yer aldığı birçok sektörde gümrük vergileri kaldırılmıştır.

Bunun yanında, Anlaşma kapsamında Hindistan'da 85'in üzerinde hizmet ve alt hizmet sektöründe Avustralya hizmet sektörleri kısmi veya tam muafiyet hakkı kazanmıştır. 31 adet hizmet ve alt hizmet sektöründe ise Hindistan Avustralya'ya "en iyi muamele" imkanı tanımıştır.

Ayrıca, Anlaşma çerçevesinde Avustralya Hindistan'dan eğitim amaçlı gelen öğrencilere eğitim sonrasında ülkede çalışma imkanlarının teşviki için özel bir program uygulayacaktır.

ECTA'nın ilerleyen süreçte taraflar arasında dijital ticaret, kamu alımları gibi alanları kapsayacak şekilde Kapsamlı Ekonomik İşbirliği Anlaşmasına genişletilmesi amaçlanmaktadır.

Anlaşmaya ilişkin Avustralya Ticaret ve Turizm Bakanlığı sitesinde yer alan açıklamaya, <https://www.trademinister.gov.au/minister/don-farrell/media-release/trade-deal-unlocks-access-india> adresinden erişilmesi mümkün bulunmaktadır.

Diğer yandan, Avustralya ile Çin arasındaki diplomatik ilişkiler, önceki Avustralya hükümeti tarafından 2020 yılında Covid-19 virüsünün yayılımının Çin bağlantısına yönelik uluslararası bir soruşturma yapılması yönünde yaptığı açıklamalarla başlayan süreçle birlikte gerilim kazanmıştır. Bu çerçevede, Çin'in Avustralya'dan kömür, et, şarap gibi bir dizi ürünün ithalatına getirdiği kısıtlamalar ile kriz ekonomik ve ticari ilişkilere de yansımış ve iki ülke arasındaki diplomatik ilişkiler donma noktasına gelmiştir. Bu dönemde Çin Avustralya'nın uluslararası ticaretinde en önemli partner olmayı sürdürmesine rağmen belli ürün kalemlerinde Avustralya'daki alıcılar Çin'den diğer tedarik kaynaklarına yönelme yönünde arayışlara girmişlerdir.

Öte yandan, Avustralya'da yeni hükümetin göreve başlamasının ertesinde taraflar diplomatik ilişkilerin yumuşatılabileceği yönünde mesajlar vermeye başlamıştır. Bu çerçevede ilk olarak, iki ülke dışişleri bakanları 8 Temmuz 2022 tarihinde uzun süre sonra ilk kez bir araya gelmiştir. Takip eden süreçte, Avustralya Başbakanı Anthony Albanese ile Çin Devlet Başkanı Xi Jinping Kasım ayında gerçekleştirilen G-20 zirvesinde görüşmüş olup bu iki ülke arasında liderler seviyesinde altı yıl sonra ilk görüşme olmuştur. Son olarak, Avustralya Dışişleri Bakanı Penny Wong, Aralık ayında ticari yaptırımları görüşmek üzere Pekin'i ziyaret etmiştir.

Tüm bu gelişmelerin sonucunda, Çin Avustralya'dan kömür ithalatında 2020 yılından beri uygulamakta olduğu yasağı kaldırma kararı almıştır. Söz konusu yasağın kaldırılmasında, taraflar arasında iyileşme gösteren diplomatik ilişkilerin yanında, Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte ortaya çıkan kömür tedarik sorunlarının Çin çelik üreticileri üzerinde yarattığı baskı da etkili olmuştur. 2024 yılı içerisinde farklı ürün gruplarında bazı teknik engellerin Avustralya lehine kaldırılması söz konusu olmuştur.

Avustralya ile Çin arasındaki ikili ticari ilişkilere Raporun "Avustralya Dış Ticareti" başlıklı dördüncü bölümünde detaylı olarak değinilmektedir.

3. AVUSTRALYA PAZARININ GENEL ÖZELLİKLERİ

2023 yılı verilerine göre 1,7 trilyon ABD Doları Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ile dünyanın en büyük 13'üncü ekonomisi konumunda olan Avustralya'da kişi başı milli gelir ise 65 bin ABD Doları düzeyindedir. Ülkenin GSYİH'nin yaklaşık %50'sini hanehalkı tüketim harcamaları oluşturmaktadır.

Dil öğrenmek ve çalışmak amacıyla ülkeye göç eden genç nüfus, nüfusun yaşlanma sürecini yavaşlatan önemli bir faktördür. Bununla birlikte, 65 yaş üstündeki kişilerin sayısının düzenli olarak

artması, sağlık ürünleri ve hizmetlerine, ev ile ilgili bakım hizmetleri ve konaklama ile ilgili söz konusu yaş grubunun taleplerinin artmasına neden olmaktadır.

Avustralya'nın, coğrafi olarak izole olmasına ve göreceli olarak az bir nüfusa sahip olmasına rağmen, GSYİH seviyesi, yüksek kişi başı milli geliri ve hızlı büyüyen ekonomisi ile cazip bir pazar olmayı sürdüreceği öngörülmektedir.

Avustralya piyasasına arz edilecek tüm ithal ürünlerin ilgili mevzuatına uygun olmasından ithalatçı sorumlu bulunmaktadır. Pazar girişte herhangi bir teknik engelle karşılanmaması için ürünün tabii olduğu standartlar ile teknik düzenlemeler konusunda ithalatçıdan detaylı bilgi istenmeli veya bu raporun ekinde yer alan ilgili kurumların web sitelerinden detaylar kontrol edilmelidir.

Ayrıca, diğer ülkelere olan coğrafi uzaklık nedeniyle Avustralyalılar aldıkları ithal ürünlerin kaliteli olması yanında, ihracatçıdan belirli süre için ürün garantisi, eğitim, ilan ve promosyon için destek beklemektedirler. Ticari ilişkilerde ürünlerin ve yedek parçaların zamanında teslimi, alıcıya verilen tüm taahhütlerin zamanında yerine getirilmesi çok önemli görülmektedir.

3.1. Dağıtım Kanalları

Dağıtım kanalları doğrudan satış, distribütör veya acente kullanımı veya doğrudan yatırımlar yoluyla oluşturulabilir.

Avustralya'ya ürünlerini pazarlamak isteyen firmalar genellikle acenteler, distribütörler, franchise yapanlar veya lisans kullanıcısı firmalarla iş birliği yapmaktadırlar.

Acenteler: Acente veya temsilciler yabancı şirket adına iş yaparlar ve alım anlaşmaları için aracı olurlar. Birçok halde, bir satış acentesinin şartları müzakere etmeye veya bir satış kontratını sonuçlandırmaya yetkisi yoktur. Acente, kontratı yabancı firmaya (ihracatçı) yollar, firma da kontratı kabul eder veya reddeder. Ancak, acente yabancı bir firma satış temsilcisi olarak kabul edildiği için acentelik mevzuatına göre yabancı firma, acentesinin yaptığı eylemlerden sorumludur.

Acenteler yabancı bir firma ile acentelik anlaşması imzalayınca ana şirketin talimatlarına uyma, çıkarlarını koruma ve düzgün muhasebe tutmak dahil birçok vazife ve sorumluluğun altına girerler. Acente, hizmetlerinin karşılığını alma ve işine usulsüz son verilmesi halinde alacaklarının ve uğradığı kayıpların tazmin edilmesi hakkını mahfuz tutar. Ancak, Avustralya mevzuatında tazminat için bir emsal yoktur. Taraflar, sözleşmenin sona erdirilmesi için belli hususları sözleşmeye derç edebilirler. Her iki taraf da sözleşmenin sona erdirileceği konusunda makul bir süre içinde birbirlerine haber verirlerse sözleşmeyi sorunsuz sona erdirebilirler. Her ne kadar "makul süre" için herhangi bir belirli süre bulunmuyorsa da hakimler, makul sürenin verilip verilmediğine, kontratın özelliğini ve yürürlükte kaldığı süreyi göz önünde bulundurarak karar vermektedirler.

Distribütörler: Distribütör bağımsız bir şirket gibi çalışır. Ürünleri yabancı firmadan satın alır ve toptancılara ve/veya perakendecilere bunların dağıtımını yapar. Genel olarak yabancı şirket, distribütörün rakip ürünleri satmasını engelleyemez. Ancak, distribütörler yabancı firmanın acentesi olarak kabul edilmediği için yabancı firma onun eylemlerinden sorumlu tutulmaz.

Avustralyalı distribütörler için yabancı bir firmanın ürünlerini bir coğrafi bölgede pazarlamak amacıyla münhasır hak talep etmek normal bir uygulamadır. Bu hak, pazarın coğrafi büyüklüğünden dolayı genelde birkaç eyalet, hatta bazen tüm ülke için talep edilebilmektedir. Taraflar, bir sözleşme kaleme alırken Avustralya veya bir başka ülke kanunları arasında tercih yapabilirler. Ancak, yabancı bir kanunun seçilmesi Avustralya kanununun zorunlu hükümlerinin uygulanmasına engel değildir. Kanun şartı olmadan Avustralya Mahkemeleri acente veya distribütörün çalıştığı yerin kanununu (Avustralya federal kanunu veya ilgili Eyalet veya yerel kanun) uygulayabilir.

Franchising: Bu yöntem son yıllarda gelişen bir pazara giriş şekli olmuştur.

Ortak Yatırımlar: Avustralya firmalarıyla ortak yatırım yoluyla iş birliğine gidilebilir. Ortak yatırım Avustralya’da olabileceği gibi, Türkiye veya üçüncü bir ülkede de olabilir.

Lisans Alma: Genelde Avustralya’da lisans alanında çok az kanuni ve idari yükümlülük vardır. Patentlerin, copyrightların ve diğer kanuni hakların özel lisanslarını almak için belirli formalitelerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Ticari Marka Kanunu (the Trade Mark Act) lisans alanların veya kanunda belirtildiği şekliyle “kullanıcıların” kaydolmalarını öngörmektedir.

Bir lisans anlaşması şunları ihtiva etmelidir;

- Verilen lisansın türü,
- İzin verilen bölge,
- Lisans ücreti veya royalty,
- Lisans alanın görevleri ve yükümlülükleri,
- Söz konusu teknolojinin kullanılacağı saha ve süresi,
- Kalite kontrolünün devamlılığı,
- Lisans alan tarafından yapılan yenilikler ve geliştirmelerin mülkiyet hakları,
- Garantiler ve sorumluluklar,
- Teknik yardım ve gizlilik,
- Alt-lisanslar ve görevlendirme ile lisansın sona erme şartları.

Lisans anlaşması yapmadan önce her iki taraf da lisans verilecek ürün veya hizmetin Avustralya’da başka bir şirket adına kayıtlı olup olmadığını tespit etmelidir.

3.2. Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

IP Australia, ülkenin fikri, sınai mülkiyet haklarını icra eden kurumudur. <http://www.ipaustralia.gov.au> adresinden kurum faaliyetleri ile ilgili olarak detaylı bilgi alınabilmektedir. Kurum, fikri, sınai mülkiyet haklarını düzenleyerek, yeni fikir ve icatlara yönelik ülkede daha fazla yatırımı yapılmasını amaçlamaktadır.

Genelde Avustralya’da lisans alanında çok az kanuni ve idari yükümlülük bulunmaktadır. Patentlerin, “copyright”ların ve diğer kanuni hakların özel lisanslarını almak için belirli formalitelerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Ticari Marka Kanunu (the Trade Marks Act) lisans alanların veya kanunda belirtildiği şekliyle kullanıcıların kaydolmalarını zorunlu kılmaktadır. Bir lisans anlaşmasının; verilen lisansın türü, izin verilen bölge, lisans ücreti veya telif hakkı, lisans alanın görevleri ve yükümlülükleri, söz konusu teknolojinin kullanılacağı saha ve süresi, kalite kontrolünün devamlılığı, lisans alan tarafından yapılan yenilikler ve geliştirmelerin mülkiyet hakları, garantiler ve sorumluluklar, teknik yardım ve gizlilik, alt-lisanslar ve görevlendirme ile lisansın sona erme koşullarını ihtiva etmesi gerekmektedir. Lisans anlaşması yapmadan önce her iki tarafın, lisans verilecek ürün veya hizmetin Avustralya’da başka bir şirket adına kayıtlı olup olmadığını araştırması gerekmektedir.

3.3. Tüketici Eğilimleri

Ülkede son 10-15 yıldır tüketim harcamalarında önemli bir artış yaşanmaktadır. Önümüzdeki dönemde de tüketimin yavaş ama düzenli olarak artacağı, küresel ekonomik sorunlardan daha çok etkilenmiş olan diğer gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında Avustralya’nın daha sağlam duracağı ve yabancı yatırımcılar için cazip bir ülke olmaya devam edeceği tahmin edilmektedir. Son yıllarda Avustralya’nın en hızlı büyüyen sektörleri, finansal hizmetler, madencilik, çevrimiçi alışveriş, altyapı ve inşaatır. Avustralya’nın özellikle Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika’dan göç almasının en önemli sebebi; iklim ve yüksek yaşam standardına sahip olmasıdır.

Bu bölgelerden gelen yüksek gelir grubundaki bireyler, Avustralya’da ev, ev eşyaları ve otomobil tüketimini arttırmakta ve böylece kendi geleneksel alışkanlıklarını bu ülkeye taşıyarak farklı sektör üreticileri için bir fırsat yaratmaktadır.

Avustralya’da önümüzdeki dönemlerde aşağıda bahsedilen tüketici eğilimlerinin geçerli olacağı düşünülmektedir: Satın alma kararı, esas olarak Avustralya'daki fiyat faktörü ile belirlenir. Aynı zamanda, Avustralyalıların kaliteye olan ilgileri, medya ve reklamların yarattığı trend, yeni markaların artan etkisi ve “etnik” ürünler, özellikle yabancı markalar için ülkeyi popüler kılmaktadır. Son yıllarda tüketim harcamalarındaki artışın da etkisiyle, markalar ülkede yatırım yapmaya hâlâ devam etmektedir. Tüketicilerin yaklaşık %25’i “yaşam tarzı” oluşturmak için harcama yapmaya hala istekliyken, orta yaşlı Avustralyalılara göre gençler harcamalarını kısımaya pek eğilimli görünmemektedir. Amerikan pazarına girmek isteyen firmalar için Avustralya pazarı pilot pazar olarak görülebilir. Amerika ve Avustralya’nın tüketim kalıpları çok benzerken firmalar tarafından Avustralya’ya yapılacak yatırım Amerika’dan daha sınırlı olacaktır ve Amerikan pazarına girmeden önce bir prova niteliği taşıyacaktır.

3.4. Perakende Ticaret

Avustralya’da perakende ticaret harcamaları 2023 yılında 282,7 milyar ABD Doları olarak gerçekleşirken 2024 yılı Ocak-Eylül döneminde 214,9 milyar ABD Dolarına yaklaşmıştır. Perakende ticaret harcamalarının kategori bazında dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 5: Avustralya Perakende Ticaret Harcamaları

Perakende Ticaret Harcamaları (Milyon ABD Doları)	2022	2023	2024 (Ocak-Eylül)
Gıda	111.644	112.018	85.661
<i>Süpermarketler ve Marketler</i>	<i>91.604</i>	<i>92.567</i>	<i>70.810</i>
<i>Diğerleri</i>	<i>20.040</i>	<i>19.451</i>	<i>14.851</i>
Ev Eşyası	50.224	46.256	34.317
Diğer Perakende	44.619	43.099	33.529
<i>"Department Stores"</i>	<i>15.224</i>	<i>15.086</i>	<i>11.296</i>
<i>Diğerleri</i>	<i>29.395</i>	<i>28.013</i>	<i>22.233</i>
Kafeler ve Restoranlar	40.337	42.548	32.199
Giyim ve Ayakkabı	24.102	23.705	13.873
Toplam	286.156	282.719	214.981

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Buna göre, Avustralya’da perakende ticaret harcamalarında ilk sırayı yıllık 112 milyar ABD Doları ile “gıda” kategorisinin aldığı, bu kategoride yapılan harcamaların büyük kısmının ise yıllık 92 milyar ABD Doları ile “süpermarket ve market” harcamalarından oluştuğu ve bu kalemin toplam perakende harcamaların %32’sini oluşturduğu görülmektedir. “Diğer Perakende” altında sınıflandırılan “*department stores*” harcamalarının ise 2023 yılında 15 milyar ABD Doları ile toplam harcamalardan %5,3 düzeyinde pay aldığı gözlenmektedir. Bu çerçevede, Avustralya pazarında “süpermarket ve market” harcamaları hacim itibarıyla ülkemiz ihraç ürünleri için oldukça önemli bir potansiyel barındırmaktadır.

Tablo 6: Zincir Süpermarketlerin Piyasa Payları

Süpermarket	Pay
Woolworths	%37,1
Coles	%27,9
ALDI	%9,5
IGA (Metcash)	%6,9
Costco	%2,8
Diğer Marketler	%15,8

Kaynak: IBIS World

IBIS World sektör raporunda Avustralya’da faaliyet gösteren zincir süpermarketlerin piyasa payları yer almakta olup bu oranlar Tablo-6’da gösterilmektedir. Söz konusu rapora göre, süpermarketler ile marketlerin 2022 yılı cirosu 125 milyar Avustralya Doları (yaklaşık 86 milyar ABD Doları) olarak tahmin edilmektedir. Bunun yanında “süpermarket ve market” harcamalarının ürün grubu bazında dağılımı ise aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7: Avustralya’da Süpermarket Harcama Kalemleri

Kategori	Pay
Kuru ve Paketlenmiş Gıda	%24,8
Yaş Meyve ve Sebze	%18,6
Et Ürünleri	%18,4
Tuvalet, Banyo ve Sağlık Ürünleri	%13,6
Tütün Ürünleri	%6,7
Unlu Mamuller	%6,1
Süt ve Süt Ürünleri	%6,0
İçecekler	%5,8
Toplam	%100

Kaynak: IBIS World

Bu kapsamda, “süpermarket ve market” harcamalarının en önemli kalemini %24,8 pay ile “kuru ve paketlenmiş gıda” oluşturmaktadır. Kuru gıda, özellikle kurutulmuş meyveler, ülkemizin halihazırda Avustralya’ya en önemli ihracat kalemlerinden birini oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Avustralya’nın ülkemizden 2023 yılında yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler ithalatı 73,14 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu itibarla, gerek pazardaki mevcut konumumuz gerekse Avustralya süpermarket ve market harcamalarında söz konusu kalemin büyüklüğü göz önüne alındığında, kuru meyvelerde Avustralya’ya mevcut ihracatımızın artırılması için önemli bir potansiyel bulunmaktadır. Ayrıca, Avustralya piyasasında özellikle A grubu tüketicilerin son yıllarda “organik” ve “sağlığa yararlı” besinlere yönelik güçlü bir eğilimi olduğu bilinmekte olup sektörde faaliyet gösteren ihracatçı firmalarımızın bu ihtiyaçları hedefleyecek şekilde reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine yönelmesinde fayda bulunmaktadır.

3.5. Kamu İhaleleri

Avustralya İhale Sistemi üzerinden (www.tenders.gov.au) açılan ihaleler kamuya açık ve şeffaf olarak takip edilebilmektedir. Altyapı harcamalarının önemli bir kısmı merkezi hükümet

tarafından değil eyaletler tarafından gerçekleştirilmekte olup, söz konusu ihalelere ilişkin bilgilere aşağıda belirtilen resmi internet sitelerinden ulaşılabilmektedir.

Viktorya (VIC)	www.tenders.vic.gov.au
Yeni Güney Galler (NSW)	www.tenders.nsw.gov.au
Batı Avustralya (WA)	www.tenders.wa.gov.au
Güney Avustralya (SA)	www.tenders.sa.gov.au
Northern Territory (NT)	https://tendersonline.nt.gov.au/Tender/List#!/Current
Queensland (QLD)	https://qtenders.epw.qld.gov.au/qtenders/
Tazmaya (TAS)	www.tenders.tas.gov.au
Kanberra (ACT)	http://www.procurement.act.gov.au/

Avustralya Federal Hükümeti tarafından ise, federal, eyalet ve yerel hükümetlerce planlanan büyük ölçekli altyapı projeleri hakkında bilgi vermek amacıyla National Infrastructure Construction Schedule (NICS) isimli bir web sitesi www.nics.gov.au oluşturulmuştur.

Ayrıca, hem Avustralya hem de Yeni Zelanda'daki büyük alt yapı projelerini ve ihale süreçlerini takip etmek açısından ANZIP web sayfası (<https://infrastructurepipeline.org/>) önemli bir kaynak olarak kullanılabilir.

4. AVUSTRALYA DIŞ TİCARETİ

4.1. Avustralya'nın Genel Ekonomik Görünümü

Avustralya, ihracatının yaklaşık üçte birini Çin'e yapmaktadır. Çin, Avustralya'nın, başta madencilik ürünleri olmak üzere, en büyük ihracat pazarıdır. Avustralya'nın Çin'e ihracatında kömür ihracatı önemli yer tutmaktadır. Diğer yandan, Çin ekonomisindeki büyümenin yavaşlaması ve AB ekonomisindeki zayıflama, Asya bölgesi ve Avustralya ekonomisindeki gelişimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Avustralya Hükümeti, bu konjonktür içinde ihracat pazarlarını geliştirip çeşitlendirmeye çalışmakta; bu çerçevede özellikle Orta Doğu ülkelerine yönelik açılımlarını artırmaktadır. Bu çerçevede, Körfez İşbirliği Ülkeleri ile 2007'den bu yana STA görüşmeleri yürütmektedir. KİK ile sınırlı kalmadan, Fas'tan İran'a uzanan geniş bir coğrafyada tüm ülkelere erişebilmek adına, ülke odaklı pazara giriş stratejileri belirlemek için çalışmalar da sürmektedir.

Öte yandan, önümüzdeki beş yıl içerisinde, Avustralya'nın ticaret rejimini daha da serbestleştirmesi öngörülmektedir. Hâlihazırda, tekstil, ayakkabı ve giyim eşyası gibi hassas ürünler hariç olmak üzere ortalama %5 olan gümrük vergisi oranının daha da düşmesi öngörülmektedir.

Avustralya'nın ihracatında en önemli ürünler, taş kömürü, demir cevheri, doğalgaz, altın, ham petrol, buğday, işlenmemiş mineraller, çelik ürünleri, sığır eti ve alüminyumdur.

Ülkenin ithalatında en önemli ürünler, rafine petrol, binek otomobiller, cep telefonları, ticari taşıtlar, bilgi işlem makinaları, ham petrol, ilaçlar, vitaminler ve hormonlar, inşaat makinaları ve altındır.

Özet olarak bakıldığında, Avustralya'nın en çok ihracat yaptığı ülkeler sırasıyla, Çin (%35), Japonya (%13,9) ve Güney Kore (%7,3) olarak sıralanmaktadır. Ülkenin en çok ihracat yaptığı ürünler ise 26.01 GTP'li demir cevherleri, 27.01 GTP'li taş kömürü ve 27. 11 GTP'li doğalgazdır.

Avustralya'nın en çok ithalat yaptığı ülkeler sırasıyla Çin (%24,8), ABD (%11,8) ve Güney Kore (%6) olarak sıralanmakta olup en çok ithalat yaptığı ürünler ise gizli/açıklanmayan ürünler (demir çelikten oluşan eşya), binek otomobiller ve meyvelerdir.

Tablo 8 ve Tablo 9'da Avustralya'nın 2021, 2022, 2023 ve 2024 (Ocak-Ağustos) yıllarına ait toplam ihracat ve ithalatı ile Türkiye ile Avustralya arasındaki dış ticaret hacmine ilişkin verilere yer verilmektedir.

Tablo 8: Avustralya Ülkesinin Dış Ticaretinin Genel Görünümü

	Ülkenin Toplam İhracatı	Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	Türkiye Pay	Ülkenin Toplam İthalatı	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	Türkiye Pay	Türkiye-Ülke Arası Dış Ticaret Hacmi
2021 Yıllık	344.256.869	876.777	0,25%	247.343.308	987.708	0,40%	1.864.485
2022 Yıllık	412.817.644	1.029.686	0,25%	289.182.118	1.054.747	0,36%	2.084.433
2023 Yıllık	370.791.224	863.126	0,23%	274.895.098	1.010.343	0,37%	1.873.469
2024 (I-VIII)	228.304.037	523.707	0,23%	188.001.481	803.798	0,43%	1.327.506

Tablo 9: Avustralya Ülkesinin Aylık Dış Ticaretinin Görünümü

Aylar	2023 Ülkenin Toplam İhracatı	2024 Ülkenin Toplam İhracatı	2023 Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	2024 Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	2023 Ülkenin Toplam İthalatı	2024 Ülkenin Toplam İthalatı	2023 Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	2024 Türkiye'nin Ülkeye İhracatı
Ocak	33.566.893	29.188.966	55.174	82.804	24.742.526	22.899.211	94.322	64.161
Şubat	30.661.660	27.639.430	64.210	58.581	20.877.784	23.066.200	77.999	79.134
Mart	34.689.772	29.349.868	95.415	106.633	23.194.654	22.888.573	91.303	131.950
Nisan	29.857.451	27.044.880	43.832	65.118	20.534.873	22.689.388	72.915	118.151
Mayıs	31.930.915	28.733.170	155.446	36.119	24.372.447	24.965.538	86.406	115.913
Haziran	31.687.545	29.707.651	58.766	43.824	22.179.926	22.604.009	73.071	86.312
Temmuz	28.949.056	27.766.832	81.178	88.095	22.952.447	25.266.999	77.666	102.568
Ağustos	30.095.798	28.873.238	36.499	42.534	23.515.296	23.621.562	79.548	105.609
Eylül								
Ekim								
Kasım								
Aralık								
Toplam	251.439.090	228.304.037	590.521	523.707	182.447.707	188.001.481	653.230	803.798

Para Birimi:	Bin Dolar (\$)
Kaynak:	Avustralya İstatistik Bürosu (http://www.abs.gov.au)
Ataşelik Açıklaması:	Avustralya İstatistik Bürosu (AİB) dış ticaret istatistiklerini Avustralya Doları cinsinden açıklamakta olup, söz konusu istatistikler AİB'nin açıkladığı aylık kur ortalaması üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

Tablo 10: Avustralya Ülkesinin Dış Ticaretinin Görünümü (2023/Ürün Bazlı)-Milyon Dolar (\$)

Ülkenin Dünyadan İthalatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2022 Yıllık	2023 Yıllık	2022/23 Değişim (%)
334	Rafine Petrol	36.818	33.684	-8,5
781	Binek Otomobiller	19.193	24.084	25,5
782	Ticari Taşıtlar	9.668	11.784	21,9
764	Telefon ve Aksamı	11.630	11.550	-0,7
752	Bilgi İşlem Makinaları	8.580	6.945	-19,0
542	Tedavide Kullanılan İlaçlar	7.079	6.098	-13,9
971	Altın	4.853	5.688	17,2
723	İnşaat Makina ve Cihazları	4.960	5.441	9,7
333	Ham Petrol	7.189	5.262	-26,8
541	Vitaminler, Hormonlar vb.	6.239	5.224	-16,3
Ülkenin Dünyaya İhracatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2022 Yıllık	2023 Yıllık	2022/23 Değişim (%)
281	Demir Cevheri	86.509	90.373	4,5
321	Taş Kömürü	98.824	68.311	-30,9
343	Doğalgaz	62.310	49.470	-20,6
971	Altın	16.331	18.804	15,1
278	İşlenmemiş Mineral Maddeler-Diğer	8.343	12.579	50,8
041	Buğday	10.045	9.347	-6,9
333	Ham Petrol	10.018	7.610	-24,0
011	Sığır Eti	7.124	7.602	6,7
988	Gizli/Açıklanmayan Ürünler	8.289	6.820	-17,7
285	Alüminyum Cevheri	6.869	6.534	-4,9

Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması, SITC Rev.3

Para Birimi:	Milyon Dolar (\$)
Kaynak:	Avustralya İstatistik Bürosu (http://www.abs.gov.au)
Ataşelik Açıklaması:	Avustralya İstatistik Bürosu (AİB) dış ticaret istatistiklerini Avustralya Doları cinsinden açıklamakta olup, söz konusu istatistikler AİB'nin açıkladığı aylık kur ortalaması üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

Tablo 11: Avustralya-Türkiye Dış Ticaretinin Görünümü (2023/Ürün Bazlı)-Milyon Dolar (\$)

Türkiye'nin Ülkeye İhracatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2022 Yıllık	2023 Yıllık	2022/23 Değişim (%)
988	Gizli/Açıklanmayan Ürünler	162,5	87,9	-45,9
782	Ticari Taşıtlar	47,7	79,9	67,5
057	Taze Meyvalar	73,5	67,8	-7,8
661	Alçı Çimento vb.İnşaat Malzemeleri	61,0	44,1	27,7
897	Mücevherci Kuyumcu Eşyası	42,7	42,1	-1,4
845	Diğer Giyim Eşyası	32,3	29,6	-8,3
679	Dökme Demir, Demir, Çelik Borular, Bağlantı Parçaları	3,2	29,4	818,7
842	Kadın Giyim Eşyası	24,3	25,5	4,9
722	Traktörler	20,7	24,7	19,3
056	Kurutulmuş Sebzeler	21,4	23,6	10,3
Türkiye'nin Ülkeden İthalatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2022 Yıllık	2023 Yıllık	2022/23 Değişim (%)
321	Taş Kömürü	705,8	510,2	-27,7
263	Pamuk	176,0	96,0	-45,4
054	Sebzeler	4,3	79,5	1.748,8
057	Taze Meyvalar	24,4	48,2	97,5
041	Buğday	-	23,2	-
686	Çinko,Alaşımları,İlk Mamulleri	0,3	23,1	7.599,9
971	Altın	6,7	10,7	59,7
211	Deri,Kösele Ve Kırpıntıları	3,9	5,5	41,0
764	Telefon Ve Aksamı	2,5	5,2	108,0
727	Hububat İşleme Makinaları,Cihazları	1,4	3,9	178,6

Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması, SITC Rev.3

Para Birimi:	Milyon Dolar (\$)
Kaynak:	Avustralya İstatistik Bürosu (http://www.abs.gov.au)
Ataşelik Açıklaması:	Avustralya İstatistik Bürosu (AİB) dış ticaret istatistiklerini Avustralya Doları cinsinden açıklamakta olup, söz konusu istatistikler AİB'nin açıkladığı aylık kur ortalaması üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

Tablo 12: Avustralya Ülkesinin Dış Ticaretinin Görünümü (2024/Ürün Bazlı)-Milyon Dolar (\$)

Ülkenin Dünyadan İthalatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2023 (I-VIII)	2024 (I-VIII)	2023/24 Değişim (%)
334	Rafine Petrol	32.666	21.593	-33,9
781	Binek Otomobiller	24.290	15.978	-34,2
782	Ticari Taşıtlar	10.867	7.861	-27,7
764	Telefon Ve Aksamı	10.610	6.859	-35,4
752	Bilgi İşlem Makinaları	6.835	5.356	-21,6
542	Tedavide Kullanılan İlaçlar	6.454	4.092	-36,6
971	Altın	5.574	4.031	-27,7
778	Tarifenin Başka Yerinde Bulunmayan Elektrikli Makina, Cihaz,Alet,Eşyalar	2.646	3.791	43,3
541	Vitaminler, Hormonlar Vb.	5.510	3.487	-36,7
333	Ham Petrol	3.166	3.474	9,7
Ülkenin Dünyaya İhracatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2023 (I-VIII)	2024 (I-VIII)	2023/24 Değişim (%)
281	Demir Cevheri	58.465	56.936	-2,6
321	Taş Kömürü	47.693	38.525	-19,2
343	Doğalgaz	34.371	29.706	-13,6
971	Altın	12.418	15.535	25,1
011	Sığır Eti	4.940	5.769	16,8
333	Ham Petrol	5.035	5.027	-0,1
285	Alüminyum Cevheri	4.225	4.849	14,8
041	Buğday	7.774	4.237	-45,4
988	Gizli/Açıklanmayan Ürünler	4.484	3.515	-21,6
012	Diğer Etler (Taze Dondurulmuş)	2.682	3.037	13,2

Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması, SITC Rev.3

Para Birimi:	Milyon Dolar (\$)
Kaynak:	Avustralya İstatistik Bürosu (http://www.abs.gov.au)
Ataşelik Açıklaması:	Avustralya İstatistik Bürosu (AİB) dış ticaret istatistiklerini Avustralya Doları cinsinden açıklamakta olup, söz konusu istatistikler AİB'nin açıkladığı aylık kur ortalaması üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

Tablo 13: Avustralya-Türkiye Dış Ticaretinin Görünümü (2024/Ürün Bazlı)-Milyon Dolar (\$)

Türkiye'nin Ülkeye İhracatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2023 (I-VIII)	2024 (I-VIII)	2023/24 Değ. (%)
782	Ticari Taşıtlar	53,1	134,4	153,1
988	Gizli/Açıklanmayan Ürünler	55,4	68,1	22,9
781	Binek Otomobiller	5,5	53,6	874,6
057	Kurutulmuş Meyveler	40,8	50,2	23
661	Alçı Çimento Vb.İnşaat Malzemeleri	26,3	29,3	11,4
772	Elektrik Rezistansı,Baskılı Devreler,Elektrik Teçhizatı Aksam,Parçası	19,4	22,7	17
679	Dökme Demir, Demir, Çelik Borular, Bağlantı Parçaları	14	20,1	43,6
056	Kurutulmuş Sebzeler	16,4	19,5	18,9
845	Diğer Giyim Eşyası	19,5	19,1	-2,1
897	Mücevherci Kuyumcu Eşyası	26,6	18,6	-30,1
Türkiye'nin Ülkeden İthalatında İlk 10 Ürün				
STIC Rev 3	Madde Adı	2023 (I-VIII)	2024 (I-VIII)	2023/24 Değ. (%)
321	Taş Kömürü	339,1	378,2	11,5
263	Pamuk	62,1	61,1	-1,6
057	Taze Meyvalar	31,5	24,6	-21,9
282	Demir-Çelik Döküntü Ve Hurdaları	-	19,5	
988	Gizli/Açıklanmayan Ürünler	1,6	3,6	125
745	Elektriksiz Diğer Makina Ve Aletler	0,1	2,7	2.600
291	Hayvansal Menşeli Ham Maddeler	0,7	2,2	214,3
728	Makinalar	1,4	2,1	50
679	Dökme Demir, Demir, Çelik Borular, Bağlantı Parçaları	0,1	1,8	1.700
211	Deri,Kösele Ve Kırpıntıları	3,3	1,8	-45,5

Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması, SITC Rev.3

Para Birimi:	Milyon Dolar (\$)
Kaynak:	Avustralya İstatistik Bürosu (http://www.abs.gov.au)
Ataşelik Açıklaması:	Avustralya İstatistik Bürosu (AİB) dış ticaret istatistiklerini Avustralya Doları cinsinden açıklamakta olup, söz konusu istatistikler AİB'nin açıkladığı aylık kur ortalaması üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

Tablo 14: Avustralya Ülkesinin Dış Ticaretinin Görünümü (2022-2023/Ülke Bazlı)-Bin Dolar (\$)

Ülkenin Dünya İthalatında İlk 10 Ülke					
Sıra	Ülke Adı	2022 YILI		2023 YILI	
		Değer	Pay %	Değer	Pay %
1	Çin	77.278.516	26,7	69.379.246	25,2
2	ABD	29.338.116	10,1	30.854.801	11,2
3	Güney Kore	18.688.685	6,5	17.470.146	6,3
4	Japonya	17.052.404	5,9	17.382.400	6,3
5	Tayland	12.040.652	4,2	12.807.615	4,6
6	Malezya	11.818.460	4,1	12.353.345	4,5
7	Almanya	11.419.567	3,9	11.987.643	4,4
8	Singapur	13.515.476	4,7	10.752.202	3,9
9	Vietnam	6.478.859	2,2	6.486.703	2,5
10	İtalya	6.408.337	2,2	6.353.663	2,3
Liste Toplamı		204.039.072	70,5	195.827.764	71,2
32	Türkiye				
Genel Toplam					
Ülkenin Dünya'ya İhracatında İlk 10 Ülke					
Sıra	Ülke Adı	2022 YILI		2023 YILI	
		Değer	Pay %	Değer	Pay %
1	Çin	119.964.390	29,1	134.868.187	36,4
2	Japonya	79.979.569	19,4	57.171.435	15,4
3	Güney Kore	35.725.119	8,6	26.573.055	7,2
4	Hindistan	20.401.513	4,9	16.543.472	4,4
5	Tayvan	20.641.545	5,0	14.583.752	3,9
6	ABD	13.872.238	3,4	13.861.055	3,7
7	Singapur	13.123.232	3,2	11.326.998	3,1
8	Yeni Zelanda	8.905.626	2,1	8.267.288	2,2
9	Vietnam	9.556.066	2,3	7.828.384	2,1
10	Endonezya	8.694.891	2,1	7.730.693	2,1
Liste Toplamı		330.861.194	80,1	298.754.320	80,6
31	Türkiye	1.029.686	0,3	863.126	0,2
Genel Toplam		412.817.644	100,0	370.791.224	100,0

Para Birimi:	Bin Dolar (\$)
Kaynak:	Avustralya İstatistik Bürosu (http://www.abs.gov.au)
Ataşelik Açıklaması:	Avustralya İstatistik Bürosu (AİB) dış ticaret istatistiklerini Avustralya Doları cinsinden açıklamakta olup, söz konusu istatistikler AİB'nin açıkladığı aylık kur ortalaması üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

Tablo 15: Avustralya Ülkesinin Dış Ticaretinin Görünümü (2023-2024/Ülke Bazlı)-Bin Dolar (\$)

Ülkenin Dünya İthalatında İlk 10 Ülke					
Sıra	Ülke Adı	2023 YILI (VIII)		2024 YILI (VIII)	
		Değer	Pay %	Değer	Pay %
1	Çin	45.253.729	24,8	46.728.647	24,8
2	ABD	20.696.584	11,3	22.280.690	11,8
3	Güney Kore	11.163.099	6,1	11.247.920	6
4	Japonya	11.362.629	6,2	10.820.550	5,8
5	Tayland	7.895.585	4,3	8.949.026	4,8
6	Almanya	8.253.225	4,6	8.311.941	4,4
7	Malezya	8.357.216	4,6	7.182.591	3,8
8	Singapur	7.140.542	3,9	6.879.763	3,7
9	Vietnam	4.296.791	2,4	5.229.413	2,8
10	Hindistan	4.163.429	2,3	4.577.784	2,4
Liste Toplamı		128.582.829	70,5	132.208.323	70,3
31	Türkiye	653.213	0,35	803.797	0,42
Genel Toplam		182.447.707	100,0	188.001.481	100,0
Ülkenin Dünya'ya İhracatında İlk 10 Ülke					
Sıra	Ülke Adı	2023 YILI (VIII)		2024 YILI (VIII)	
		Değer	Pay %	Değer	Pay %
1	Çin	89.701.832	35,7	79.907.973	35
2	Japonya	40.059.876	15,9	31.726.127	13,9
3	Güney Kore	17.682.034	7	16.543.311	7,3
4	Hindistan	10.794.122	4,3	9.876.536	4,3
5	ABD	9.537.472	3,8	9.851.363	4,3
6	Singapur	7.562.213	3	8.690.493	3,8
7	Tayvan	10.674.261	4,2	8.552.314	3,7
8	Hong Kong (SAR of China)	3.473.753	1,4	6.232.461	2,7
9	Endonezya	5.367.717	2,1	5.667.362	2,5
10	Yeni Zelanda	5.491.943	2,2	5.299.678	2,3
Liste Toplamı		200.345.223	79,6	182.347.618	79,8
30	Türkiye	590.521	0,23	523.707	0,22
Genel Toplam		251.439.090	100,0	228.304.037	100,0

Para Birimi:	Bin Dolar (\$)
Kaynak:	Avustralya İstatistik Bürosu (http://www.abs.gov.au)
Ataşelik Açıklaması:	Avustralya İstatistik Bürosu (AİB) dış ticaret istatistiklerini Avustralya Doları cinsinden açıklamakta olup, söz konusu istatistikler AİB'nin açıkladığı aylık kur ortalaması üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

4.2. İhracat

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından açıklanan Avustralya'nın 2022, 2023 ve 2024 yılları ülke ve ürün bazlı dış ticaret istatistikleri incelendiğinde ülkenin ihracat ve ithalatına ilişkin genel duruma ilişkin veriler elde edilebilmektedir.

Söz konusu verilere göre Avustralya'nın 2023 yılında 251,4 milyar ABD doları (\$) olan ihracatının, 2024 yılının aynı döneminde %9,2 oranında düşüşle 228,3 milyar \$'a gerilediği,

Ülkenin 2024 yılı Ocak-Ağustos dönemi ihracatında; geleneksel ihraç kalemlerinden altın ihracatının %25,1 oranında artışla 12,4 milyar \$'dan 15,5 milyar \$'a, sığır eti ihracatının %16,8 oranında artışla 4,9 milyar \$'dan 5,7 milyar \$'a, alüminyum cevheri ihracatının %14,8 oranında artışla 4,2 milyar \$'dan 4,8 milyar \$'a yükseldiği ve taze dondurulmuş et ihracatının %13,2 oranında artışla 2,6 milyar \$'dan 3,0 milyar \$'a yükseldiği, buna karşın demir cevheri ihracatının %2,6 oranında düşüşle 58,4 milyar \$'dan 56,9 milyar \$'a, taş kömürü ihracatının %19,2 oranında düşüşle 47,6 milyar \$'dan 38,5 milyar \$'a, doğalgaz ihracatının ise %13,6 oranında düşüşle 34,3 milyar \$'dan 29,7 milyar \$'a, buğday ihracatının %45,4 oranında düşüşle 7,7 milyar \$'dan 4,2 milyar \$'a, ham petrol ihracatının %0,1 oranında düşüşle 5,03 milyar \$'dan 5,02 milyar \$'a ve demir çelikten eşya ihracatının ise %21,6 oranında düşüşle 4,4 milyar \$'dan 3,5 milyar \$'a gerilediği,

İhracat değerlerindeki ve geçen yıla göre sıralamalarındaki değişikliklere rağmen demir cevheri, taş kömürü, doğalgaz, altın, sığır eti, alüminyum cevheri, ham petrol ve işlenmemiş mineral maddeler gibi geleneksel ihraç ürünlerinin Avustralya'nın toplam ihracatı içindeki paylarını ve önemini koruduğu,

2023 yılında yapılan 370,7 milyar \$'lık ihracatın %80,6'lık kısmının hammadde ithalatçısı konumundaki başta Çin (%36,4 pay) ve Japonya (%15,4 pay) olmak üzere, Güney Kore, Hindistan, Tayvan, Singapur, Yeni Zelanda, Vietnam ve Endonezya gibi coğrafi olarak yakın ülkeler ile ABD'ye gerçekleştirildiği ve Asya-Pasifik ülkelerinin Avustralya'nın en önemli pazarı olduğu gerçeğinin değişmediği,

Avustralya'nın 2023 yılı Ocak-Ağustos döneminde 251,4 milyar \$ olan ihracatının, 2024 yılının aynı döneminde %9,2 oranında düşüşle 228,3 milyar \$'a gerilediği,

Ülkenin 2024 yılı Ocak-Ağustos dönemi ihracatında; geleneksel ihraç kalemlerinden altın ihracatının %25,1 oranında artışla 12,4 milyar \$'dan 15,5 milyar \$'a, sığır eti ihracatının %16,8 oranında artışla 4,9 milyar \$'dan 5,7 milyar \$'a, alüminyum cevheri ihracatının %14,8 oranında artışla 4,2 milyar \$'dan 4,8 milyar \$'a yükseldiği ve taze dondurulmuş et ihracatının %13,2 oranında artışla 2,6 milyar \$'dan 3,0 milyar \$'a yükseldiği, buna karşın demir cevheri ihracatının %2,6 oranında düşüşle 58,4 milyar \$'dan 56,9 milyar \$'a, taş kömürü ihracatının %19,2 oranında düşüşle 47,6 milyar \$'dan 38,5 milyar \$'a, doğalgaz ihracatının ise %13,6 oranında düşüşle 34,3 milyar \$'dan 29,7 milyar \$'a, buğday ihracatının %45,4 oranında düşüşle 7,7 milyar \$'dan 4,2 milyar \$'a, ham petrol ihracatının %0,1 oranında düşüşle 5,03 milyar \$'dan 5,02 milyar \$'a ve demir çelikten eşya ihracatının ise %21,6 oranında düşüşle 4,4 milyar \$'dan 3,5 milyar \$'a gerilediği,

Avustralya'nın 2024 yılı Ocak-Ağustos döneminde ihracatının yaklaşık %79,8'ini gerçekleştirdiği ilk 10 ülke içerisinde en büyük paya sahip ülke olan Çin'e ihracatının %10,9 oranında düşüş gösterdiği, ABD hariç olmak üzere söz konusu ilk on ülke ihracat pazarının güneydoğu Asya ve Uzakdoğu ülkelerinden oluşmaya devam ettiği görülmektedir.

4.3. İthalat

Avustralya'nın genel ithalatına ilişkin söz konusu veriler incelendiğinde 2022 yılında 289,1 milyar \$ olan ithalatın 2023 yılında %4,9 oranında artışla 274,8 milyar \$'a yükseldiği,

2023 yılında ülke genel ithalatının yaklaşık %25'ini oluşturan iki önemli kalemden rafine petrol yüzde 8,5 oranında gerilerken, binek otomobillerin yüzde 25,5 ve ticari taşıtların yüzde 21,9 oranında artış sergilediği; ülkenin ithalat kalemini oluşturan ürünlerden telefon ve aksamı, bilgi işlem makinaları, ilaç ve eczacılık ürünleri, ham petrol ve vitaminlerin 2023 yılında bir önceki yıla göre ithalatının gerilediği, buna karşın özellikle altın ve inşaat makinalarında bir önceki yıla göre %10-17 oranları gibi artışlar yaşandığı,

İhracattan farklı olarak ithalattaki ürün grubundaki çeşitliğe paralel olarak, ülke bazında ihracatta olduğu gibi çok yüksek oranda bağımlılık olmamakla birlikte, Avustralya'nın 2023 yılında yapmış olduğu 274,8 milyar \$'lık ithalatın %71,2 gibi çok büyük orandaki kısmını sırasıyla Çin, ABD, Güney Kore, Japonya, Tayland, Malezya, Almanya, Singapur, Vietnam ve İtalya'dan yaptığı,

Ülkenin 2023 yılı Ocak-Ağustos döneminde 182,4 milyar \$ olan ithalatının 2024 yılının aynı döneminde %3,0 oranında artarak 188,0 milyar \$'a yükseldiği,

Ülkenin 2024 yılı Ocak-Ağustos dönemi ithalat artışında, ithalatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %43,3 oranında artarak 2,6 milyar \$'dan 3,7 milyar \$'a yükselen tarifenin başka yerinde bulunmayan elektrikli makina, cihaz, aletler ile %9,7 oranında artarak 3,1 milyar \$'dan 3,4 milyar \$'a yükselen ham petrolün etkili olduğu, buna karşın rafine petrol, binek otomobiller, ticari taşıtlar, telefon ve aksamı, bilgi işlem makinaları, tedavide kullanılan ilaçlar, altın ve vitaminler de dahil olmak üzere dünyadan ithalatında ilk on ürün grubu içerisinde yer alan ürünlerin anılan dönemde ithalatında azalış gerçekleştiği,

Avustralya'nın 2024 yılı Ocak-Ağustos ithalatında yaklaşık %70,3 paya sahip ilk on ülke arasında Çin, ABD, Güney Kore, Tayland, Almanya, Vietnam ve Hindistan'dan ithalatının arttığı, yine ilk on ülke arasında yer alan Japonya, Malezya ve Singapur'dan gerçekleştirilen ithalatta düşüş yaşandığı görülmektedir.

4.4. Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)

Avustralya'da mevcut politik anlayış, dış ticaretin Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) vasıtasıyla ülke ekonomisinin lehine şekillendirilebileceği yönündedir. Avustralya, STA'ların sadece tarifeleri değil tarife dışı önlemleri de kaldırdığını, bu durumun ülke ekonomisinin üretkenliğine katkı sağlayarak ekonomik büyümeyi arttırabileceğini, bölgesel düzeyde gerçekleşen ticari yakınlaşmaların yatırım olarak da geri dönüşleri olacağını, ayrıca iç reformların yapılması ve ticaretin serbestleşmesinin kolaylaşmasını sağlayacağını düşünmektedir.

Avustralya, genel itibarıyla STA müzakerelerinde tarım ve hayvancılık ürünleri ihracatına açılım elde etmeyi amaçlamaktadır. Diğer taraftan, Avustralya sanayi ürünlerinde halihazırda tüm ülkelere karşı düşük seviyede (%0-5 aralığında) gümrük vergileri uygulamakta ve tarım ve hayvancılık sektörünü de gümrük vergileri yerine ağırlıklı olarak gıda güvenliği kontrolleri ile korumaktadır. Bu çerçevede, Avustralya'nın gümrük vergileri anlamında verebileceği tavizlerin sınırlı olması nedeniyle, özellikle yeni nesil STA'larda gümrük vergisi tavizleri yanında, hizmet sektörü, eğitim sektörü, Avustralya'nın kritik minerallerine erişim gibi başlıklara yer verilmektedir.

4.4.1. Yürürlükteki Serbest Ticaret Anlaşmaları

- Avustralya-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Anlaşması (ANZCERTA veya CER) – 1 Ocak 2003
- Singapur-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (SAFTA) – 28 Temmuz 2003
- Tayland-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (TAFTA) – 1 Ocak 2005
- Avustralya-ABD Serbest Ticaret Anlaşması (AUSFTA) – 1 Ocak 2005
- Avustralya-Şili Serbest Ticaret Anlaşması (ACI-FTA) – 6 Mart 2009
- ASEAN-Avustralya-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Anlaşması (AANZFTA) – 1 Ocak 2010
- Malezya-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (MAFTA) – 1 Ocak 2013
- Kore-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (KAFTA) – 12 Aralık 2014
- Japonya-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (JAPEA) – 15 Ocak 2015
- Çin-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (ChAFTA) – 20 Aralık 2015
- Trans-Pasifik Ortaklık Kapsamlı ve Kademeli Ortaklık Anlaşması (CPTPP) – 30 Aralık 2018
- Avustralya -Hong Kong Serbest Ticaret Anlaşması (A-HKFTA) – 17 Ocak 2020
- Peru-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (PAFTA) – 11 Şubat 2020
- Endonezya-Avustralya Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (IA-CEPA) – 5 Temmuz 2020
- Pasifik Yakın Ekonomik İlişkiler Anlaşması (PACER) – 13 Aralık 2020
- Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (RCEP) – 1 Ocak 2022
- Avustralya-Hindistan Ekonomik İşbirliği ve Ticaret Anlaşması (ECTA) – 29 Aralık 2022

4.4.2. İmzalanan Ancak Henüz Yürürlüğe Girmemiş Olan Serbest Ticaret Anlaşmaları

- Avustralya-Birleşik Krallık Serbest Ticaret Anlaşması (A-UKFTA)
- Trans Pasifik Ortaklığı (TPP)

4.4.3. Avustralya-AB Serbest Ticaret Anlaşması Müzakereleri

Avustralya ile AB arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) akdedilmesine yönelik sonucusu 6-10 Şubat 2023 tarihlerinde olmak üzere 14 tur müzakere gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu müzakereler kapsamında, mal ve hizmet ticaretinin yanı sıra doğrudan yabancı yatırımlar, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, coğrafi işaretler, rekabet, dijital ticaret, KOBİ'ler, yolsuzlukla mücadele, sürdürülebilir kalkınma, tarife dışı önlemler, teknik düzenlemeler ve standartlar, sağlık ve bitki sağlığı önlemleri, ticaret politikası savunma araçları ile enerji ve hammaddelere yönelik ticaret ve yatırıma ilişkin hükümler görüşülmektedir.

14 üncü müzakere turu itibarıyla gelinen aşamada, devam eden pazara girişe ilişkin görüşmeler kapsamında ihracat izin prosedürleri, menşe işaretlemesi, ulusal muamele ve gümrük ücretleri gibi konular ele alınmış; hizmetler ve yatırımlar, ticaretin önündeki teknik engeller, ticaret ve sürdürülebilir kalkınma, coğrafi işaretler dahil fikri mülkiyet hakları, sağlık ve bitki sağlığı önlemleri gibi birçok alanındaki müzakerelerde ilerleme kaydedilmiş ve mesleki hizmetler bölümü geçici olarak tamamlanmıştır. Müzakerelerde en önemli başlık olarak Avustralya, üretimini ve ihracatını yaptığı bazı alkollü içkiler ve hayvansal ürünlerde AB'nin coğrafi işaretler konusundaki tutumunda yumuşama beklemekte, AB ise Avustralya'nın otomotiv ithalatında uyguladığı Lüks Araba Vergisinde açılım talep etmektedir. Bu kapsamda, Avustralya Federal Ticaret Bakanı, Avrupa Birliği ile serbest ticaret anlaşması konusundaki çıkmazları bertaraf edebilmek amacıyla 10 Temmuz 2023 tarihinde Brüksel'e bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Söz konusu görüşmelerde AB

kanadı, Avustralyalı üreticilerin prosecco, mozzarella, feta ve parmesan gibi isimleri kullanma hakkına yönelik birtakım kısıtlamalar talep etmiş ve bu isimlerin kullanımını belirli bölgelerden gelen ürünlerle sınırlandırmak istediğini belirtmiştir. Avustralya ise Avrupalıların Avustralya'ya göç ederek kültürlerini de beraberlerinde getirdiklerini ve bu isimleri kullanmaya devam edebilmeleri gerektiğini savunan bir pozisyonda durmuştur. Söz konusu ziyarette iki taraf arasındaki müzakereler anlaşma sağlanamadan sona ermiş olup Ekim 2023'e gelindiğinde Osaka'da gerçekleştirilen G7 Bakanlar Toplantısı'nda yeniden bir araya gelinmiştir. Ne var ki 29 Ekim 2023 tarihinde gerçekleştirilen toplantı aralarında yapılan görüşmeler neticesinde Avustralya Ticaret Bakanı Don Farrell, STA konusunda AB temsilcileriyle görüşmede bir kez daha ilerleme kaydedilemediğini vurgulamıştır.

4.5. Avustralya-Çin Arasında Yaşanmakta Olan Gerginlik ve Muhtemel Yansımaları

Son yıllarda Avustralya ile Çin arasında yaşanan siyasi gerginliğin, iki ülkenin ekonomi ve ticari ilişkileri üzerinde de bu süreçte etkileri olmuştur. 2020 yılının Mayıs ayında Avustralya Başbakanı tarafından korona virüsün kökenlerine ilişkin bağımsız bir küresel soruşturma yapılması için çağrıda bulunulmasından sonra iki ülke arasında yaşanan diplomatik gerilim zaman içerisinde ticari ilişkilere de yansımıştır.

Bu kapsamda ilk olarak 2020 yılı Haziran ayından itibaren Avustralya'nın Çin'e yönelik kömür ihracatlarını taşıyan gemilerin Çin gümrük idaresince yüklerini boşaltmasına izin verilmemesi ile başlayan ticari sorunlar, Avustralya'nın Çin'e yönelik ihracatının %30-40'luk kısmını gerçekleştiren bazı kesimhanelerin Çin tarafından yasak listesine alınması ile devam etmiş, Avustralya menşeli arpa ve şarap ithalatına karşı Çin tarafından başlatılan anti-damping ve telafi edici vergi uygulamaları ile ticari sorunların kapsamı genişleyerek devam etmiştir.

Avustralya ile Çin arasındaki siyasi gerilimin bir yansıması olarak ortaya çıktığı değerlendirilen önlemlerden olumsuz etkilenen Avustralya menşeli ürünler sınıflandırıldığında; Çin'e ihracatı büyük ölçüde durmuş olan ürünler olarak arpa, şarap ve odun kereste gibi ağaç ve orman ürünleri, ihracatı önemli ölçüde sekteye uğramış ürünler olarak kömür, kırmızı et ve ıstakoz olmuştur.

Öte yandan, Avustralya'da 2022 yılının Mayıs ayında yeni hükümetin göreve başlamasının ertesinde taraflar diplomatik ilişkilerin yumuşatılabileceği yönünde mesajlar vermeye başlamıştır. Bu çerçevede ilk olarak, iki ülke dışişleri bakanları 8 Temmuz 2022 tarihinde uzun süre sonra ilk kez biraraya gelmiştir. Takip eden süreçte, Avustralya Başbakanı Anthony Albanese ile Çin Devlet Başkanı Xi Jinping Kasım ayında gerçekleştirilen G-20 zirvesinde görüşmüş olup bu, iki ülke arasında liderler seviyesinde altı yıl sonra ilk görüşme olarak kayda geçmiştir. Son olarak, Avustralya Dışişleri Bakanı Penny Wong, Aralık ayında ticari yaptırımları görüşmek üzere Pekin'i ziyaret etmiştir.

Tüm bu gelişmelerin sonucunda, Çin Avustralya'dan kömür ithalatında 2020 yılından beri uygulamakta olduğu yasağı kaldırma kararı almıştır. Söz konusu yasağın kaldırılmasında, taraflar arasında iyileşme gösteren diplomatik ilişkilerin yanında, Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte ortaya çıkan kömür tedarik sorunlarının Çin çelik üreticileri üzerinde yarattığı baskı da etkili olmuştur. Ayrıca, Çin tarafından Avustralya menşeli diğer ürünlere yönelik olarak uygulanan kısıtlamaların kaldırılmasına yönelik olarak taraflar arasında müzakerelerin devam ettiği bilinmektedir.

Bununla birlikte, 11 Nisan 2023 tarihinde Avustralya Hükümeti, Çin ile Avustralya arpası üzerindeki anlaşmazlığı çözmeye yönelik yol haritası çizecek bir mutabakata vardıklarını

duyurmuştur. Federal Dışışleri Bakanlığı tarafından yapılan resmi açıklamada 2020 yılından bu yana Çin'in Avustralya arpasına uyguladığı %80,5 oranındaki verginin, 2018-19 döneminde yaklaşık 916 milyon dolar değerinde olan bu pazara ihracatı fiilen engellediği, Avustralya'nın bu vergiler için hiçbir gerekçe olmadığı kanaatinde olduğu ve tüm ticari engellerin kaldırılmasının her iki ülkenin de yararına olduğu yönündeki görüşlerinin net olduğu vurgulanmıştır. Böylece Avustralya-Çin arasında varılan bu uzlaşımın arpa üzerindeki vergilerin kaldırılmasına yönelik bir yol açması halinde, Avustralya şarabının önündeki ticari engellerin aşılması için de benzer bir sürecin izlenmesi beklenmektedir.

Söz konusu gelişmeden yaklaşık 1 yıl sonra ise ticari ve diplomatik ilişkilerin ısındığına işaret eden bir adımla Çin, Avustralya şarabına uygulanan anti-damping ve anti-sübvansiyon tarifelerinin 29 Mart 2024 tarihinden itibaren kaldırıldığını duyurmuştur. 2015 yılında imzalanan serbest ticaret anlaşmasının ardından sıfır gümrük vergisi avantajına sahip olan Avustralya'nın şarap ürünleri, bu vergiler nedeniyle önemli rekabet dezavantajlarıyla karşı karşıya kalmıştı. Avustralya tarafının tarifelerin kaldırılmasını olumlu karşıladığı anlaşılırken zamanlamanın ülkenin şarap endüstrisi için kritik olduğunu vurgulanmıştır.

Son olarak 10 Ekim 2024 tarihinde ise Avustralya Başbakanı Anthony Albanese, Avustralya'nın canlı kaya ıstakozu ihracatının yıl sonuna kadar tam olarak yeniden başlaması için Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Li Qiang ile bir zaman çizelgesi üzerinde anlaşıldığını duyurmuştur. Dışışleri Bakanlığı tarafından yapılan resmi açıklamada, bu netice Çin ile ikili ilişkileri istikrara kavuşturmaya yönelik bir başka adım olarak nitelendirilirken ıstakoz endüstrisi ve Ay Yeni Yılı için zamanında yüksek kaliteli Avustralya kaya ıstakozlarına erişebilecek olan Çinli tüketiciler için olumlu bir haber olarak ifade edilmektedir.

Bununla birlikte, Çin ile yaşanan diplomatik ve ticari gerilim Avustralya'da genel olarak birçok sektörde geçerli olan ağırlıklı olarak Çin'den tedarik yapısının ekonomi üzerinde bir kırılma unsuru olduğuna yönelik bir farkındalık oluşmasını sağlamıştır. Bunun yanında, Covid-19 süreciyle ortaya çıkan ve Rusya-Ukrayna savaşıyla şiddetini arttıran küresel tedarik zinciri sorunları da söz konusu farkındalığın güçlenmesine katkı sağlamıştır. Buna bağlı olarak, Avustralya'da birçok farklı sektörde yurt dışından tedarikle faaliyet gösteren firmaların yakın geçmişte tedarikte başka kaynaklara yönelme eğilimi gösterebildiği gözlenmiştir.

Bu çerçevede, Avustralya ile Çin arasındaki ticari ilişkiler her ne kadar son dönemde yumuşama eğilimi gösterse de Avustralyalı firmaların alternatif tedarik kaynaklarını araştırma motivasyonunun yakın gelecekte de sürmesi ve bu durumun, ülkemizin güçlü ihracatçı sektörleri ile Avustralya'nın ithalat yapısı birlikte değerlendirildiğinde, ülkemiz ihracatı için bir fırsat olmaya devam etmesi beklenmektedir.

5. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

5.1. Dış Ticaret Mevzuatı (İhracat-İthalat Rejimi)

Avustralya'ya kişi veya şirketlerce gerçekleştirilecek ithalat için genel olarak ithalat lisansı uygulaması bulunmamasıyla birlikte, bazı malların ithalinde eşyanın özelliğine göre çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarından izin alınması gerekmektedir.

Avustralya, özellikle kamu güvenliğine zarar verebilecek, çevre kirliliğine neden olabilecek eşya ile insan, bitki ve hayvan sağlığını tehdit edebilecek bazı tarım ürünlerinin ithalatına yasaklama veya karantina uygulaması getirebilmektedir.

İlaçlar, ateşli silahlar, antika eşya, iletişim malzemeleri, taşıtlar, gıda ürünleri, canlı bitki ve canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile uluslararası kısıtlamaya tabi ülkelerden gerçekleştirilen ithalat için ilgili kuruluştan izin alınması gerekmekte veya bu ürünler ithalatta kontrole tabi tutulmaktadır.

Avustralya, taze meyve ve sebze ile kırmızı ve tavuk eti ithalatına sıkı gıda kontrol tedbirleri uygulamaktadır (İthal Gıda Kontrol Kanunu - Imported Food Control Act 1992). İhracatçıların, gıda ürünlerine ilişkin sağlık gerekliliklerine, etiketlemeye ilişkin kurallara ve standartlara hakim olmadan Avustralya'ya yönelik imalat ve sevkiyat yapmamaları önem arz etmektedir. İthalatta uygulanan sağlık kurallarına ve uygulanan ürünlere ilişkin liste ve detaylar sürekli değişiklik gösterdiğinden sevkiyat yapılmadan önce, Avustralya Tarım Bakanlığı Avustralya Biyogüvenlik İdaresi'nin (Biosecurity Australia) <https://www.awe.gov.au/biosecurity-trade/policy> adresli internet sitesinden ithalat için gerekli bilgi, belge ve şartlar kontrol edilmelidir. Anılan sitede <https://bicon.agriculture.gov.au/BiconWeb4.0> adresinde yer alan BICON (Biosecurity Import Conditions Database) isimli veri tabanı üzerinden madde ismi veya gümrük tarife pozisyonu girilmesi suretiyle arama yapılabilen ve eşya bazında ithalatta aranan şartlara ulaşılabilmektedir.

Ürünlerini gümrükten çekmek isteyen Avustralya'daki ithalatçıların, gümrük işlemleri ve şartları konusunda bilgi almak için en yakın gümrük bilgi merkezlerine başvurmaları gerekmektedir. Bununla birlikte, gümrük idarelerinin, gümrük giriş beyannamelerini ithalatçı adına doldurma yetki ve görevi bulunmamaktadır.

Gümrük beyanname işlemleri firmanın beyanı esas alınarak yapılmakta olup, firmanın bu husustaki sorumluluğunun bilincinde olmasının ve aksi halde yanlış veya yanıltıcı bilgi vermenin ağır cezai yaptırımlara sebep olacağına farkında olması gerekmektedir. Bu nedenle, hukuki bir zorunluluk olmamakla beraber, ithalatçıların, gümrük işlemlerini gümrük komisyoncuları/müşavirleri aracılığıyla yapmaları tavsiye edilmektedir.

Gümrük Komisyoncuları, ithal malların gümrükten çekilmeleri konusunda uzmanlaşmış kişilerdir ve kendilerine Gümrük İdaresi tarafından lisans verilmiştir. Bu kişilerin adreslerine, telefon rehberi olan "Yellow Pages"deki "Customs Brokers" başlığından veya Avustralya Gümrük Komisyoncuları Birliği'nin mahalli temsilciliklerinden ulaşılabilir. Ayrıca, gümrük müşavirliği yetkisini haiz şirketler Avustralya Sınır Gücü'nün (Australian Border Force) web sayfasında (<https://www.abf.gov.au/licensing/brokers/brokerages>) yer almaktadır.

Bütün gümrük işlemlerinin %98'inin yapıldığı elektronik gümrük sistemi, resmi tatil günleri dışında, günün en az 15 saati kesintisiz hizmet vermekte ve küçük bir oran dışında bütün gümrük komisyoncuları bu sisteme elektronik olarak bağlı bulunmaktadır. Bireysel ithalatçılar da internet ortamında bu sisteme giriş yapabilmektedirler.

Kendi gümrük işlemlerini yapma yolunu seçen ithalatçılar, malı ithal ettikleri eyaletin gümrük işlem bölümlerinden, elle girilen gümrük beyanamesi doldurarak da gümrük işlemlerini yapabilmektedir. Standart çalışma saatleri, hafta içi 8:30 ile 17:00 arasındadır.

Daha geniş bilgi almak isteyenler, 1300 363 263 veya +61 2 6196 0196 numaralı telefonlara başvurabilirler. Gümrükle ilgili diğer bilgiler ise Avustralya Gümrük İdaresinin <http://www.abf.gov.au> adresli web sayfasından temin edilebilmektedir.

5.2. İthalat için Gerekli Belgeler

Gümrük Giriş Beyanamesi veya Gayri Resmi Giriş Beyanamesi ile birlikte Gümrük İdaresine verilmesi gereken belgeler asgari şunlardan oluşmaktadır:

- Konşimento (Bill of Lading veya Air Waybill)
- Fatura
- Paketleme listeleri ve sigorta belgeleri gibi diğer belgeler

Avustralya Gümrük İdaresi, özel bir formda fatura talep etmemektedir. Normal ticari fatturalar ve konşimentolar gümrük beyanı esnasında kabul edilmektedir. Bu belgeler şu bilgileri içermelidir:

- Fatura şartları (FOB, CIF gibi)
- Faturadaki para birimi (AUD gibi)
- Ürünü satan firmanın (Consignor) adı ve adresi
- Ürünü satın alan firmanın (Consignee) adı ve adresi
- Ürünün tam tanımı
- Ürünü Avustralya'ya getiren gemi veya uçak şirketinin ismi
- Ürünün menşei ülke (tercihli gümrük vergisi söz konusu olması halinde, buna ilişkin üretici beyanını içermelidir)
- Ürün paketlerinin sayısı ve her pakette yer alan ürün sayısı
- Ürünün miktarı
- Ürünün alıcıya satış fiyatı
- Ürünün dış ambalajı için katlanılan işgücü maliyeti
- Dış ambalajın değeri
- Varsa telif ücretleri
- Nakliye ve sigorta ücretleri

1901 sayılı Gümrük Kanunu'na göre, ithalatçıların bir ithalat işlemiyle ilgili ticari belgeleri, talep edildiğinde Gümrük İdaresine sunulmak üzere, gümrük giriş tarihinden itibaren beş yıl süre ile saklamaları zorunludur. Bu belgelerin istenildiğinde sunulmaması halinde 2.000 AUD ceza uygulanmaktadır.

5.3. Gümrük Giriş Beyannamesi, Gümrük Değeri ve Gümrük Vergileri

Avustralya'ya ithal edilecek bütün ürünler, gümrükten geçmek durumundadır. İthalatçılar, 1.000 AUD'nin üzerinde değere sahip tüm işlemler için resmi Gümrük Giriş Beyannamesi ibraz etmek zorundadırlar. Bu değerlerin altındaki mallar, basitleştirilmiş prosedürle gümrükten çekilebilmektedir.

Gümrük Giriş Beyannamesinin ücreti, elektronik giriş veya elle giriş yapılmasına bağlı olarak değişmektedir.

Avustralya Gümrüğü, ithal edilen ürünlerin gümrük vergisine esas kıymetinin tespitinde, Dünya Ticaret Örgütü'nün Kıymet Anlaşması'nın kriterlerini esas almaktadır. İthal edilen ürünün kıymetinin tespitinde, başka bir ifade ile malın gümrük değerinin tespitinde, birden fazla yöntem olmakla birlikte, en çok kullanılan yol "alım değeri" (transaction value) metodudur. Bu değer, mal için ödenen gerçek değerdir. Bu metodun ana şartı, alıcı ile satıcı arasında malın fiyatını etkileyebilecek bir ilişki bulunmamasıdır. Matrah tespiti teknik ve detaylı bir konu olduğu için, bu hususta sorunla karşılaşan ithalatçıların Gümrük İdaresi yetkilileri veya gümrük müşavir/komisyoncuları ile görüşmelerinde fayda görülmektedir.

Avustralya'ya ithal edilen malın gümrük değerinin tespitinde, ithalatçı tarafından beyan edilen fiyat esas alınmakta ve gümrük idaresi, genellikle bu fiyatın doğruluğunun tespiti amacıyla ithalatçıdan ticari belgeleri talep etmemektedir. Ancak, gümrük idaresi beyanın doğruluğu konusunda şüphe duyarsa ilave bilgi ve belge talep etmekte, ithalatçının yanlış bilgi verdiği tespit edilirse cezai müeyyide uygulanmaktadır.

Bu bağlamda, beyana dayalı sistemin gereği ithalatçının bu sorumluluğunun farkında olmasında ve çıkabilecek sorunları dikkate alarak ithal eşyaya ilişkin bilgi ve belgeleri beş yıl süreyle saklamalarında yarar görülmektedir.

Avustralya'nın harmonize sistemi esas alan gümrük tarife cetvelinde ithalatta uygulanacak gümrük vergileri gösterilmekte olup, söz konusu cetvelde yer alan gümrük vergilerinin çok büyük bir kısmı ithal fiyatı üzerinden verginin belirlendiği "ad valorem" nitelikli vergilerdir. Bu kapsamda, peynir ve lor hariç olmak üzere tarife cetvelinde yer alan ürünlerin tamamında %0 ila %5 seviyesinde değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanmaktadır. (Peynir ve lorda ton başına uygulanan 1.220 AUD gümrük vergisi yaklaşık %20'ye denk gelmektedir).

Dünya Ticaret Örgütü 2020 yılı Ticaret Politikaları Gözden Geçirme Raporuna göre, basit bir gümrük vergisi yapısına sahip Avustralya'nın Gümrük Tarife Cetvelinde sekiz haneli olarak yer alan 6.474 adet tarife pozisyonunun yaklaşık %50'sinde gümrük vergisi tüm ülkelere karşı "muaf" olarak uygulanmaktadır. Tarım ürünlerindeki basit ortalama koruma oranı %1,2, sanayi ürünlerdeki ortalama koruma oranı %2,6 seviyesinde iken, tüm ithalat rejimi için ortalama koruma oranı %2,4 seviyesinde oluşmaktadır.

Diğer taraftan, bazı durumlarda, anti-damping ve karşılıklı alınan önlemler çerçevesinde ürün veya ülke bazlı olmak üzere ek vergiler de uygulanabilmektedir. Avustralya gümrük tarife cetvelinin online versiyonuna <https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/tariff-classification/current-tariff/schedule-3> adresinden ulaşmak mümkün bulunmaktadır.

Gümrük vergileri, ürünün çeşidi ve menşe ülkeye göre değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin, Avustralya, GSP (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) kapsamında, DC olarak sınıflandırılan az gelişmiş ülkeler ile DCS olarak isimlendirilen gelişme yolundaki ülkelere yapılan bazı ürünlerin ithalatında normal tarifeye göre daha düşük gümrük vergisi uygulamaktadır. Türkiye de DCS grubuna giren ülkelere biri olup, DC grubuna tanınan miktar kadar olmasa da bazı malların ithalatında normal tarifeden daha düşük gümrük vergisi alınmaktadır. Bu itibarla, ihracatçılarımızın, Avustralya'ya ihraç etmek istedikleri ürünlerin bu kapsama girip girmediğini tespit etmelerinde yarar bulunmaktadır.

Tarife Taviz Programı, bazı belirli şartlar altında, bazı ürünlerin gümrük vergisinden muaf olarak veya indirimli vergi uygulanarak ithal edilmesine imkân vermektedir. İthalatçılar, iç piyasada üretilen aynı veya benzer ürün bulunmaması durumunda, ithal ettikleri ürünler için gümrük vergisinin kaldırılması talebinde bulunabilmektedirler. Konuya ilişkin detaylı bilgi <https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/importing/cost-of-importing-goods/concession-schemes> adresinden temin edilebilir.

The Project By-Law Programı da (PBS), Avustralya'da üretilen benzer ürünlerin bulunmaması halinde, tarım ve altyapı gibi önemli projelerde kullanılmak üzere ithal edilen sermaye mallarının gümrüksüz ithaline izin vermektedir. Bu durumda ithal edilecek ekipmanların toplam değerinin 10 milyon AUD'den fazla olması gerekmektedir.

5.4. İç Vergiler ve Oranları

Avustralya'ya ithal edilecek ürünler, gümrük vergisinin yanısıra katma değer vergisi (GST) ile diğer vergi veya ücretlere tabi olabilmektedir. İthal edilen ürüne, bir veya birden fazla vergi uygulanabilmektedir. Bu vergiler, mal ve hizmet vergisi, lüks araba vergisi ve şarap muadele vergisinden oluşmaktadır.

Mal ve Hizmet Vergisi-Goods and Services Tax (GST): GST vergisi ithal edilen ürünlerin büyük çoğunluğuna uygulanmaktadır. İthal edilen bazı ürünler GST'den muaf tutulmuştur. Bunlar:

- Temel gıda maddeleri,
- Bazı tıbbi yardımlar ve cihazlar,
- Engelliler tarafından kullanılacak arabalar,
- Kıymetli metaller,

- Gümrük vergisi ayrıcalığı tanınan ürünler¹dir.

GST, mevcut durum itibarıyla, %10 nispetinde uygulanmaktadır. İthalat söz konusu olduğunda, GST vergisinin uygulanacağı matrah ‘vergiye tabi ithalat değeri’ olarak isimlendirilmekte ve şu şekilde hesaplanmaktadır.

$$\text{GST vergi matrahı} = \text{Malın Gümrük Değeri} + \text{Alınan Gümrük Vergisi}^2 \\ + \text{Nakliye} + \text{Sigorta} + \text{Şarap muadele vergisi}^3$$

GST ile ilgili daha ayrıntılı bilgi Avustralya Vergi Ofisi’nin www.ato.gov.au adresinden alınabilir.

Şarap Muadele Vergisi-Wine Equalisation Tax (WET): WET aşağıdaki alkollü içeceklere uygulanmaktadır.

- Köpüklü şarap ve alkolü artırılmış şaraplar dahil olmak üzere, üzüm şarapları,
- Marsala, vermut şarap kokteyli gibi üzüm şarabı ürünleri,
- Diğer meyve ve sebze şarapları,
- Cider ve Perry,
- Bal likörü ve hatır (sake)

$$\text{WET} = \%29 * (\text{Malın Gümrük Değeri} + \text{Alınan Gümrük Vergisi}^4 \\ + \text{Nakliye} + \text{Sigorta})$$

Lüks Araba Vergisi-Luxury Car Tax (LCT): LCT, dokuz kişiden ve iki tondan daha az yük taşımak için imal edilen ve tespit edilen miktarın üzerinde değeri olan motorlu araçlara uygulanmaktadır. LCT oranı %33’tür.

Yolcu taşıma kapasitesi ne olursa olsun, limuzin arabalara LCT uygulanmaktadır. 2022/2023 mali yılı için, lüks kategorisinde değerlendirilen arabalar için LCT eşik değeri, GST eklenmiş haliyle ithal veya satış fiyatıyla yakıt tasarruflu araçlar için 84.916 AUD, diğer araçlar için 71.849 AUD’dır.

5.5. Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Avustralya’da işletmelerin başarılı olmasına yardımcı olacak bilgi, hizmet ve destek için temel ve pratik bilgiler Avustralya devleti tarafından “Australia Business” isimli resmi web sitesinde yayınlanmaktadır. Buna göre <https://business.gov.au/legal/fair-trading/product-safety-rules-and-standards> adresinde yer aldığı üzere Avustralyalı tüketicilere gerek mağaza gerekse çevrimiçi platformlarda ürün tedarikinde bulunan tüm işletmeleri ilgilendiren, uymaları gereken ürün güvenliğine yönelik kural ve zorunlu standartlar mevcuttur.

Diğer yandan yasaklatılan ürünler ve geri çağırımlar gibi ürün güvenliğine yönelik diğer zorunluluklara da uyulması esastır. Burada tedarikçilerden kasıt perakendeciler, toptancılar, distribütörler, ithalatçılar veya üreticilerdir.

¹ Deniz aşırı yolcular tarafından getirilen ürünler; Avustralya’dan götürülüp herhangi bir değişikliğe uğramadan tekrar getirilen ürünler; garanti kapsamında tamir veya değiştirilme amacıyla getirilen ürünler; ürün güvenliği kapsamında satıcı tarafından talep edilen ürünler; tamir, yenileme veya bir işlemten geçirilerek ihraç edilmek üzere ithal edilen ürünler, miras kalmış ürünlerin ithali, ödülleri

² Gümrük vergisine tabi ise

³ Ürün bu gruba giriyorsa

⁴ Gümrük vergisine tabi ise

Buna göre iki tür zorunlu ürün standardı vardır: ürünün performans, kompozisyon, içindekiler, üretim veya işleme yöntemleri tasarımı, yapımı, kaplama veya ambalajına dair güvenlik standartları ve belirli ürünleri satın aldıklarında tüketicilere verilmesi gereken bilgilerle ilgili bilgi standartlarıdır. Kozmetikler için içerik etiketleri, tütün ürünleri için sağlık uyarı etiketleri ve giyim ve tekstil ürünleri için bakım etiketlemesi bu örnekler arasında sayılabilir.

Avustralya'da genel tüketim malları için ürün güvenliği düzenlemesi, Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu (ACCC) ile eyalet ve bölgesel ürün güvenliği otoriteleri arasında bir sorumluluk paylaşımı esasına göre yürür.

Farklı birtakım ürün çeşitlerine göre ürün güvenliğinden sorumlu otoriteler farklılaşabilmektedir. Bu kamu kurumları ACCC'nin web sitesinde detaylı olarak paylaşılmaktadır.

Genel tüketim mallarına yönelik;

- Avustralya Başkent Bölgesi Adil Ticaret - Adil Ticaret ve Uyum, Başbakan, Hazine ve Ekonomik Kalkınma Direktörlüğü
- Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu
- Victoria Tüketici İşleri - Adalet ve Toplum Güvenliği Bakanlığı
- Yeni Güney Galler Adil Ticaret - NSW Müşteri Hizmetleri Departmanı
- Queensland Adil Ticaret - Adalet Bakanlığı ve Başsavcılık
- Güney Avustralya Tüketici ve İşletme Hizmetleri - Başsavcılık Departmanı
- Tüketici, İnşaat ve Mesleki Hizmetler - Adalet Bakanlığı
- Batı Avustralya Tüketicinin Korunması - Maden, Sanayi Düzenleme ve Güvenlik Bakanlığı ürün güvenliğinden sorumludur.

Yanı sıra, Avustralya'da belirli ürünlerin güvenliği ve piyasa gözetimine ilişkin olarak bazı kamu kurumları sorumlu kılınmıştır. Bu kurum ve kuruluşlar şu şekildedir:

- ✓ Tarım alanında Avustralya Pestisitler ve Veteriner İlaçları Kurumu - veterinerlik ürünleri hakkında güvenlik bilgileri,
- ✓ Kimyasallar alanında, Terapötik Ürünler İdaresi - terapötik ürünlerde kullanılan kimyasallara ilişkin güvenlik bilgileri ve Avustralya Endüstriyel Kimyasallar Tanıtım Programı (AICIS) - endüstriyel kimyasallar hakkında güvenlik bilgileri,
- ✓ İlaç ve tıbbi cihazlar alanında Terapötik Ürünler İdaresi - terapötik ürünler hakkında güvenlik bilgileri,
- ✓ Elektrikli cihazlar alanında Elektrik Düzenleme Otoriteleri Konseyi - eyaletinizdeki veya bölgenizdeki elektrikli ekipmanlar hakkında güvenlik bilgileri,
- ✓ Gıda ürünlerinde Avustralya Yeni Zelanda Gıda Standartları - gıda ve market ürünleri hakkında güvenlik bilgileri,
- ✓ Gazlı cihazlarda Gaz Teknik Düzenleyiciler Komitesi - eyaletinizdeki veya bölgenizdeki gaz cihazları hakkında güvenlik bilgileri ve
- ✓ Taşımacılık alanında ise Altyapı, Ulaştırma, Bölgesel Kalkınma ve İletişim Bakanlığı - karayolu taşıtları hakkında güvenlik bilgileri açısından ürün güvenliği ve piyasa gözetiminden sorumludur.

5.6. Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Ürün testi, tedarikçilerin Avustralya pazarına sundukları ürünlerin zorunlu güvenlik standartlarını karşıladığından ve haklarında yapılan iddiaları karşılayabildiğinden emin olmalarına yardımcı olan bir mekanizmadır. ACCC ürünlere ilişkin test, muayene ve belgelendirmeye yönelik bilgileri <https://www.productsafety.gov.au/product-safety-laws/compliance/product-testing> üzerinden tedarikçi ve üreticiler başta olmak üzere kamuoyu ile paylaşmaktadır.

Ürünler neden test edilir?

Ürün testi, güvenli olmayan ürünlerin Avustralya pazarına girmesini önlemenin ve tedarikçi sorumluluklarının yerine getirilmesini sağlamanın bir yoludur.

Tedarik ettikleri ürünlere ilişkin aşağıda yer alan hususlardan emin olmak tedarikçinin sorumluluğundadır:

- yasaklı olmama
- kusurlardan arındırılmış olma
- zorunlu güvenlik standartlarını karşılama
- haklarında yapılan iddiaları karşılama.

Test seçenekleri

Ürünlerin güvenliğe ilişkin yasal mevzuata uygunluk açısından firmaların;

- Uygun kurum içi uzmanlık ve tesisleri kullanarak kendi testlerini gerçekleştirmeleri,
- Ürünleri değerlendirmek ve güvenlik standartlarına uygunluğunu yazılı olarak belgelendirmek için bir belgelendirme kuruluşunu görevlendirmeleri, bu sayede ilgili ürünlerde sertifika etiketinin kullanılmasını sağlama,
- Ürünleri test etmek ve size test raporları düzenlemek üzere güvenilir, bağımsız ve tercihen akredite laboratuvarlar görevlendirilmesi,
- Tedarikçilerden, tercihen akredite test kuruluşları veya laboratuvarlardan alınan test raporlarının kopyaları da dahil olmak üzere, üçüncü taraf ürün sertifikasyonu veya ürün testi yoluyla güvenlik uyumluluğuna ilişkin yazılı kanıt talep edilmesi ve
- Herhangi bir standarttaki teknik performans spesifikasyonlarını karşılamak için bağımsız, uzman test kuruluşları veya laboratuvarlar tarafından test yaptırma gibi seçenekleri bulunmaktadır.

Test laboratuvarları ve akreditasyon

Ürün testi yaptırırken akredite bir laboratuvar kullanmak tercih edilebilecektir. Akredite laboratuvarlar bağımsız bir kurum tarafından düzenli ve güçlü bir değerlendirmeye tabi tutulur ve bir dava durumunda bu laboratuvarlardan alınan raporlar daha fazla güvenilirlik taşıyabilir.

Avustralya'da Ulusal Test Otoriteleri Birliği ve uluslararası karşılıkları, belirli güvenlik standartlarına göre test etme yeterliliği için katı bağımsız değerlendirmeler ve akreditasyon sağlar.

Bununla birlikte, test laboratuvarlarının akreditasyona sahip olması zorunlu değildir.

Laboratuvar akreditasyonunun kontrol edilmesi

Bir laboratuvarın bir standart veya standardın bir kısmı için test yapmak üzere akredite olması, tüm standart veya farklı bir standart için test yapmak üzere akredite olduğu anlamına gelmemektedir.

Bunun yanında, bir standardın ilgili tüm bölümleri de dahil olmak üzere gereken belirli testler için akreditasyonun kontrol edilmesi hayati önem taşımaktadır.

Bir test laboratuvarının akreditasyonunu kontrol ederken aşağıdaki hususların sorgulanması önemlidir:

- ✓ akreditasyonun neleri kapsadığı
- ✓ laboratuvarın hangi belirli standartları veya standartların hangi bölümlerini test etmek için akredite olduğu
- ✓ akreditasyonun doğrudan gerekli testlerle ilgili olup olmadığı
- ✓ akreditasyon referans numarası
- ✓ akreditasyonun güncel olup olmadığı
- ✓ akreditasyonun sınırlı olup olmadığı ve sınırlıysa nasıl olduğu ve
- ✓ uygulanacak diğer ilgili ayrıntıların neler olduğu.

5.7. İthalat Lisansları ve İthalatı Kontrole Tabi Ürünler

Avustralya Gümrük İdaresi, kişi veya şirketlerden mal ithalatında lisans talep etmemektedir. Bununla birlikte, ürünün yapısına bağlı olarak, bazı izinlerin alınması gerekmektedir.

Avustralya'da bazı ürünlerin ithalatı kontrole tabi tutulmaktadır. İthalat kontrolüne tabi ürünleri ithal edecek ithalatçıların, ithalat izni almak için, ilgili kuruluşlara başvurmaları gerekmektedir. İthalat izninin, ürün Avustralya'ya gelmeden önce alınması gerekmektedir.

İthalat aşamasında kontrole tabi ürün grupları ile kontrolden sorumlu kuruluşların isimleri ve iletişim bilgileri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 16: İthalat Kontrolüne Tabi Ürünler ve Sorumlu Kuruluşlar

Ürün Grubu	Sorumlu Kuruluş
Bazı ilaçlar ve bu ilaçları içeren ürünler	Therapeutic Goods Administration GPO Box 100 Woden ACT 2606 Telephone: 1800 020 653 Internet: http://www.health.gov.au
Hayvan ve hayvansal ürünler	Biosecurity Australia GPO Box 858 Canberra City ACT 2601 Telephone: 02 6272 3933 Facsimile: 02 6272 5161 https://www.agriculture.gov.au/biosecurity
Gıda ve bitki	Imported Food Inspection Service GPO Box 858 Canberra City ACT 2601 Telephone: 02 6272 5027 Facsimile: 02 6272 3682 https://www.agriculture.gov.au/import/arrival/clearance-inspection
Ateşli silahlar ve diğer silahlar	Firearms Team, Department of Home Affairs PO Box 25 Belconnen ACT 2616 Telephone: 02 6152 2661 Email: firearms.enquiries@homeaffairs.gov.au

Koruma altındaki yabancı hayvanlar ve ilgili ürünler	Environment Australia John Gorton Building, King Edward Terrace Parkes ACT 2600 GPO Box787 Canberra City ACT 2601 Telephone: 02 6274 1111 Facsimile: 02 6274 1123 email: cui@environment.gov.au http://www.environment.gov.au/
Koruma altındaki kültürel miraslar	Dept of Communication and the Arts Secretariat National Cultural Heritage Committee GPO Box 2154 Canberra City ACT 2601 Telephone: 02 6271 1610 Facsimile: 02 6271 1599 Internet: https://www.arts.gov.au/what-we-do/cultural-heritage/movable-cultural-heritage/national-cultural-heritage-committee Email: movable.heritage@arts.gov.au
Motorlu araçlar	Vehicle Safety Standards Branch GPO Box 594, Canberra City ACT 2601 Attention: Administrator, Motor Vehicle Standards Vehicle Safety Standards Branch Department of Transport and Regional Services Telephone: 1800 815 272 Facsimile: 02 6274 6013 Email: vimports@dotrs.gov.au Int: http://www.dotrs.gov.au/land/Imports_Certif/imp-cert.htm
Bazı ülkelere uygulanan kısıtlanmalı ticaret konusu ürünler	Dept of Foreign Affairs & Trade RG Casey Building, John McEwen Crescent BARTON ACT 2601 Telephone: 02 6261 1111 Facsimile: 02 6261 3111 Web Site: www.dfat.gov.au
Ürünlerin etiketlenmesi	Federal Bureau of Consumer Affairs 40 Allara Street, GPO Box 9839 Canberra City ACT 2601 Telephone: 02 6213 6000 Facsimile: 02 6213 6159

Bunlar dışında, ithalatı yasak olan veya kısıtlamaya tabi bulunan değişik ve fazla sayıda ürün bulunmakta olup, güncel liste <https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/prohibited-goods/list-of-items> adresinde yayınlanmaktadır. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

- Bazı hayvan, deniz ürünleri ve bitkiler ile bunların ürünleri
- Resmi amblem ve işaretler taşıyan ürünler
- Kimyasallar, radyoaktif maddeler gibi sağlık açısından tehlike oluşturacak maddeler
- Yanlış veya insanları yanıltacak işaret ve ambalajlı ürünler
- Ticari marka veya telif haklarını ihlal eden ürünler
- Kültürel mirasla ilgili bazı ürünler
- Karantina kontrolüne tabi ürünler
- Ozon tabakasını inceltici maddeler
- Silahlar

- Narkotik ve fizyoterapik ürünler
- Sansür kontrolüne tabi ürünler

Bu ürünleri veya bunlara benzer ürünleri ithal etmek isteyen ithalatçıların, en yakın gümrük bilgi merkezleri ile temasa geçmelerinde büyük yarar bulunmaktadır. Ülkede yürürlükte olan Customs (Prohibited Import) Regulation 1956 isimli mevzuata ise http://www8.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdb/au/legis/cth/consol_reg/cir1956432/ adresinden erişmek mümkündür.

5.8. Sağlık/Bitki Sağlığı

Avustralya, özellikle kamu güvenliği için tehlikeli olduğu düşünülen ürünlerle haşere ve hastalık taşıma potansiyeli bulunan tarımsal ürünlere sıkı yasaklama ve karantina uygulamaktadır. Kısıtlamaya tabi ürünler, ilaçlar, steroidler, silahlar, kültürel-tarihi ürünler, gıdalar, bitkiler ve hayvanlar ve koruma altındaki yaban hayatından oluşmaktadır. Önemli olan bir husus da bazı ürünlerin ithal edilmesine karşın, bazı eyaletlerde kullanımı yasaklanabilmektedir.

Avustralya'nın sıkı bir şekilde uyguladığı sağlık/bitki sağlığı kısıtlamaları, taze meyve-sebze ile et ve kümes hayvancılığı ürünlerinin ithalatını etkilemektedir. Avustralya karantina ve kontrol mevzuatına göre, ithal tarımsal ürünler ithal risk analiz (IRA) raporu taşımak zorundadır.

Avustralya'nın söz konusu ürünlerde koruma seviyesinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Zira bu uygulama ürünlerin Avustralya pazarına girişini çoğu zaman zorlaştırmakta, maliyeti artırmakta, zaman harcanmasına yol açmakta ve bazı durumlarda ticareti imkânsız hale getirmektedir.

Avustralya'da bitkiler için ithalat aşamasında Avustralya ithalat izni ve menşe ülke bitki sağlığı sertifikası aranabilmektedir. İthalat izni, Tarım, Su ve Çevre Bakanlığı'ndan veya ilgili Eyaletin Tarım Kuruluşlarından alınabilmektedir. Alınan izin, spesifik ilave belgeleri belirtebilmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi <https://www.agriculture.gov.au/import/goods/plant-products> adresli internet sitesinde bulunabilir.

5.9. Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

İhracatçıların, bazı özel ürünlerin paketlenmesi, etiketlenmesi, bileşimleri, pazarlanması ve satışı ile ilgili kurallar ile genel ağırlık ve ölçü birimleri ile ilgili hususları düzenleyen mevzuata dikkat etmeleri gerekmektedir.

Genel olarak, ithal edildiği şekildeki ambalajı ile tüketicilere satılan veya satışa sunulan paketlenmiş ithal ürünlerin, doğru bir şekilde tanımlanması ve imal edildiği ülkenin belirtilmesi gerekmektedir. Ticari tanımlama, görülebilir ve okunabilir bir şekilde ambalaj üzerine yazılmalıdır. Ambalaj üzerine konulan diğer ilave bilgiler ve/veya etiketlemeler doğru olmalı ve ticari tanımlamanın bir parçası olarak konulması zorunlu olan bilgilerle ters düşmemelidir.

Bir paket içerisinde satılan bir ürünün miktarı, metrik sistem birimleri ile olmak üzere, ambalajın ana teşhir paneli üzerinde tam olarak belirtilmelidir. Miktarı belirtirken “net” kelimesi mutlaka yazılmalıdır.

İthalatçı, Avustralya'ya ithal edeceği ürünün doğru işaretlenmesinden sorumludur. Yanlış işaretleme; ürünün ağırlığı, menşei, üreticisi, hazırlanması, içeriği ve telif hakkı gibi hususlarda kişileri yanıltabilecek herhangi bir ekleme, silme veya diğer işlemler anlamındadır.

Yazı ve işaretlemeler şu özellikte olmalıdır:

- İngilizce olmalı,
- Okunaklı olmalı,
- Ürüne iliştirilmiş etiket veya marka üzerinde ve kullanışlı olmalı ve
- Bazı durumlarda menşe ülkeyi içerecek şekilde olmalıdır.

İhracatçılar sipariş aldıkları safhada iş yaptıkları firmadan ürünlerinin Avustralya federal ve eyalet hükümetleri, paketleme, etiketleme ve ölçüler mevzuatına uygun olup olmadığını mutlaka öğrenmelidirler.

İthalatçılar; Ticari Tanımlamalar Kanunu (Commerce -Trade Descriptions-Act 1905) ve Ticaret –İthalat- Mevzuatına (Commercial –Imports- Regulations), Ticari Uygulamalar Kanunu’na (Trade Practices Act), Ticari Ölçü Kanunu’na (Trade Measurements Act 1989)-Miktar beyanı: malın ağırlık, yoğunluk, uzunluk, alan veya sayısı ve paketleyenin unvan ve adresi-, Gıda Standartları Kodu ve Gıda Kanunu’na (Food Act 1989)- paketlenen malın etiketinde gıdanın adı; üreten, paketleyen, satan veya ithal edenin unvanı- menşe ülke, sevkiyat no, gıdanın yapımında kullanılan malzeme, yapım ve son kullanım tarihi- göre Avustralya’ya giren malların doğru bir şekilde etiketlenmesini sağlamakla yükümlüdürler. Etiketleme menşe ülke ile malların terkiibini göstermelidir. İthal edilen malların sahte ticari tanımlamalar taşıması kanuna aykırıdır. Sahte ticari tanımlama; ağırlık, menşe, üretici, malın terkiibi vs. hakkında herhangi bir tanımda ekleme, çıkarma, silinti yaparak veya başka yollarla yanlış bilgi vermektir.

5.9.1. Gıda Etiketlemesi

Avustralya gıda kodunda, pek çok durumda gıda ürünlerinin kodda belirtilen bilgileri içeren etiketi taşıması zorunlu tutulmaktadır. Etiket, genel olarak şu bilgileri taşıması gerekmektedir.

- a) Ürünün ismi veya isim yoksa ürünün yapısını tam olarak gösterecek isim veya tanımlama, (Name or description of the food)
- b) Gıda üretim parti numarası (Lot Identification)
- c) Gıdayı Avustralya ve Yeni Zelanda piyasasına arz eden firmanın adı ve iş adresi,
- d) Standart 1.2.3. de belirtilen zorunlu uyarı yazısı ve tavsiye niteliğindeki ibareler ile yeni kodda belirtilen diğer ibareler,
- e) Ürün bileşenlerinin listesi,
- f) Tarih İşareti (Date Marking)
- g) Kalori bilgileri,
- h) Katkı maddeleri ile ürün bileşimlerinin yüzdeleri,
- i) Kullanım ve saklama bilgileri,
- j) Yeni Zelanda dışındaki ülkelerden ithal edilen ürünlerin hangi ülkeden geldiği (Menşe Ülke)

a) Ürünün ismi veya tanımı: (Name or description of the food): Ürünün ambalajı üzerindeki etiket, ürünün ismini veya tanımını içermelidir. Etiket, ürünün ismi varsa bu ismi, ismi yoksa, ürünün yapısını, niteliğini açıklamaya yetecek kadar bir tanımlama içermelidir. Ürünün ismi veya tanımı, ürünü diğer ürünlerden ayırt etmeye yetecek kadar spesifik olmalıdır. Gıda için standartta belirtilen isim, o gıda için tespit edilen gıda ismidir ve etikette gözükmeye gereken budur. Eğer gıda için bir gıda ismi tespit edilmemişse veya bir standart yoksa, etiket uygun bir isim taşımalıdır. Uygun bir isim; gıdanın ne olduğunu belirten ve tüketiciyi yanıltmayan, şaşırtmayan ve kandırmayan bir isimdir. Bu uygun isim gıdanın içinde yer alan tek bir malzemeyi temsil etmemeli

ayrıca, gıdanın karakteri veya yapıldığı yer veya menşei ile ilgili yanıltıcı veya yanlış yönlendirici bir isim olmamalıdır.

b) Gıda üretim parti tanımlaması (Lot Identification): Parti tanımlaması, paketlenmiş gıdalar için gerekmekte olup, bir ürünün toplatılması gerektiğinde kolaylık sağlamak için istenilmektedir. *Parti* ; Belli bir hazırlama veya paketlenme grubu tarafından, aynı dönem içinde (normal olarak 24 saatten az bir süre), aynı şartlar altında hazırlanmış gıda miktarıdır. Üretim *partisi* tanımlaması, üretici tarafından kullanılan işaret veya kodlardır. Bunun nasıl olacağı konusunda bir şart yoktur. Bir tarih ve tedarikçinin adresine ilişkin bir detay, bir lot işaretinin gerekleri için yeterli olabilir.

Lot tanımlamasının bazı spesifik istisnaları bulunmaktadır. Örneğin, gıdanın içinde bulunduğu büyük paketlerin veya büyük kapların parti numarası taşıması durumunda, küçük paketler halindeki gıdaların parti tanımlamasına gerek yoktur.

c) Tedarikçinin unvan ve iş adresi (Name and business address of supplier): Gıdanın tedarikçisinin adının ve Avustralya veya Yeni Zelanda'daki adresinin, gerektiğinde gıdanın toplanmasına imkan verebilmek için etiketin üzerinde yer alması zorunludur. Bu, tedarikçinin tespitinin ve bildirim prosedürünün kolay olması için zorunlu tutulmuştur.

Tedarikçi, gıdayı Yeni Zelanda veya Avustralya'da piyasaya süren, üretici, ithalatçı, paketleyen veya satıcı anlamındadır. İş adresi, işin yapıldığı binaların bulunduğu yerdir ve cadde numarası, cadde ismi, mahalle, kasaba veya şehir adı, Eyalet, Bölge veya ülke adını gösterir. Posta kutusu adresi yeterli değildir.

d) Uyarı yazısı ve tavsiye niteliğindeki ibareler: Tüketicinin bilgilendirilmesini teminen, bazı bilgilerin ürünün ambalajındaki etikette bulunması gerekir. Bu bilgiler, tüketicinin sağlık ve güvenliğine yönelik riskin büyüklüğüne bağlı olarak tanımlanmış (prescribed) ifadeler, tavsiye niteliğinde ifadeler veya spesifik tanım şeklinde olabilir.

Tanımlanmış ifadeler, kodda belirtilen formata uygun olarak ve yine kodda belirtilen ifadelerle etiket üzerinde yer alması zorunlu olan spesifik etiketleme ifadeleridir. Bir uyarı ifadesi, tanımlanmış ifadelerin tipik bir örneğidir.

Uyarı ifadelerinin aşağıdaki ürünlerde bulunması gerekir:

- Yoğunlaştırılmış, seyreltilmiş ve değişikliğe uğramış sütler;
- Kava,
- Infant formüle ürünler
- Bebek yiyecekleri,
- Sporculara yönelik olarak hazırlanan gıdalar,
- Bir gıda olarak ve gıdanın içeriği olarak sunulan jöleler.

Genetik olarak değiştirilmiş gıdaların etiketlerinde, ürün veya ürün bileşeninin genetik olarak değiştirildiğini gösteren ibarenin bulunması zorunludur.

Tavsiye niteliğindeki ifadelerin, Kodda belirtilen ifadelerle aynı olmasına gerek yoktur. Kodda yer alan ifadenin vermek istediği mesajı vermesi şartıyla, herhangi bir ifade kullanılabilir.

Nihai ürünün yapımında kullanılan bir bileşenin, katkı maddelerinin yapıları etikette belirtilmelidir.

e) Ürün bileşenlerinin listesi (Ingredient listing): Açıkça belirtilmedikçe, etiket, ürün yapımında kullanılan bütün bileşenlerin ve birleştirilmiş bileşenlerin listesini içermelidir. Bileşen, gıda katkı maddesi dahil olmak üzere, ürünün üretiminde, hazırlanmasında veya elde edilmesinde kullanılan herhangi bir maddedir.

Birleştirilmiş bileşen, iki veya daha fazla bileşenden yapılmış olan ve gıdanın yapımında kullanılan bir bileşendir. Örneğin spagetti; un, yumurta ve sudan oluşan bir bileşendir.

Bileşenler ve birleştirilmiş bileşenler, kullanılan miktar itibariyle büyükten küçüğe doğru sıralanmalıdır. Bileşenlerin isimleri, bileşeni tam olarak tanımlayabilecek yeterlikte olmalı ve tüketiciyi aldatıcı ve yanıltıcı bilgi içermemelidir.

f) Tarih işaretlemesi (Date marking): Paketlenmiş gıdanın dayanma ömrünün etiket üzerinde gösterilmesi genellikle gerekmektedir. İki yıl veya daha fazla raf ömrü olan gıdalar, tarih işaretlemesinden muaf tutulmuştur. Küçük paketler için tanınan muafiyetler dahil olmak üzere diğer muafiyetler Standard 1.2.5.'de belirtilmiştir.

Bir gıdanın, belli bir süre içerisinde kullanılması gerekmiyorsa, tarih işaretlemesi 'best-before' formatında olacaktır. 'Best-before' tarih işareti, depolama şartlarına uyulması şartıyla, bir gıdanın kalitesini korumasının beklendiği son tarihtir. Bir ürün 'best-before' tarihi geçmiş olsa da güvenli olarak kullanılabilir ancak kalitesinde azalma söz konusu olur. Best-before formatı ile işaretlenmiş bir gıda, zarar görmemiş veya bozulmamış ise bu tarihten sonra da satılabilir.

Bir gıdanın belli bir süre içerisinde kullanılması gerekiyorsa, diğer bir ifade ile, gıdanın sağlık ve güvenlik gerekleri nedeniyle belli bir tarihten sonra kullanılmaması gerekiyorsa, 'use-by' tarih işareti ile işaretlenmesi gerekir. 'Use-by' tarih işareti, depolama şartlarına uyulması şartıyla, bir gıdanın güvenli şekilde tüketilebileceği son tarihtir. Bu tarihten sonra, gıdanın tüketilmemesi gerekir. 'Use-by' işareti ile işaretlenmiş bir gıda, bu tarihten itibaren satılamaz. 'Use-by' ile işaretleme, bir sağlık, güvenlik sorunu oluşturabilecek ürünler ile sınırlandırılmıştır.

Diğer taraftan 'packed on' tarih işareti tek başına kullanılamaz. 'Packed on' sadece, 'best-before' veya 'use-by' tarih işaretlemelerine ilave olarak kullanılabilir.

g) Kalori bilgileri (Nutrition labeling): Bazı istisnalara tabi olmakla beraber, gıdanın taşıdığı enerji, protein, yağ, doymuş yağ, karbonhidrat, şeker ve sodyum miktarlarının, gıda etiketi üzerinde gösterilmesi gerekir.

Bir kalori bilgi tablosu, tanımlanmış bir formatta olmalı ve paketteki gıdanın ve bu gıdanın bir biriminin taşıdığı kalori miktarını içermelidir.

h) Katkı maddeleri ile ürün bileşenlerinin oranları (Percentage labelling - characterising ingredient/s and component/s): Bazı istisnalara bağlı olarak, ürün bileşenlerinin etiket üzerinde oran olarak gösterilmesi zorunludur. Oran beyanı, gerçek değer olabilir veya tam olması şartıyla minimum değer olabilir.

j) Kullanım ve saklama bilgileri (Directions for use and storage): Ürünün kullanımı ve saklanmasına ilişkin bilgilerin ürün etiketi üzerinde yer alması, tüketicilerin kullanım ve saklamaya ilişkin bilgilere gereksinim duydukları durumlarda zorunludur.

k) Menş e ülke (Country of origin labeling): Bir gıdanın ambalajındaki etiketin, gıdanın imal edildiği ülke ismini taşıması gerekir. Bu hüküm, Avustralya’da üretilen veya Yeni Zelanda’dan ithal edilen gıdalara uygulanmaz.

l) Özel etiketleme gerektiren ürünler (Commodity specific labelling requirements): Bazı ürünlerin etiketlenmesi, bu genel kurallara ilave olarak başka kurallara da tabidir. İmalatçı/ithalatçı veya perakendecilerin, ürünlerin bu gruba girip girmediklerin tespit etmek için ürün standartlarına bakmaları gerekir.

Aşağıdaki tabloda, bazı ürünler için istenilen etiketleme standartları yer almakta olup, tam liste <https://www.foodstandards.gov.au/code/Pages/default.aspx> adresinde yayımlanmaktadır.

Tablo 17: Etiketleme Standartları

Standard	Requirement
Standard 2.2.1 – Meat and Meat Products	Declaration of offal; fat declarations in relation to minced meat; labelling of formed/joined meat; prescribed names and the labelling of fermented comminuted meat products.
Standard 2.2.3 – Fish and Fish Products	Labelling of formed/joined fish.
Standard 2.4.1 – Edible Oils	A declaration of any process used to alter the fatty acid composition of any specifically named edible oil.
Standard 2.6.1 – Fruit Juice and Vegetable Juice	Labelling of juice blends.
Standard 2.6.2 – Non-Alcoholic Beverages and Brewed Soft Drinks	Labelling of electrolyte drinks and electrolyte drink bases; prohibition on labelling/presenting non-alcoholic beverages as alcoholic beverages.
Standard 2.6.3 – Kava	Warning statement.
Standard 2.7.1 – Labelling of Alcoholic Beverages and Food Containing Alcohol	Alcohol by volume statements; standard drinks labelling; representations of ‘low alcohol’, ‘non-intoxicating’ and ‘non- alcoholic’.
Standard 2.7.4 – Wine and Wine Product	Wine and wine products produced in Australia must comply with the requirement in Standards P4 and P6.
Standard 2.7.5 – Spirits	Geographical indication requirements apply to labelling of spirits.
Standard 2.8.2 – Honey	Prescribed name.
Standard 2.9.1 – Infant Formula Products (Standard 2.9.1 is temporarily reserved. In the interim, the provisions of Standard R7 of the old Code apply)	Specific labelling requirements and prohibitions on representations, claims, directions for use and storage; and warning statement.
Standard 2.9.2 – Foods for Infants	Claims, directions for use and storage; and warning statement.
Standard 2.9.3 – Formulated Meal Replacements	Labelling of and limits on claims about vitamins and minerals; advisory statements in relation to use and prescribed names.

Standard	Requirement
Formulated Supplementary Foods	
Standard 2.9.4 – Formulated Supplementary Sports Foods	Advisory statements in relation to use; warning statement and prescribed name.
Standard 2.10.2 – Salt and Salt Products	Labelling of reduced sodium salt mixtures and salt substitutes.

m) Etiketleme muafiyetleri (Exemptions from labelling requirements): Aşağıda yer alan gıdalar etiketlemeden muafır:

- Paketlenmemiş gıdalar,
- Beyan edilmesi gereken maddeleri içeren paketler hariç olmak üzere, dışında başka bir ambalaj olmaksızın satılması planlanmayan iç paket içerisinde yer alan gıdalar,
- Satıldığı binalarda yapılan ve paketlenen gıdalar,
- Gıdayı satın alacak müşteri yanında paketlenen gıdalar,
- Meyve veya sebzenin yapısını veya kalitesini bozmayacak ambalajlarda bulunan bütün veya kesilmiş haldeki meyve ve sebzeler,

Gıda standartları ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için aşağıdaki adrese başvurulabilir.

- Standards Information Unit
- 1300 652 166 (Australia), 0800 441 571 (New Zealand) veya
- Email: advice@foodstandards.gov.au, www.foodstandards.gov.au

Avustralya ve Yeni Zelanda Sağlık Bakanlıkları tarafından Kasım 2000 tarihinde yeni bir Gıda Standartları Kodu kabul edilmiştir. Bu koda göre, paketlenmiş bütün gıdaların etiketinde gıdaların ne kadar yağ, protein, enerji, karbonhidrat ve tuz içerdiğine ilişkin besin değerleri yer alması gerekmektedir. Etiketlerde ayrıca gıdanın temel bileşenlerinin yüzdesi ve alerjiye sebep olabilecek temel gıdalar belirtilmelidir.

Besin değerlerinin etikette gösterilmesine ilişkin bir örnek tablo aşağıda yer almaktadır. Bu bilgiler ve daha ayrıntılı bilgiler Standard 1.2.8. (Nutrition Information Requirements) isimli standartta yer almaktadır.

Tablo 18: Örnek

NUTRITION INFORMATION			
Servings per package: (insert number of servings)			
Serving size: g (or mL or other units as appropriate)			
	Quantity per Serving	% Daily Intake* (per Serving)	Quantity per 100g (or 100mL)
Energy	kJ (Cal)	%	kJ (Cal)
Protein	G	%	g
Fat, total	g	%	g
- saturated	g	%	g
Carbohydrate	g	%	g
- sugars	g	%	g
Sodium	mg (mmol)	%	mg (mmol)
(insert any other nutrient or biologically active substance to be declared)	g, mg, µg (or other units as appropriate)	%	g, mg, µg (or other units as appropriate)
* Percentage Daily Intakes are based on an average adult diet of 8700kJ. Your daily intakes may be higher or lower depending on your energy needs.			

Sektörün yeni sisteme uyumu ve maliyetlerin asgariye indirilmesini teminen iki yıllık bir geçiş süresi verilmiştir. Bu geçiş süresinde, hem eski Avustralya Gıda Standartları Kodu hem de yeni Avustralya-Yeni Zelanda Gıda Standartları Kodu kullanılabilmiştir. 20 Aralık 2002 tarihi itibarıyla “The Joint Code”ün uygulanmasına başlanmış olup eski mevzuat ve standartlar yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni Gıda Standartlarına ve etiketleme örneğine Avustralya-Yeni Zelanda Gıda Standartları İdaresinin www.foodstandards.gov.au isimli sayfasından da ulaşılabilir.

Avustralya-Yeni Zelanda Gıda İdaresi, 7 Aralık 2000 tarihinde, Gıda Standartları Kodunda, gen teknolojisi kullanılarak üretilen gıdalarda zorunlu etiketleme gerektiren bir değişiklik yapmıştır. Bu etiketleme gerekleri 7 Aralık 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre bazı istisnalarla birlikte, bir gıda eğer detectable DNA veya protein içeriyorsa veya genetik olarak değiştirilmiş bir karaktere sahipse bu durum etikette belirtilmelidir. Konuya ilişkin olarak Standard 1.5.2 Foods Produced Using Gene Technology isimli standart yürürlüktedir.

5.10. Geçici İthalat

Avustralya Gümrük Kanunu’na göre, 12 aya kadar bir süre için gümrük vergisi veya diğer vergiler ödenmeden ürün ithalatı yapılabilmektedir. Buna geçici ithalat ismi verilmektedir. Ayrıca, ürünlerin uluslararası pasaportu olan karne kapsamında da geçici ithalat yapılabilmektedir. Bütün geçici ithalatlar belirtilen tarih içerisinde tekrar ülke dışına çıkarılmalıdır. Bu çerçevede, Avustralya

geçici ithalatta iki karne kabul etmektedir. Bunlardan biri ATA karnesi, diğeri FIA/AIT karnesi ismiyle de bilinen CPD karnesidir.

ATA karnesi sadece, Avustralya Gümrük İdaresi tarafından onaylanmış ticari fuarlarda- sergilerde teşhir edilmek amacıyla geçici bir süre için ithal edilen ürünlerin gümrük vergisinden muaf olarak ithal edilebilmesine imkân tanımaktadır. Avustralya bu konuda ATA Karnesini uygulayan 46 ülkeden biridir.

CPD karnesi ise, Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline İlişkin Gümrük Sözleşmesine istinaden yayımlanan ve özel motorlu araç ve aksesuarlarının geçici ithaline izin veren bir dokümandır.

Fuar vb amaçlarla geçici ithalat için karne almak için, yerel ticaret ve sanayi odasına veya Victorian Chamber of Commerce and Industry (<https://www.victorianchamber.com.au>), özel motorlu araçların geçici ithalatı için Avustralya Otomobil Birliği'ne (www.aaa.asn.au) başvurulması gerekmektedir.

Karneli ürün Avustralya'ya geldiğinde, karneyi elinde bulunduran kişinin, gümrük işlemleri için karneyi ve ürünü Gümrük İdaresine ibraz etmesi gerekir. Aynı ibrazın, ürünün tekrar ihracı için de yapılması gerekir. Bu ibraz yapılmazsa, gümrük vergisi ve diğeri vergilerin tahsili yoluna gidilecektir.

Geçici ithalat kapsamında ithal edilmek istenen ürünler için resmi bir gümrük girişine gerek bulunmamaktadır. Sadece, malın limana gelmesinden sonra, ürünlerin detaylı bir listesinin Gümrük Güvenlik bölümüne verilmesi yeterlidir.

Karne olmayan ürünlerin geçici ithalat kapsamında ithalatı için, fatura, paketleme listeleri, konşimento, karantina belgeleri ve diğeri nakliye belgeleri gibi normal ticari evrakların kopyaları ile birlikte Form 46AA (gümrük vergilerinin ödenmesini garanti altına alan ve ürünün gümrükten çekilmesi için izin başvuru formu) düzenlenerek Gümrüğe verilir.

5.11. Menşe Ülke

Bazı ülkelerden ithal edilen bazı ürünlere, normal tarifeden daha düşük gümrük vergisi uygulanmaktadır. Tavizli gümrük vergisi oranından yararlanmak isteyen ithalatçı, ithal edilen ürünün "rules of origin" (ROO) gereklerini karşıladığını belirten ve ürünün imalatçısı tarafından düzenlenen belgeye sahip olmalıdır.

Bu kapsamda, Avustralya, GSP (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) kapsamında, DC olarak sınıflandırılan az gelişmiş ülkelere uygulanan kadar düşük olmasa da, Türkiye'nin de içerisinde yer aldığı ve DCS olarak isimlendirilen gelişme yolundaki ülkelere yapılan bazı ürünlerin ithalatında normal tarifeye göre daha düşük gümrük vergisi uygulamaktadır. Bu itibarla ihracatçılarımız ürünün bu kapsama girip girmediğini, APEC ülkelerine ilişkin bilgilerin yer aldığı <https://www.apec.org/> başlıklı web adresinden tespit edebilirler.

5.12. Devlet Alımları

ADASA Avustralya, DTÖ Devlet Alımları Anlaşmasına taraf değildir. Bunun anlamı da ihalelerde iç piyasada üretilen ürünlerin spesifikasyonlarını yasaklayan şartlara uymak zorunda olmadığıdır.

Bu itibarla, Avustralya federal, eyalet ve bölge hükümetleri tarafından yapılacak alımlarda, alıma ilişkin yayınlanan dokümanların dikkatle incelenmesi gerekmektedir. İhaleye girmek isteyen Türk firmalarının ihale dokümanlarında yer alan şartları ve varsa kısıtlamaları dikkate alması önem arz etmektedir. Söz konusu şart ve kısıtlamalar, firmalarımızın özellikle ihaleye tek başına mı yoksa Avustralyalı bir ortakla mı girmesi konusunda etkili olabilmektedir.

Avustralya artık offset sistemine sahip değildir. Bununla birlikte, yabancı firmaların büyük devlet ihalelerini alabilmeleri için, yerel satın alımlar konusunda bazı yükümlülükleri yerine getirmeleri gerekmektedir. Yabancı firmanın katılımını önerdiği yerel sanayinin ihaledeki payı ile ihaleye konu işin tamamlanması sonucunda Avustralya’da yapılacak araştırma ve geliştirme ile yatırım faaliyetlerinin büyüklüğüne göre ihale sonucu belirlenebilmektedir.

Avustralya federal, eyalet ve bölge hükümetleri, satın alma politikaları ve ihale evraklarında yer alan bazı hükümler yoluyla, yerli firmaların devlet alımlarına katılmalarını teşvik edebilmektedir.

Avustralya federal, eyalet ve bölge hükümetlerinin ihalelerini ilan etmekte oldukları internet adresleri aşağıda yer almaktadır.

5.13. İhracat Yardımları

Avustralya, ihracatçıların yurt dışı piyasalarda gelişmesini desteklemek için, ihracat pazar geliştirme teşvikleri sağlamaktadır. Bu teşvikler, Avustralyalı ihracatçıların pazarlama maliyetlerinin bir kısmının ödenmesini karşılamaktadır. Bu konudaki daha geniş bilgiye, Avustralya Ticaret Komisyonu AUSTRADE’in www.austrade.gov.au adresinden ulaşılabilir. Anılan sayfada yer alan **For Australian Exporters** isimli linkin altında yer alan **Export Grants** isimli linke girildiğinde, İhraç Pazarı Geliştirme Yardımı ve bu yardıma nasıl başvurulacağına ilişkin özet bilgiye ulaşılabilir.

Öte yandan Avustralya Gümrük Ofisi’nin de firmalara bazı destekleri söz konusudur. Bunlar kısaca şöyledir:

Vergi iadesi programı, ihracat amaçlı ürünlere ilişkin bileşenler üzerindeki gümrük vergisi veya dolaylı vergilerin iade edilmesi suretiyle ihracatçıyı desteklemek için oluşturulmuştur. İade, ürünler ihraç edildikten sonra talep edilebilmektedir. Bu kapsamda katma değer vergisi GST’nin iadesi mümkün değildir. Bununla birlikte, ihracatçı ithalat üzerinden bir girdi vergi kredisi talep edebilmektedir. Vergi iade programı ile ilgili daha ayrıntılı bilgi Gümrük Bilgi Merkezlerinin 1300 363 263 nolu telefonundan temin edilebilmektedir. Ayrıca, <https://www.business.gov.au/Grants-and-Programs/Duty-Drawback-Scheme> adresinde de konuya ilişkin bilgi yer almaktadır.

Gümrük Antreposunda İmalat-Manufacturing in Bond (MiB), gümrük vergisi ödenmemiş ithal bileşenlerin kullanılması suretiyle Gümrük İdaresi tarafından lisans verilmiş depolarda imalat yapmaya izin veren bir uygulamadır. Bu uygulamadan yararlanmak isteyen girişimciler önce, ihracat yapacaklarını açıkça delillendirerek Sanayi, Bilim ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı’nın Gümrük Politikaları Birimi’nden bir onay almak mecburiyetindedirler.

Tarife İndirim Sistemi, Avustralya’da benzeri bulunmayan ürünlerin ithalatında indirimli gümrük vergisi uygulamak için oluşturulmuştur.

5.14. Teknik Engeller

Avustralya GATT Standartlar Kodunu imzalamış olmasına ve DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşmasına taraf olmasına rağmen, ürünlerin serbest dolaşımına etki edebilecek bazı kısıtlayıcı standart uygulamaları ve kuralları devam ettirmektedir.

Ülkede ISO 9000 serisi gibi kalite standartlarının kullanımı artmaktadır. Milli standart kurumu olan Standards Australia, bir Kalite Değerlendirme bölümüne sahiptir.

Avustralya hala ürün girişini zorlaştırabilen bazı standartlara sahiptir. Özellikle telekomünikasyon, otomotiv, beyaz eşya alanında bu standartlara rastlamak mümkündür. Ayrıca bazı tıbbi cihazların, kullanımdan önce onaylanması gerekmektedir.

Avustralya elektrik voltajı 220-240 Volt ve 50 devirdir. Buna göre, buna uymayan makina ve elektrikli cihazların buna uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Elektrikli cihazlar için transformatörler satılmaktadır ancak çok yaygın değildir.

Çoğunu gıda maddelerinin oluşturduğu ithal tüketim ürünlerinin eyaletlerin ambalajlama mevzuatına uyması gerekmektedir. Bununla birlikte, eyaletler diğer bir eyaletin mevzuatına uyan ürünlerin kendi eyaletlerinde de satılmasına müsaade etmektedir. Eyalet tarım karantina servisleri, bazı ürünlerin eyaletler arası ticaretini yasaklayabilmektedir.

5.15. Diğer Hususlar

5.15.1. “Kahverengi Kokarca Böceği - Brown Marmorated Stink Bug (BMSB)” ile Mücadele Tedbirleri

Avustralya Federal Hükümeti Tarım Bakanlığı tarafından 5 Haziran 2019 tarihinde, özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika genelinde gözlemlendiği belirtilen yayılmaya atıf yapılarak 2020-2021 döneminde “kahverengi kokarca böceği - brown marmorated stink bug (BMSB)” ile mücadele etmek amacıyla kararlaştırılmış olan bir dizi tedbir açıklanmıştır.

Alınan tedbirler ile detaylarına <http://www.agriculture.gov.au/import/before/brown-marmorated-stink-bugs#are-there-any-exemptions-to-the--measures> adresinden ulaşılabilir.

Ülkemiz bu kapsamda, diğer 32 ülke ile birlikte riskli kategoridedir. Ayrıca,

- 36, 44, 45, 57, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89 ve 93 no.lu fasıllarda yer alan ürünler yüksek riskli;
- 25, 26, 27, 28, 29, 31, 38, 39, 40, 46, 47, 48, 49 ve 56 fasıllarda yer alan ürünler riskli

olarak değerlendirilecek olup, yüksek riskli ürünler Avustralya topraklarına 2019-2020 döneminden itibaren ülkemiz dahil anılan ülkelerden geldiğinde sevkiyat öncesinde arındırma işlemine tabi tutulmakta, riskli ürünler ise zorunlu arındırma işlemine tabi tutulma şartı olmaksızın, normale kıyasla daha yüksek oranda olmakla birlikte sadece rastgele seçim yöntemiyle kontrole tabi tutulmaktadır. Yukarıda belirtilen fasıllar dışında kalan ürünler, sevkiyat sırasında aynı konteyner içerisine konulmadığı sürece, bu uygulamanın dışında kalmaktadır.

Yüksek riskli ürünlerin Avustralya'ya gelmeden önce riskli olduğu belirlenen ülkelerden (ülkemiz dahil) ihraç edilmeden önce arındırma işlemine tabi tutulması gerekmektedir.

Gönderilen yüksek riskli ürünlerin, bir tam konteyneri kaplamıyor, diğer ürünler ile birlikte bir konteyner içerisinde bulunuyor ise, Avustralya'ya geldiğinde, Avustralya'da onaylanmış firmalarca arındırma/fumigasyon işlemine tabi tutulması mümkündür. <http://www.agriculture.gov.au/import/arrival/arrangements/sites#class-11-sea-and-air-freight-depot-unrestricted>.

Arındırma işlemini yapacak firmaların Avustralya yetkili makamlarına kayıt olması gerekmekte olup, başvuru formu ve kayıt için aranılan şartlar aşağıdaki linkte yer almaktadır:

<http://www.agriculture.gov.au/import/before/brown-marmorated-stink-bugs/offshore-bmsb-treatment-providers-scheme#companies-seeking-to-register-multiple-brancheslocations>

Türkiye'den fumigasyon izni alan firmaların listesi aşağıdaki Avustralya Tarım Bakanlığı'na ait <http://www.agriculture.gov.au/import/before/brown-marmorated-stink-bugs/offshore-bmsb-treatment-providers-scheme/approved-list#turkey> adresinde yer almaktadır.

Söz konusu uygulama çerçevesinde, Avustralya Tarım, Su ve Çevre Bakanlığı tarafından 23 Ocak 2023 tarihinde yayımlanan 13-2023 sayılı duyuru (<https://www.agriculture.gov.au/biosecurity-trade/import/industry-advice/2023/13-2023>) kapsamında, arındırma işlemi yöntemlerinden "Metil Bromür Fumigasyon-Methyl Bromide Fumigation" metodolojisinin gözden geçirilmesine yönelik bir çalışma yürütülmekte olup ilgili tarafların konuya ilişkin görüş ve önerilerine açılmıştır.

5.15.2. “Khapra Beetle” Böceği ile Mücadele Tedbirleri

Avustralya Tarım, Balıkçılık ve Ormancılık Bakanlığı tarafından 3 Eylül 2020 tarihinden bu yana “khapra beetle” böceği ile mücadele kapsamında birtakım tedbirler kademeli olarak uygulamaya koyulmuştur.⁵ Söz konusu tedbirler kapsamında ülkemiz yüksek riskli olarak sınıflandırılan 40 ülke arasında yer almakta olup uygulanan tedbirlerin güncel durumu aşağıda özetlenmektedir.

Yüksek Riskli Ürünlere Karşı Uygulanan Tedbirler

“Khapra beetle” böceği ile mücadele tedbirleri kapsamından belirlenen yüksek riskli ürünler aşağıda yer almaktadır.

- Pirinç (*Oryza sativa*)
- Nohut (*Cicer arietinum*)
- Kabakgiller tohumu (*Cucurbita spp*; *Cucumis spp*. Ve *Citrullus spp.*)
- Kimyon tohumu (*Cuminum cyminum*)
- Aspir tohumu (*Carthamus tinctorius*)
- Fasulye tohumu (*Phaseolus spp.*)
- Soya fasulyesi (*Glycine max*)
- Maş fasulyesi, börülce (*Vigna spp.*)
- Mercimek (*Lens culinaris*)
- Buğday (*Triticum aestivum*)
- Kişniş tohumu (*Coriandrum sativum*)

⁵ <https://www.agriculture.gov.au/biosecurity-trade/pests-diseases-weeds/plant/identify/khapra-beetle/plant-products>

- Kereviz tohumu (*Apium graveolens*)
- Yer fıstığı (*Arachis hypogaea*)
- Kuru biberler / kırmızı biber (*Capsicum spp.*)
- Bakla fasulyesi (*Vicia faba*)
- Güvercin Bezelye (*Cajanus cajan*)
- Bezelye tohumu (*Pisum sativum*)
- Rezene tohumu (*Foeniculum spp*)

Tedbirler:

- Yüksek riskli ürünlerin kişisel eşya olarak ithalatı yasaklanmıştır.
- Yüksek riskli ürünlerin 1.000 Avustralya doları altında değere sahip olanlarının ithalatı yasaklanmıştır.
- Yüksek riskli ürünlerin yolcu beraberinde eşya olarak ve posta yoluyla ithalatı yasaklanmıştır.
- Ticari nitelikte yüksek riskli ürünlerin ülkemizin de dahil olduğu yüksek riskli ülkelerden ithalatında ürünlerin sevk ülkesinde ihracat gerçekleştirilmeden 21 gün içerisinde aşağıda belirtilen arındırma işlemlerinden birine tabi tutulması gerekmektedir. Söz konusu ürünlerin FCL/FCX konteyner ile taşınması durumunda konteynerin de arındırma işlemine tabi tutulması gerekmektedir. Bu çerçevede, ilgili grupta yer alan ürünler için işlem sertifikası düzenlenmesi gerekmekte olup işlem metodolojileri ve belgelendirmelerine ilişkin bilgiler <https://www.agriculture.gov.au/biosecurity-trade/import/arrival/treatments/treatments-fumigants#controlled-atmosphere-treatment> bağlantısında yer almaktadır.
  - Metil bromür fumigasyonu (Methyl Bromide Fumigation),
  - Isıl işlem (Heat Treatment)
  - Kontrollü atmosfer işlemi-Controlled Atmosphere Treatment (Değiştirilmiş basınç-Altered Pressure)
  - Kontrollü atmosfer işlemi-Controlled Atmosphere Treatment (Atmosferik basınç-Atmospheric Pressure)
- Ticari nitelikte yüksek riskli ürünlerin yüksek riskli ülkeler dahil tüm ülkelerden ithalatında ürünlerin ihracat öncesinde ihracatçı ülke resmi kurumu tarafından denetlenmesi ve ürünler için bitki sağlığı sertifikası düzenlenmesi gerekmektedir. Bitki sağlığı sertifikalarında yer alması gereken beyanlar https://www.agriculture.gov.au/biosecurity-trade/pests-diseases-weeds/plant/identify/khapra-beetle/plant-products#phytosanitary-certification-requirements_2 bağlantısında yer almaktadır.

Diğer Riskli Ürünlere Karşı Uygulanan Tedbirler

Diğer riskli ürünler ve söz konusu ürünlerin sevkiyat şekline göre “khapra beetle” ile mücadele tedbirleri kapsamında olup olmadığına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Diğer Riskli Ürünler	Khapra beetle tedbirlerine tabi mi?			
	Sevkiyat şekli			
	Posta	Yolcu beraberi	1.000 AUD altı	Diğer
Tohumlar (yüksek riskli bitki ürünleri hariç)				
Kuruyemişler (yüksek riskli bitki ürünleri hariç)	Evet	Evet	Evet	Evet
Bitkisel zamlar ve reçineler	Evet	Evet	Evet	Evet
İşlenmiş tohum, yumru ve soğan ürünleri (unlar, kaba unlar ve pullar dahil yüksek riskli bitki ürünleri hariç)	Hayır	Hayır	Hayır	Evet
Kurutulmuş meyveler (yüksek riskli bitki ürünleri hariç)	Hayır	Hayır	Hayır	Evet
Kurutulmuş sebzeler (mantarlar dahil yüksek riskli bitki ürünleri hariç)	Hayır	Hayır	Hayır	Evet
İşlenmemiş bitki ürünleri (taze meyveler, sebzeler, fidanlıklar, herbaryum örnekleri, taze kesme çiçekler, hindistan cevizi turbası, turba ve kereste hariç)	Hayır	Hayır	Hayır	Evet

Bu kapsamda, diğer riskli ürünlerin ihracatçı ülke resmi kurumu tarafından sevk öncesinde denetlenmesi ve ürünlerin Trogoderma türlerinin (canlı, ölü veya döküntü) tüm kanıtlarından arınmış olduğunun belirlendiğinin beyan edilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan, diğer riskli ürünlerin hedef riskli ürünlerden yüksek riskli ürünlerle birlikte aynı konteyner ile sevk edilmesi durumunda söz konusu ürünlerin de yukarıda belirtilen arındırma işlemlerinden birine tabi tutulması gerekmektedir.

Hedef Riskli Konteynerlere Karşı Uygulanan Tedbirler

Avustralya'ya hedef riskli ülkelerden sevkiyatı yapılan tüm "hedef riskli deniz konteynerleri"nin geçerli bir arındırma işlemine tabi tutulmuş olması ve bunun geçerli bir sertifika veya bitki sağlığı sertifikası ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Hedef riskli konteyner olarak, (FCL/FCX) Tam Konteyner Yüğü/Konsolide Tam Konteynerlerden;

- Hedef riskli ülkelerde yüksek riskli bitki ürünleri yüklenenler,
- Hedef riskli ülkelerde, diğer ürünlerin yüklendiği ancak Avustralya'nın kırsal bir tahıl üretim bölgesine gönderilecek olanlar (Avustralya Kırsal Tahıl Üretim Bölgeleri: <https://www.agriculture.gov.au/sites/default/files/documents/khapra-postcodes.pdf>)

tanımlanmıştır. Bununla birlikte, ISO tankları, reeferler, düz raflar, LCL/FAK ve boş konteynerler olarak sevk edilecek konteynerler önlemlerin dışında tutulmuştur.

Hedef riskli konteynerlere uygulanması onaylanan arındırma işlemleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- Metil bromür fumigasyonu (Methyl Bromide Fumigation),
- Isıl işlem (Heat Treatment)
- Böcek ilacı spreyi (Insecticide Spray)

5.15.3. Havayolu ile Taşımada Sınırlama

Bir diğer önemli husus, Avustralya Altyapı ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından Avustralya Hava Taşımacılığı Güvenliği Yasası'nın (Aviation Transport Security Act 2004) 65B (1) hükmü kapsamında 26 Ekim 2017 tarihinden itibaren uygulamaya konan düzenleme ile ülkemizden Avustralya'ya havayolu kargosu ile gelen Türkiye menşeli, Türkiye'den transit ticaret kapsamında veya transfer edilecek 1 kg ağırlığın üzerindeki elektromekanik cihazların güvenlik gerekçesi ile ithalatının süresiz olarak yasaklanmış olmasıdır. Anılan Bakanlığa ait <https://www.cisc.gov.au/compliance-and-reporting/air-cargo-and-aviation/prohibitions-on-in-bound-international-air-cargo> adresinde konuya ilişkin detaylı bilgiler yer almakta olup, bahse konu mevzuatın tam metni ise <https://www.legislation.gov.au/Details/F2017L01392> adresinde yayınlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemeye göre; elektronik motor içeren her tür cihazın elektromekanik cihaz olarak kabul edildiği, elektromekanik cihazın bir bütün olarak değerlendirilmekle birlikte, söz konusu cihazı oluşturan bileşen/parçaların bir araya getirildiğinde aynı nitelikte cihazı oluşturması halinde, birlikte sevkiyatı yapılan bileşen/parçaların da aynı düzenlemeye tabi olacağı belirtilmektedir.

Bununla birlikte, elektrikli dikiş makineleri gibi üretim çıkışında elektronik motor olan ürünlerin bu yasak kapsamına dâhil olduğu, üretim çıkışında elektronik motor yer almayan nitelikte elle çalışan makarna makineleri gibi ürünlerin bu yasak kapsamına dâhil olmadığı vurgulanmaktadır. Söz konusu düzenlemeye ilişkin hükümlerde, anılan yasağın kara, deniz ve demiryolu taşımacılığını kapsamadığı görülmektedir.

5.15.4. İthalatta Haksız Rekabete Karşı Uygulamalar

İthalatta haksız rekabetin önlenmesine ilişkin uygulamalar, Dünya Ticaret Örgütü kuralları çerçevesinde yürütülmektedir. Bu çerçevede, dampinge karşı önlem, bir ürünün Avustralya'ya normal değerinin altında (genel olarak ihracatçı ülkeden satılan ürünün yurt içi satış fiyatından daha düşük bir fiyat) ihraç edilmesi halinde uygulanabilmektedir.

Benzer bir şekilde, ihracatçı ülkenin Avustralya'ya ihraç edilen ürünü veya üretimini sübvansiyon etmesi halinde ise Avustralya hükümeti de telafi edici önlem uygulayabilmektedir.

Yukarıdaki durumlarda yabancı ihracatçılara karşı uygulanan telafi edici önlemler, eğer damping veya sübvansiyon benzer ürünü üreten Avustralya sanayisine zarar vermişse uygulanmaktadır. Bu konuda daha geniş bilgi clientsupport@adcommission.gov.au adresinden alınabilmektedir.

Örnek olarak, 2021 yılı Mayıs ayı itibarıyla yılında alınan bazı anti-damping veya eş etkili vergi önlemleri aşağıda yer almaktadır. Avustralya İstatistik Bürosu'ndan alınan bilgiye göre, 31 Ocak 2004 tarihi itibarıyla aşağıda belirtilen ürünlerle ilgili olmak üzere karşılıklarında belirtilen ülkelerden ithal edilen ürünlere anti damping tedbirleri uygulanmaktadır. Güncel liste ise <https://www.industry.gov.au/regulations-and-standards/anti-dumping-and-countervailing-system/anti-dumping-commission-measures> adresinde yayınlanmaktadır.

Tablo 19: Anti-Damping veya Eş Etkili Vergi Önlemleri (Örnek)

Ürün/GTIP No	Ülke	Son Güncelleme Tarihi
2,4-Dichlorophenoxyacetic acid /2918.99.00 3808.93.90	China	14/04/2020
A4 Copy Paper / 4802.56.10	Brazil, China, Finland, Indonesia, Korea, Russia, Slovakia, Thailand	19/03/2021
Aluminium Extrusions / 7604.10.00 7604.21.00 7604.29.00 7608.10.00 7608.20.00 7610.10.00 7610.90.00	China, Malaysia, Vietnam	05/05/2021
Aluminium Zinc Coated Steel / 7210.61.00	China	19/03/2021
Ammonium Nitrate / 3102.30.00	China, Estonia, Russia, Sweden, Thailand	04/02/2020
Chrome Bar / 7215.90.00 7215.50.90 7228.30.10 7228.50.00 7228.60.10 7228.60.90	Romania	04/02/2020
Clear Float Glass / 7005.29.00 7006.00.00	China, Indonesia, Thailand	04/02/2020
Cooling Tower Water Treatment Controllers / 9032.89.80	USA	14/04/2020
Deep Drawn Stainless Steel Sinks / 7324.10.00	China	26/03/2020
Grinding balls / 7325.91.00 7326.11.00 7326.90.90	China	12/11/2020
Hollow Structural Sections / 7306.30.00 7306.61.00 7306.69.00	China, Korea, Malaysia, Taiwan	12/03/2021
Hot Rolled Coil Steel / 7208.25.00 7208.26.00 7208.27.00 7208.36.00 7208.37.00 7208.38.00 7208.39.00 7208.53.00 7208.54.00 7208.90.00	Taiwan	17/09/2020

7211.14.00 7211.19.00		
Hot Rolled Structural Steel Sections / 7216.31.00 7216.32.00 7216.33.00 7216.40.00 7228.70.00	Japan, Korea, Taiwan, Thailand	08/04/2021
Painted Steel Strapping/ 7212.40.00	China	23/04/2021
Pineapple Fruit / 2008.20.00	Philippines, Thailand	23/04/2020
Power Transformers / 8504.22.00 8504.23.00	Indonesia, Taiwan	08/10/2020
PVC Flat Electric Cables / 8544.49.20	China	24/02/2020
Quenched and Tempered Steel Plate / 7225.40.00 7225.99.00	Finland, Japan, Sweden	24/04/2020
Railway Wheels / 8607.19.00	China, France	20/04/2020
Resealable Can End Closures / 8309.90.00	Malaysia, Philippines, Singapore	14/12/2020
Rod in Coil / 7213.91.00 7227.90.90	China	23/04/2021
Silicon Metal / 2804.69.00	China	28/04/2020
Steel Pallet Racking / 7308.90.00	China, Malaysia	28/04/2020
Steel Reinforcing Bar / 7214.20.00 7228.30.90 7213.10.00 7227.90.90 7227.90.10 7228.30.10 7228.60.10	China, Greece, Indonesia, Korea, Spain, Taiwan, Thailand	13/04/2021
Wind Towers / 7308.20.00 7308.90.00 8502.31.10	China	25/02/2021
Wire Rope / 7312.10.00	South Africa	09/07/2019
Zinc Coated (Galvanised) Steel / 7210.49.00 7212.30.00 7225.92.00 7226.99.00	China, India, Korea, Malaysia, Taiwan, Vietnam	19/03/2021

5.16. E-Ticaret

Avustralya, 25,8 milyon nüfusa sahip ve 1,6 trilyon ABD dolarlık gayrisafi yurt içi hasılasıyla G20 ülkeleri arasında on ikinci sırada bulunmaktadır. Avustralya'da nüfusun %91'i internet kullanmaktadır.

Nüfusun %81,5'i çevrim içi ürün veya hizmet aramakta ve %76,8'i çevrimiçi bir ürün satın almaktadır. Uzmanlar, Avustralya pazarı için önemli bir büyümenin beklendiğini söylemektedir. Avustralya'daki çevrim içi alışveriş endüstrisinin pazar büyüklüğü, 2018 ile 2023 arasında yılda ortalama %18,1 büyüme kaydetmiştir. Avustralya'da çevrim içi alışveriş endüstrisinin gelirle ölçülen pazar büyüklüğü 2023'te 56,2 milyar ABD dolarıdır.

Salgın ve ülkede yaşanan kısıtlamalar nedeni ile büyük bir büyüme gösteren e-ticaret sektörünün büyüme eğiliminin devam etmesi beklenmektedir. 2020 yılında 34,7 milyar ABD dolarlık bir e-ticaret hacmine sahip olan Avustralya'nın 2022 yılı itibariyle e-ticaret geliri 37,0 milyar ABD doları olmuştur ve e-ticaretin genel perakende içindeki payı ise %15,7 olarak gerçekleşmiştir.

Avustralyalı kullanıcıların internet kullanımı çok çeşitli işlevleri kapsamaktadır; tüketicilerin çoğu interneti bir arama motoru aracılığıyla bilgiye erişmenin yanı sıra çevrim içi alışveriş ve sosyal medya için kullanmaktadır.

Ülkede ortalama her 5 kişiden 2'si (%39) günde 2 ila 5 saat telefon başında geçirirken, %38'i 1 ila 2 saat arasında zaman harcamaktadır. Cep telefonu olmayanlar da dâhil olmak üzere, Avustralyalıların %8'i günde bir saatten az telefon başında vakit geçirmektedir.

Avustralya'da çevrim içi alışveriş yapanların %26'sı haftada bir, %27'si iki haftada bir, %26,9'u ise ayda bir çevrim içi alışveriş yapmaktadır. Bu oran gelişmiş ülke ortalamasının üstünde bir çevrim içi alışveriş sıklığı anlamına gelmektedir. Ülkede kişi başına düşen yıllık çevrim içi tüketim tutarı 2022 yılında 2.110 ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılı verilerine göre, Avustralya'da 21,45 milyon sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Ülkede en yaygın sosyal medya araçları Facebook (%66), YouTube (%41), Facebook Messenger (%22), Instagram (%19), Whatsapp (%19), Snapchat (%7) ve Twitter (%18) kullanılmaktadır.

Hızla büyüyen bir e-ticaret pazarına sahip Avustralya, 2023 yılı sonuna kadar öngörülen 44.453,4 milyon ABD doları gelire küresel ölçekte e-ticaret için en büyük 13. pazar olup Meksika, Rusya, İspanya gibi ülkelerin önünde yer almaktadır. Gelirin %10,4'lük yıllık bileşik büyüme oranı (CAGR 2023-2027) göstermesi ve bunun sonucunda 2027 yılına kadar 66.029,5 milyon ABD\$'lık bir pazar hacmine ulaşması beklenmektedir. Dolayısıyla, Avustralya e-ticaret pazarı 2023 yılında beklenen %14,1'lik artışla, dünya çapında %10,4'lük büyüme oranına katkıda bulunmaktadır.

E-ticarette öne çıkan ürün gruplarını gıda ve kişisel bakım ürünleri, giyim eşyası, oyuncak, ev eşyaları dekor malzemeleri, hobi ürünler, elektronik ürünler ve medya, mobilya ve elektrikli ev aletleri oluşturmaktadır. Ülkede en hızlı artış gösteren kategori modadır. Moda alanında güçlü olan çoklu kanal zincir mağazalar ise, Woolworths ortalama aylık 17,6 milyon ziyaretçi, JB Hi-Fi aylık 17,2 milyon ziyaretçi, Kmart Australia aylık 16,9 milyon ziyaretçi, Big W aylık 12,3 milyon ziyaretçi ve Coles aylık 10,1 milyon ziyaretçi trafiği almaktadır.

Statista'nın Şubat 2023 tarihli güncel verilerine göre Avustralya'da elektronik ticaret açısından moda sektörü en büyük pazardır. Moda-hazır giyim ürünlerini, oyuncak ve hobi malzemeleri ile elektronik ürünler takip etmektedir. Ülkenin temel posta dağıtım hizmeti sunan kuruluşu olan Australia Post tarafından 2022 yılında hazırlanan e-ticaret sektör raporuna göre Avustralyalı tüketiciler 2021 yılında 62,3 milyar Avustralya doları seviyesinde çevrimiçi harcama gerçekleştirmiş ve bu oran toplam perakende satışların %19,3'ünü oluştururken, bu rakam yıllık bazda istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir.

İnteraktif Reklamcılık Derneği (IAB) Avustralya ve Pureprofile tarafından yayınlanan Avustralya E-ticaret Raporu 2022'ye göre ise giyim, ayakkabı ve moda, 2021'deki %72'lik orandan biraz daha yüksek bir oranla, online alışverişte en popüler sektörler olarak öne çıkmaktadır. "Kolaylık" araştırmaya katılan tüketicilerin %77'si tarafından online satın alma için önemli bir faktör olarak belirtilirken, paranın karşılığının alınması e-ticaret için zorlayıcı bir özellik olarak tanımlanmıştır (%84). Pandemi sonrası tüketicilerin online alışveriş tercihlerinin değiştiğini ortaya koyan araştırmada elektronik ticaretteki büyümenin her ne kadar 2022'ye kadar devam ettiği görülse

de gelecekteki muhtemel bir ekonomik gerileme beklentisiyle, perakendecilerin eve teslimin yanı sıra “tıkla ve topla” kolaylığını benimseyen müşterilere hizmet vermesi gerekeceği ortaya konmuştur.

Elektronik ticaret alanında Ebay AU, Gumtree, Amazon AU, Woolworths, Jb Hi-Fi, Kmart Australia, Big W, Kogan.com, Coles, Chemist Warehouse, Officeworks, Catch gibi küresel ve yerel oyuncuların öne çıktığı görülmektedir. Ülkede sırasıyla E-Bay, Amazon, başı çekmekte olup, Gumtree, Kogan, The Iconic ve Catch diğer tercih edilen pazar yerleri konumundadır.

Yine, çevrimiçi fiyat karşılaştırma hizmeti sunan Savvy'nin, Statista, KPGM ve Finder gibi platformların verilerinden de faydalanılarak hazırladığı Aralık 2022 tarihli bir başka raporda hali hazırda 47 milyar doların üzerinde pazar büyüklüğüne sahip çevrimiçi alışveriş endüstrisinin 2022'de %8,9 büyüdüğü kaydedilmiştir. Ocak 2020'den bu yana 3 milyon doların üzerinde artış gösteren mesafeli satışlara her ay 5 milyondan fazla hanehalkının katıldığı saptanmış, Avustralyalıların %30'unun sosyal medya aracılığıyla ürün satın aldığı ortaya konmuştur. Bununla birlikte, Avustralyalıların en yüksek harcamaları ev eşyası, küçük ev aletleri, market – hızlı tüketim maddeleri ve giyim alanlarına yönelik gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Black Friday ve Cyber Monday günlerinde ise 2021'in aynı dönemine göre %17 artış ile Avustralya küresel satışlarda yaklaşık 5 milyar dolar elde etmiştir. Sidney, Perth ve Brisbane ile kıyaslandığında bu indirim döneminde en çok harcamayı Melburn şehrindeki tüketiciler gerçekleştirirken Birleşik Krallık ve Kanada'nın ardından Avustralya Kasım İndirimleri satışlarında küresel olarak en çok harcama yapan beş ülke arasında yerini almıştır.

Kara Cuma, Bekarlar Günü, Free Shipping Day (Ücretsiz Nakliye Günü) Boxing Day (Hediyeleşme Günü), Valentine's Day (Sevgililer Günü), ülkede tüketimin arttığı özel günlerdir.

5.16.1. E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Avustralya Federal Devleti “Electronic Transactions Act 1999” ve “Electronic Transactions Regulations 2020” düzenlemelerine göre elektronik ticaret ile ilgili kuralları belirlemektedir (<https://www.ag.gov.au/rights-and-protections/e-commerce>). “Electronic Transactions Act 1999”, elektronik ortamda gerçekleştirilen bir işleme yönelik olarak, ilgili kanunda fiziki bilgi ve belgeler düzenlenmesi öngörülmüş olsa dahi, söz konusu elektronik işlemin geçersiz sayılmayacağını düzenlemektedir. “Electronic Transactions Regulations” ise, söz konusu kanuna istisna tutulan kanuni düzenlemeleri belirlemektedir. Bu çerçevede, elektronik işlemlerin Avustralya’da uzunca bir süredir “kural” sayıldığı göz önüne alındığında, ülkenin e-ticaret açısından elverişli bir hukuki düzene sahip olduğu değerlendirilmektedir. Bunun yanında, Avustralya’da münhasıran e-ticarete yönelik olarak uygulanan bir kanuni düzenleme bulunmamakta olup tüketici haklarının korunmasına ilişkin “The Australian Consumer Law”, kullanıcı onayı olmadan spam mesaj gönderilmesinin yasaklanmasına ilişkin “Australian Spam Act 2003” ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin “The Privacy Act 1988” hükümleri e-ticaret için de uygulanmaktadır.

Bununla birlikte, Avustralya Hazinesi tarafından yayımlanmış olan “The Australian Guidelines for Electronic Commerce” (<https://treasury.gov.au/publication/the-australian-guidelines-for-electronic-commerce/the-australian-guidelines-for-electronic-commerce>), ülkede e-ticarette uyulması gereken genel prensipleri düzenlemektedir. Söz konusu düzenlemede, e-ticarette adil ticaret ilkeleri olarak,

- Yanıltıcı veya aldatıcı işlemlerde bulunulmaması,
- Sunulan ürünler ve hizmetlerle ilgili yanlış ve yanıltıcı sunumlar yapılmaması,

- Satış veya ödeme için tüketicilerin taciz edilmemesi veya baskı altında tutulmaması,
- Sözleşme şartlarının tedarikçinin meşru çıkarlarını korumak için makul ölçüde gerekli olmasını sağlamak da dahil olmak üzere aşırı davranışlarda bulunulmaması,
- Tedarik edilen malların tanımına uygun olduğundan emin olunması,
- Tedarik edilen malların satılabilir kalitede olmasının ve tüketici tarafından tedarikçiye bildirilen herhangi bir amaca uygun olmasının sağlanması,
- Sağlanan hizmetlerin gereken özen ve beceriyle sunulmasının ve tüketici tarafından tedarikçiye bildirilen herhangi bir amaca makul ölçüde uygun olmasının sağlanması sayılmaktadır.

Bununla birlikte, Avustralya'nın imzaladığı on altı Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) on dördünde e-ticaret fasılları bulunmaktadır. Bunlar; ASEAN-Avustralya-Yeni Zelanda, Şili, Çin, Hong Kong, Endonezya, Japonya, Güney Kore, Malezya, Peru, Singapur, Tayland, Birleşik Krallık, Birleşik Devletler ile Trans-Pasifik Ortaklığı için Kapsamlı ve Aşamalı Anlaşmadır. Avustralya Hükümetinin STA'larını güncel ve iş dünyasıyla ilgili tutma taahhüdünün bir parçası olarak, dijital ticaret hükümleri DFAT'ın müzakere ettiği STA'ların önemli bir parçası olmaktadır. Söz konusu STA'lar dijital işletmelerdeki yatırımcılara birtakım avantajlar sağlayan kuralların yanı sıra işletmeler ve tüketiciler için teknolojik girdilerde tarife indirimini desteklemektedir. Avustralya'nın elektronik ticaretin geliştirilmesi kapsamında belirlediği ve izlediği sağlık, tüketicinin korunması ve gizlilik gibi genel hedeflerin arasında sınır ötesi e-ticarete yönelik belirlediği özel hedef "bilginin elektronik araçlar vasıtasıyla sınır ötesi transferi"dir (<https://www.dfat.gov.au/trade/services-and-digital-trade/e-commerce-and-digital-trade>). Dolayısıyla, Avustralya'nın ilgili kurumu Department of Foreign Affairs and Trade'in internet sayfasında, Avustralya'nın STA müzakerelerinde dijital ticaret ve dijital ekonomi başlıklarındaki temel prensipleri özetlenmektedir. Buna göre, e-ticaret açısından değerlendirildiğinde, e-ticarete ilişkin düzenlemelerin kamuya açık olmasına ilişkin "şeffaflık" prensibi, e-ticaret tüketicilerinin geleneksel tüketicilerin sahip olduğu haklara sahip olmasına ilişkin "çevrimiçi tüketicinin korunması" prensibi, "çevrimiçi tüketicilerin kişisel verilerinin korunması" prensibi, "çevrimiçi tüketicilerin spam mesajlara karşı korunması" prensibi ve "e-ticarete gümrük vergisi uygulanmaması" prensibi ön plana çıkmaktadır.

5.16.2. Yurtiçi E-Ticaret (B2C)

Avustralya'da tüm B2C işlemlerinin %40'ından fazlası eBay, Amazon ve Gumtree gibi e-ticaret platformlarında gerçekleşmektedir. B2C e-ticaretin geri kalanı ise bireysel şirket web sitelerinde gerçekleşmektedir. Ülkede 13 milyondan fazla aktif Facebook kullanıcısı ile sosyal medya da B2C işlemlerinin teşvik edilmesinde büyük bir itici güçtür. Perakendeciler, mağaza ve çevrimiçi promosyonların birleşimi gibi yöntemler veya "çoklu kanal" yoluyla satışları artırmaktadır. Finans sektörü, dört büyük Avustralya bankasının (Australia, National Australia Bank, Westpac Banking Corporation ve the Australia and New Zealand Banking Group) hesaplara erişim, faturaların ödenmesi ve mobil işlemlerin yapılması için bir dizi teknolojik araç sağlamasıyla önemli enstrüman kapasitesi oluşturmaktadır.

5.16.3. Sınır Ötesi E-Ticaret

2021 yılında gerçekleştirilen bir çalışmada Avustralyalıların yalnızca %21'inin uluslararası satıcılardan ürün satın aldığı ortaya konmuştur. Diğer yandan, Australia Post'un raporuna göre, Avustralyalı müşterilerin en son alışverişlerinin yüzde 40'ının Çin'den yapıldığı, Amerika Birleşik Devletleri'nin payının son iki yılda azaldığı ve şu anda denizaşırı alışverişlerin yüzde 21'ini

oluşturduğu belirtilirken onu Birleşik Krallık (%14), Hong Kong (%6) ve Yeni Zelanda (%3) takip etmektedir.

2022 tarihli en güncel veriye göre ise Avustralya, ayda en az bir kez internetten alışveriş yapan tüketici sayısında diğer ülkeleri geride bırakırken, yüksek sıklıkta alışveriş yapan tüketici sayısında geride kalmaktadır. Son üç ay içinde en az bir kez internetten fiziksel ürün satın alan ve son bir yıl içinde en az bir sınır ötesi alışveriş yapan tüketicileri takip eden ve 25 ülkeyi kapsayan bir araştırmaya göre (Cross-border eCommerce Shopper Survey, International Post Corporation-IPC, Ocak 2022) Avustralya, küresel ortalamanın biraz üzerinde, ancak uluslararası anlamda emsallerinin çoğunun gerisinde yer almaktadır. Ülkede katılımcıların %84'ü ayda en az bir kez internetten alışveriş yapmakta ve bu oran diğerlerinin dört puan üzerindedir ancak en sık alışveriş yapan ülkeler söz konusu olduğunda Avustralya'nın hala kat etmesi gereken bir mesafe olduğu aşikardır. Asya-Pasifik coğrafyasında yer alan Güney Kore, Çin, Hindistan ve Endonezya'da tüketicilerin %45'inden fazlasının haftada en az bir kez internetten alışveriş yaptığı tespit edilirken bu oran Avustralya'nın %25 olan oranının neredeyse iki katına tekabül etmektedir.

Tüketicilerin bu alışveriş eğilimi genellikle deniz aşırı tedarikçilerin artan ürün teklifleri ve daha ucuz fiyatlar nedeniyle yapılmakta olup yurt dışı menşeli bu malların gümrüklenmiş değerinin %10'u oranında Mal ve Hizmet Vergisi (GST) alınmaktadır.

Alıcı, malları Avustralya'daki işlerinde kullanmak üzere satın alan GST'ye kayıtlı bir işletme ise tüketici sayılmaz. Tedarikçi, alıcının ABN'ini alırsa ve alıcı GST'ye kayıtlı olduğunu belirtirse durumun böyle olduğundan emin olabilir.

Gümrük belgeleri için raporlama gereklilikleri, tedarikçi Avustralya'da GST'ye kayıtlı olduğunda ve düşük değerli malların satışından sorumlu olduğunda geçerlidir. Buna, müşteri tüketici olmadığı için GST tahsil edilmeyen ürünler de dahildir - eğer öyleyse, dahil edilmesi gereken vergi bilgileri tedarikçinin GST kayıt numarası ve alıcının ABN'idir (tedarikçide varsa).

Bir tedarikçinin GST'ye kayıtlı olması için, tüketiciler tarafından Avustralya'ya ithal edilen düşük değerli malların satışlarının değerinin (artı Avustralya ile bağlantılı olarak yapılan diğer satışlar) 12 aylık bir dönemde 75.000 Avustralya Doları veya daha fazla olması gerekir. Tedarikçi, Avustralya'ya yalnızca GST'ye kayıtlı işletmeler tarafından ithal edilen malların satışını yapıyorsa, GST'ye kaydolması gerekmeyecektir. Bu, bilgilerin gümrük belgelerine dahil edilmesine gerek olmayacağı anlamına gelmektedir. Konu ile ilgili daha fazla bilgiye Avustralya Vergi İdaresi'nin web adresinden (<https://www.ato.gov.au/>) ulaşılması mümkündür.

Ülkemizdeki ihracatçıları ilgilendiren diğer bölümler şunlardır:

- GST'ye kayıtlı işletmelere düşük değerli malların satışı
- Gümrük belgeleri için gereklilikler

Avustralya'da tüketim ürünlerinde gümrük vergileri %0-%5 seviyesinde olup gümrük muafiyet sınırı ise 1.000 Avustralya doları olarak uygulanmaktadır. Ancak KDV vergi muafiyeti bulunmamaktadır. Gönderilen ürünlerine uygulanan %10 KDV genellikle müşteri tarafından ödenmektedir.

Ancak, bir tedarikçinin bireysel gönderiler ile yapılan satışının değeri 12 aylık bir dönemde 75.000 ABD dolarını geçiyor ise kayıtlı firma ve mal hizmet vergi (GST) numarası alması gerekmektedir. Tedarikçi yalnızca GST tescilli işletmeler tarafından ithal edilen malların

Avustralya'ya satışını yaparsa, GST'ye kaydolmaları gerekmez, ancak bu durumda da gümrük belgelerine dağıtıcıyı dâhil etme zorunluluğu olmayacağı anlamına gelmektedir.

5.16.4. Ödeme Yöntemleri

Avustralya'da internet üzerinden gerçekleştirilen alışverişler içerisinde tüm online ödemelerin yüzde 48,8'i PayPal üzerinden yapılmakta, kredi ve banka kartları online ödemelerin yüzde 39,9'unu oluşturmaktadır. En hızlı büyüyen segment ise online işlemlerin yüzde 6,7'sini oluşturan "şimdi al sonra öde" (BNPL) pazarıdır. Ayrıca, Stripe %15,4, Shopify Pay %9,26, Amazon Pay de yaygın kullanılan ödeme sistemleridir. Bu pazarda lider konumda görülen sağlayıcı AfterPay olup Australia Post'un 2021 tarihli sektör raporu AfterPay'in 2020 yılında aktif müşteri sayısında %15'lik bir artış kaydettiğini ortaya koymaktadır. Her ne kadar Kasım 2020'de kredi kartı sayısı %9,2 azalarak 18,4 milyona gerilese de araştırma kapsamında gerçekleştirilen ankete katılanların %34'ü internet alışverişleri için kredi kartı kullandığını ifade etmektedir. Dolayısıyla sayının nominal azalışına rağmen online alışverişlerde kredi kartı kullanımında önemli bir artış bulunduğu görülmektedir.

Ülkede kullanılan hızlı kargo çözümleri Australia Post, DHL Express Australia Toll, Fedex Express Australia, TNT, StarTrack ve UPS'tir. Pazar yerlerinin yanı sıra Linfox, Kings Transport, BCR 3 PL, Invenco Sydney Logistic ve Yusen Logistics sipariş karşılama hizmeti veren başlıca firmalardır.

5.16.5. Mobil E-Ticaret

Mobil e-ticaret, yerel pazarda önemli bir fırsatı temsil etmektedir. Nitekim Avustralya'da mobil penetrasyonun %100'e yaklaşmasıyla birlikte, mobil ödemeler ve satın alma tüm e-perakendeciler için önemli bir strateji haline gelmiştir. PayPal tarafından kısa süre önce yayınlanan bir rapora göre, tüm e-ticaret işlemlerinin %26,4'ünün cep telefonu üzerinden gerçekleştiği, bunun da bir önceki yıla göre %28,8'lik bir artışı temsil ettiği ve son birkaç yıldır küçülmekte olan dizüstü bilgisayar ve masaüstü üzerinden yapılan işlemleri geride bıraktığı kaydedilmiştir.

5.16.6. E-Ticarete Yönelik Beklenti ve Öngörüler

Avustralya'da e-ticaret pazarı, özellikle Covid-19 süreciyle birlikte önemli bir büyüme eğilimi göstermiştir. Sektörün hasılasının, önümüzdeki 5 yıllık süreçte de yıllık ortalama %10 seviyesinde genişleyerek 92,1 milyar Avustralya dolarına (yaklaşık 64 milyar ABD doları) ulaşması beklenmektedir. Ana sektörler olarak bakıldığında, giyim eşyası, ayakkabı, kişisel aksesuarlar, hırdavat ile muhtelif ev eşyası sektörlerinin Avustralya'da e-ticaret pazarında öne çıktığı değerlendirilmektedir. Ayrıca, ilgili çevrelerle yapılan görüşmelerde, otomotiv yedek parçalarının da bir başka büyüyen e-ticaret pazarı olarak ön plana çıktığının değerlendirildiği tespit edilmiştir. Genel itibarıyla bakıldığında, 65 bin ABD doları seviyesinde kişi başı milli gelire sahip olması, 1,6 trilyon ABD doları düzeyinde milli gelirin yaklaşık yarısının hanehalkı tüketim harcamalarından oluşması, ülkenin tüketim ürünlerinde imalatçı bir ülke konumunda olmaması ve yine tüketim ürünlerinde düşük veya sıfır gümrük vergileri uygulaması ve tarife dışı engellerin bulunmadığı bir ithalat rejimine sahip olması, Avustralya'yı e-ticaret pazarı için önemli bir potansiyel olarak ön plana çıkarmaktadır. Bu çerçevede, Euromonitor International'ın 2021 tarihli raporunda Avustralya; Güney Kore, Birleşik Krallık ve ABD'nin ardından en cazip dördüncü e-ticaret pazarı olarak değerlendirilmektedir.

Bunun yanında, Avustralya'nın kendine özgü coğrafi koşulları, geleneksel ticarete olduğu gibi e-ticaret pazarında da satın alma davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Bu çerçevede, marka

güvenirliğinin ve bilinirliğinin sağlanması, teslimat sürelerinin kısaltılması, teslimat aşamalarına ilişkin düzenli bilgi paylaşımında bulunulması, iade süreçleri dahil olmak üzere satış sonrası hizmetlerin etkin ve hızlı bir şekilde yürütülmesi ve Noel, Black Friday gibi tüketimin yoğun olduğu dönemlerde yeterli stokla çalışılması gibi faktörler, Avustralya e-ticaret pazarında başarı için kilit rol oynamaktadır. Avustralya'nın dijital reklamcılık sektör kuruluşu The Interactive Advertising Bureau tarafından yapılan bir araştırmaya göre, 2022 yılında tüketicilerin online alışverişte tercih sebepleri sırasıyla %77 ile kolaylık/pratiklik, %48 ile ücretsiz teslimat ve %46 ile düşük fiyat olmuştur. Buna göre, bu pazarda faaliyetlerini güçlendirmek isteyen firmalarımızın depo kiralama yoluyla ülkede fiilen yer almalarının, Avustralya e-ticaret pazarına yönelik ihracatımızın geliştirilmesi adına önemli kazanımlar sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, Avustralya e-ticaret pazarında önümüzdeki süreçte teknolojik gelişmelerin önemli bir rol oynayacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede, öncelikle yakın gelecekte e-ticarete mobil cihaz kullanımının daha da artması ve buna bağlı olarak mobil-uyumlu internet siteleri ve uygulamalar yoluyla tüketici online mağaza ziyareti deneyimlerinin geliştirilmesi ve anlık (impulsive) satın almaların güçlenmesi beklenmektedir. Teknolojik gelişmelere bir başka örnek olarak, giyim, ayakkabı ve aksesuar sektörlerinde tüketicilerin satın alma öncesinde sanal prova yapabilecekleri teknolojilerin önem kazanacağı tahmin edilmektedir. Bunun yanında, Avustralya e-ticaret pazarında başta Afterpay olmak üzere “şimdi al sonra öde” yöntemlerinin ilerleyen süreçte pazar payını daha da genişletmesi beklenmektedir.

Buna ilaveten, Amazon Australia'nın geçtiğimiz beş yıl içerisinde ülkenin e-ticaret pazarında payını önemli düzeyde arttırdığı bilinmektedir. Firma, halihazırda ülkede altı adet depo ile faaliyet göstermektedir. Firma tarafından geçtiğimiz yıl Nisan ayında Batı Sidney'de açılmış olan robotik sipariş karşılama deposu, güney yarımkürenin en büyük sipariş karşılama tesisi olarak tanımlanmaktadır. Amazon Australia, pazar rekabetinde hızlı teslimata öncelik vermektedir. Bu çerçevede, firmalarımızın, fulfillment hizmeti de sağlayan Amazon Australia'yı Avustralya'ya yönelik e-ticaret faaliyetleri için göz önünde bulundurmalarında fayda görülmektedir.

Son olarak, özellikle uluslararası pazaryerlerinin, pazaryerinde satışa sunulan ürünlerin fiyatlarının adil düzeyde belirlenmesine ilişkin sıkı kontrol ve denetim mekanizmalarının bulunduğu ve muadil ürünlere kıyasla pazarı bozucu düzeyde adil değer altında fiyat belirleyen işletmelere ciddi ticari yaptırımlar uygulayabildikleri bilinmektedir.

6. AVUSTRALYA ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Avustralya'nın temel sektörel yapısı ve yıllar itibarıyla gelişimi aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir. Buna göre, Avustralya ekonomisinde sektörel payların yıllar içinde istikrarlı bir seyir izlediği görülmektedir. Bahse konu tabloların incelenmesinden de görüleceği üzere, 2023 yılı verilerine göre, GSYİH bileşenlerinde madencilik sektörü %15,5, sağlık hizmetleri ve sosyal destek sektörü %9,2, profesyonel, bilimsel ve teknik hizmetler sektörü %8,3, finans ve sigorta hizmetleri sektörü %7,9, inşaat sektörü %7,7 ve imalat sektörü %6,0 paya sahiptir. Sektörlerin incelenen dönem içerisinde dağılımı incelendiğinde, madencilik sektörü payında bir puan gerileme olurken ulaşım, posta ve depo hizmetleri sektörünün payında bir miktar artış kaydedilmesi dikkat çekmektedir.

Tablo 20: Sektörlerin GSYH İçindeki Payı

Sektörlerin GSYH İçindeki Yüzde Dağılımı	2021	2022	2023	2024 (1-6)
Madencilik	%16,4	%15,7	%15,5	%15,4
Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Destek	%8,8	%9,0	%9,0	%9,2
Profesyonel, Bilimsel ve Teknik Hizmetler	%8,1	%8,4	%8,2	%8,3
Finans ve Sigorta Hizmetleri	%8,1	%8,0	%7,9	%7,9
İnşaat	%7,8	%7,7	%7,8	%7,7
Kamu Yönetimi ve Güvenlik	%6,0	%5,9	%5,9	%6,0
İmalat	%6,4	%6,2	%6,0	%6,0
Ulaşım, Posta ve Depo Hizmetleri	%4,6	%5,1	%5,4	%5,4
Eğitim	%5,3	%5,2	%5,2	%5,2
Perakende Ticaret	%4,7	%4,7	%4,6	%4,6
Toptan Ticaret	%4,3	%4,2	%4,1	%3,9
İdare ve Destek Hizmetleri	%3,7	%3,9	%3,9	%3,9
Konut Kiralama ve Emlakçılık Hizmetleri	%3,3	%3,1	%3,1	%3,2
Tarım	%3,2	%2,8	%3,1	%3,1
Medya ve Telekomünikasyon	%2,4	%2,7	%2,8	%2,8
Konaklama ve Gıda Hizmetleri	%2,2	%2,5	%2,6	%2,5
Elektrik, Gaz, Su ve Atık Hizmetleri	%2,3	%2,2	%2,2	%2,2
Diğer Hizmetler	%1,7	%1,8	%1,8	%1,8
Sanat ve Rekreasyon	%0,8	%0,8	%0,8	%0,9
Toplam	%100	%100	%100	%100

Kaynak: ABS, 5206.0 - Australian National Accounts: National Income, Expenditure and Product, June 2024

Tablo 21: Sektörlerin GSYİH Değerleri - (Milyar Avustralya Doları, Cari fiyatlar)

Sektörler	2021	2022	2023	2024 (1-6)
Madencilik	319,6	318,7	321,2	160,9
Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Destek	171,4	181,6	187,8	96,4
Profesyonel, Bilimsel ve Teknik Hizmetler	157,9	171,1	170,1	86,6
Finans ve Sigorta Hizmetleri	158,3	162,6	164,0	82,8
İnşaat	152,2	156,3	161,3	80,2
Kamu Yönetimi ve Güvenlik	116,1	119,1	122,4	62,8
İmalat	125,0	124,9	124,2	62,4
Ulaşım, Posta ve Depo Hizmetleri	90,2	103,8	111,4	56,8
Eğitim	104,2	105,7	107,5	54,5
Perakende Ticaret	92,4	96,2	95,4	47,7
Toptan Ticaret	83,8	86,0	85,6	41,2
İdare ve Destek Hizmetleri	72,8	78,7	81,3	40,7
Konut Kiralama ve Emlakçılık Hizmetleri	63,5	63,8	65,3	33,3
Tarım	62,2	57,5	65,3	32,2

Sektörler	2021	2022	2023	2024 (1-6)
Medya ve Telekomünikasyon	46,9	54,4	58,9	29,8
Konaklama ve Gıda Hizmetleri	42,1	49,9	53,4	26,0
Elektrik, Gaz, Su ve Atık Hizmetleri	44,3	45,1	45,3	23,2
Diğer Hizmetler	33,3	35,9	38,0	19,0
Sanat ve Rekreasyon	15,0	17,0	17,3	9,0
Toplam	1.951,2	2.028,4	2.075,7	1.045,4

Kaynak: ABS, 5206.0 - Australian National Accounts: National Income, Expenditure and Product, June 2024

6.1. Tarım ve Hayvancılık

Avustralya’da tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün 2023 yılında GSYİH istatistiklerinin sektörel bazda dağılımında %3,1 oranında bir paya sahip olduğu görülmekte olup sektör iç talebin büyük bir bölümünü karşılamaktadır. Toplam üretim değerine göre hesaplandığında, sektörde üretimin %41’i başta tahıl, yağlı tohumlar ve bakliyat olmak üzere tarımsal mahsuller, %36’sı canlı hayvan, süt ürünleri ve yün, %17’si meyve, sebze ve bahçe ürünleri, %4’ü balıkçılık ürünleri ve %2’si ormancılık ürünlerinden oluşmaktadır.

Bunun yanında, Avustralya’da tarımsal üretimin %72’si ihraç edilmekte olup sektör ülke ihracatına önemli düzeyde katkıda bulunmaktadır. Bu çerçevede, Australian Bureau of Agricultural and Resource Economics and Sciences (ABARES) tarafından <https://www.agriculture.gov.au/abares/research-topics/agricultural-outlook/data#agricultural-commodities> adresinde yayınlanan Avustralya tarım sektörü istatistiklerine göre, toplam tarım sektörü ihracat değeri 2021-2022 mali yılı döneminde 66,6 milyar Avustralya doları tutarında gerçekleşmiş olup ihracat 2022-2023 mali yılında %17,7 oranında artış ile 78,4 milyar Avustralya doları olarak açıklanmıştır. Bu rakamın, 50,5 milyar Avustralya doları tarım ürünleri, 27,8 milyar Avustralya doları ise hayvancılık ürünlerinden oluşmaktadır. Ayrıca, aynı dönemde Avustralya’nın 2,7 milyar Avustralya doları düzeyinde ormancılık ürünleri ve 1,3 milyar Avustralya doları düzeyinde balıkçılık ürünleri ihracatı olmuştur.

Avustralya’nın tarım sektöründe ihraç kalemlerine bakıldığında, 2022-2023 mali yılında 16,7 milyar Avustralya doları ile buğday, 6,5 milyar Avustralya doları değeri ile kanola ve 4,9 milyar Avustralya doları ile pamuk, 3,3 milyar Avustralya doları ile arpa, 2,4 milyar Avustralya doları ile bakliyat, 2,2 milyar Avustralya doları ile şeker ve 1,4 milyar Avustralya doları ile yaş meyvenin başlıca tarım ürünleri olarak öne çıktığı görülmektedir. Bunun yanında, Avustralya aynı dönemde 18,6 milyar Avustralya doları et ve canlı hayvan, 3,2 milyar Avustralya doları süt ürünleri ve 2,9 milyar Avustralya doları yün ihracatı gerçekleştirmiştir. Avustralya’nın tarımsal ihracatında başlıca pazarları ise Çin, ABD, Yeni Zelanda, Japonya, Güney Kore, Endonezya, Singapur, Vietnam ve Hindistan’dır.

Dünya Ticaret Örgütü tarafından en son Mart 2020’de gerçekleştirilen Avustralya Ticaret Politikası Değerlendirmesinde (TPR), 2014 yılında %3 olan ortalama uygulanan tarife oranının 2019 yılında %2,5 oranına gerilediği belirtilirken, MFN tarife koruması uygulanan ürünlerin tamamına yakını için ortalama tarifinin %0 ila %5 aralığında olduğu saptanmıştır. Bazı hassas ürünlere (örneğin belirli peynir türlerinde, bazı sebzeler, bazı sıvı ve katı yağlar) tarife koruması ve kota devam etmektedir. Ayrıca, Avustralya’nın uygun düzeyde orantılı ve bilimsel bazlı ithalat-risk değerlendirmesine (maliyet-fayda analizi) dayalı sıkı karantina ve kontrol rejimi sektörde belirli

koruma düzeyi sağlamaktadır. Bazı malların üretimi ve/veya ihracatına (örneğin belirli süt, tahıl, bahçecilik, hayvancılık ve şarap/üzüm) ağırlıklı olarak Ar-Ge desteklerinin sağlandığı kaydedilmektedir.

Avustralya’da buğday, şeker, pirinç ve tahıl ihracatının büyük bir bölümünü gerçekleştiren ürün birlikleri ve şirketler aşağıda listelenmiştir:

- **The National Farmers’ Federation (NFF)** <http://www.nff.org.au/>
- **GrainCorp** <http://www.graincorp.com.au>
- **Grain Growers Limited** <http://www.graingrowers.com.au>
- **Australian Wheat Board** <http://www.awb.com.au/>
- **Sugar Australia Pty. Ltd.** <http://www.sugaraustralia.com.au>
- **The Riceworkers’ Association of Australia Inc.** <http://rga.org.au>

6.2. İmalat Sanayi

Avustralya yerli sanayisini geliştirmek amacıyla 1980’li yıllara kadar yüksek tarife ve kota politikaları uygulaması sonucunda GSYİH içinde imalat sanayisi payını artırmış ve kayda değer bir istihdam sağlamıştır. 1980 sonrasında indirilen tarifeler ve diğer liberal politikalar sayesinde imalat sanayisi daha rekabetçi bir nitelik kazanmış ve otomotiv, makine, ilaç ve benzeri sektörlerde ihracat odaklı büyümeler sağlanmıştır.

Diğer taraftan, Avustralya yıllar içerisinde geleneksel imalat sanayisinde birçok alandan çıkmış olup ülkede imalat sanayisinin GSYİH içindeki payı 1990 yılındaki %14 seviyesinden takip eden dönemde düzenli olarak gerileyerek 2023 yılında %5 seviyesine düşmüştür. Bu çerçevede, Avustralya imalat sanayisinde sektörlerin payları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 23: İmalat Sanayisi Alt Sektörlerinin Payları

Sanayi Alt Sektörleri	2020	2021	2022	2023
Gıda ve İçecek Üretimi	%22,4	%22,3	%22,8	%24,0
Makine ve Teçhizat Üretimi	%20,7	%21,7	%21,6	%21,1
Diğer Ürünler Üretimi	%20,2	%19,9	%20,7	%20,3
Metal Ürünler Üretimi	%19,0	%19,3	%17,3	%17,5
Petrol, Kömür, Kimyasallar ve Kauçuk	%18,0	%17,1	%17,5	%17,0
İmalat Toplam	%100	%100	%100	%100

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Bu çerçevede, imalat sektöründe en yüksek payı gıda ve içecek üretimi sektörünün aldığı görülmekte olup sektörün 2023 yılında GSYİH istatistiklerine göre büyüklüğü 30 milyar Avustralya doları seviyesindedir. Söz konusu sektör, et ürünleri, süt ürünleri, alkollü içkiler ve çikolata ve şekerleme başta olmak üzere çeşitli alt sektörlerde faaliyet gösteren birçok küçük, orta ve büyük ölçekli işletmeden oluşmaktadır. Bunun yanında, toplam imalat sanayisi içinde %21 düzeyinde pay alan makine ve teçhizat üretimi ile diğer ürünler üretimi sektörlerinin 2023 yılı GSYİH istatistiklerine göre 26 milyar Avustralya doları seviyesinde bir hacmi bulunmaktadır. Toplam

imalat sanayisi içinde %17 seviyesinde pay alan ve 2023 yılı GSYİH istatistiklerine göre 21 milyar Avustralya doları seviyesinde bir büyüklüğe sahip olan metal ürünler üretimi sektörü ise ülkede orta ve büyük ölçekli az sayıda firmanın faaliyet gösterdiği en önemli imalat sanayisi sektörü konumundadır. Nitekim, ithalatta uygulanan dampinge karşı önlemler içerisinde en önemli payı demir ve çelik ürünlerinde muhtelif ülkelere karşı uygulanan önlemler almaktadır. Petrol, kömür, kimyasallar ve kauçuk sektörü ise toplam imalat sanayisi içinde %17 ile 2023 yılı GSYİH istatistiklerine göre 21 milyar Avustralya doları seviyesinde bir büyüklüğe sahip bulunmakta olup ilgili sektör ağırlıklı olarak ilaç ve kimyasal ürünler üretimi alt sektörlerinden oluşmaktadır.

Bu çerçevede, Avustralya'da imalat sektörünün zindeliği ülkenin gelecekteki refahı ve ekonomik istikrarı için anahtar konumunda görülmekle birlikte sektörün yaşadığı sıkıntılar da dikkat çekmektedir. Göreli olarak yüksek nakliye maliyetleri başta olmak üzere enerji, emek ve kira maliyetlerinden kaynaklanan sektörün yüksek maliyetli yapısı Avustralya imalat sanayisinin dünya ile rekabet etmekte zorlanmasına neden olmaktadır. Nitekim, geçmişte ekonomiye önemli düzeyde katkı yapmış olan otomotiv sanayisi gibi büyük ölçekli sektörlerde üretim tamamen sonlandırılmış ve yine geçmişte belirli ölçüde faaliyeti bulunan tekstil ve konfeksiyon gibi alt sektörler ise sınırlı ölçekte bir yapıya evrilmiş ve bu gibi sektörlerde kalan üreticiler de niş alanlara yoğunlaşmıştır.

Diğer taraftan, özellikle Covid-19 döneminde yaşanan tedarik zinciri sorunları ve imalat sanayisi ürünlerinde özellikle Çin'den ithalata aşırı bağımlı iç tüketim yapısı, Avustralya kamu yönetiminde imalat sanayisinin çeşitli yönlerden güçlendirilmesi gerektiğine yönelik bir farkındalık oluşmasını sağlamıştır. Bu kapsamda, Avustralya Sanayi, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2020 yılının Ekim ayında ilan edilen Modern İmalat Stratejisi ile, doğal kaynaklar teknolojisi ile kritik mineraller, gıda ve içecek, medikal ürünler, geri dönüşüm ve yeşil enerji, savunma ve uzay olmak üzere altı sektörde rekabetçiliğin geliştirilmesine yönelik bir plan ortaya konmuştur. Buna göre, söz konusu plan dahilinde, ilgili sektörlerde iki yıl içinde istidamın artırılması ve yeni yatırım yapılması için iş koşullarının geliştirilmesi, beş yıl içinde sanayi odaklı bilim ve teknoloji ortamı ile verimlilik, ölçek ve rekabetçiliğin güçlendirilmesi, on yıl içinde ise büyük ölçekli verimli ve rekabetçi firmaların ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. İlgili strateji kapsamında, 1,3 milyar Avustralya doları bütçeli Modern İmalat İnisyatifi (Modern Manufacturing Initiative) ile yerel firmaların ölçeklerinin artırılması ve rekabetçiliklerinin yükseltilmesi yoluyla yerel ve uluslararası tedarik zincirlerine dahil olması, 107,2 milyon Avustralya doları bütçeli Tedarik Zinciri Dayanıklılık İnisyatifi (Supply Chain Resilience Initiative) ile tedarik zincirindeki zayıf alanlara odaklanması ve 52,8 milyon Avustralya doları bütçeli İmalat Modernizasyonu Fonu (Manufacturing Modernisation Fund) ile yatırıma hazır alanlarda yatırım süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Bunun yanında, Avustralya Sanayi, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2023 yılının Mayıs ayında açıklanan Ulusal Yeniden Yapılan Fon Kurumu (National Reconstruction Fund Corporation) Deklarasyonu ile ülkenin imalat sanayisinin desteklenmesinde maden teknolojileri, ulaştırma, medikal, savunma, yenilenebilir enerji, tarım teknolojileri ve ileri imalata sektörleri öncelikli alanlar olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, 2023 yılının Ekim ayında Ulusal Yeniden Yapılan Fon Kurumu resmi olarak faaliyete geçerek kurumsal bir nitelik kazanmıştır. Bu çerçevede, söz konusu yedi adet öncelikli sektördeki yatırımlar, ilgili kurum tarafından başta yatırımın geri dönüşü olmak üzere, çeşitli kriterler göz önünde bulundurularak incelenecek ve uygun görülmesi halinde yatırımlar, kredi, öz kaynak ve teminat yoluyla desteklenebilecektir.

Ayrıca, Avustralya'nın, batarya, demiryolu makine, ekipman ve teknolojileri ve kritik mineraller başta olmak üzere muhtelif sektörlerde imalat sanayisinin rekabet gücünün geliştirilmesine yönelik stratejileri halihazırda sürdürülmektedir.

6.3. Doğal Kaynaklar ve Madencilik

Madencilik, 2023 yılı GSYİH içinde aldığı %13,2 oranında pay ile Avustralya ekonomisinin en büyük sektörü konumundadır. Ülke ayrıca 350'den fazla işletmeyle dünyanın en önemli maden üreticilerinden biri konumundadır. Avustralya, dünyada demir cevheri, altın, uranyum, kurşun ve nikel rezervlerinde birinci, kahverengi kömür, lityum, alüminyum cevheri, kobalt ve bakır rezervlerinde ikinci ve nadir toprak elementleri rezervlerinde ise altıncı sırada bulunmaktadır. Madencilik sektörü bu konunun doğal bir sonucu olarak ülkenin en çok ihracat geliri kazandıran sektörü konumunda olup sektörün 300 milyar ABD Doları seviyesindeki ihracatı toplam ülke ihracatının üçte ikisini oluşturmaktadır.

Eyalet bazında incelendiğinde ise Batı Avustralya'nın ülkenin maden rezervlerinde açık ara en önemli eyaleti konumunda olduğu görülmektedir. Avustralya'daki demir cevheri rezervlerinin %98'i ve altın rezervlerinin %60'ı Batı Avustralya eyaletinde bulunmaktadır. Bu çerçevede, madencilik sektörü eyalet ekonomisinin ve ihracatının ana dinamiğini oluşturmaktadır.

IBISWorld tarafından yayınlanan madencilik sektörü raporuna göre, 2023 yılında sektörde toplam hasıla 397,5 milyar Avustralya doları düzeyinde olup, 2018-2023 yıllarını kapsayan son beş yıllık dönemde yılda ortalama %2,0 oranında büyüyen sektörün, önümüzdeki beş yıllık dönemde ise yıllık ortalama %4,9 oranında daralması beklenmektedir. Sektördeki yavaşlamada, dış talep koşullarının ve maden üretimi kapasite kısıtlarının rol oynayacağı değerlendirilmektedir. Madencilik sektöründeki faaliyet gösteren en büyük firmalar, %14,4 piyasa payı ile BHP Group Limited (demir cevheri, bakır, kömür, petrol, doğal gaz ve diğer mineraller), %10,2 piyasa payı ile Rio Tinto Group (demir cevheri, kömür, boksit, elmas ve uranyum), %6,2 piyasa payı ile Glencore Holdings Pty (kömür, nikel cevheri, bakır cevheri, gümüş cevheri, kurşun cevheri ve çinko cevheri) ve %4 piyasa payı ile Fortescue Metals Group (demir cevheri) olarak sıralanmaktadır (IBISWorld, Mining Australia Industry Report, April 2022).

6.4. Enerji ve Gaz

Avustralya fosil yakıtlar açısından oldukça zengin, dünya piyasasına enerji ham maddesi sağlayan belli başlı tedarikçi ülkeler arasında yer almaktadır. Bu itibarla, Avustralya dünya kömür ihracatında ilk sırada, doğal gaz ihracatında ise beşinci sırada gelmektedir. Bunun yanında, ülkede fosil yakıtların da önemli bir kısmı ihracata konu olmakta olup Avustralya'nın 2021-2022 mali yılı için enerji sektörü akışı aşağıda özetlenmektedir.

Tablo 24: Avustralya Enerji Dengesi (2021-2022)

Birincil Enerji Üretimi (Kömür, Doğalgaz ve Yenilenebilir)	19.110 PJ
+	
İthalat	2.192 PJ
-	
İhracat	15.623 PJ
-	
Stok Değişimi ve Hata	145 PJ
=	
Birincil Enerji Arzı	5.762 PJ
-	
Dikey Kullanım ve Kayıp	1.608 PJ
=	
Nihai Enerji Tüketimi	4.154 PJ

Kaynak: Avustralya İklim Değişikliği, Enerji, Çevre ve Su Bakanlığı

Buna göre, Avustralya'nın 19.110 PJ olan birincil enerji kaynağı üretiminin %80'den fazlasının ihracata konu olduğu ve ülkenin nihai enerji tüketiminin 4.154 PJ olduğu görülmektedir. Ürün bazında incelendiğinde, Avustralya İstatistik Bürosu verilerine göre, 2021-2022 yılında 10.838 PJ siyah kömürün %93'ü, 5.842 PJ doğalgazın %79'u, 2.108 PJ uranyumun %100'ü ve 844 PJ ham petrolün %77'si ihracata konu olurken 410 PJ kahverengi kömürün tamamı iç piyasada elektrik üretiminde kullanılmıştır. Bunun yanında, Avustralya'nın kaynaklara göre birincil enerji üretimi aşağıdaki tabloda yıllar itibarıyla özetlenmektedir.

Tablo 25: Avustralya'nın Kaynak Türüne Göre Enerji Üretimi (PJ)

Enerji	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
Siyah Kömür	12.370,1	12.593,7	12.316,8	11.359,6	11.215,7
Kahverengi Kömür	473,3	444,4	425,4	430,0	415,7
Petrol	645,3	782,3	959,7	864,9	891,2
Doğalgaz	4.731,2	5.509,4	5.941,7	5.730,3	6.076,0
Yenilenebilir Kaynaklar	382,5	400,2	418,8	464,6	512,5
Toplam	18.602,4	19.730,0	20.062,4	18.849,5	19.111,2

Kaynak: Avustralya İklim Değişikliği, Enerji, Çevre ve Su Bakanlığı

Aşağıdaki tabloda ise, Avustralya'da enerji tüketiminin (birincil enerji arzının) kaynak türüne göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 26: Avustralya'nın Kaynak Türüne Göre Enerji Tüketimi (PJ)

Enerji	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
Kömür	1.847,3	1.801,7	1.706,7	1.661,4	1.586,8
Petrol	2.404,1	2.424,5	2.251,5	2.082,0	2.103,4
Doğalgaz	1.534,4	1.561,9	1.623,8	1.561,1	1.559,3
Yenilenebilir Kaynaklar	382,5	400,2	418,8	464,6	512,5
Toplam	6.168,3	6.188,3	6.000,8	5.769,1	5.762,0

Kaynak: Avustralya İklim Değişikliği, Enerji, Çevre ve Su Bakanlığı

Bu çerçevede, Avustralya'nın birincil enerji arzında fosil yakıtlar ağırlığını korumakla birlikte enerji arzında yenilenebilir enerjinin payının artış kaydettiği görülmektedir.

Paris Anlaşmasına taraf olan Avustralya, emisyon hedeflerine ulaşmak amacıyla enerji dönüşümünü sağlamak üzere kapsamlı bir eylem planı yürütmektedir. Bu itibarla, Avustralya 2030 yılında emisyon salınımını 2005 yılına kıyasla %43 oranında düşürmeyi, 2050 yılında ise net sıfır emisyona ulaşmayı taahhüt etmektedir. 2022 yılında Avustralya Parlamentosunda yasalaşan Yıllık İklim Bildirgesi kapsamında halihazırda net sıfır emisyon hedefi için sektörel bazda planların oluşturulması üzerinde çalışılmaktadır. Bu çerçevede, elektrik ve enerji, tarım, ulaştırma ve altyapı, sanayi, doğal kaynaklar ile çevre olmak üzere belirlenen altı sektörde sektörel dönüşüm planlarının oluşturulması üzerinde çalışmalar yürütülmektedir.

Bunun yanında, Avustralya'nın enerji tüketiminde yenilenebilir enerjinin ağırlığının artırılması amacıyla yıllardır uygulanan muhtelif politika, teşvik ve desteklere bağlı olarak, Avustralya İstatistik Bürosu verilerine göre yenilenebilir enerjinin toplam enerji kullanımında payı 2010-11 mali yılındaki %1,9 düzeyinden 2021-2022 mali yılında %7 düzeyine, yenilenebilir enerjinin toplam elektrik kullanımında payı ise 2010-11 mali yılındaki %8 düzeyinden 2021-2022 mali yılında %30 düzeyine yükselmiştir. 2021-2022 mali yılında yenilenebilir enerji üretiminde güneş enerjisi 124,9 PJ ile ilk sırayı, rüzgar enerjisi 104,6 PJ ile ikinci sırayı ve hidroelektrik enerjisi 61,3 PJ ile üçüncü sırayı almaktadır.

Avustralya, enerji dönüşümünü sağlamak üzere Powering Australia isimli ana program çerçevesinde kapsamlı bir eylem planı uygulamaktadır. Powering Australia ile uygulanan programlara örnek olarak,

- Capacity Investment Scheme programı çerçevesinde "gelir sigortası" gibi teşvik mekanizmaları yoluyla 2030 yılına kadar 32 GW ilave yenilenebilir enerji kapasitesi yaratılması,

- 20 milyar Avustralya doları bütçeli Rewiring the Nation programı çerçevesinde elektrik şebekesinin yenilenmesi ve modernize edilmesi,

- 1,9 milyar Avustralya doları bütçeli Powering the Regions Fund programı çerçevesinde mevcut sanayi tesislerinin karbon emisyon salınımı dönüşümünün ve temiz enerji kullanıcısı yeni tesislerin desteklenmesi,

- 1,7 milyar Avustralya doları bütçeli Energy Saving Package programı çerçevesinde hanelerin ve işyerlerinin enerji verimliliğinin artırılması,

- 2 milyar Avustralya doları bütçeli Hydrogen Headstart programı çerçevesinde büyük ölçekli hidrojen yatırımlarının desteklenmesi,

- 15 milyar Avustralya doları bütçeli National Reconstruction Fund programı çerçevesinde yenilenebilir enerji ve düşük karbon emisyonu teknolojileri yatırımlarının 3 milyar Avustralya doları bütçe ile desteklenmesi

amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 2022 yılında süreci başlatılan National Energy Performance Strategy isimli program kapsamında, enerji verimliliğinin artırılması yoluyla enerji fatura maliyetlerinin hane halkı, iş yerleri ve sanayi tesisleri için düşürülmesi hedeflenmektedir. Söz konusu stratejiye yönelik olarak ilgili tarafların görüşleri resmi olarak alınmış olup halihazırda İklim Değişikliği, Enerji, Çevre ve Su Bakanlığı tarafından bir yol haritası oluşturulması üzerinde çalışılmaktadır. Bunun yanında,

ulusal ve uluslararası tedarik zincirlerinde Avustralya'nın enerji güvenliğinin sağlanması, hidrojen sanayisinin geliştirilmesi ve offshore rüzgar enerjisi santrallerinin kurulması başta olmak üzere, Avustralya'nın enerji dönüşümünü hızlandırmak üzere muhtelif politika tedbiri halihazırda ilgili tarafların istişaresine açılmış durumdadır.

Bunun dışında, Avustralya'da muhtelif kuruluşlar tarafından yenilenebilir enerji yatırımlarına sağlanan çeşitli destek ve teşvik mekanizmaları bulunmakta olup söz konusu uygulamalar aşağıda özetlenmektedir.

- Avustralya Yenilenebilir Enerji Kurumu (Australian Renewable Energy Agency-ARENA), düşük emisyon teknolojisi ve yenilenebilir enerji projelerinin Ar-Ge ve ticarileştirme faaliyetlerine hibe şeklinde destek sağlamaktadır.

- Temiz Enerji Finans Kurumu (Clean Energy Finance Corporation), enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve düşük emisyon teknolojisi projelerini kredi ve sermaye desteği yoluyla desteklemektedir.

- Temiz Enerji Düzenleme Kurumu (Clean Energy Regulator) tarafından uygulanan Renewable Energy Target programı kapsamında, büyük ölçekli güneş ve rüzgar enerjisi yatırımları ile çatı paneli şeklinde küçük ölçekli yenilenebilir enerji yatırımları, alım garantisi ve finansal teşvikler yoluyla desteklenmektedir. İlgili program çerçevesinde, 2020-2030 yıllarında yıllık 33.000 GWh elektrik enerjisinin program kapsamında üretilmesi hedeflenmiş olup 2021 yılında söz konusu hedefe ulaşılmıştır. 2016-2023 yılları arasında söz konusu program kapsamında 41,5 GW yenilenebilir enerji yatırımı yapılmıştır.

6.5. İnşaat Sanayi

Avustralya'da inşaat sanayisi 2023 yılında GSYİH'ye 161 milyar Avustralya doları katkıda bulunmuş olup, sektörün GSYH içerisindeki payı %7,8 oranında gerçekleşmiştir. IBISWORLD inşaat sektörü raporuna göre, sektör içerisinde farklı alanlarda hizmet sunan irili ufaklı yaklaşık 395 bin işletme bulunmakta olup, 2023-24 mali yılında sektörün toplam hasılası 510,68 milyar Avustralya Doları, sektör tarafından yaratılan katma değer ise 140,5 milyar Avustralya Doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Sektör son beş yılda yıllık ortalama %2,2 oranında daralmış olup sektörün önümüzdeki beş yılda ise bu oranın %1,1 oranında büyümesi beklenmektedir (IBISWORLD, Construction in Australia, August 2024).

Rekabetin oldukça yoğun olduğu söz konusu sektörde son 15 yıl içerisinde rekabete dayanamayan bazı şirketlerin faaliyetlerini sona erdirdiği, bazılarının ise diğer şirketler ile birleştiği veya başka şirketler tarafından satın alındığı kaydedilmektedir. İnşaat sektörü içerisindeki en büyük kısmı konut inşaatları oluşturmaktadır. Avustralya'nın sürekli göçmen alan bir ülke olması ve artan nüfusu nedeni ile konut inşaatlarına olan talebin artmaya devam ettiği belirtilmektedir. Bunun yanında, özellikle yol ve köprü gibi altyapı inşaatlarının sayısının da arttığı vurgulanmaktadır. Avustralya'daki konut inşaatlarının büyük bir kısmını müstakil evler, apartmanlar, iki katlı ve üç katlı evler oluşturmaktadır. Konut dışı binalar ise iş yerleri, ofisler ve otel tarzı binalardan oluşmaktadır.

Altyapı projeleri büyük ölçüde finans sektörü veya özkaynak yoluyla finanse edilmektedir. Finans sektöründe bankaların yanı sıra değeri 3,1 trilyon AUD'ye ulaşan emeklilik fonlarının (Superannuation) da önemli bir payı bulunmaktadır. Büyük ölçekli projelerin finansmanı,

Avustralya'daki bankalar ve emeklilik fonları tarafından oluşturulan konsorsiyumlara katılmak suretiyle sağlanmaktadır.

Ayrıca, önemli altyapı projeleri federal hükümet ve eyalet hükümetlerince ortaklaşa olarak finanse edilmektedir. Diğer taraftan, eyalet hükümetleri mevcut enerji üretim ve iletim tesisleri, limanlar, oto yolların özelleştirmesinden sağlanan gelirleri yeni altyapı yatırımlarında kullanmaktadırlar.

İnşaat sektöründe faaliyet gösteren alt sektörlerle bakıldığında, müstakil mesken inşaatı sektörünün 2019-2024 döneminde yıllık ortalama %1,2 oranında daralarak 69,8 milyar Avustralya Doları tutarında bir hasıla kaydettiği görülmekte olup sektörün 2024-2028-9 döneminde yıllık ortalama %1,4 büyümesi beklenmektedir (IBISWORLD, House Construction in Australia, June 2024). Kurumsal bina inşaatı alt sektörünün ise 2019-2024 döneminde yıllık ortalama %1,3 oranında büyüdüğü ve 26,4 milyar Avustralya Doları tutarında hasıla gerçekleştirdiği belirtilirken, sektörün 2024-2029 döneminde yıllık ortalama %1,7 oranında bir büyüme trendine girmesi beklenmektedir (IBISWORLD, Institutional Building Construction in Australia, June 2024). Ticari ve endüstriyel bina inşaatı alt sektörünün ise 2020-2025 döneminde yıllık ortalama %2,1 büyümesi ve 68,7 milyar Avustralya Doları tutarında hasıla gerçekleştirmesi öngörülmürken 2025-2030 döneminde bu oranın %0,7 büyüme seviyesine gerilemesi beklenmektedir (IBISWORLD, Commercial and Industrial Building Construction in Australia, November 2024).

İnşaat sektöründe %10 mal ve hizmet vergisi (GST) uygulanmaktadır. Bu vergi oranı dışında Avustralya inşaat sektörüne uygulanan arsa vergisi, damga vergisi gibi diğer vergiler de bulunmaktadır. Vergilerin birçoğu eyalet ya da yerel yönetimler tarafından uygulanmaktadır. Avustralya'daki inşaat sektöründe federal, eyalet ve yerel yönetimler düzeyinde mevzuatlar bulunmaktadır. Avustralya inşaat sektöründe küreselleşmenin etkisi düşük düzeydedir. Şirketlerin büyük bir kısmı Avustralyalı firmalardan oluşmaktadır. Sektör içerisindeki elde edilen gelirlerin çoğunluğu ülke içerisinde sağlanmaktadır. Bununla birlikte, az sayıda Avustralyalı inşaat şirketleri de diğer ülkelerde faaliyetlerini sürdürmektedirler. İnşaat sektöründeki ihracat ve ithalat oranı düşük seviyededir.

6.5.1. Avustralya'nın Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2022-23 Yılı Bilgileri ve 2023-2024 Yılı Beklentileri

Avustralya Federal Devleti, Eyalet ve Bölge hükümetlerinin almış oldukları ekonomik tedbirler ve sağlanan teşviklerin etkisi ile müteahhitlik sektörünün 2023 yılını bir önceki yıla göre daha başarılı geçmesini sağlamıştır. Özellikle Covid-19 pandemi sonrasında dünya genelinde yaşanan ticari ve ekonomik belirsizliklere rağmen Avustralya müteahhitlik sektörü büyüme gerçekleştirmiştir.

Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) verilerine göre, müteahhitlik sektöründe tamamlanan iş miktarı 2023 yılında bir önceki yıla göre %11,9 artış göstererek 241,1 milyar Avustralya Doları'ndan (AUD) 270 milyar AUD'ya yükselmiştir. Aşağıda yer alan Tablo-25'ten de görüleceği üzere, söz konusu artış daha çok altyapı inşaatlarındaki özel ve kamu sektörü yatırımlarının artmasından kaynaklanmıştır. Buna ilave olarak, mesken amaçlı yeni bina inşaatları ve yenileme/dönüşüm-tadilat alanlarındaki müteahhitlik faaliyetleri bir önceki yıla göre düşüş göstermeye devam etmiştir. Bu durum bir önceki yıl Ataşeliğimizce hazırlanan müteahhitlik raporunda aynı şekilde yer almıştır.

Tablo 25: Sektörde Gerçekleşen Faaliyet Değeri (Milyar AUD)

	YILLIK			1. ÇEYREK		
	Değer		%	Değer		%
	2022 Yılı	2023 Yılı		2023 Yılı	2024 Yılı	
1- Bina İnşaatları Toplam	132,6	137,5	3,7	31,9	31,3	-1,8
<i>a- Mesken Amaçlı Yeni Bina İnşaatı</i>	67,8	69,4	2,3	16,2	16	-1,2
<i>b- Ticari Amaçlı Bina İnşaatı</i>	52,7	56,5	7,2	12,7	12,6	0,8
<i>c- Yenileme/Dönüşüm-Tadilat</i>	12,1	11,6	-4,1	3	2,7	-10
2- Altyapı İnşaatları (Yol, köprü, baraj, liman, maden gibi) Toplam	108,5	132,5	22,1	29,2	32,1	9,9
<i>a- Özel Sektör Yatırımları</i>	60,3	72,9	20,9	16	17,3	8,8
<i>b- Kamu Yatırımları</i>	48,2	59,6	23,6	13,2	14,8	12,1
Genel Toplam (1+2)	241,1	270	11,9	61,1	63,4	3,7

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu 29/05/2024 www.abs.gov.au/ausstats

Bina inşaatları toplamı içerisinde 2. Sırada yer alan ticari amaçlı bina inşaatı faaliyetlerinin ise 2022 yılında 52,7 milyar AUD iken, 2023 yılında 56,5 milyar AUD'ye ulaşarak %7,2 büyüme gerçekleştirdiği görülmektedir. İlk sırada yer alan mesken amaçlı yeni bina inşaatlarındaki tamamlanan iş miktarının 2023 yılında 69,4 milyar AUD'ye ulaşarak bir önceki yıla göre %2,3 oranında artış gerçekleştirdiği orantaya çıkmaktadır.

Bununla birlikte, 2024 yılının ilk çeyreğinde ise bina inşaatları 31,3 milyar AUD ile 2023 yılının ilk çeyreğine göre %1,8 oranında düşüş göstermiştir. Bu düşüşte özellikle önceki dönemde ülke genelinde Covid-19 salgın tedbirlerinin üst seviyede uygulanmasının etkili olduğu ve ayrıca ev kredisi faiz oranlarının artmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Özellikle 2023 yılındaki ticari konut sektörü bir toparlama eğilimine girerek Covid-19 salgınının piyasalara vermiş olduğu olumsuz etkiyi ortadan kaldırmayı başarmıştır.

Avustralya özellikle salgın döneminde ekonomideki daralmayı ve işsizliği kontrol altında tutabilmek için kamunun alt yapı projelerini desteklemesine yönelik önemli girişimlerde bulunmuştur. 2021 yılının ikinci yarısından itibaren Avustralya'nın en önemli ihracatçı ülkelerden biri olduğu demir, bakır, altın, lityum gibi madenlere başta Çin olmak üzere talebin artması nedeniyle özellikle madenlere ilişkin kamu altyapı yatırımlarının artması kamu yatırımları ile sağlanan altyapı inşaatlarının 2022 yılına göre %23,6 oranında artarak 2023 yılında 59,6 milyar AUD'a ulaşmasını sağlamıştır. Toplam ülke genelindeki altyapı inşaatlarına göre değerlendirildiğinde ise kamu sektörü altyapı inşaatlarının %45'lik Pazar payına sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Özel sektör altyapı inşaatları pazarın kalan %55'lik kısmına sahiptir.

2024 yılının ilk çeyreğinde ise müteahhitlik sektöründeki iş bitirme değerinin 2023 yılının aynı çeyreğine göre %3,7 artış gösterdiği, buna karşın alt açılımlara bakıldığında mesken amaçlı yeni konut inşaatı faaliyet değerinin 2024 yılının ilk çeyreğinde %1,2 çok az bir düşüş eğiliminde olduğu tespit edilmektedir. Söz konusu düşüş eğiliminin giderek azaldığı ve mesken amaçlı yeni bina inşaatlarının Avustralya'nın göç veren bir ülke olması nedeniyle tekrar artışa geçmesi öngörülmektedir. 2023 verilerine göre Müteahhitlik faaliyetlerinde özellikle konut ve altyapı inşaatlarının Victoria Eyaletinde gerçekleştiği ve bu inşaatlardaki gelirin %31,3'lük kısmını oluşturduğu ve ilk sırada yer aldığı belirtilmektedir. New South Wales Eyaleti ise %30,8'lik kısım ile ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo-26’da yer alan verilere göre 2023 yılında altyapı inşaatlarındaki toplam iş miktarının önceki yıla göre %22,1 oranında artışla 108,5 milyar AUD’dan 132,5 milyar AUD’ye yükseldiği görülmektedir. Bununla birlikte, 2024 yılının ilk çeyreğinde, kamu sektörü altyapı inşaatı 14,8 milyar AUD olarak gerçekleşerek bir önceki yılın ilk çeyreğine göre %12,1 oranında artış göstermiştir. Aynı şekilde özel sektördeki altyapı inşaat yatırımlarının 17,3 milyar AUD’ye ulaşarak bir önceki yılın ilk çeyreğine göre %8,8 artış gösterdiği görülmektedir. Kamu sektöründeki altyapı harcamalarının önümüzdeki yıllarda artarak devam edeceği öngörülmektedir.

Tablo 26: Altyapı İnşaatları Kamu-Özel Sektörel Dağılımı (Milyar AUD)

SEKTÖR ADI	2022 YILI		2023 YILI		2022/23 Değ. %	1.ÇEYREK		2023/24 Değ. %
	AUD	Pay %	AUD	Pay %		2023	2024	
Özel Sektörde Altyapı İnşaatı	60,3	55,5	72,9	55	20,9	16	17,3	8,8
Kamu Sektöründe Altyapı İnşaatı	48,2	44,5	59,6	45	23,6	13,2	14,8	12,1
GENEL TOPLAM	108,5	100,0	132,5	100,0	22,1	29,2	32,1	9,9

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu 29/05/2024 www.abs.gov.au/ausstats

Diğer taraftan, Tablo-27’de yer alan verilere göre, altyapı inşaatlarının sektörel dağılımı incelendiğinde, 2023 yılındaki “Yollar, otoyollar ve alt bölümleri” ve “Ağır sanayi” altyapı işlerinin 2022 yılına göre artış sergileyerek toplam 62,2 milyar AUD’ye yükseldiği takip edilmektedir. Altyapı inşaatlarındaki su depolama ve temini, kanalizasyon ve drenaj hizmetlerinin ise bir önceki yıla göre %28,4’lük önemli bir artış ile 2023 yılında 11,3 milyar AUD’ye yükselmiştir. Altyapı inşaatlarındaki sektörel dağılıma göre bütün alt sektörlerdeki inşaat işlerinin artış gösterdiği görülmektedir.

Tablo-27’de yer alan verilere göre, altyapı inşaatlarının sektörel dağılımı incelendiğinde, 2021 yılındaki petrol/doğal gaz/kömür ve madenlere ilişkin altyapı işlerinin 2021 yılında 24,9 milyar AUD ile %26,2’lik paya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Altyapı inşaatlarındaki yollar, otoyollar ve alt bölümleri ise 20,9 milyar AUD ile %22’lik payı oluşturarak ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 27: Altyapı İnşaatları Sektörel Dağılımı (Milyar AUD)

SEKTÖR ADI	2022 YILI		2023 YILI		2022/23 Değ. %	1.ÇEYREK		2023/24 Değ. %
	AUD	Pay %	AUD	Pay %		2023	2024	
Yollar, otoyollar ve alt bölümler	26,5	24,4	31,3	23,6	18,1	7,2	7,1	1,3
Ağır Sanayi (Petrol/doğal gaz/kömür ve madenler)	24,7	22,8	30,9	23,3	25,1	5,7	8	40,3
Elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımı ve Boru hatları	17,9	16,5	22,2	16,8	24	5	5,5	10
Köprüler, Demiryolları ve Limanlar	16,3	15	19,9	15	22	4,7	4,6	2,1
Su depolama ve temini,	8,8	8,1	11,3	8,5	28,4	2,2	2,8	27,2

Kanalizasyon ve drenaj								
Rekreasyon ve diğer alanları	7,5	6,9	9	6,8	20	2	2,1	5
Telekomünikasyon	6,8	6,3	7,9	6	16,1	1,1	2	81,8
GENEL TOPLAM	108,5	100,0	132,5	100,0	22,1	28	32,1	14,6

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu 29/05/2024 www.abs.gov.au/ausstats

2023-24 mali yılı içerisinde müteahhitlik sektöründe itici gücün, pandemi sonrası merkezi hükümetin ve eyalet hükümetlerinin aldığı tedbirlere ve maden fiyatlarındaki artışa paralel olarak, ağır sanayi alt yapı faaliyetleri ile büyük ölçekli otoyol, demiryolu, köprüler ve havaalanı altyapı inşaatları olacağı değerlendirilmektedir. Buna ilave olarak 2024 yılının ilk çeyreğindeki telekomünikasyon harcamaları 2023 yılındaki ilk çeyreğe göre %81,8 artış göstererek 2 milyar AUD'ye ulaşmıştır. Aynı şekilde ağır sanayi alt yapı faaliyetlerinin de %40,3 artarak 8 milyar AUD'ye ulaşarak büyüme gösterdiği takip edilmektedir.

Tablo-28'de müteahhitlik sektörünün son beş yılındaki göstergeler ve önümüzdeki beş yıl sonrasına ait öngörüler yer almaktadır. Covid-19 salgını sonrası sektör içerisindeki işletme ve çalışan sayılarının artması beklenmektedir. İşçi ücretlerinde ise %1,8'lik bir artış öngörülmektedir. Müteahhitlik sektöründeki gelirlerin önümüzdeki 5 yıllık dönemde %2'lik bir artış göstermesi öngörülmektedir.

Tablo 28: Sektörel Veriler

Yıllar	Sektör Geliri	Öngörülen Kar	Kâr Oranı	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı	İşçi Ücretleri
2024	473,3 Milyar AUD	36,4 Milyar AUD	%7,7	410.000	1 Milyon	87.000 AUD
2019-2024	%-2	%-7,2	%-2,4	%0,8	%0,1	%-0,7
2024-2029	%2	-	-	%1,4	%1,3	%1,8

Kaynak: IBIS World

6.6. Perakende Ticaret

6.6.1. Zincir Süpermarket Tedarik Yapısı

Avustralya'da birçok sektörde faaliyet gösteren firmaların satın alma süreçleri, ülkenin kendine özgü koşullarını yansıtan faktörlerden etkilenmektedir. Bu çerçevede, Avustralya'nın sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi ve coğrafi konumu, firmaların satın alma kararlarına önemli düzeyde etki etmekte ve buna bağlı olarak "ürünün fiyatı" birçok durumda satın alma sürecinde birinci belirleyici faktör olmaktan çıkmaktadır. Buna göre,

- Ürün kalitesi
- Ürün güvenliği ve standartlara uygunluk
- Hızlı ve sürekli tedarik
- Doğrudan yerli üreticiden veya yerel bir firma (temsilci/distribütör/toptancı) üzerinden temin

- Satış sonrası hizmetler
- Nihai tüketici/kullanıcı tercihi ve eğilimleri
- Sürdürülebilirlik
- Etik ilkeler

faktörlerinin, birçok farklı sektörde satın alma kararını belirleyen başlıca unsurlar olduğu görülmektedir.

Avustralya zincir süpermarket piyasasında faaliyet gösteren başlıca firmaların, güçlü kurumsal yapıları ve büyük iş hacimlerine bağlı olarak, yukarıda sayılan faktörler çerçevesinde oldukça kapsamlı satın alma sistemlerine sahip olduğu bilinmektedir. Bu itibarla, söz konusu firmaların satın alma kanalları üç başlıktan oluşmaktadır.

- Online sistem ile alım
- Aracı (Komisyoncu) üzerinden alım
- Doğrudan alım

Online sistem ile alımda, süpermarketlere ürün tedarik etmek isteyen firmalar, süpermarketlerin online tedarik sistemi üzerinden başvuruda bulunmaktadır. Bunun yanında, bazı firmalar, kısa/orta vadeli satın alma ilanlarını da ürün bazında önceden yayınlamaktadır. Bu çerçevede, firmalar, başvurularının kabul edilmesi durumunda süpermarketlerin tedarikçisi olabilmekte ve ürün tedarikine ilişkin tüm süreçleri de online sistem üzerinden yürütmektedir.

Bunun yanında, süpermarketlere ürün tedarik etmek isteyen birçok firmanın, bu alanda uzmanlaşmış aracı firmalar üzerinden süreçleri yürüttüğü de bilinmektedir. Söz konusu aracı firmalar, hem süpermarket müşterilerinin harcama verileri üzerinden müşterilerine kategori/ürün bazında danışmanlık ve piyasa araştırması hizmeti vermekte hem de tedarikçi firmalar ile süpermarketlerin satın alma birimleri arasında komisyon karşılığında aracılık yapmaktadır.

Diğer yandan, süpermarketler ürün alımlarını doğrudan kendileri de yapabilmektedir. Bu durumda, tedarikçi firmanın süpermarket firmasının ilgili biriminin sorumlusuna (Category Manager) doğrudan ulaşabilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda, doğrudan satışta, tedarikçinin ülkede yerleşik bir üretici olması veya ürünün ülkedeki bir temsilci/distribütör/toptancı üzerinden satılması belirleyici olmaktadır.

Bununla birlikte, ihracatçı firmalarımızın ürünlerinin zincir süpermarketlerin satın alma birimlerince alımının kabul edilmesi gerekmektedir. Bu itibarla, raf kiralama, bu aşamadan sonra süpermarket birimleri ile görüşülecek bir başlık olmaktadır. Bu kapsamda, öncelikli olarak ihracatçı firmalarımızın süpermarketlerin online tedarik sistemleri üzerinden ürün tedarik başvurularında bulunmaları faydalı olacaktır. Bunun yanında, firmalarımızın ülkede yerleşik ve konu üzerinde uzmanlaşmış bir acente üzerinden hizmet satın alması veya yerel bir temsilci/distribütör/toptancı ile çalışması durumunda, Avustralya pazarında zincir süpermarketlere ürün tedarikinde önemli bir avantaj yakalanabilecektir.

İlgili süpermarketlerin online satın alma adresleri aşağıda yer almaktadır:

- **Woolworths:** <https://partnerhub.woolworthsgroup.com.au/s/>
- **Coles:** <https://www.supplierportal.coles.com.au/csp/wps/portal/web/Home>
- **ALDI:** <https://corporate.aldi.com.au/en/suppliers/become-a-supplier/>
<https://www.contactaldi.com.au/application-form>
- **IGA (Metcash):** <https://metconnect.metcash.com/food/s/become-a-supplier>.

6.7. Hizmetler

Avustralya ekonomisi içinde hizmetler sektörünün payı 2023 yılında GSYİH'nin %74'ünü oluşturmakta ve işgücü piyasasında istihdam edilen kişilerin %89'u hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Ayrıca, 2022-2023 mali yılında Avustralya'nın toplam 46,4 milyar Avustralya doları seviyesinde hizmet ihracatı bulunmaktadır. Hizmetler sektöründe sağlık hizmetleri ve sosyal destekler sektörü GSYİH içinde %7,7 pay ile ilk sırada gelmektedir. Ayrıca, toplam istihdamın %15,6'sı ilgili sektörde istihdam edilmektedir. Hizmetler sektörü içerisinde ikinci sırada ise %7,0 pay ile profesyonel, bilimsel ve teknik hizmetler sektörü gelmektedir. Toplam istihdam içinde payı %9,2 olan sektör, hukuk, muhasebe, mimarlık, mühendislik, reklam ve tanıtım gibi muhtelif hizmet kollarından oluşmaktadır. Finans ve sigorta hizmetleri sektörü ise GSYİH içinde %6,7, istihdam içinde ise %4,0 pay almaktadır. İlgili sektör, bankalar, yapı kooperatifleri ve kredi birlikleri dâhil mevduat toplamaya yetkili kurumları (ADIS); para piyasası ve finansman şirketleri ile menkul kıymetler dâhil mevduat toplamayan mali araçlar, hayat ve genel sigorta şirketleri, emeklilik ve mevzuat fonları dâhil olmak üzere fon yöneticileri ve sigorta şirketleri olarak üç ana kurumsal yapıya dayanmaktadır. GSYİH içindeki payı %6,6 olan inşaat sektörü, toplam istihdam içinde %9,4 pay ile ikinci sırada gelmektedir. Bunun yanında, eğitim hizmetleri sektörü, gerek yaratılan istihdam gerekse yurt dışından gelen öğrencilerin iç talebe doğrudan ve dolaylı katkısıyla ekonominin bir diğer önemli sektörü konumundadır. Bu çerçevede, ilgili sektörün GSYİH içinde payı %4,4 iken toplam istihdam içinde payı %8,6'dır. Ayrıca, Avustralya'nın eğitim hizmetleri ihracatı 2022-2023 mali yılında 13,1 milyar Avustralya doları ile toplam hizmet ihracatında %28,2 oranında payıyla ilk sırada gelmektedir.

Bunun yanında, Avustralya'nın geniş bir yüzölçümüne dağılan nispi olarak 26,6 milyonluk küçük nüfus yapısının iç pazara entegrasyonu, ülkenin dış pazarlara olan uzaklığı dikkate alındığında ekonomik ve ticari faaliyetlerin geliştirilmesi ve sürdürülmesi açısından ulaştırma ve telekomünikasyon sektörü hayati bir öneme sahip bulunmaktadır.

Bu itibarla, Avustralya'da kara yolları ve demir yolları devlet tarafından inşa ettirilmekte ve devlet tarafından ya da devlet-özel sektör ortaklığı ile işletilmektedir. Ancak son yıllarda işletmesi özelleştirme ile özel sektöre devredilen birçok kara yolu olduğu kaydedilmektedir. Son yıllarda giderek artan doğal kaynak ihracatının, yükleme limanlarındaki kapasite eksikliğini ortaya çıkararak, özel sektör yatırımlarının artışına yol açtığı belirtilmektedir. Bu kapsamda, Federal hükümet tarafından küresel kriz ortamında ekonomiyi de canlandırmak amacıyla karayolu ve liman altyapısının iyileştirilmesi projeleri desteklenmiştir.

Entegre lojistik sektörü Avustralya ekonomisi için önem arz eden sektörlerden biri olarak değerlendirilmektedir. 2023 yılında 121 milyar Avustralya doları hasıla ve 6,4 milyar Avustralya doları net kâr rakamlarına ulaşan ve yaklaşık 86 bin işletmede 373 bin kişiye istihdam sağlayan sektörde, son beş yılda sektörel büyüme oranı yıllık ortalama %3,4 olarak gerçekleşmiş olup önümüzdeki beş yılda sektörün yıllık ortalama %1,3 büyümesi beklenmektedir (IBISWorld, Integrated Logistics in Australia, Ağustos 2023). Sektör analistleri, ulaştırma ve lojistik sektörünün 2030 yılına kadar iki, 2050 yılına kadar üç kat büyüyeceğini öngörmektedirler.

2018-2019 mali yılında toplam istihdamın %5,1'ini oluşturan ve yaklaşık 700 bin kişinin istihdam edildiği Avustralya ekonomisinin en önemli hizmet sektörleri arasında yer alan turizm sektörü pandemiden oldukça olumsuz etkilenmiş olup 2020-2021 yılında sektörün toplam istihdamdaki payı %2,1'e düşmüş ve sektörde doğrudan istihdam edilen personel sayısı 400 bin kişiye gerilemiştir. Öte yandan, turizm sektörü, pandemi koşullarının rahatlamasıyla birlikte hızlı

bir toparlanma sürecine girmiştir. Bu çerçevede, 2022-2023 mali yılında turizm sektörü hasılası %60,1 oranında artışla 57,1 milyar Avustralya doları olarak gerçekleşmiştir. Yine de, söz konusu hasıla, 2018-2019 yılında kaydedilen 63,4 milyar Avustralya doları hasılanın gerisindedir. Benzer şekilde, 2018-2019 yılında sektörün GSYİH'ye katkısı %3,1 olurken pandemi sonrası dönemde 2022-2023 mali yılında sektörün GSYİH katkısı %2,5 olarak kaydedilmiştir. Bunun yanında, 2022-2023 mali yılında 626 bin kişi düzeyinde yaratılan istihdam da hala pandemi öncesi dönemin bir miktar altındadır. Avustralya'da turizm sektörü daha ziyade yurt içi turizm harcamaları ağırlıklı bir yapıdadır. Bu çerçevede, 2022-2023 mali yılında yurt içi turizm harcamaları 124,9 milyar Avustralya doları olurken aynı dönemde uluslararası turizm harcamaları 23,6 milyar Avustralya doları olarak kaydedilmiştir. Bunun yanında, yurt içi turizm harcamaları pandemi öncesi dönemdeki 2018-2019 mali yılında 113 milyar Avustralya doları seviyesinden 2022-2023 mali yılında 138,4 milyar Avustralya doları seviyesine yükselirken 2018-2019 mali yılında 39,3 milyar Avustralya doları olan uluslararası turizm harcamaları 2022-2023 mali yılında 26,1 milyar Avustralya doları ile hala pandemi öncesi düzeyinin gerisindedir.

Avustralya, turizm sanayisinin büyümesini desteklemek için gerekli önlemleri almakta, çeşitli fon ve teşvik mekanizmaları ile sektör desteklenmekte, hükümet ile turizm sanayisinin arasında işbirliği ve karşılıklı danışma mekanizmaları kuvvetlendirilmektedir. Bu çerçevede, pandemi sonrası dönemde turizm sektörünün güçlendirilmesi amacıyla Avustralya Ticaret ve Yatırım Komisyonu tarafından THRIVE 2030 isimli program yürürlüğe konmuştur. Söz konusu program ile öncelikle turizm gelirlerinin pandemi öncesi seviyesini yakalaması öngörülmekte olup sektörde 2024 yılı gelirinin 166 milyar Avustralya doları ve 2030 yılı gelirinin 230 milyar Avustralya doları olması hedeflenmiştir. Bu kapsamda, toparlanma dönemi olan 2022-2024 döneminde yurt içi turizme odaklanması, hedef uluslararası ziyaretçi pazarlarına yönelmesi ve iş gücü açığı gibi arz yönlü sıkıntıların giderilmesi, konsolidasyon dönemi olan tanımlanan 2024-2027 döneminde pazar çeşitliliğinin sağlanması, yeni hizmetler ve destinasyonların geliştirilmesi, iş yapma süreçlerinin geliştirilmesi ve iş gücü arzının güçlendirilmesi ve hızlanma dönemi olan 2028-2030 döneminde ise sektörün yatırımlar ve yeni teknolojiler yoluyla hedeflenen konuma gelmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Avustralya'dan ülkemize yönelik turizmde ise, her yıl 25 Nisan tarihinde düzenlenen Anzak Günü anma törenleri Çanakkale yöresinde ve Gelibolu Yarımadasında önemli bir ziyaret sebebi olmaya devam etmektedir. Söz konusu anma törenlerinin, iki ülke arasında sosyal, kültürel, turistik, ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için uygun zemin yaratacağı ve taraflar arasında farkındalığı arttıracacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca, taraflar arasında çok yönlü farkındalığın artması ile birlikte özellikle dış ve plastik cerrahi alanlarında sağlık turizminin geliştirilebileceği değerlendirilmektedir.

6.8. Bilişim

2020 yılı Covid-19 salgını etkisi ile Avustralya ekonomisi için önemli bir dönüm noktası olarak değerlendirilmekte olup, Avustralya bilişim sektörü açısından da büyük bir dönüşüm ve büyümeyi beraberinde getirmiştir. Covid-19 salgını ve ona eşlik eden fiziksel kısıtlamalar, yaklaşık otuz yıl sonra Avustralya ekonomisinde ilk defa resesyona neden olmuş ve işsizlik oranı Temmuz 2020 döneminde %8 oranı ile zirve yapmış izleyen dönemde ise kademeli olarak düşerek 2024 yılının Ekim ayında %4,1 oranına gerilemiştir. Ancak, söz konusu salgın dijital teknoloji, birçok işletme ve sektör açısından dijital çözümlere ve uzaktan çalışmaya yönelik yeni açılımlara kapı aralayarak dijitalleşmenin hızla yayılmasına neden olan bir sürecin tetikleyicisi olmuştur. Deloitte

Australia tarafından yayınlanan Digital Pulse 2021 raporu Covid-19 salgını başladığından beri dijital teknolojilerin Avustralya kamu ve özel sektör kurumları, çalışanları ve ekonomisi için daha da önemli hale geldiğini vurgulamaktadır. Anılan rapora göre, gelecekteki iş modelleri belirsiz olsa da, Avustralya işgücünün yarıdan fazlasının (%56) evden çalışmaya devam etmek istediğini ortaya koymaktadır. Salgının etkisi ile önemli büyüme gösteren dijital hizmetlerin başında ise e-ticaret, e-sağlık, uzaktan eğitim ve e-devlet hizmetleri gelmektedir.

Avustralya bilişim sektörü hacminin (Information Communication Technology, ICT) GSYİH'ya katkısı 2022-2023 mali yılında 124 milyar AUD düzeyinde gerçekleşmiştir.⁶ Avustralya güçlü bir ICT sektörüne sahip olmakla birlikte, salgın ile şekillenen yeni koşullar çerçevesinde mevcut bilişim ekosistemini çeşitlendirme ve küresel olarak rekabetçi bir ekonomiyi destekleyecek kapasiteye sahip bir dijital dönüşüm tartışmaları ön plana çıkmaktadır. Koronavirüs sonrası iş hayatında çalışma olgusunun artık fiziksel bir konumla tanımlanamayacak ve işe gitmenin fiziksel bir mevcudiyetten öte bir durumu niteleyeceği ve bu dönüşüm sürecinde ICT sektörünün önemli bir rol oynayacağı ifade edilmektedir. Avustralya'da yapılan araştırmalar, insanların çoğunun pandemi sonrasında daha fazla evden çalışma beklentisinde olduğunu göstermekte olup, kurumsal olarak çalışma hayatında Internet of Things ve Cloud benzeri bilişim teknolojilerindeki ilerlemeler yoluyla iş koşullarını dijitalleştirmenin önem kazanacağı ifade edilmektedir.

Avustralya'da GSYİH hesaplamasında bilişim sektörü ayrı bir sektör olarak yer almamakla birlikte, ülkede sektörel kuruluş olarak faaliyet gösteren Australian Information Industry Association (AIAA) tarafından yayınlanan verilere göre⁷, ülkede teknoloji sektörünün büyüklüğü 2018 yılında 122 milyar AUD tutarında olup, bu tutar GSYİH'nın %6,6'sına karşılık gelmektedir. Bu anlamda, eğer Avustralya'da teknoloji sektörü GSYİH hesabında bir endüstri olarak değerlendirilirse, GSYİH'ye katkı bazında altıncı sırada yer alan bir büyüklüğe sahip olduğu söylenebilir.

AIAA tarafından Avustralya bilişim sektörüne yönelik olarak yapılan anket çalışmasının sonuçlarına göre işe alımlarda en öne çıkan becerilerin, siber güvenlik, bulut teknolojileri, uygulama yazılımı ve büyük verilerin analizi olduğu anlaşılmaktadır. Ankete katılan firmaların %55'i Avustralya'da yeterli sayı ve beceride insan kaynağı bulamadıkları için yurtdışından hizmet tedariki yapmak zorunda kaldıklarını ifade etmiştir. Yurtiçinde tedarikte zorlanılan bilişim dalları içinde öne çıkan alanların ise **Kodlama (coding)**, **Yazılım Geliştirme** ve **Siber Güvenlik** olduğu görülmektedir.

Gartner isimli bir danışmanlık firması tarafından 2020 yılında hazırlanan bir rapora göre ise 2020 yılında %2,8 azalarak 92,5 milyon AUD tutarında gerçekleşen kurumsal bilişim harcamalarının 2021 yılında %3,6 oranında büyüyerek 95,8 milyon AUD tutarına yükselmesi beklenmektedir.

Ibisworld tarafından hazırlanan bilişim sektörü alt sektörlerine ilişkin raporlar incelendiğinde ise 7,5 milyar AUD hasılaya sahip yazılım geliştirme (software publishing) sektörünün 2019-2024 yılları arasında yıllık ortalama %14,5 büyüdüğü belirtilmekte ve 2024-2029 yılları arasında bu rakamın %14,2 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bahse konu raporda sektörde kâr marjının %5,2 düzeyinde olduğu ve sektörde faaliyet gösteren yaklaşık 1.500 işletmede 17 bin çalışanın istihdam edildiği belirtilmektedir. Pazar payı bazında sektörde faaliyet

⁶ Digital Pulse 2024 Raporu

⁷ "Building Australia's Digital Future in a Post-Covid World"

gösteren başlıca firmaları ise Atlassian (%56), Wisetech Global (%14), Xero (%11) ve MYOB (%8) oluşturmaktadır.

Yazılım tedarik (software supplier) alt sektörüne bakıldığında ise, 27 milyar AUD hasılaya sahip sektörün 2020-2025 yılları arasında yıllık ortalama %6,8 oranında büyümesi, 2025-2030 yılları arasında ise büyümenin %7,1 seviyesinde gerçekleşmesi beklenilmektedir. Ibisworld sektör raporu verileri, sektörde kâr marjının %8,2 düzeyinde olduğunu ve sektörde faaliyet gösteren yaklaşık 1.400 işletmede 19.000 civarında çalışanın istihdam edildiğini göstermektedir. Pazar payı bazında sektörde faaliyet gösteren başlıca firmaları ise Microsoft (%34), Atlassian (%18), Xero (%8) ve Oracle (%6) (%8) oluşturmaktadır.

Profesyonel, bilimsel ve teknik hizmetleri altında önemli bir paya sahip olan bilgisayar sistem tasarımı hizmetleri (computer system design services) alt sektörüne bakıldığında ise 86 milyar AUD hasılaya sahip sektörün 2020-2025 döneminde yılda ortalama %3,1, 2025-30 döneminde ise %4,5 oranında büyümesi tahmin edilmektedir. %11 kâr marjına sahip olan sektörde faaliyet gösteren 64.000 işletmede yaklaşık 287.000 kişi istihdam edilmektedir. Sektörde büyük pazar payına sahip firma bulunmamakta olup, öne çıkan firmaların DXC Technology (%3), Accentura Australia (%2,5), Oracle (%1,5) ve IBM (%1,3) olduğu görülmektedir.

Avustralya bulut barındırma ve veri işleme hizmetleri (cloud hosting and data processing) alt sektörü verileri ise 4 milyar AUD hasılaya sahip sektörün 2020-2025 döneminde yılda ortalama %9,3, 2025-30 döneminde ise %11,7 oranında büyümesi tahmin edilmektedir. %8 kâr marjının bulunduğu sektörde faaliyet gösteren yaklaşık 2.000 işletmede 6.000 kişi istihdam edilmektedir. Pazar payı bazında sektörde hakim konumda IBM (%9) ve Macquarie Telecom (%6) olmak üzere iki firma faaliyet göstermekte olup, 5G Networks de (%2) da öne çıkmakla birlikte bulut ve veri merkezi hizmetlerini diğer hizmetlerin ya da kapsamlı dijital çözümlerin parçası olarak sunan Microsoft, Amazon Web Services ve Google gibi firmalar da Avustralya'da başat firmalar olarak öne çıkmaktadırlar.

Bulut depolama (cloud storage) hizmetleri alt sektöründe ise 5,2 milyar AUD hasıla gerçekleşmiş olup, 2019-24 döneminde yıllık ortalama %5,6 oranında büyüyen sektörün 2024-29 döneminde ise yıllık ortalama %8 oranında büyümeye devam etmesi beklenmektedir. Ibisworld sektör raporu verileri uyarınca, %15,5 kâr marjına sahip olan sektörde yaklaşık bin firma faaliyet göstermekte ve yaklaşık 4.000 çalışan istihdam edilmektedir. Pazar payı bazında sektörde faaliyet gösteren başlıca firmaları ise Amazon Corporate Services (%14), Microsoft (%11) ve Equinix (%5) oluşturmaktadır.

Dijital aracılık hizmetlerine ilişkin olarak internet yayıncılık (internet publishing and broadcasting) hizmetleri sektöründe 5,7 milyar AUD tutarında hasıla gerçekleşmiş olup, sektörün yıllık ortalama büyüme hızının 2019-24 döneminde %3,9 olarak gerçekleştiği ve önümüzdeki beş yıllık dönemde sektörün yıllık ortalama %1,8 oranında büyüyeceği öngörülmektedir. %17,6 kâr marjı oranına sahip sektörde faaliyet gösteren yaklaşık 1.400 firma 7.200 kişiye istihdam sağlamaktadır. Pazar payı bazında öne çıkan firmalar ise dijital yayıncılık platformu Netflix (%30), Stan isimli dijital yayıncılık platformuna ilaveten dijital emlak satış platformuna da sahip olan Nine Entertainment (%23), dijital mesken ve ticari emlak satış platformlarına sahip REA Group (%21), dijital insan kaynakları ve online eğitim platformlarına sahip SEEK Ltd (%16), dijital araç satış platformuna sahip Carsales.Com Ltd (%6) ve dijital müzik platformuna sahip Spotify Australia (%5) olarak sıralanmaktadır.

Sibergüvenlik yazılım (cybersecurity software) alt sektöründe ise 2 milyar AUD hasıla gerçekleşmiş olup, 2019-24 döneminde yıllık ortalama %2,3 oranında büyüyen sektörün 2024-29 döneminde büyüme hızının yıllık ortalama %3,7 düzeyinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. %12,2 oranında kâr marjına sahip olan sektörde yaklaşık 1.400 firma faaliyet göstermekte ve 6.000'in üzerinde çalışan bulunmaktadır. Pazar payı bağlamında öne çıkan firmaları ise Data#3 (%22), Accenture Australia (%11), Trend Micro Australia (%11) ve Cisco Systems (%10) oluşturmaktadır.

Son olarak, yılda 23 milyar AUD'nin üzerinde hasıla büyüklüğüne sahip yaratıcı dijital endüstriler sektörü de ülkenin bilişim ve yazılım alanında öne çıkan alt sektörlerinden biri olarak göze çarpmaktadır. Avustralya'da yaratıcı dijital endüstrisinde ülkenin geleneksel olarak kuvvetli film endüstrisinden gelen know-how'ının etkili bir şekilde kullanıldığı ve dijital yazılım ve içerik bağlamında animasyon filmi Happy Feet gibi yapımların küresel beğeni kazandığı görülmektedir. Ülkenin ICT sektörü yurtdışından yatırım çekmek için öncelikli sektörler arasında değerlendirilmekte olup yaratıcı dijital endüstriler sektöründe oyun geliştirme son yıllarda öne çıkmaktadır.

Sektörel kurum niteliğindeki The Interactive Games & Entertainment Association (IGEA) tarafından yayınlanan 2023 tarihi araştırma⁸, istikrarlı bir hızla büyümeye ve olgunlaşmaya devam eden bir sektörün resmini çizmektedir. Avustralyalı oyun geliştiricileri tarafından 23 mali yılında 345 milyon doların üzerinde gelir elde edildiğini vurgulayan rapor bir önceki yıla göre %21'lik bir artış olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan, 2.458 kişinin doğrudan sektörde istihdam edilmesinin yanında yerel endüstri, on yıldan fazla deneyime sahip önemli sayıda işletmeyle olgunlaşmaktadır. Söz konusu büyümenin büyük bir kısmı, hem Federal hem de Eyalet düzeyindeki hükümetler tarafından sunulan, sektöre güven veren ve birçok yeni oyun projesine başlama olanağı sağlayan teşvik paketi ile desteklenmiştir. Dolayısıyla sektörü doğrudan etkileyen olumsuz küresel ekonomik koşullara rağmen, Avustralyalı geliştiricilerin iyimserliklerini koruduğu gözlemlenmektedir.

7. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

7.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından Avustralya'nın 2023 yılı sonu itibarıyla portföy ve doğrudan yatırım olarak toplam 4,6 trilyon AUD düzeyinde (4.659,5 milyar AUD) yabancı sermaye yatırım stokunun bulunduğu açıklanmıştır.

Avustralya'nın diğer ülkelere 2023 yılı sonu itibarıyla yapmış olduğu yatırımların toplamı 3,32 trilyon AUD seviyesine gelmiştir.

Büyük yabancı firmaların yüzlercesi, Avustralya'da değişik sektörlerde yatırım yapmaktadır. Avustralya Eyalet Hükümetleri, finansal, imalat ve diğer hizmetlerini yürütebilmelerini teminen bölgesel karargahlarını oluşturmaları için izin, vb. işlemlerin hızlandırılması dahil olmak üzere destekler sağlayarak yabancı yatırıma cesaretlendirmektedir.

Yabancı yatırımları, Yabancı Yatırım İnceleme Kurulu tarafından açıklanan verilere bakıldığında, 2023 Ekim-Aralık son çeyrek döneminde 332 yabancı yatırım başvurusu onaylanmıştır. Söz konusu başvurularda ortalama cevaplanma süresi 42 gün olarak açıklanmıştır.

⁸ "Australian Game Development Survey FY2023 Report"

Avustralya'ya en fazla yatırım yapan ülkelerin listesi, Avustralya Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı'nın <https://www.dfat.gov.au/trade/resources/investment-statistics/statistics-on-who-invests-in-australia> adresinde yer almaktadır.

Aşağıda yer alan tablolarda, Avustralya'ya ülkeler itibarıyla gerçekleşen toplam ve doğrudan yabancı sermaye yatırımları listelenmektedir.

Tablo 29: Avustralya'ya Yatırım Yapan Ülkeler (Milyar AUD) - Haziran 2024

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	% Pay	% Değişim 2022 - 2023	5 Yıllık Trend
1	ABD	1052,8	1097,0	1170,7	25,1	6,7	3,9
2	Birleşik Krallık	680,3	964,4	879,0	18,9	-8,9	7,5
3	Belçika	394,0	359,2	379,1	8,1	5,5	2,8
4	Japonya	255,8	258,8	265,2	5,7	2,5	2,2
5	Hong Kong	130,5	138,6	146,6	3,1	5,7	1,9
6	Singapur	124,9	150,3	140,8	3,0	-6,3	10,8
7	Lüksemburg	92,2	88,5	103,9	2,2	17,3	3,7
8	Kanada	76,0	104,7	103,8	2,2	-0,9	15,9
9	Hollanda	90,1	90,6	91,7	2,0	1,2	1,6
10	Çin Halk Cumhuriyeti	95,0	87,8	88,0	1,9	0,2	4,6
11	Yeni Zelanda	68,8	73,1	79,5	1,7	8,7	8,2
12	İsviçre	74,6	76,9	76,2	1,6	-1,0	8,9
13	Almanya	50,5	51,6	53,6	1,2	4,0	2,3
14	Fransa	43,5	52,4	51,2	1,1	-2,3	4,2
15	Hindistan	29,2	Np	47,3	1,0	.	.
16	Bermuda	44,8	47,9	47,1	1,0	-1,6	0,7
17	İrlanda	40,5	38,9	42,5	0,9	9,1	11,6
18	Norveç	28,6	30,4	33,1	0,7	8,9	9,9
19	Kore Cumhuriyeti	29,8	28,1	29,3	0,6	4,2	-1,7
20	Malezya	19,6	19,8	24,9	0,5	25,9	0,6
	Bütün ülkeler	4.160,3	4.596,7	4.659,5	100,0	1,4	5,1

Kaynak: <https://www.dfat.gov.au/trade/resources/investment-statistics/statistics-on-who-invests-in-australia>.

Tablo 30: Avustralya’da Gerçekleşen Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyon AUD)

Ülke	2019	2020	2021	2022	2023
ABD	612	-13,854	-8,404	1,196	35,793
Birleşik Krallık	27,610	5,301	9,914	15,227	21,794
Hollanda	4,973	164	2,625	2,795	-11,864
Japonya	11,251	19,007	2,189	2,948	9,021
Bermuda	-8	-2,390	-	3,784	2,584
Fransa	-14,837	-545	253	88	2,317
Malezya	200	-174	583	358	1,705
Almanya	1,626	800	1,677	941	1,284
Singapur	4,583	3,692	8,063	-2,940	-920
İsveç	743	299	2,430	2,504	888
Tüm Ülkeler	55,433	20,578	31,768	91,352	44,965

Kaynak: <https://www.abs.gov.au/statistics/economy/international-trade/international-investment-position-australia-supplementary-statistics/latest-release>

Tablo 31: Avustralya’nın Yatırım Yaptığı Ülkeler (Milyar AUD) – Haziran 2024

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	% Pay	% Değişim 2022 - 2023	5 Yıllık Trend
							% büyüme
1	ABD	1115,0	1065,2	1.196,0	31,3	12,3	10,2
2	Birleşik Krallık	528,6	822,9	732,1	19,2	-11,0	11,3
3	Yeni Zelanda	104,1	153,7	172,0	4,5	11,9	9,5
4	Japonya	129,1	126,0	135,5	3,5	7,6	2,0
5	Kanada	92,2	106,2	109,2	2,9	2,8	6,6
6	Cayman Adaları	95,0	105,2	101,9	2,7	-3,2	6,2
7	Fransa	65,4	81,0	91,2	2,4	12,6	12,0
8	Almanya	101,5	72,8	83,2	2,2	14,2	-0,5
9	Singapur	59,3	74,2	75,9	2,0	2,3	-0,9
10	Hong Kong	63,8	77,3	74,7	2,0	-3,4	4,2
11	İrlanda	49,8	48,8	68,2	1,8	39,8	33,6
12	Hollanda	51,6	57,6	56,5	1,5	-1,8	5,7
13	Çin Halk Cumhuriyeti	70,2	59,7	55,3	1,4	-7,3	-7,8
14	Bermuda	39,4	42,1	41,7	1,1	-1,0	2,0
15	İsviçre	35,7	37,1	40,1	1,0	8,1	7,2
16	Lüksemburg	22,5	27,4	31,1	0,8	13,5	9,1
17	Güney Kore	27,3	27,3	29,8	0,8	9,4	6,8

18	Papua Yeni Gine	24.9	25.8	26.4	0.7	2.5	11.0
19	Tayvan	20.7	17.3	22.9	0.6	32.6	13.3
20	Hindistan	20.4	18.0	22.2	0.6	23.9	5.0
	Tüm ülkeler	3.321,7	3.652,6	3.822,9	100.0	4,7	8,2

Kaynak: <https://www.dfat.gov.au/trade/trade-and-investment-data-information-and-publications/foreign-investment-statistics/statistics-on-where-australia-invests>

7.2. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

Yabancı yatırımları, Yabancı Yatırım İnceleme Kurulu (The Foreign Investment Review Board)'un desteğiyle Federal Hazine Bakanlığı düzenlemektedir. Kurul, yabancı yatırım tekliflerinin Avustralya kanunlarına ve politikasına uygunluğunu denetlemektedir. Avustralya'nın yabancı yatırımlara ilişkin bilgilerine Kurul'un www.firb.gov.au adresinden "publications" bölümü üzerinden ulaşılabilmektedir.

Avustralya 1975 yılında çıkartmış olduğu "Foreign Acquisitions and Takeovers Act (FATA)" yasası çerçevesinde yabancı yatırımları belirli bir yasal zemin üzerine yerleştirmiştir. Avustralya Hükümeti söz konusu yasa ile ilgili olarak yıllar içerisinde muhtelif değişikliklere gitmiş olup işbu Raporun hazırlandığı sırada değişiklikler sonrasında en güncel hali 23 Şubat 2022 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayınlanmış bulunmaktadır. Söz konusu mevzuatın güncel hali ile mevzuatta yapılan değişikliklere <https://www.legislation.gov.au/Details/C2022C00088> adresinden ulaşılması mümkündür. Anılan yasada yapılan son değişiklikler, "Foreign Investment Reform (Protecting Australia's National Security) Act 2020" isimli reform yasası kapsamında gerçekleştirilmiş olup anılan mevzuatın güncel tam metni <https://www.legislation.gov.au/Details/C2021C00358> adresinde yayınlanmaktadır.

Avustralya federal ve eyalet hükümetleri, ülkeye yeni kaynak getirmesi, mevcut iş ortamını desteklemesi, yeni iş sahaları açarak ekonominin gelişmesi, büyümesi ve verimliliğini artırarak istihdam imkanlarını genişletmesi nedeni ile yabancı yatırımı teşvik etmekte, ekonominin büyümenin önemli bir parçası olarak değerlendirmektedir. Ülkenin kuruluşu ile başlayan giderek de çeşitlenen kozmopolit yapısı da ülkenin yabancı yatırımcıya açık bir politika izlemesinde ayrıca önemli bir faktör konumundadır.

Ancak, Avustralya Hükümeti yukarıda anılan Foreign Acquisitions and Takeovers Act 1975 isimli mevzuatta yabancı yatırım değerlendirme sürecine ilişkin bugüne değin yapılmış en kapsamlı değişiklikleri içeren reform yasası Haziran 2020 itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Söz konusu reform yasası, diğer bazı Batı ülkelerinde son dönemlerde hayata geçirilen ulusal güvenlik eksenli uygulamalara benzer şekilde, Avustralya'nın yabancı yatırım politikasını uluslararası alanda ortaya çıkan risklere ve küresel gelişmelere ayak uydurmasını sağlamak amacını taşımaktadır. Yürürlüğe konulan değişiklikler ile yenilenen Avustralya'nın yabancı yatırım inceleme çerçevesinde üç temel husus göz önünde bulundurulmuş olup bunlar sırasıyla yabancı yatırım taleplerini değerlendirme sürecinde ulusal güvenlik risklerinin ele alınmasına imkân sağlayan kanuni düzenlemelerin getirilmesi, mevcut sistemin güçlendirilmesi ve hassas nitelikte olmayan işletmelere yatırımın kolaylaştırılmasıdır.

“Avustralya’nın Yabancı Yatırım Politikası” (Australia’s Foreign Investment Policy) adı verilen ve Avustralya Hazine Bakanlığı tarafından yayınlanan ulusal politika belgesi, yabancı yatırımcıların Avustralya’da gerçekleştirmek istedikleri yatırımlara ilişkin yasal çerçeveyi tanımlamakta ve karar alma sürecine yön veren prensipleri içermektedir. Bahse konusu politika belgesinin 14 Ocak 2022 yılında güncellenen son hali https://firb.gov.au/sites/firb.gov.au/files/2022-01/Australias_Foreign_Investment_Policy-20220114.pdf adresinde yayınlanmaktadır. Anılan politika belgesinin 2022 yılı güncellemesi, Haziran 2020’de yürürlüğe giren “Foreign Investment Reform (Protecting Australia’s National Security) Act 2020” isimli reform yasasında getirilen düzenlemeleri de içermektedir.

Reform yasası ile getirilen değişiklikler bağlamında uygulamada öne çıkan farklılıkların temelini, yatırım tekliflerinin değerlendirilmesinde kullanılan ulusal çıkarlar (national interests) ve ulusal güvenlik çıkarları (national security interest) kavramları arasındaki ayrımın daha belirgin bir şekilde çizilmesi oluşturmaktadır. Bahse konu reformlara ilişkin detaylı bilgiler, Avustralya Hazine Bakanlığı tarafından yayınlanan “Foreign Investment Reforms” başlıklı bilgi notunda açıklanmakta olup anılan not <https://treasury.gov.au/publication/p2020-87595> adresinde yayınlanmaktadır.

Yukarıda verilen linkten erişilebilen politika belgesinin dokuzuncu sayfasında bahse konu bu iki kavram ve bunların uygulamada nasıl kullanıldığı açıklanmaktadır. Özetle, Avustralya’da ulusal çıkar kavramı ve ulusal çıkarlara aykırı olabilecek uygulamalar ilgili mevzuatta tanımlanmamıştır. Ancak, belirli bir yatırım teklifinin ulusal çıkarlara aykırı olup olmadığını değerlendirme yetkisi yasa ile Hazine Bakanı’na verilmiştir. Bahse konu politika belgesinde, Avustralya federal hükümetinin, belirli Avustralya varlıklarının yabancı mülkiyeti ile ilgili toplumda oluşan endişeleri paylaştığı ve bu çerçevede, hükümetin Avustralya’nın ulusal çıkarlarını değerlendirirken bu endişeleri dikkate almakta olduğu ifade edilmektedir.

Bu amaçla Haziran 2020 tarihinde yürürlüğe konulan reform yasasının arka planını, yabancı yatırımlarda Avustralya’nın ulusal çıkarlarına yönelik risklerin artmakta olduğu yönündeki algı oluşturmaktadır. Avustralya hükümeti, hızlı teknolojik değişime ilaveten uluslararası güvenlik ortamında yaşanan değişikliklerin ayrı bir önem kazandığını belirtilmekte olup artan bir şekilde ulusal güvenlik kaygılarının yabancı yatırım tekliflerinin değerlendirilmesinde dikkate alınma zorunluluğunu doğurduğunu ifade etmektedir. Anılan reform yasası ile yabancı yatırım tekliflerinin değerlendirilmesinde ulusal çıkarlara ek olarak, gerek görülen durumlarda ulusal güvenlik çıkarları da değerlendirme kriteri olarak kullanabilmektedir. Bu bağlamda yapılan değerlendirmelerde, yatırım tekliflerinin Avustralya’nın stratejik ve güvenlik çıkarlarını koruma kabiliyetini ne ölçüde etkilediği dikkate alınmaktadır. Avustralya federal hükümeti, bir yatırımın ulusal güvenlik sorunlarını gündeme getirip getirmediğine ilişkin karar alma sürecinde ilgili ulusal güvenlik ve istihbarat kurumlarının tavsiyelerini temel almaktadır. Yapılan reform çerçevesinde, Avustralya hükümetinin, yatırım değerine bakılmaksızın, ulusal güvenlik gerekçesiyle herhangi bir doğrudan yatırımı yakından inceleme yetkisi başta olmak üzere, yabancı mülkiyetten kaynaklı ortaya çıkan ulusal güvenlik risklerinin daha iyi ele alınmasını hedeflenmektedir.

“National interest (ulusal çıkar)” yetkisi Hazine Bakanına geniş bir değerlendirme imkanı tanırken, yeni mevzuat değişikliği ile ilave olarak getirilen ve ulusal çıkarın bir parçası olmakla birlikte özel olarak düzenleme yapılmış olan “national security (ulusal güvenlik)” kriteri ile;

- Ulusal güvenliği haiz araziler üzerine yapılması teklif edilen yatırımlar ile maden gibi arama çalışmaları,

- Ulusal güvenlik içerisinde değerlendirilen elektrik, su, gaz, liman işletmeciliği, telekomünikasyon sunucuları ve diğer kritik altyapı alanlarında faaliyet göstermekte olan bir işletmeye veya güvenlik-istihbarat personelinin bilgilerine veya güvenlik seviyesi olan bir bilgiye erişim imkanı verebilecek hizmetler sunan/sunmakta olan bir işletmeye veya askeri-istihbari kritik bir ürün ve/veya teknoloji geliştiren/ üreten bir işletmeye yatırım yapılması veya bu alanlarda faaliyet göstermek üzere bir işletme kurulmasının teklif edilmesi

gibi durumlarda yatırım tekliflerinin zorunlu olarak “ulusal güvenlik” açısından değerlendirilmesi uygulaması 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren başlamak üzere hayata geçmiştir.

“Ulusal güvenlik” açısından değerlendirme yetkisi aynı zamanda halen değerlendirmeleri devam eden bir yatırım teklifinin bir de “ulusal güvenlik” perspektifinden ilave olarak değerlendirmeye alınması ile birlikte daha önce yapılması izin verilmiş olan bir yabancı yatırımın “ulusal güvenlik” yönünden yeniden değerlendirilebilmesi yetkisini de getirmiştir.

Bu çerçevede, Hazine Bakanı’na yabancı yatırım tekliflerinin incelenmesi kapsamında “ulusal güvenlik” açısından önemli yeni yetkiler verilmiş durumdadır. Firmaların yapmayı teklif ettikleri yabancı yatırımların, doğrudan veya dolaylı bir “ulusal güvenlik” boyutunun olması halinde her ne kadar yukarıda belirtilen zorunlu değerlendirme yapılması gerekenler içerisinde olmasa da “gönüllü olarak” bildirimde bulunulması Hazine Bakanlığı tarafından iş insanlarına tavsiye edilmektedir.

Konuya ilişkin detaylar <https://firb.gov.au/national-security> adresinde yer almakta olup, yatırım yapmayı düşünen iş insanlarının söz konusu adreste yer alan bilgileri ve tavsiyeleri dikkatle incelemesi önemlidir.

Avustralya Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre 2020 yılı sonu itibariyle Avustralya’ya yapılan doğrudan sermaye yatırımı 1,02 trilyon AUD stok büyüklüğüne ulaşmış olup portföy yatırımları ile birlikte toplam yabancı yatırımların büyüklüğü 2019 yılı sonunda 4 trilyon AUD olmuştur. Daha detaylı verilere <https://dfat.gov.au/trade/resources/investment-statistics/Pages/foreign-investment-statistics.aspx> adresinden ulaşılması mümkündür.

Avustralya’nın, ülkemiz de dâhil olmak üzere 15 ülke ile imzalamış olduğu Yatırımların Teşviki ve Korunması Anlaşması yürürlükte bulunmaktadır. Bu ülkeler ve anlaşmaların yürürlüğe girdiği yıllar şöyle sıralanmaktadır: Arjantin (1997), Çin Halk Cumhuriyeti (1988), Çek Cumhuriyeti (1994), Mısır (2002), Macaristan (1992), Laos (1995), Litvanya (2002), Pakistan (1998), Papua Yeni Gine (1991), Filipinler (1995), Polonya (1992), Romanya (1994), Sri Lanka (2007), Uruguay (2002) ve Türkiye’dir (2009).

17 Ocak 2020 tarihinde Çin Halk Cumhuriyeti ile imzalanan ve Çin’e bağlı Hong Kong Bölgesel Yönetimi ile ek bir anlaşma içeren anlaşmanın imzalanmasını müteakip olarak Avustralya ile Hong Kong arasında 1993 yılında imzalanmış olan anlaşma karşılıklı mutabakat ile sonlandırılmıştır. Hindistan ile Avustralya arasında 4 Mayıs 2000 tarihinde yürürlüğe girmiş olan yatırımların teşviki ve korunması anlaşması, Hindistan hükümeti tarafından 23 Mart 2017 tarihinde tek taraflı olarak feshedilmiş olmakla birlikte, anlaşmanın yürürlükte olduğu dönemde gerçekleştirilen yatırımlar için anlaşma 15 yıllık bir süre daha geçerli olacaktır. Avustralya ile birlikte Trans-Pasifik Ortaklık Anlaşması’na taraf olan Meksika ve Vietnam ile imzalanmış olan anlaşmalar ise Meksika için 30 Aralık 2018 tarihinde, Vietnam için ise 14 Ocak 2019 tarihinde

mutabakat dahilinde feshedilmiş bulunmaktadır. Peru ile 1997 yılında imzalanan anlaşma ise, taraflar arasında imzalanan serbest ticaret anlaşmasının 11 Şubat 2020’de yürürlüğe girmesini müteakiben karşılıklı mutabakat ile sonlandırılmıştır.

Ayrıca, yatırımları ilgilendiren diğer bir anlaşma Avustralya ile Yeni Zelanda arasında Daha Yakın Ekonomik İlişkiler Anlaşmasıdır (ANZCHER- The Closer Economic Relations Agreement). Diğer taraftan, İran ve Lübnan ile de bu konudaki anlaşma görüşmeleri devam etmektedir.

Türkiye ile imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 29 Haziran 2009 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olup, anlaşma metninin İngilizce versiyonu <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/2010/8.html> adresinde yer almaktadır.

7.3. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

FATA (Foreign Acquisitions and Takeovers Act) kapsamında Avustralya’da yerleşik olmayan kişi ve kuruluşlarca 2019 yılında yapılacak 266 milyon AUD tutarını aşan yatırımlar ile Avustralya’daki bir kuruluşun asgari %20’lik payının alınmasının planlanması ve bu payın değerinin aşağıda sunulan endekste belirtilen asgari tutarın (threshold) üzerinde olması durumunda Avustralya Yabancı Yatırım Değerlendirme Kurulu’na (FIRB) öncelikle izin başvurusunda bulunulması gerekmektedir. Asgari tutarları içeren endeks her yıl 1 Ocak tarihinden geçerli olmak üzere güncellenmekte ve FIRB tarafından ilan edilmekte olup, endekse tabi olmayan iki adet istisnai asgari tutar bulunmaktadır:

- Tarım arazileri için 15 milyon AUD (kümülatif tutar, Tayland harici tüm ülke yatırımcıları)
- Tarım arazileri için 50 milyon AUD (kümülatif tutar, Taylandlı yatırımcılar)

2021 takvim yılı için FRIB tarafından ilan edilen endeks aşağıda yer alan iki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 32: Arazi Harici Yatırım Teklifleri

Yatırımcı	Yatırım Eylemi	Asgari tutar
Bütün yatırımcılar	Ulusal güvenlik ile ilişkili firmalara yatırım	0 AUD
	Avustralya medya sektöründe faaliyet gösteren firmalara yatırım	0 AUD
Daha yüksek asgari tutara sahip STA ortağı olan ülkeler özel sektör yatırımcıları ¹	Hassas nitelikte olmayan işletmelerin satın alınması	1,33 milyar AUD
	Hassas nitelikli işletmelerin satın alınması ²	310 milyon AUD
	Tarımsal işletmeler	63 milyon AUD (kümülatif)
		Şili, Yeni Zelanda ve ABD için 1,33 milyar AUD
STA ortağı olmayan diğer ülkelerden özel sektör yatırımcıları	Firma satın almaları (hassas nitelikte olan ve olmayan işletmeler için)	310 milyon AUD

Yatırımcı	Yatırım Eylemi	Asgari tutar
	Tarımsal işletmeler	67 milyon AUD (kümülatif)
	Hizmet sektörü (hassas olmayan)	Hindistan için 500 milyon AUD
Yabancı kamu yatırımcıları	Bütün yatırımlar	0 AUD

Tablo 33: Arazi Yatırım Teklifleri

Yatırımcı	Yatırım Eylemi	Asgari tutar
Bütün yatırımcılar	Ulusal güvenlik arazisi	0 AUD
	Konut arazisi	0 AUD
	Boş ticari arazi	0 AUD
Daha yüksek asgari tutara sahip STA ortağı olan ülkeler özel sektör yatırımcıları ¹	Tarım arazisi	Şili, Yeni Zelanda ve ABD için 1,33 milyar AUD Diğer ülkeler, 15 milyon AUD (kümülatif)
	İmar edilmiş ticari arazi	1,39 milyar AUD ³
	Madencilik ve imalat gayrimenkulleri	Şili, Yeni Zelanda ve ABD için 1,33 milyar AUD Diğer ülkeler için 0 AUD
STA ortağı olmayan diğer ülkelerden özel sektör yatırımcıları	Tarım arazisi	Taylandlı yatırımcılar için arazinin tamamen ve yalnızca birincil üretim için kullanılması durumunda 50 milyon AUD
		Diğer ülkeler için 15 milyon AUD (kümülatif)
	İmar edilmiş ticari arazi	310 milyon AUD
		Hassas nitelikli arazilerde 67 milyon AUD ⁴ Hindistan için 500 milyon AUD
Madencilik ve imalat gayrimenkulleri	0 AUD	
Yabancı kamu yatırımcıları	Bütün yatırımlar	0 AUD

¹ ABD, Yeni Zelanda, Şili, Japonya, Güney Kore, Çin, Singapur, Peru, Hong Kong, CPTPP anlaşmasına taraf ülkeler

² Hassas nitelikli işletmeler; medya, telekomünikasyon; ulaşım, savunma ve askeriye ile ilgili endüstriler ve faaliyetler; şifreleme ve siber güvenlik teknolojileri ve iletişim sistemleri; uranyum veya plütonyumun çıkarılması; nükleer tesislerin işletilmesini içermektedir.

³ Hong Kong'lu yatırımcılar için, imar edilmiş ticari arazinin aynı zamanda hassas nitelikli arazi olduğu yerlerde, asgari tutar 63 milyon AUD olarak uygulanır.

⁴ Hassas nitelikli imar edilmiş ticari arazi, madenleri ve kritik altyapıyı (havaalanı veya liman gibi) içerir.

Diğer taraftan, Avustralya'da belli sektörlerde yabancı yatırıma ilişkin ilave düzenlemeler ve kısıtlamalar da yürürlükte bulunmaktadır. Banking Act 1959 ve Financial Sector (Shareholdings) Act 1988 uyarınca yabancıların bankacılık sektöründe yapacağı yatırımlar izne tabidir. Nisan 2000'de kanunlaşan yasaya göre, yabancı havayolu şirketleri dahil olmak üzere, yabancı yatırımcılar, Avustralyalı uluslararası bir uçak şirketinin %49'una kadar, ülke içerisinde sefer yapan

bir havayolu şirketinin %100'üne kadar sahip olabilmekte veya yeni bir iç hat seferi yapmak amacıyla havayolu şirketi kurabilmektedirler. Dolayısıyla uluslararası bir Avustralya havacılık şirketinde (Qantas dâhil) yabancıların pay oranı %49 ile sınırlandırılmıştır. Airports Act 1996 uyarınca bazı havaalanlarında yabancıların pay oranı %49'u ve havaalanı işletmesindeki pay oranı %5'i geçmemektedir. Ayrıca Sidney havaalanında %15'ten fazla pay sahibi olan bir yabancıların aynı anda Melburn, Perth veya Brisbane havaalanlarında pay sahibi olmasına izin verilmemektedir.

Shipping Registration Act 1981 uyarınca ise Avustralya'da kayıtlı bir geminin çoğunluk hisselerinin Avustralyalılara ait olması gerekmektedir.

Telekomünikasyon sektöründe ise Telstra (Telekom) şirketinde yabancıların hisse payı oranının toplamda %35'i, bireysel olarak da %5'i geçmesine izin verilmemektedir. Ayrıca, Avustralya'da tüm yol ve köprü işleri için Austroads isimli kuruluşa ve değeri 50 milyon AUD'yi aşan kamuya ait yapım işleri için Australasian Procurement and Construction Council (APCC) isimli kuruluşa kaydolma zorunluluğu bulunmaktadır.

Ayrıca, yabancı yatırımlarla ilgili olarak yayım sektörüne özel mevzuata göre, yabancı bir kişi, bir televizyon lisansını kontrol edemez veya böyle bir lisansın %15'inden daha fazlasına sahip olamaz; iki veya daha fazla yabancı kişi toplam olarak bir televizyon lisansının %20'sinden daha fazlasına sahip olamaz. Yabancı yatırımcıların, bir televizyon yayımına aboneliği kişisel olarak %20 pay, toplamda ise %35 pay ile sınırlandırılmıştır. Aynı şekilde gazete sahipliğinde de bazı kısıtlamalar bulunmaktadır.

7.3.1. Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

Yabancıların gayrimenkul edinmesiyle ilgili olarak 1 Nisan 1993 tarihinden bu yana uygulanan mevzuata göre, yabancı bir yatırımcının konut amaçlı gayrimenkul alımına yönelik isteği incelemeye alınmaktadır. Ancak, dönüşlerinde satılmak üzere, yabancı bir şirketin Avustralya'da yaşayan senior executive'i için böyle bir konut alması ve Avustralya'da geçici olarak yaşayan bir yabancıların kendi kullanımı için bir konut alması durumunda izin verilebilmektedir.

FATA uyarınca yabancı ülke vatandaşlarının Avustralya'da gayrimenkul almaları Yabancı Yatırım İnceleme Kurulu'nun (FIRB) incelemesine tabidir. Avustralya Hazine Bakanlığı tarafından her yıl kamuya açıklanan ve https://firb.gov.au/sites/firb.gov.au/files/2022-01/Australias_Foreign_Investment_Policy-20220114.pdf adresinde yayınlanan yabancı yatırım politikası ile birlikte yürürlükte olan mevzuat gereği, Avustralya'da yabancıların bir gayrimenkulü edinmeleri izne ve birtakım şartlara bağlı bulunmaktadır.

Geçici vize ile Avustralya'da oturan yabancı ülke vatandaşlarının kullanılmış gayrimenkul edinmeleri izni; alınacak evde yaşamaları, evin herhangi bir bölümünü kiraya vermemeleri ve Avustralya'dan ayrılmalarını müteakiben üç ay içinde gayrimenkulü satmayı taahhüt etmeleri şeklinde üç koşula bağlanmıştır. Yabancı ülke vatandaşlarının arsa, mesken amaçlı inşa edilmiş yeni (içinde hiç oturulmamış) ya da inşa halindeki gayrimenkul edinebilmeleri için edinilecek mülkün değerine bakılmaksızın FIRB'den onay almaları gerekmektedir. Yatırıma konu gayrimenkulün arsa olması durumunda, mesken amaçlı inşaatın dört yıl içerisinde tamamlanması koşulu bulunmaktadır.

Yabancı yatırımcıların Avustralya'da değeri 289 milyon AUD'yi geçen ticari gayrimenkul alımları da yine FIRB'nin iznine tabidir. Bu değer altındaki ticari gayrimenkul alımları izne tabi olmamakta birlikte yatırım konu faaliyetin gerçekleşeceği sektöre ilişkin istisnai uygulamalar devreye girebilmektedir. Bu kapsamda, yukarıda belirtilen anlaşma yapılmış olan ülkelerdeki

kişilerin ticari gayrimenkul alımlarında uygulanan sınır 1,33 milyar AUD iken diğer yabancı yatırımcılarda hassas nitelikli ticari imar edilmiş gayrimenkuller için 67 milyon AUD olarak belirlenmiştir. Hâlihazırda, tüm yabancı hükümetler tarafından yapılacak tarım arazisi alımları ile yabancı yatırımcılar tarafından yapılacak 15 milyon AUD üzeri tarım arazisi alımları FIRB'nin iznine tabi olup, istisnai düzenleme olarak Taylandlı yatırımcılar için arazinin birincil üretim için kullanılması şartı ile limit tutarı 50 milyon AUD olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, satışa çıkarılan tarım arazilerinin asgari 30 gün süre ile ilanda kalmış olması ve Avustralya vatandaşları için başvuru yapabilmek ve teklif verebilmek için açık ve şeffaf bir sürecin sağlanmış olması şartı bulunmaktadır.

Öte yandan, müteahhit firma tarafından FIRB'den yabancı ülke vatandaşlarına satış yapmaya ilişkin ön izin alınan yeni meskenlerin yabancı yatırımcılar tarafından satın alınması izne tabi değildir. Ayrıca Entegre Turizm Tatil (Integrated Tourism Resorts – ITRs) yerlerinde satın alınacak gayrimenkuller içinde aynı şekilde izne gerek olmadan yabancı yatırımcılar mesken satın alabilmektedirler.

7.3.2. Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

7.3.2.1. Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık

Avustralya'da şirket kurmaya ilişkin temel esaslar Şirketler Kanunu'nda (1989) yer almaktadır. Bu kanun hükümleri çerçevesinde, Avustralya'da faaliyet gösteren bütün şirketlerin kayıtları, Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırım Komisyonu (ASIC-Australian Securities and Investment Commission) tarafından tutulmaktadır.

Avustralya'da herhangi bir Eyalet içerisinde firma kaydını gerçekleştiren yabancı şirketler diğer bütün Eyalet ve bölgelerde de ticari faaliyetlerini gerçekleştirebilirler. Birçok yabancı menşeli şirket, Avustralya'da kurulmuş iştirakleri üzerinden faaliyette bulunmaktadır. Bu iştirakler hem sınırlı sorumluluğa hem de ayrı bir hukuki statüye sahiptirler.

Avustralya'da bir şirket, Avustralya Menkul Kıymetler Borsası'na kayıtlı olup halka açık bir şirket (public) olabilir veya sınırlı hisseli bir "proprietary" şirket (halka açık olmayan şirket) olabilir. Avustralya'da faaliyet göstermek isteyen yabancı şirketler, ASIC'a yabancı şirket olarak kayıt yaptırmakla yükümlüdürler. Yabancı şirket olarak kayıt yaptıрма esnasında aranan şartlar aşağıda listelenmektedir:

- Bildirim yapılabilmesi için yerel temsilcinin (kişi ya da şirket) atanması,
- Avustralya'da kayıtlı şirket ofisinin belirlenmesi,
- Şirket tüzüğü'nün son değişikliklerle birlikte güncel halinin ibrazı,
- Şirket ticaret sicilinin güncel halinin ibrazı,
- Şirket yöneticilerinin listesinin bildirilmesi, eğer Avustralya'da yerleşik olan var ise bu kişi ile yapılmış memorandumun başvuruya eklenmesi,

Avustralya dışında yaşayanların Avustralya'da şirket kurması durumunda en az bir şirket yöneticisi ya da şirket sekreterinin Avustralya'da ikamet etmesi zorunludur. Halka açık şirketlerde ise en az iki şirket yöneticisinin Avustralya'da ikamet etmesi zorunluluğu vardır.

Avustralya'daki her şirketin kanunen defter tutma zorunluluğu vardır.

Şirket faaliyete geçtikten sonra uyması gereken ilave yükümlülükler ise şu şekildedir:

- Şirketin kayıtlı ofisinin iş saatleri içerisinde açık olması,
- Şirket isminin görülebilir şekilde belirtilmesi,
- Şirket isminin ve ARBN numarasının tüm halka açık dokümanlarda belirtilmesi,
- Yerel bir çalışan kullanılmaya devam edilmesi,
- Yıllık finansal raporların ASIC'a sunulması,
- Kayıtların güncel tutulması

7.3.2.2. Vergi Hukukunda Ayrımcılık

Muhasebe ve diğer işlemlerle ilgili kayıtların, yıllık tabloların hazırlanması ve denetim için, ayrıca gerektiğinde işlem gerçekleştikten itibaren en az yedi yıl süresince şirketler tarafından tutulması gereklidir. Aksi takdirde, şirket yetkilileri bir suç işlemiş durumuna düşebilir; para cezası, hapis veya her iki durum ile karşı karşıya kalabilirler.

Öte yandan, cirosu 50 milyon AUD'nin altındaki işletmeler için %26 ve diğer işletmeler için %30'luk kurumlar vergisi oranı ve yukarıda detayları sunulan kademeli gelir vergisi dikkate alındığında Avustralya, Asya Pasifik bölgesinde vergi oranları açısından Hong Kong, Singapur ve Malezya'dan sonra en düşük orana sahip ülke konumundadır.

Avustralya'da birçok üründen 1 Temmuz 2000 tarihinden itibaren mal ve hizmet vergisi (GST) alınmaktadır. Bu vergi dışında Avustralya konut ve inşaat sektörüne uygulanan bazı vergiler bulunmaktadır. Vergilerin birçoğu eyalet ya da yerel yönetimler tarafından alınmaktadır. Söz konusu vergiler aşağıda yer almaktadır;

- Arsa vergisi (Land tax)
- Damga vergisi (Stamp duty)
- Sermaye kazancı vergisi (Capital gains tax)
- Gelir vergisi (Income tax)

Avustralya'nın taraf olduğu uluslararası vergi anlaşmalarının tam ve güncel listesi Avustralya Hazine Bakanlığı'na ait <https://treasury.gov.au/tax-treaties/income-tax-treaties> adresinde yayınlanmakta olup Avustralya ile Türkiye arasında imzalanan çifte vergilendirmenin önlenmesine yönelik anlaşma 28 Nisan 2010 tarihinde imzalanmış ve 5 Haziran 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avustralya, Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) forumunun bir üyesidir.

Yanı sıra, Avustralya-Yeni Zelanda Daha Yakın Ekonomik İlişkiler Ticaret Anlaşması; (ANZCERTA veya CER) 1983 yılında yürürlüğe girmiştir. Karşılıklı ticarete iki ülkede üretilen mallar gümrük vergisinden, miktar kısıtlamalarından, anti-damping vergisinden ve telafi edici vergiden ve benzer uygulamalardan muaftır.

Diğer taraftan, Avustralya ile aşağıda belirtilen ülkeler arasında imzalanan serbest ticaret anlaşmaları bu ülkelerden gümrüksüz veya düşük gümrük oranlarıyla Avustralya'ya mal girişine imkân sağlamakta ve bu durum üçüncü ülkeler bakımından dezavantaj teşkil etmektedir.

Avustralya'nın Taraf Olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Yürürlüğe Giriş Tarihleri:

- Avustralya-Yeni Zelanda STA (ANZCERTA) / 1 Ocak 1983
- Singapur-Avustralya STA (SAFTA) / 28 Haziran 2003
- Avustralya-ABD STA (AUSFTA) / 1 Ocak 2005

- Tayland-Avustralya STA (TAFTA) / 1 Ocak 2005
- Avustralya-Şili STA (ACI-FTA) / 6 Mart 2009
- ASEAN-Avustralya-Yeni Zelanda STA (AANZFTA) / 1 Ocak 2010
- Malezya-Avustralya STA (MAFTA) / 1 Ocak 2013
- Güney Kore-Avustralya STA (KAFTA) / 12 Aralık 2004
- Japonya-Avustralya STA (JAEPa) / 15 Ocak 2015
- Çin Halk Cumhuriyeti-Avustralya STA (ChAFTA) / 20 Aralık 2015
- Kapsamlı ve Yenilikçi Trans Pasifik Ortaklık Anlaşması (TCPPP) / 30 Aralık 2018
- Avustralya - Hong Kong STA (A-HKFTA) / 17 Ocak 2020
- Peru-Avustralya (PAFTA) STA / 11 Şubat 2020
- Endonezya-Avustralya Kapsamlı Ekonomik İşbirliği Anlaşması (IA-CEPA) / 5 Temmuz 2020
- Pasifik Ada Ülkeleri Yakın Ekonomik İlişkiler Anlaşması (PACER Plus) / 13 Aralık 2020
- Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (RCEP) / 1 Ocak 2022 / 10 ülke (Avustralya, Brunei Darussalam, Kamboçya, Çin, Japonya, Güney Kore, Singapur, Tayland ve Vietnam)
- Avustralya-Hindistan Ekonomik İşbirliği ve Ticaret Anlaşması (AI-ECTA)

Avustralya'nın Taraf Olduğu Henüz Yürürlüğe Girmemiş Serbest Ticaret Anlaşmaları

- Avustralya ve Birleşik Krallık Serbest Ticaret Anlaşması, (A-UKFTA)
- Trans-Pacific Partnership (TPP)

Avustralya'nın Taraf Olduğu Müzakere Süreci Devam Eden Serbest Ticaret Anlaşmaları

- Avustralya-Avrupa Birliği STA
- Avustralya-Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi STA
- Avustralya-Hindistan Kapsamlı Ekonomik İşbirliği Anlaşması
- Avustralya-Birleşik Arap Emirlikleri Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması
- Çevresel Ürünler Anlaşması (EGA)
- Avustralya-Pasifik İttifakı STA
- DTÖ Hizmet Ticareti Genel Anlaşması

Avustralya'nın serbest ticaret anlaşmaları ile ilgili detaylı bilgilere <https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/trade-agreements> adresinden ulaşılması mümkündür.

7.3.2.3. Yabancıların Serbest Dolaşımı

Avustralya'da çalışma hakkı, Avustralya vatandaşı olanlara, ülkede daimî ve bazı geçici ikamet hakkı bulunanlara tanınmıştır. Avustralya'da Avustralya vatandaşı olmayan daimî ikamet (permanent resident) hakkına sahip yabancılara da vatandaşlar gibi çalışma hakkı tanınmaktadır. Daimî ikamet hakkı verilen yabancıların çalışma hakları üzerinde herhangi bir sınırlama yer almamakta olup Avustralya vatandaşları ile aynı haklara sahip bulunmaktadır.

Avustralya'da, Avustralya vatandaşı olmayan yabancılara geçici vize (temporary visa holder) ile gelmeleri halinde ise çalışma hakkı/izni sınırlı olarak verilmektedir. Geçici vize ile ikamet eden yabancıların çalışabilecekleri veya varsa çalışma hakları üzerindeki sınırlamalar, vize etiketinde (visa label) belirtilmektedir. Geçici vize ile ikamet eden bir kısım yabancıların çalışma hakkı bulunmamaktadır ve çalışma yasağı vize etiketinde belirtilmektedir. Avustralya vatandaşı

olmayan bir yabancıya Avustralya’da herhangi bir işyerinde çalışabilmesi için geçerli bir vizesinin bulunması ve bu vizenin çalışmaya imkân veren/çalışmaya matuf bir vize (çalışma hakkını/iznini de kapsıyor) olması gerekmektedir.

Avustralya İçişleri Bakanlığı tarafından açıklanan Türkiye pasaportuna sahip kişilere verilen geçici iş vizeleri şunlardır:

Temporary work visas (Geçici İş Vizeleri):

- Subclass 400 - Temporary Work (Short Stay Specialist) Visa
- Subclass 403 - Temporary Work (International Relations) Visa
- Subclass 408 - Temporary Activity Visa
- Subclass 482 - Temporary Skilled Shortage Visa
- Subclass 485 - Temporary Graduate Visa
- Subclass 489 - Skilled Regional (Provisional) Visa
- Subclass 476 - Skilled-Recognised Graduate Visa
- Subclass 188 - Business Innovation and Investment (Provisional) Visa
- Subclass 491 - Skilled Work Regional (Provisional) Visa
- Subclass 494 - Skilled Employer Sponsored Regional (Provisional) Visa
- Subclass 462 - Work and Holiday Visa

Avustralya’da çalışanlara yönelik sürekli oturma iznine olanak sağlayan vize türleri ise aşağıda yer almaktadır:

- Subclass 186 – Employer Nomination Scheme
- Subclass 187 – Regional Sponsor Migration Scheme
- Subclass 189 – Skilled Independent Visa
- Subclass 190 – Skilled Nominated Visa
- Subclass 887- Skilled Regional Visa
- Subclass 124 - Distinguished Talent Visa
- Subclass 858 - Global Talent Visa

Avustralya’da işletme ve yatırım sahiplerine yönelik geçici iş ya da sürekli oturma iznine olanak sağlayan vize türleri ise aşağıda yer almaktadır:

- Subclass 890 - Business Owner Visa
- Subclass 132 - Business Talent (Permanent) Visa
- Subclass 891 - Investor Visa
- Subclass 888 - Business Innovation and Investment (Permanent) Visa
- Subclass 892 – State or Territory Sponsored Business Owner Visa
- Subclass 893 – State or Territory Sponsored Investor Visa

Avustralya’da vize türleri ve koşulları iş piyasasının güncel koşulları ve siyasi saikler ile sıklıkla değişime uğramakta olup vize türlerinin güncel hali İçişleri Bakanlığı’nın <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing> adresli internet sayfasında yayınlanmaktadır.

7.4. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Avustralya Hükümeti tarafından yatırımları artırmak için uygulanan farklı teşvik ve destek programları bulunmaktadır. Söz konusu teşvik ve destek programlarının büyük bir kısmı verimliliği,

rekabeti ve yeni iş sahaları çoğaltmak için Avustralya'da oturum iznine sahip olan küçük ve orta ölçekli işletme sahipleri başta olmak üzere kriterlere uygun olan bütün şirketlere verilmektedir.

Avustralya Devleti Finansal Yardım Programı içerisinde sağlanan, İhracatta Devlet Yardımları Planı (Export Market Development Grants – EMDG); ihracatçılar ve ihracat yapmaya eğilimi olan şirketlere verilmektedir. Austrade idaresindeki bu plan, birçok alandaki sanayi sektörlerine ve ürünlerine, iç turizm, fikri mülkiyet ve teknik bilgi ihracatı konularında destek vermekte iken, EMDG çerçevesindeki ihracat teşvikleri de başarı ile uygulanmaktadır.

Bununla birlikte, Avustralya'daki farklı Eyaletler tarafından ağırlıklı olarak küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik teşvikler sağlanmaktadır. Aynı zamanda ihracat gerçekleştiren şirketler için de teşvikler verilmektedir. Özellikle şirketlerin yapmış oldukları araştırma, geliştirme ve inovasyon alanındaki harcamalarını rahatlatmak için Avustralya Devleti'nin sağlamış olduğu vergi kredisi ile şirketlerin bu alanlarda daha çok harcama yapmaları beklenmektedir.

Avustralya Devleti tarafından verilen farklı kategorilerdeki teşvik ve yardım programları aşağıda ana başlıklar olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Tourism Support Program
- Farm Forestry Assist
- The Screen Fund
- The 2022 Small Business Support Program
- Major Events Support Grant
- Geophysics and Drilling Collaborations Program
- International Restart Support Fund
- Innovation Seed Fund 2022
- Investment Attraction Fund
- Covid-19 Small Business Advice and Financial Guidance Program
- Clean Technology Commercialisation Grants
- Accelerating Trade Grant Program
- Advanced Manufacturing Commercialisation Fund
- Moon to Mars Supply Chain Capability Improvement Grants
- Defence Global Competitiveness Grant
- Export Market Development Grants (EMDG)

Ana başlıklarda belirtilen teşvik ve yardımların alt başlıklarında yer alan farklı özellikteki programlara ilişkin detaylar, Avustralya Hükümeti'nin <https://business.gov.au/grants-and-programs> adresli Internet sitesinde sunulmaktadır.

Avustralya hükümeti, yatırımlara genel vergi teşviki vermemektedir. Uygulanan diğer teşviklerde ise yerli ve yabancı yatırımcı ayrımı yapılmamaktadır. Örneğin;

- Avustralya'da kurulmuş şirketler için araştırma ve geliştirme çalışmalarında vergi istisnası,
- AR-GE programı kapsamında, önemli ticari ve ihracat potansiyeli olan ürünleri ve hizmetleri geliştirmek için devlet yardımı ve kredi imkanları,
- Ulusal Devlet Alımı Geliştirme Programı kapsamında, kamu sektörünün ihtiyacı olan veya ihraç potansiyeli olan ürünlerin geliştirilmesi için sağlanan devlet yardımları,
- Eczacılık Sanayisi Yatırım Programı kapsamında, kısmen geri ödemeli araştırma yardımları.

Ayrıca, Avustralya Gümrük İdaresi'nin bazı yardım programları vardır. Bunlar Vergi İadesi Programı, Gümrük Antrepusunda İmalat ve Tarife İndirim Sistemi'dir.

Vergi iadesi programı, ihracat amaçlı ürünlere ilişkin bileşenler üzerindeki gümrük vergisi veya dolaylı vergilerin iade edilmesi suretiyle ihracatçıyı desteklemek için oluşturulmuştur. İade, ürünler ihraç edildikten sonra talep edilebilmektedir.

Gümrük Antreposunda İmalat (Manufacturing in Bond), gümrük vergisi ödenmemiş ithal bileşenlerin kullanılması suretiyle Gümrük İdaresi tarafından lisans verilmiş depolarda imalat yapmaya izin veren bir uygulamadır. Bu uygulamadan yararlanmak isteyen girişimciler önce, ihracat yapacaklarını açıkça delillendirerek Sanayi, Bilim ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nın Gümrük Politikaları Birimi'nden bir onay almak zorundadırlar. Konu ile ilgili detaylı bilgiye <https://ablis.business.gov.au/service/ag/manufacturing-in-bond-approval/230> adresinden ulaşılabilir.

Ayrıca, Tarife İndirim Sistemi (Tariff Concession System) ise Avustralya'da benzeri bulunmayan ürünlerin ithalatında indirimli gümrük vergisi uygulamak için oluşturulmuştur. Konu ile ilgili detaylı bilgiye <https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/importing/cost-of-importing-goods/concession-schemes> adresi aracılığıyla ulaşılabilir.

7.5. Serbest Bölgeler

Avustralya'da, ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler anlamına gelen, Türkiye benzeri bir serbest bölgeler uygulaması bulunmamaktadır.

Serbest ticaret bölgeleri dünya çapında yaygın olmasına rağmen, bu fikir Avustralya için çoğunlukla yabancıdır. Tarihçi Richard Thoman, serbest ticaret bölgelerinin “Avustralya hariç tüm kıtalara giden kolonyal ve sonraki uluslararası gemicilik rotalarını takip ettiğini” açıklayarak bunun olası bir nedenini ortaya koymaktadır (https://ipa.org.au/wp-content/uploads/archive/1299798240_document_unleash.pdf).

Diğer yandan, serbest bölge uygulamasına en yakın sayılabilecek, iş ve ticaret yasalarının ülkenin geri kalanından farklı uygulandığı bölgelerden olan “özel ekonomik bölge” örneği Kuzey Avustralya'nın ekonomik faaliyetlerin artmasını teşvik etmek üzere tasarlanmış bölgelerinde görülmüştür. Darwin'deki Özel Ekonomik Bölge (SEZ) (kimi metinlerde Ticaret Geliştirme Bölgesi – TDZ olarak anılmaktadır) 1985 yılında Asya'nın yanı başında bir üretim merkezi geliştirmek ve böylece Kuzey Bölgesi'nin geniş Asya pazarına açılan “Bölgesel Geçit” haline gelmesini sağlamak amacıyla kurulmuş, bölgenin ekonomik tabanını genişletmek ve “düşük teknoloji üretimden” “orta ve yüksek teknoloji endüstrilere” geçmeyi amaçlayan ayrıcalıklı bir bölgedir (https://www.aph.gov.au/parliamentary_business/committees/house_of_representatives_committees?url=jscna/subs/sub0147%20attach%20a.pdf).

Avustralya'nın serbest bölge oluşturma ve geliştirmeye en yakın deneyimi Darwin özel ekonomik bölgesi, öncelikle hükümetin aşırı müdahalesi, yetersiz yönetim ve potansiyel yatırımcılara yönelik ayrıcalıklar nedeniyle başarısız olmuştur. Bu anlamda Avustralya'nın başarısız Darwin Bölgesi örneğinden ders çıkararak bunun yerine bu özel nitelikli bölgelerin Avustralya'nın kendine özgü koşullarına uyacak şekilde tasarlanması gerektiği ortaya konmuş ve aşağıdaki özelliklere sahip bir SEZ kurabileceği ifade edilmektedir:

- Dünyanın dört bir yanındaki ÖEB'lerin başarı hikayelerini daha yakından incelemek,

- Dünya genelindeki başarılı SEZ'lerin incelenmesinden bazı kilit noktalar ortaya çıkarılması.

Bununla birlikte Broome, Darwin ve Townsville'in serbest bölge kurulumu için uygun, muhtemel alanlar olduğu önerisinde bulunmaktadır (https://www.aph.gov.au/parliamentary_business/committees/house_of_representatives_committee/es?url=jscna/subs/sub0147%20attach%20i.pdf).

7.6. Avustralya'da Türk Yatırımları: Sektörler ve Karşılaşılan Sorunlar

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, 2022 Şubat yılı sonu itibarıyla Avustralya'da yerleşik yatırımcıların Türkiye'de gerçekleştirdikleri doğrudan yatırım tutarı 248 işletme ile 701 milyon ABD Doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Avustralya Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı verilerine göre ise ülkemiz iş insanlarının Avustralya'ya yapmış oldukları yatırım 27 milyon AUD (Yaklaşık 19,5 milyon ABD Doları) seviyesindedir.

Avustralya'da yaşayan vatandaşlarımızın tamamına yakınının aynı zamanda Avustralya vatandaşı olması nedeniyle tam sayı bilinmemekle birlikte, Avustralya'da faaliyette bulunan, Avustralyalı Türklere ait küçük ve orta ölçekli, yaklaşık 4 bin işletme olduğu tahmin edilmektedir. Firmaların büyük çoğunluğunun hizmet sektöründe faaliyet gösteren kurumsallaşamamış firmalar olduğu görülmekte olup elektronik, tekstil, inşaat malzemeleri, mücevherat, mobilya ve gıda gibi sektörlerde ithalat/ihracat yapan iş insanlarımız bulunmaktadır.

Avustralya'da faaliyette bulunan küçük ve orta ölçekli birçok işletme arasında ön plana çıkmış ve çalışmalarını birer başarı öyküsüne dönmüş iş insanlarımız bulunmaktadır.

Görev bölgemizde Türk vatandaşı olup, Avustralya'da elde edilen kazanç suretiyle yatırım yaparak faaliyette bulunan inşaat, mühendislik, bilişim, reklam, doğal taş, halı ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren yaklaşık 10 firma bulunmaktadır.

Söz konusu firmalardan 2006 yılında kurulan ve inşaat sektöründe faaliyet gösteren Dincel Construction Systems Pty Ltd, uluslararası patentine sahip olduğu duvar panel sistemlerinin üretimi ve satış faaliyetlerinin yanı sıra mesken ve ticari binalarda uygulamasını da gerçekleştirmektedir.

Mühendislik müşavirlik sektöründe faaliyet gösteren ve NSW Eyaletinde teknik müşavirlik ve mühendislik hizmetleri sağlayan firmalar arasında ön sıralarda yer alan Erbas & Associates Pty Ltd ise okul, hastane, cezaevi gibi kamu binalarının yanı sıra mesken, altyapı ve sanayi tipi inşaat projelerine de mühendislik hizmeti sunmaktadır. Bu kapsamda, yapıların elektrik, mekanik altyapılarından yangın sistemlerine kadar geniş bir yelpazede proje bazlı olarak çalışmalar yapmaktadır.

Vatandaşlarımıza ait büyük firmalardan üçü bilişim sektöründe faaliyetlerine devam etmektedir. Bunlardan, 1999 yılında kurulan ve Asya Pasifik bölgesinde altı ülkede faaliyet gösteren ProIT, bilişim danışmanlık ve teknik hizmetlerinin yanı sıra bulut, veri merkezi ve bilişim güvenliği alanlarında da çalışmalar yapmaktadır. Lead IT, bilişim altyapısı kurulum ve servisi ile bulut danışmanlık hizmeti alanlarında faaliyet göstermektedir. Revive Technologies ise, Apple yetkili teknik servis hizmetlerinin yanı sıra muhtelif markaların elektrikli ve elektronik cihazlarının bakım ve servis hizmetlerini sunmaktadır.

Hizmet sektöründe öne çıkan bir diğer önemli firma ise 1972 yılında kurulan ve ulusal ve uluslararası büyük firmalara reklam ve marka danışmanlığı hizmetleri sunan Xavier Advertising Group isimli reklam ajansıdır.

DMT Natural Stones ve Artmar Natural Stones firmaları hem Türkiye’de hem de Avustralya’da faaliyet göstermekte olup ağırlıklı ülkemiz menşeli doğaltaş ürünlerinin Avustralya pazarına sunulmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.’nin yurtdışı birimi olarak 2012 yılında Sidney’de faaliyetine başlayan Merinos Rugs Pty Ltd. daha sonra isim ve yapı değişikliğine gitmiş olup Brand Ventures ticaret unvanı altında gerek ülkemizden gerekse diğer ülkelerden tedarik etmekte olduğu halı ve yolluk çeşitleri başta olmak üzere minder, sehpa, vb. aksesuar ürünleri ile bulunduğu sektörde başarılı bir performans göstermektedir. Saray Rugs firması da bu alanda faaliyet gösteren ve ülkemiz menşeli ürünlerin satışını yapmakta olan bir diğer önde gelen halı firmamızdır.

Çoğunluğu ülkemiz menşeli gıda ürünlerinin tüketicilere sunulduğu Gima Süpermarket ise gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren önemli firmalarımızdan biri olarak öne çıkmaktadır.

Küçük ve orta ölçekli firmaların ise toptan ve perakende gıda, inşaat, mobilya, finansal hizmetler ve seyahat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Ülkemizde merkezi olup görev bölgemizde yerleşik yurtdışı birimi bulunan Türk sermayeli firmalar: Beko, EAE Grup, Euro Natural Stones, Avento Mobilya, Sarah Konfeksiyon’dur.

Arçelik A.Ş. tarafından Türkiye’den sermaye ihracı yolu ile 2011 yılında Beko Australia New Zealand Pty Ltd ismi ile %100 Türk sermayeli olarak kurulan firma, perakende beyaz eşya sektöründe faaliyet göstermektedir. Firmanın Avustralya ofisi Queensland eyaletinde kurulu olup beyaz eşya sektörünün önde gelen zincir mağazalarında Beko ürünleri satılmaktadır. Beko’nun Avustralya’daki faaliyetleri, gerek ülkemizin Avustralya’ya ihracatına gerekse Avustralya pazarında Türk ürünleri imajına olumlu katkı sağlamaktadır.

EAE Elektrik firması 2017 yılından itibaren Avustralya pazarına ürünleri ile girmiş iken 2020 yılında Avustralya’da şubeleşme yoluna gitmiş olup Sidney’de bulunan ofisi ile kamu ve özel sektör projelerine genişlemekte olan bir portföy ile elektrik ekipmanları sağlayarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Avustralya’da faaliyet gösteren bir diğer önemli firmamız ise Yimtaş Şirketler Grubu A.Ş. tarafından ülkemizden sermaye ihracı yolu ile Avustralyalı bir ortaklık ile 2013 yılında kurulan Euro Natural Stones Pty Ltd isimli firmadır. Doğal taş sektöründe faaliyet gösteren firma istikrarlı bir şekilde büyümekte olup, büyük bütçeli inşaat projelerine başta mermer ve granit olmak üzere ülkemiz menşeli doğal taş tedarik etmektedir. Euro Natural Stone firması 2017 yılında fayans ve seramik markası Seranit’in Avustralya distribütörlüğünü alarak faaliyet alanını genişletmiştir.

Ankara’da yerleşik Avento Mobilya Tekstil Orman Ürünleri İnşaat ithalat ihracat Sanayi ve Ticaret A.Ş. isimli ve Avento Home Style markası ile faaliyet gösteren firmamız da 2017 yılından bu yana Avento Furniture adı altında Sidney’de açılan mağazasında faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kadın hazır giyim sektöründe faaliyet göstermekte olan Sarah Konfeksiyon İnşaat Tekstil Gıda Mobilya San. ve Tic. A. Ş. firması da 2019 Ocak ayında Avustralya’daki birimini kurmuş olup, üç mağazası ve deposu ile çalışmalarına devam etmektedir.

7.6.1. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

Türkiye ve Avustralya arasındaki mesafe başta olmak üzere yatırımcı firmalar açısından öne çıkan birtakım sorunlar bulunmaktadır.

İki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının olmaması özellikle Avustralya'nın STA'sı olan ülkeler ile daha yakın ticari ve ekonomik ilişkiler kurmasına neden olmaktadır. Avustralya ticaretinin büyük bir kısmını STA'sı olan ülkeler ve Asya Pasifik bölgesindeki ülkeler ile gerçekleştirmektedir. Avustralya tarafından ithalatta ürün bazında değişmek üzere %0 ila %5 arasında gümrük vergileri uygulanmakta iken STA imzalanan ülkelere karşı STA kapsamı ürünlerde gümrük vergisi %0 uygulanmaktadır.

Ayrıca, iki ülke arasında mesafenin oldukça uzak olması nakliye maliyetlerinin yükselmesine neden olmaktadır. Özellikle pandemi döneminde konteyner başına nakliye maliyetlerinin son derece arttığı müşahade edilmekte olup zamanında boş konteyner bulunması da ilave bir sorun olarak sıklıkla karşılaşılmaktadır.

7.7. Yatırımcılar için Yararlı Bilgiler

Avustralya İhale Sistemi üzerinden (<https://www.tenders.gov.au/>) açılan ihaleler kamuya açık ve şeffaf olarak takip edilebilmektedir. Altyapı harcamalarının önemli bir kısmı merkezi hükümet tarafından değil eyaletler tarafından gerçekleştirilmektedir. Avustralya'ya yönelik yatırım gerçekleştirmek isteyen girişimcilerin faydalanabileceği ve federal ve eyalet düzeyinde kamu ihalelerini takip edebilecekleri internet siteleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 34: Avustralya Kamu İhale Sistemleri

Eyalet	İnternet Sitesi
Federal	https://www.tenders.gov.au/
New South Wales	https://tenders.nsw.gov.au/
Victoria	https://www.tenders.vic.gov.au/
Queensland	https://www.hpw.qld.gov.au/qtenders/
Tasmania	https://www.tenders.tas.gov.au/
Western Australia	https://www.tenders.wa.gov.au/watenders/index.do
South Australia	https://www.tenders.sa.gov.au/tenders/index.do
Australian Capital Territory (ACT)	https://tenders.act.gov.au
Northern Territory	https://tendersonline.nt.gov.au/Tender/List/#!/Current

Avustralya Federal Hükümeti tarafından ise, federal, eyalet ve yerel hükümetlerce planlanan büyük ölçekli altyapı projeleri hakkında bilgi vermek amacıyla National Infrastructure Construction Schedule (NICS) isimli bir web sitesi www.nics.gov.au oluşturulmuştur.

Ayrıca, hem Avustralya hem de Yeni Zelanda'daki büyük alt yapı projelerini ve ihale süreçlerini takip etmek açısından ANZIP web sayfası (<https://infrastructurepipeline.org/>) önemli bir kaynak olarak kullanılabilir.

8. TÜRKİYE İLE TİCARET

8.1. Genel Durum

Ülkemizin son yıllarda komşu ülkelerin yansıra yeni pazarlar bulma çabası, Avustralya ile olan ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. İthalatının %70'ini imalat sanayi ürünlerinin, ihracatının ise yine %70'lik bölümünü hammadde ve tarımsal ürünlerin oluşturduğu Avustralya'nın, son yıllarda etkin ikili ve çok taraflı bir ticaret politikası izlemesi ve her iki ülke ekonomilerinin birbirlerini tamamlayıcı bir nitelik taşıması, ekonomik ve ticari

ilişkilerin geliştirilmesi açısından uygun bir ortam yaratmaktadır. Ancak ikili ticaret rakamlarımıza bakıldığında, iki ülkenin de bu fırsatlarından verimli şekilde yararlanamadığı görülmektedir.

Avustralya'ya ihracatımız, 2023 yılında bir önceki yıla göre %4,2 oranında gerileme ile 1 milyar 10 milyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2024 yılı Ocak-Ağustos döneminde ise ülkemizden Avustralya'ya gerçekleştirilen ihracat 2023 yılı aynı dönemine göre %23,1 oranında artışla 653,2 milyon \$'dan 803,7 milyon \$'a ulaşmıştır.

Avustralya'dan ithalatımız ise, 2023 yılında bir önceki yıla göre %16,2 oranında düşüşle 863,2 milyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2024 yılı Ocak-Ağustos döneminde ise ithalatımız 2023 yılı aynı dönemine göre %11,3 oranında azalışla 590,5 milyon \$'dan 523,7 milyon \$'a gerilemiştir.

Geçmiş yıllara bakıldığında 2018 yılında Avustralya'dan ithalatımızda yaklaşık %51'lik azalmanın altın alımlarımızdaki büyük düşüşten kaynaklandığı görülmektedir. Ülkemiz tarafından 2017 yılında bir önceki yıla göre %549 artışla 1,5 milyar dolarlık altın ithalatı gerçekleştirilmişken; 2018 yılında %75 düşüşle 388 milyon dolar; 2019 yılında ise altın ithalatımız 300 milyon dolar düzeyine inmiştir. Diğer yandan, 2020 yılında ise kömür ithalatımızda %82'lik bir azalma gerçekleşmiştir.

Başlıca İhraç Ürünlerimiz: İnşaat malzemeleri, kuru gıda, doğal taş, ticari taşıtlar, mücevher, elektrikli ev eşyaları, halı ve hazır giyim ürünleri

Başlıca İthal Ürünlerimiz: Taş kömürü, pamuk, ilaç, kuru meyve, demir, kağıt, makina, altın, ısıtıcı ve soğutucu cihazlar

İlk zamanlarda Avustralya'ya yerleşen vatandaşlarımız daha ziyade emek yoğun sektörlerde çalışmış olmalarına karşın, günümüzde Türk toplumu Avustralya ekonomisinde esnaf, iş insanı ve sanayici olarak çok çeşitli alanlara yayılan etkin bir rol almaktadır. Avustralyalı Türk iş insanları esas olarak, MÜSİAD Sidney, Avustralya Türk İş Konseyi (Melburn merkezli), Avustralya Türk Sanayiciler ve İşadamları Derneği (Melburn merkezli) adı altında üç ayrı grup halinde örgütlenmişlerdir.

Avustralya, GSP (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) kapsamında, en az gelişmiş ve gelişme yolundaki ülkelere, bazı ürünlerin ithalatında normal tarifeye göre daha düşük gümrük vergisi uygulamaktadır. Türkiye, bu kapsamda, gelişmekte olan ülkeler grubuna girmekte olup ülkemiz menşeli bazı malların ithalatında, en az gelişmiş ülke grubuna tanınan orandan daha yüksek fakat normal tarifeden daha düşük gümrük vergisi alınmaktadır.

Avustralya Ticaret Komisyonu, "Austrade", Avustralya Hükümetinin ticaret ve yatırım geliştirme ajansıdır. 50'den fazla ülkedeki ofisleri bağlantısıyla "Austrade", Avustralya şirketlerinin uluslararası iş piyasasında işlerini geliştirmelerine yardımcı olup verimli doğrudan yabancı yatırımları Avustralya'ya çekmeye çalışmakta ve Avustralya'nın eğitim sektörünü uluslararası düzeye ulaştırmak için çaba harcamaktadır. İstanbul'da bulunan ve Türkiye'nin yanı sıra Azerbaycan'dan da sorumlu olan "Austrade Ofisi" Aralık 2021'de faaliyetlerini sonlandırmıştır.

8.2. Türkiye-Avustralya Dış Ticareti

8.2.1. Yürürlükte Olan Anlaşma ve Protokoller

Tablo 35: Yürürlükteki Anlaşmalar

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	RG Tarih ve No'su
Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	21/11/1988, Ankara	16 Ocak 1989-20051
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	16/06/2005, Kanberra	29 Haziran 2009-27263
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	28/04/2010, Ankara	31 Ocak 2013-28545
Türkiye-Avustralya 5. Dönem KEK Protokolü	15/11/2005, Ankara	
Türkiye-Avustralya 6. Dönem KEK Protokolü	23/02/2009, Kanberra	10 Temmuz 2009-27284

İki ülke yatırım ilişkilerinin yasal altyapısını oluşturan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 2005 yılında imzalanmış, 29 Haziran 2009'da yürürlüğe girmiştir. TCMB istatistiklerine göre, Avustralyalı firmaların ülkemizde 2021 yılı sonu itibarıyla 7 milyon ABD Doları düzeyinde doğrudan yatırımları bulunmaktadır. Ülkemizden ise muhtelif firmalar açtıkları şubeler, temsilcilikler ve mağazalar ile Avustralya'da faaliyet göstermektedir. Ayrıca, Avustralya'da yerleşik Türk vatandaşlarının inşaat malzemeleri, doğal taş ve gıda başta olmak üzere muhtelif sektörlerde orta ve büyük ölçekte işletmeleri ve hizmet sektöründe küçük ölçekli birçok işletmesi bulunmaktadır.

8.2.2. Müzakeresi Süren Anlaşma ve Protokoller

8.2.2.1. Türkiye – Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması

Malumları olduğu üzere, ülkemiz STA müzakerelerinde genel itibarıyla gümrük birliği kapsamında Avrupa Birliği STA müzakerelerine paralel bir süreç takip etmektedir. Bu çerçevede, Avustralya ile AB arasındaki STA müzakereleri halihazırda devam etmektedir. Ayrıca, Avustralya'nın genel itibarıyla STA müzakerelerini yıllar alan uzun süreçler sonunda neticelendirdiği bilinmektedir. Buna ilaveten, konuya ilişkin olarak bugüne kadar kurulan diplomatik temaslarda, Avustralya'nın ülkemiz ile STA'ya öncelik derecesinde hevesli olmadığı görülmüştür.

Bunun yanında, Avustralya, imalat sanayisinin güçlü bir konumda olmamasının da bir sonucu olarak, sanayi ürünlerinde düşük koruma oranlarına ve tarife dışı engellerden uzak bir ithalat rejimine sahiptir. Öte yandan, ülkenin, tarım ve hayvancılık ürünleri ithalatında, ülkemizin de tabii olduğu sıkı bir izin/belgelendirme mekanizması bulunmaktadır. Nitekim, söz konusu düzenlemeler nedeniyle ülkemiz Avustralya'ya yaş meyve ve sebze ile kanatlı eti ihracatı gerçekleştirememektedir. Bunun yanında, Avustralya'nın ülkemiz ile muhtemel bir STA müzakerelerinde, ihracatının güçlü olduğu, ülkemiz açısından ise hassas olan tarım ve hayvancılık sektörlerinde açılım istemesi kuvvetle muhtemeldir.

Bu itibarla, halihazırdaki düşük gümrük vergileri nedeniyle Avustralya'nın ülkemiz sanayi ürünleri ihracatına yönelik olarak verebileceği tavizlerin sınırlı olacağı ve Avustralya'nın hassas ürünlerde taviz talep edeceği göz önüne alındığında, Avustralya ile muhtemel STA müzakerelerine başlangıç aşamasında, yaş meyve sebze ile kanatlı eti ihracatımız, yatırımlar, hizmet sektörü, eğitim ve istihdam ve Avustralya'nın, kritik mineraller dahil, hammadde kaynaklarına öncelikli erişim gibi başlıkların eklenmesinde yarar görülmektedir.

8.2.3. Karma Ekonomik Komisyon Mekanizması

İki ülke arasındaki Karma Ekonomik Komisyonu (KEK)'i kuran Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması, 21 Kasım 1988 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Türkiye-Avustralya 6. Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı, 22-25 Şubat 2009 tarihleri arasında 60. Dönem Hükümeti Devlet Bakanı Mehmet Şimşek'in eş-başkanlığında Kanberra'da gerçekleştirilmiştir.

7. Dönem Toplantısı'nın 2016 ve 2019 yıllarında gerçekleştirilmesi yönünde girişimlerde bulunulmuş ancak toplantı gerçekleştirilememiştir.

8.2.4. İş Konseyi

Türk-Asya Pasifik İş Konseyleri Seçimli Genel Kurulu'nun 5 Kasım 2012 tarihli toplantısı sonucunda, Türk-Avustralya İş Konseyi'nin kurulması kararı alınmıştır. 21 Şubat 2014 tarihinde Avustralya Endüstri Grubu (AIG) ve DEİK işbirliğinde düzenlenen "Avustralya - Türkiye Yuvarlak Masa İş Toplantısı" vesilesiyle iki ülke arasında İş Konseyi kurulması yönünde AIG ile TOBB ve AIG ile DEİK arasında Mutabakat Muhtıraları imzalanmıştır. Böylece İş Konseyinin Avustralya kanadı AIG tarafından üstlenilmiş olup her iki taraf da ticari diplomasi faaliyetlerinin yürütülmesinde aktif rol oynamaktadır.

İş Konseyi eşbaşkanlıkları, Türk tarafında Steven Young, (Dalgakıran Makine Sanayi A.Ş., Yönetim Kurulu Üyesi & İcra Kurulu Başkanı), Avustralya tarafında Louise McGrath (The Australian Industry Group Ülke Müdürü) tarafından deruhte edilmektedir.

8.3. Türkiye ile Ticarete Gündem Konuları

8.3.1. 1 Kg Üzeri Elektromekanik Cihazların Havayoluyla Gönderilmesinde Yaşanmakta Olan Sorun

Avustralya Altyapı ve Ulaştırma Bakanlığı'nın 26 Ekim 2017 tarihinden itibaren uygulamaya koyduğu Karar uyarınca, "havayolu taşımacılığı yolu ile ülkemizden gönderilen, transit edilen veya transfer edilen 1 kg üzeri elektrikli motora sahip cihazların" Avustralya gümrük bölgesine girişi mümkün bulunmamaktadır. Söz konusu uygulama nedeniyle, hızlı bir şekilde alıcısına ulaştırılması gereken veya tonajının küçük olması nedeniyle deniz yolu ile gönderilmesi zaman (40-60 gün sürebilmektedir) alan veya maliyet açısından ticari görülmeeyen eşya bakımından zorluklar yaşanmaktadır.

Kısıtlamanın kaldırılması için Dışişleri Bakanlığımız, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız ile güvenlik birimlerimiz Avustralya nezdinde girişimde bulunmuş olmalarına rağmen, henüz olumlu bir sonuç alınamamıştır.

8.3.2. Avustralya'ya Yönelik Yaş Meyve ve Sebze İhracatı

Avustralya'ya ithal edilecek yaş meyve ve sebze ürünleri Avustralya Tarım, Su ve Çevre Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemelere tabi olup, ülkemizden ithalat gerçekleştirilebilmesi için kriterleri belirlenmiş yaş meyve veya sebze bulunmamaktadır.

Ülkemizce “kiraz”, “nar”, “üzüm” ve “narenciye” ürünlerine yönelik Zararlı Risk Analiz Raporları 2017 yılının Eylül ayında Avustralya Tarım, Su ve Çevre Bakanlığına iletilerek ithal izni başvurusunda bulunulmuştur. Ancak, söz konusu Bakanlıkça iş yoğunluğu ve kapsamlı değerlendirme süreçleri öne sürülerek ülkemizden mezkur ürünlerde önceliklendirme yapılması talep edilmesi üzerine, değerlendirmede üzüm ve narenciye ürünlerine öncelik verilmesine ilişkin ülke görüşümüz Avustralya makamlarına iletilmiştir. Avustralya ise bu aşamada narenciye yönelik değerlendirme yapılamayacağı, üzümdeki talebimizin ise başvuruda bulunan diğer ülkeler ile birlikte değerlendirileceğini bildirmiştir. Bunun üzerine, bu sorunun bir an önce çözüme kavuşturulması talebimize ilişkin dönemin Ticaret Bakanımızın Avustralya Tarım ile Ticaret Bakanlarına muhatap mektupları Avustralya makamlarına 21 Ağustos 2019 tarihinde iletilmesine rağmen, sorunun çözümüne ilişkin henüz bir ilerleme kaydedilmemiştir.

8.3.3. Avustralya'ya Yönelik Süt Ürünleri, Balık ve Kanatlı Eti İhracatı

Türk ihracatçıları, taze sebze ve meyvenin yanı sıra süt mamulleri, balık ve tavuk eti gibi gıda ürünlerinde de Avustralya pazarına girmek istemektedirler. Ancak, tarım ve gıda ürünleri için gerekli olan risk analizi ve ithalat izin süreci Avustralya'da uzun yıllar almaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığımız ile Avustralya Tarım, Su ve Çevre Bakanlığı arasında hızlı ve etkili bir iletişim sağlayan bir mekanizmanın kurulması, tarafların alınan sağlık ve bitki sağlığı önlemlerini daha iyi anlamasını sağlayabilir. Ayrıca bu mekanizma, tarımsal ürünlerin risk analizi sürecini kısaltarak, iki ülkenin tarım ve gıda ürünlerinde birbirlerinin pazarına girmesinin kolaylaşmasını sağlayacaktır.

8.3.4. Helal Akreditasyon Sertifikası

Avustralya'da et ve et ürünleri ihracatına ilişkin mevzuat Avustralya Tarım, Su ve Çevre Bakanlığı'nın uhdesinde olup, Bakanlıkça öngörülen şartları yerine getirerek kırmızı etin helal sertifikasyonu için tanınmış olan kuruluşlar, sertifika düzenleyebilecekleri ülkeler ile birlikte anılan Bakanlığın web sayfasında (<https://www.agriculture.gov.au/biosecurity-trade/export/controlled-goods/meat/elmer-3/list-islamic-halal-certification>) ilan edilmektedir.

Ülkemize yönelik kırmızı et ihracatı için yetkilendirilmiş helal belgelendirme kuruluşlarının ilan sürecinin de başlatılması için “Supreme Islamic Council of Halal Meat in Australia Inc” tarafından söz konusu Bakanlığa başvuruda bulunulmuştur. Ülkemiz Helal Akreditasyon Kurumu'nca (HAK) da bu hususta girişimde bulunulmasını teminen Kanberra Büyükelçiliğimize yazı gönderilmiş, Kanberra Büyükelçiliğimiz tarafından konu Avustralya Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı (DFAT)'na iletilmiştir.

8.3.5. Yenilenebilir Enerji Konusunda İş Birliği

Dünyanın sayılı kömür ve doğal gaz üreticisi ve ihracatçısı konumunda olan ve enerji ihtiyacının büyük bir kısmını bu tür fosil yakıtlardan karşılayan Avustralya, 2030 yılına kadar karbon salınımını 2005 yılındaki seviyeye göre yaklaşık %28 oranında azaltma hedefi belirlemiş bulunmaktadır. Avustralya Federal Hükümeti, bu hedefe ulaşmak için önümüzdeki 10 yıl içerisinde

18 milyar Avustralya Doları (AUD) yatırım yaparak 2030 yılına kadar düşük emisyon teknolojisinde ülkeye 70 milyar AUD tutarında yeni yatırım gelmesini beklemektedir.

Özellikle güneş enerjisi üretimi açısından coğrafi ve iklimsel avantajları haiz ülke, üretim maliyeti yüksek olan sıvı hidrojeni güneş enerjisini kullanmak suretiyle doğal gaz ve kömürden ucuz ve temiz bir şekilde imalatı için önemli yatırımlara yönelmiş bulunmaktadır.

Bu bağlamda, sıvılaştırılmış hidrojen, rüzgar ve güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarında önemli bir birikime sahip Avustralya ile ülkemiz arasında teknik ve ticari işbirliğini sağlayacak bir mekanizmanın kurulmasında yarar görülmektedir.

8.3.6. Karşılıklı Ticaret ve Yatırım Heyetleri Düzenlenmesi

Ülkeler arasında ikili ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesinde ve karşılıklı yatırımların artırılmasında sektörel heyetler önemli rol oynamaktadır.

Covid-19 salgınına bağlı Avustralya'nın sınır tedbirlerini kaldırmasından sonra, iki ülkenin potansiyel gördüğü ihraç ürünleri ile müteahhitlik/müşavirlik, sağlık, savunma sanayi ve eğitim sektörlerinde karşılıklı sektörel ticaret heyetlerinin düzenlenmesi konusunda ilgili kurum ve kuruluşların iki ülke Ticaret Bakanlıklarınca yönlendirilmesinde ve teşvik edilmesinde yarar görülmektedir.

8.3.7. Uzak Ülkeler Stratejisi

Avustralya, ihracatımızın arttırılması, ticaretimizde pazar çeşitliliğinin sağlanması ve farklı ülkelere yönelik ticaretimizin geliştirilmesini teminen geleneksel pazarların dışında kalan uzak ülkelerle ticaretin geliştirilmesine yönelik olarak Ticaret Bakanlığımızca 2022 yılında uygulamaya konulan Uzak Ülkeler Stratejisi kapsamında yer alan 18 ülke arasında bulunmaktadır. Bu çerçevede, ülkemizde yerleşik ihracatçı firmalarımıza sağlanan ihracatta ve e-ihracatta devlet yardımları, Uzak Ülkeler Stratejisi kapsamında Avustralya'ya yönelik olarak arttırılmış oranlarda uygulanmaktadır. Aynı zamanda, strateji kapsamında oluşturulan eylem planı doğrultusunda, Avustralya ile ikili ticaret ve yatırım ilişkilerimizin kalıcı şekilde güçlendirilmesine yönelik kapsamlı bir faaliyet takvimi yürütülmektedir.

Bu çerçevede, özellikle Avustralya'da birçok sektörde alıcı firmaların ve nihai tüketicilerin ürün satıcılarının ülkede yerleşik olması yönündeki beklentisi göz önüne alındığında, ihracatçı firmalarımızın, başta mağaza/showroom/ofis/depo kiralama yoluyla olmak üzere, Avustralya'ya dönük faaliyetlerini ülke içinde sürdürmelerinin, ülkeye ihracatımızın artışında önemli bir rol oynayabileceği değerlendirilmektedir.

8.4. Türkiye'nin Avustralya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

- Avustralya'ya ülkemizden yapılan ithalatın 2023 yılında 2022 yılına göre %4,2 oranında azalarak 1 milyar 54 milyon \$'dan 1 milyar 10 milyon \$'a gerilediği,
- Avustralya'nın ülkemizden gerçekleştirdiği ithalat genel ithalatta olduğu gibi çeşitlilik arz etmekle birlikte, 2023 yılında ülkemizden gerçekleştirdiği 1 milyar 10 milyon \$'lık ithalatın 87,9 milyon \$ ile yarısından fazlasını demir-çelikten eşya (gizli açıklanmamakla birlikte), ticari taşıtlar, fındık dahil kuru meyveler, inşaat malzemeleri, mücevherat, giyim eşyası, dökme demir, demir, çelik borular, bağlantı parçaları, traktörler ve kurutulmuş sebze ürünlerinin oluşturduğu,

- Ülkenin 2024 yılı Ocak-Ağustos döneminde ülkemizden yaptığı ithalatın 2023 yılı aynı dönemine göre %23,1 oranında artışla 653,2 milyon \$'dan 803,7 milyon \$'a yükseldiği,
- Avustralya'nın ülkemizden 2024 yılı Ocak-Ağustos dönemi ürün bazında ithalatı incelendiğinde, ülkemizin bu dönemde Avustralya'ya gerçekleştirdiği 803,7 milyon \$'lık ihracatın yaklaşık yarısını oluşturan ilk on üründen ticari taşıtlar, demir-çelikten eşya (gizli/açıklanmayan ürünler), binek otomobiller, kuru meyveler, inşaat malzemeleri, elektrik teçhizatı, dökme demir ve bağlantı parçaları ile kurutulmuş sebze ihracatımızın arttığı buna karşın diğer giyim eşyası ve mücevherat ihracatımızda ise düşüş yaşandığı görülmektedir.

8.5. Türkiye'nin Avustralya'dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler

- Avustralya'nın 2023 yılında ülkemize olan ihracatının 2022 yılına göre %16,2 oranında düşüşle 1 milyar 29 milyon \$'dan 863,2 milyon \$'a gerilediği,
- 2023 yılında Avustralya'nın ülkemize yönelik ihracatının azalmasında, ihracatı bir önceki yıla göre %27,7 oranında azalarak 705,8 milyon \$'dan 510,2 milyon \$'a gerileyen taş kömürü, %45,4 oranında azalarak 176 milyon \$'dan 96 milyon \$'a gerileyen pamuk ile %97,5 oranında azalarak 24,4 milyon \$'dan 4,4 milyon \$'a yükselen meyvelerin etkili olduğu, genel ihracatındaki yapıya benzer olarak ülkemize ihraç ettiği ilk 10 kalem eşyanın toplam ihracatı içindeki payının 2022 yılında yaklaşık 975,6 milyon \$ ile %94,7 gibi çok yüksek seviyede olduğu,
- Avustralya'nın 2024 yılı Ocak-Ağustos döneminde ülkemize olan ihracatının ise 2023 yılı aynı dönemine göre %11,3 oranında azalışla 590,5 milyon \$'dan 523,7 milyon \$'a gerilediği,
- Avustralya'nın 2024 yılı Ocak-Ağustos dönemi ülkemize yönelik ihracatının artmasında, en önemli kalemi oluşturan ve bu dönemde %11,5 oranında artarak 339,1 milyon \$'dan 378,2 milyon \$'a yükselen taş kömürü, %125 oranında artarak 1,6 milyon \$'dan 3,6 milyon \$'a yükselen demir-çelikten eşya (gizli/açıklanmayan ürünler), yine geçtiğimiz yıla göre artış gösteren elektriksiz diğer makina ve aletler, hayvansal menşeli ham maddeler, makina ile dökme demir ve çelik boru kalemlerinin etkili olduğu, buna karşılık pamuk, meyve ile demir kösele ve kırpıntıları ihracatında düşüş görüldüğü, diğer yandan 2023 yılının aynı döneminde ülkemize yönelik herhangi bir ihracat yapılmamakla birlikte 2024 yılında demir-çelik döküntü ve hurdaları alanında ihracat gerçekleştirildiği görülmektedir.

9. İHRACATTA POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖR VE ÜRÜNLER

Türkiye ile Avustralya arasındaki ikili ticaretin sektörel yapısı, Türkiye'nin genel ihracat ve ithalatının sektörel bazda izlediği seyir, Avustralya'nın genel ithalatının sektörel yapısı ve hacmi, Avustralya'nın ürün grupları itibarıyla en çok ithalat yaptığı ülkeler, dış ticaret mevzuatı ve gümrük

vergileri gibi unsurlar dikkate alınarak hazırlanan sektörel bazda ülkemizin Avustralya'ya yönelik ihracatında potansiyel arz eden detaylı ürün matrisleri Bakanlığımız web sayfasında yer almaktadır.

<https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avustralya/avustralya/potansiyel-urun-matrisleri>

Ayrıca konuyla ilgili bazı değerlendirmeler de aşağıda verilmiştir.

9.1. Potansiyel Yatırım Alanları

Avustralya'da siyasi ve ekonomik istikrarın bulunması, fikri mülkiyet haklarının yakın takip edilmekte olması, kişi başı gelirin yüksek olması, gerek yerli gerekse yabancı sermayenin ülkede yatırım yapmasını teşvik eden bir ortam sunmaktadır. IMF verilerine göre Avustralya, 1991 yılından itibaren kesintisiz ekonomik büyüme gösteren nadir gelişmiş bir ülkedir. Yüksek nitelikli işgücü, iyi lojistik ve ulaşım altyapısı ile girişimci dostu bir yatırım ortamı bulunmaktadır. Bununla birlikte, Avustralya'da tasarruf miktarının ekonomik büyümenin arzu edilen seviyede geliştirilmesi için yeterli olmaması nedeniyle ülkeye yapılacak dış yatırımlara da ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Avustralya, ulusal güvenliğe hanel getirmedeği, belirli stratejik sektörlerde uzun dönemli menfaatleri zedelediği sürece sermaye girişini teşvik etmektedir. Yabancı sermayenin ülkeye yeni teknoloji getirmesi, istihdama, ekonomik büyümeye, yurt içi sermaye oluşumuna katkısı ve yararları dikkate alınmakla birlikte, belirli sektörlerde Avustralya aktiflerinin yabancılarda bulunmasının olası mahzurları da değerlendirmeye alınmaktadır.

Avustralya'nın havaalanları, bankacılık, mesken amaçlı gayrimenkul, telekomünikasyon, sivil havacılık ve deniz taşımacılığı gibi hassas sektörlerinde yabancı sermaye yatırımlarında kısıtlamaları bulunmaktadır. (Bu konuda ilerleyen bölümlerde ayrıntılı bilgiler verilecektir.) Bu çerçevede, bir denge kurulmasına çalışılarak, yabancı sermaye girişinde çok kısıtlayıcı olmayan bir izin mekanizması çalıştırılmaktadır.

Yabancı sermaye yatırımlarından izne tabi olanlar Yabancı Yatırım İnceleme Kurulu (Foreign Investment Review Board, FIRB) tarafından incelenmekte ve nihai olarak Hazine Bakanlığı'nın onayına sunulmaktadır. Kurul yabancı yatırım tekliflerini esas olarak Avustralya mevzuatı ve hükümetin yatırım politikasına uygunluğu bakımından değerlendirmektedir.

Görevleri arasında Avustralya'ya yabancı yatırımı teşvik etmek de bulunan ve Avustralya Federal Hükümeti'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Australian Trade Commission (AUSTRADE), aşağıda listelenen sekiz sektörü stratejik öneme sahip sektörler olarak belirlemiş bulunmakta olup,

- Tarım sanayii ve ticareti (agribusiness) ile gıda sektörü
- Büyük altyapı yatırımları
- Doğal kaynaklar ve enerji
- Savunma, ileri sanayi ve uzay
- Döngüsel ekonomi
- Dijital teknolojiler
- Sağlık

konuyla ilgili detaylı bilgi alınan kurumun <https://www.austrade.gov.au/International/Invest/Opportunities> adresli sayfasında yer almaktadır:

Diğer taraftan, Avustralya ile ülkemiz arasındaki son döneme ilişkin dış ticaret yapısına ve Avustralya'nın önemli ithal ürünleri kalemlerine dayanılarak yapılan incelemede; aşağıda yer alan ürünlerde ihracat yapma potansiyelimizin yüksek olduğu değerlendirilmektedir:

- Hazır giyim ve ev tekstili ürünleri
- Mobilya, İnşaat malzemeleri
- Halı
- Doğal Taş
- Beyaz eşya (Klima, buzdolabı, dondurucu, soğutucu, bulaşık, çamaşır makinesi)
- Otomotiv Ana ve Yan Sanayi
- Yatlar ve diğer eğlence tekneleri
- Makine, tarım ve gıda işleme makineleri ve aksamları
- Ev ve mutfak eşyaları, camdan eşyalar
- Kauçuk ve plastikten eşyalar
- Mücevher ve her türlü takılar
- Spor kıyafetleri
- Konserve ve dondurulmuş sebzeler
- Kuru gıda ve kuruyemişler
- Zeytinyağı ve bitkisel yağlar
- Çikolata ve şekerli mamuller
- Gıda müstahzarları
- Bisküvi
- Makarna
- Soslar

Bununla birlikte Avustralya, Türk üretici ve ihracatçıları tarafından artık mesafe faktörü bir yana bırakılarak, ciddi bir pazar olarak görülmesi gereken bir ülkedir. Avustralya'nın kişi başına düşen 65 bin ABD dolarını aşan gelir düzeyinin yarattığı talep ve tüketim eğilimi ile birlikte yaklaşık ithalatının üçte ikisinin imalat sanayi ürünlerinden oluşması gerek ihracat gerekse yatırım yönünde önemli bir potansiyel arz etmektedir. Ancak sanayi ürünlerinde satış sonrası hizmetin önemli olduğu ve Avustralya'da tüketici bilincinin çok gelişmiş olduğu hususları da dikkate alınmalıdır.

Bu itibarla Avustralya, özellikle;

- Elektrik/elektronik ürünleri,
- Makina ve aksamları,
- Taşıt araçları yan sanayi,
- Ev tekstili,
- Hazır giyim ürünleri,
- Kaplama/döşeme malzemeleri,
- Her türlü inşaat malzemeleri,
- Mobilya
- Gıda ürünleri (150.000'e yaklaşan Türk nüfusunun yanı sıra, çok uluslu/kültürlü yapısı ile Türk gıda ürünlerine hiç de yabancı olmayan Ortadoğu, Balkan, K. Afrika kökenli nüfusu) tüketici bileşimi nedeniyle gıda ürünleri açısından da

potansiyel bir pazar oluşturmaktadır.

Avustralya’da hastane, okul gibi hizmet binaları ile birlikte mesken olarak kullanılan binaların yenilenme ihtiyacına ek olarak, imar planlarında yapılan değişiklikler ile başta Sidney ve Melburn’da olmak üzere pek çok bölgede önemli sayıda çok katlı ofis ve mesken binaları inşaatı başlamış olup, inşaat sektöründeki canlılığın önümüzdeki dönemlerde de sürmesi beklenmektedir. Bu itibarla, önümüzdeki yıllarda Avustralya’ya yönelik ihracatımızın artırılması bakımından inşaat ve inşaat malzemeleri sektörü önemli bir potansiyel arz etmektedir. Müteahhitlerimizin yurt dışında gerçekleştirdikleri projeler dikkate alındığında, sadece açılacak kamu ihalelerine iştirak etmek suretiyle değil, özel sektörde de yürütülen geniş kapsamlı inşaat faaliyetinin değerlendirebileceği düşünülmektedir. Avustralya yatırım ortamı şeffaf ve adil olmakla birlikte, yerel sanayiinin ve istihdamın korunması ve geliştirilmesine yönelik uygulamalar nedeniyle özellikle inşaat sektöründe piyasaya girmek isteyen firmaların ilk aşamada yerli iş birliklerini dikkate almasında yarar görülmektedir.

Avustralya’da federal ve eyalet düzeyinde kamu kuruluşlarınca açılan ihalelerin ilan edildiği internet siteleri Raporun “Doğrudan Yabancı Yatırımlar” başlıklı yedinci bölümünde listelenmektedir.

9.2. Gıda İşleme Sanayi

Avustralya’da gıda ve içecek standartlarına uygun olmayan ürünlerin ithalatına izin verilmemektedir. Gıda standartlarına ait bilgilere <https://www.foodstandards.gov.au/> internet adresinden ulaşılabilmektedir.

Avustralya, 150.000’e yaklaşan Türk nüfusunun yanı sıra, çok uluslu/kültürlü yapısı dolayısıyla Türk gıda ürünlerine hiç de yabancı olmayan (Ortadoğu, Balkan, K. Afrika kökenli nüfusu) tüketici bileşimi nedeniyle gıda ürünleri açısından da bir potansiyel teşkil etmektedir. Çoğunluğu ülkemiz menşeli gıda ürünlerinin tüketicilere sunulduğu Bas Foods, Grand Foods, Bera Foods, Tek Foods, Baba G ve Gima Süpermarket gibi gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren önemli firmalar bulunmaktadır. Aynı zamanda bu firmalardan bazıları Avustralya’daki en büyük gıda market zincirleri içerisinde yer alan Coles ve Woolworths zincir mağazalarına bazı Türk gıda markalarının toptan satışını gerçekleştirmektedir.

Gıda ve içecek sektöründe potansiyel arz eden gıda ürünleri aşağıda yer almaktadır;

- Kuru meyve ve sebzeler
- Şekerlemeler (Çikolata, bisküviler vb.)
- Kahvaltılık mısır gevrekleri ve çeşitleri
- Alkollü ve alkolsüz içecekler
- Dondurulmuş gıda ürünleri
- Konserve içerisindeki gıda ürünleri

Avustralya gıda sektörü Türkiye’den gıda ihracatı gerçekleştirmek isteyen firmalar açısından önemsenmesi gereken bir pazardır. Bu bağlamda, her yıl Avustralya’da düzenlenen “Fine Food Australia” gıda ve gıda ekipmanları fuarına katılım sağlanması firmalarımız açısından önem arz etmektedir. 2016 yılından itibaren bu fuara milli katılım düzeyinde Türkiye’den firmalarımız katılım göstermektedir.

9.3. Otomotiv Oto Yan Sanayi Sektörü

Avustralya otomotiv ve oto yedek parça sanayisinde fırsatlar olmakla birlikte, aynı zamanda ürün girişini zorlaştırabilen bazı standartlara sahiptir. Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) verilerine

göre 20 milyonun üzerinde motorlu araç kayıtlı gözükmektedir. Bu motorlu araçların %77'ye yakın bir kısmı nüfusun yoğun olarak yaşadığı New South Wales, Victoria ve Queensland eyaletlerinde yer almaktadır.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi içerisinde öne çıkan gruplar aşağıda yer almaktadır;

- Toplu halde yolcu taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
- Otomobil
- Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
- Kara taşıtları için aksam, parçaları
- Kauçuktan yeni dış lastikler

Avustralya, piyasasına arz edilecek ürünlere, gümrük vergisi ve/veya katma değer vergisi (GST) ile diğer vergi veya harçlar uygulamakta, gümrük vergileri, ürünün çeşidi ve menşe ülkeye göre değişiklik gösterebilmektedir. Otomotiv sektöründe yer alan gümrük vergi oranlarına <https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/tariff-classification/current-tariff/schedule-3> internet adresinden ulaşılabilmektedir.

Diğer taraftan otomotiv ve oto yan sanayi ürünlerinin ihracatında karşılaşılabilecek sorunlardan bazıları aşağıda yer almaktadır;

- Hızlı bir şekilde alıcısına ulaştırılması gereken veya tonajının küçük olması nedeniyle deniz yolu ile gönderilmesi zaman veya maliyet açısından ticari görülmeyen “havayolu taşımacılığı yolu ile ülkemizden gönderilen, transit edilen veya transfer edilen 1 kg üzeri elektrikli motora sahip cihazların”, Avustralya Altyapı ve Ulaştırma Bakanlığı'nın 26 Ekim 2017 tarihinden itibaren uygulamaya koyduğu karar uyarınca, Avustralya gümrük bölgesine girişi mümkün değildir.
- Avustralya otomotiv, telekomünikasyon, beyaz eşya alanında GATT Standartlar Kodunu imzalamış olmasına ve DTÖ Ticarette Teknik Engeller Anlaşmasına taraf olmasına rağmen, ürünlerin serbest dolaşımına etki edebilecek, ürün girişini zorlaştırabilen bazı kısıtlayıcı standart uygulamaları ve kuralları devam ettirmektedir.

Avustralya, kişi başına düşen milli gelirin yüksek olması ve motorlu taşıt sayılarının nüfusa göre yüksek olması nedeniyle ihracatçılarımızın açısından değerlendirilmesi gereken bir pazardır.

9.4. Havacılık ve Savunma Sanayi

Avustralya'nın havacılık ve savunma sanayi gibi hassas sektörlerinde yabancı sermaye yatırımlarında kısıtlamaları bulunmaktadır. Bu çerçevede, bir denge kurulmasına çalışılarak, yabancı sermaye girişinde çok kısıtlayıcı olmayan bir izin mekanizması çalıştırılmaktadır. Yatırımlar konusunda hassas ama yabancı sermaye girişinde daha esnek olan Avustralya özellikle sivil havacılık ve savunma sanayi konusunda fırsatlara açık bir ülkedir.

Victoria eyaletinde düzenlenen Avustralya Uluslararası Havacılık Fuarına (AVALON AIRSHOW), Türkiye'den geçtiğimiz yıllarda ASELSAN ve ROKETSAN katılım göstermişlerdir. Covid-19 salgını nedeni ile son yıllarda gerçekleştirilemeyen Avustralya Havacılık Fuarınının 2023 yılından itibaren tekrar gerçekleştirileceği duyurulmuştur.

Diğer taraftan, Avustralya Federal Hükümeti 2023 yılı Ocak ayında tahmini maliyeti 385 milyon dolar (558 milyon Avustralya Doları) olan, ABD Lockheed Martin firması tarafından üretilen 20 adet Yüksek Hareket Yetenekli Topçu Roket Sistemi (HIMARS) ve ilgili donanımlarını satın aldığı duyurulmuştur. Avustralya Savunma Bakanlığı tarafından 9 Ocak 2023 tarihinde yapılan açıklamada fırlatıcı, füze ve eğitim roketlerini içeren kara konuşlu, uzun menzilli, karadan

yüze Yüksek Hareket Yetenekli Topçu Roket Sisteminin satın alındığı duyurulmuştur. 2026-2027 yılında kullanımda olması planlanan HIMARS sistemi araçları ile orduya önemli beceriler kazandırılması hedeflenmektedir. Ayrıca Bakanlık, Norveçli Kongsberg ile Hobart Sınıfı muhriplerde ve Anzak Sınıfı fırkateynlerde 2024 yılından itibaren kullanılacak olan Deniz Saldırı Füzesi (NSM) için sözleşme imzaladığını açıklamıştır. Yanı sıra, Avustralya Savunma Kuvvetlerinin güdümlü silahlar ve patlayıcı mühimmat stoklarını önemli ölçüde artırarak ülkenin ulusal güvenliğe yönelik potansiyel tehditleri caydırma becerisini artırma isteği göze çarpmaktadır.

Avustralya'nın ulusal savunma sanayi sektörüne yönelik söz konusu yeni yatırım projelerinin, yurt içi ürün geliştirme aşamasına gelmiş, sistem entegrasyonu konusunda önemli altyapı kazanan ve tank, helikopter ile insansız hava araçları alanlarında uluslararası başarısını kanıtlamış yüksek katma değerli ürünler geliştirebilen savunma ve havacılık sanayi sektörümüz ve bu alan faaliyet gösteren ihracatçılarımız için birer fırsat olarak takip edilmesinin önem arz edeceği değerlendirilmektedir.

9.5. Tarım Makinaları ve Aksamları

Avustralya Federal Hükümeti'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Australian Trade Commission (AUSTRADE), stratejik öneme sahip sektörler içerisinde tarım sanayii ve ticareti (agribusiness) olduğunu açıklamıştır. Geniş tarım arazilerine sahip olan Avustralya çok sayıda ülkeye tarım ürünleri ihracatı da gerçekleştirmektedir. Tarım makinaları imalatının çok yüksek maliyetleri olması nedeniyle tarım makinaları büyük ölçüde ithalat yolu ile sağlanmaktadır. Tarım makinaları imalatı büyük ölçüde, vergi muafiyeti olan diğer ülkelere kaymıştır.

Tarım makinaları sektöründe potansiyel arz eden ürünler aşağıda sıralanmaktadır;

- Zirai aletler
- Tohumlama ve gübreleme makinaları
- Biçme ve saman toplama makinası
- Traktörler ve lastikleri
- Diğer tarım makinaları (Çim biçme makinaları, yün basma, yel değirmeni, tarla sulama ekipmanları, vb.)

Avustralya tarım makinaları imalat sanayisindeki satışların, en büyük payı ziraat alanındaki tohumlama ve gübreleme makinalarına aittir. Bu kapsama tarım makinaları, traktörler, diğer zirai aletler, biçme ve saman toplama makinaları ve diğer tarım makinaları girmektedir. Çim biçme makinalarının, Avustralya gibi bahçe, parklar ve spor alanları sayıca fazla olan ülkelerdeki satışları önemli oranda artış göstermektedir.

Tarım makinaları ve bu makinalara ait parçaların ithalatında uygulanan gümrük vergi oranının düşük olması, ithalatın etkili olduğu bu sektör açısından önem arz etmektedir. Avustralya'daki yerli firmalar, 1975 yılındaki Gümrük Tarifeleri Kanunu ile haksız ticarete uğramaları durumunda, ithalatçı firmalara karşı koruma altına alınmışlardır.

Tarım makinaları sektöründeki küçük işletmeler genellikle daha az teknoloji kullanarak, küçük parçaların üretimini sağlamak ve emek yoğun olarak çalışmalarını sürdürmektedirler. Diğer taraftan, sektör içerisindeki sermaye yoğun olarak çalışan şirketlerin büyük bir kısmını, ithalatçı firmalar oluşturmaktadır.

Avustralya'nın yüksek gelire sahip bir ülke olması ve sektörün dışa açık ve koruma oranının düşük olması, ihracat yapmayı düşünen firmalar açısından avantaj oluşturmaktadır. Diğer taraftan, Avustralya'da tarımın gelişmiş olması, tarım makinalarına olan talebi de arttırmaktadır. Kaliteli ve

markalı ürünlere sahip olan Türk firmalarının Avustralya pazarına daha fazla nüfuz etmesi gerekmektedir.

Avustralya pazarında faaliyette bulunan şirketlerin etkinlik nedenleri araştırılarak, rekabet koşullarının Türk şirketleri tarafından oluşturulması önem arz etmektedir. Ülkemizle Avustralya arasındaki mesafenin uzak olmasından kaynaklanan sorunlar günümüzde aşılması çok zor olan engeller değildir. Firmalarımız bölgesel ve uluslararası fuarlara katılarak, tarım makinaları sektöründeki gelişmeleri yakından takip etmeli ve fırsatları değerlendirmelidirler. Avustralya tarım makinaları pazarı, Türk ihracatçıları açısından önemli bir pazardır.

9.6. Hazır Giyim-Tekstil

Hayvancılık sektörünün gelişmiş olmasıyla tanınan Avustralya, tam bir yün ülkesidir. Dünya yün ihracatının yaklaşık %30'una yakını tek başına Avustralya tarafından yapılmakta olup kalite bakımından da dünyada ilk sırada yer almaktadır. Yün üretiminde yüksek verimli bir cins olan merinosun kıtaya getirilmesi, koyunculüğün gelişmesinde etkili olmuştur ancak 19. yüzyılın son on yılında gerek dünya fiyatlarındaki düşüşler gerekse uzun süren kuraklığın neden olduğu bunalım sonucu ülkedeki koyun sayısı 3 milyona kadar düşmüşken daha sonra yeniden artış gösteren koyun sayısı günümüzde 150 milyona ulaşmaktadır.

Avustralya'da merinos koyunu öncelikle ince yün için yetiştirilmektedir. Avustralya dünyanın en büyük merinos yünü üreticisi olup, 20.6 mikrondan daha az kalınlığa sahip olan Avustralya yünü yapağısı özellikle giyimde kullanıma uygundur. Merinos yünü, hacimli fakat hafif kumaşları veren doğal bir kıvrıcılığa sahiptir. Avustralya Merinos koyunu en ince yünü vermekle ünlüdür. Bu incelik, merinos yün giysilerin üstün bir tuşeye ve vücuda oturuşa sahip olmasını sağlar. Avustralya Merinos koyunu ismini ve temel görünüşünü, bundan 200 yıldan fazla bir süre önce Avrupalı yerleşimciler tarafından Avustralya'ya getirilen, İspanya'nın ünlü Kraliyet Merinos koyun sürülerinden almaktadır.

Avustralya Hükümeti, tekstil ve konfeksiyon sanayilerinin verimliliğini ve uluslararası rekabetini artırmak ve ayrıca, bu sanayilerin yüksek düzeydeki devlet yardımlarına olan bağımlılıklarını düşürmeye çalışmaktadır. Bazı Avustralyalı üretici firmaların fabrikalarını başka ülkelere taşımaları dolayısıyla iç üretimde düşüş olduğundan son yıllarda ithalatta artışlar yaşanabilmektedir. Avustralya tekstil ve konfeksiyon sanayileri son yıllarda önemli ölçüde değişmiştir. Koruma oranları düşürülmüş ve tüketici harcamaları yapısı değişmiş olup, sektörün kullandığı teknoloji sürekli olarak geliştirilmektedir. Avustralya yün yıkama, iplik, dokuma, örme ve giyim ürünlerinde, havlu, battaniye, yatak çarşafı ve perde gibi tekstil ürünlerinde yerli üretime sahiptir. 1990'larda tekstil sanayi modern, iyi donatılmış ve belli firmalar belli piyasalar üzerinde yoğunlaşmış ve uzmanlaşmış görünüme ulaşan tekstil ve konfeksiyon sektörü son yıllarda başta Çin menşeli olmak üzere ithal ürünlerin rekabetinden olumsuz etkilenerek güç kaybetmiş bulunmaktadır. Artan sayıda Avustralyalı firma başka ülkelerdeki üreticilerle iletişimini geliştirmekte ve/veya denizaşırı mal sağlayanlarla iş ilişkisi kurmaktadır. Avustralyalı firmalar üretimlerine girdi veya kendi üretimlerini tamamlamak için gereken son ürün malı sağlamak için denizaşırı üreticileri kullanabilmektedirler.

Öte yandan, eskisi kadar korunmayan tekstil, giyim ve ayakkabı sanayileri geçmiş yıllara göre ithalat rekabetinden dolayı güç kaybetmiş olup, üretim ve istihdam 1980 ve 90'lı yıllara göre gerilemiş durumdadır. 10-15 yıl öncesine kadar 100 bin kişiye yakın işçi istihdam eden tekstil, giyim ve ayakkabı sanayilerinde günümüzde istihdam seviyesinin 50 bin civarına gerilediği tahmin edilmektedir.

Rehberin farklı bölümlerinde belirtildiği gibi Avustralya yüksek gelire sahip olan bir ülkedir. Diğer taraftan, ortalama bir Avustralyalı, gelirinin aşağı yukarı %5'lik bir bölümünü giyim harcamasına ayırmaktadır. Bu oran düşük gibi görünse de ülkede kişi başına düşen gelirin çok yüksek olduğu dikkate alınmalıdır. Bunlara ilaveten pazarın koruma oranı çok düşüktür ve pazar dışı açıktır. Diğer yandan, Avustralya, hazır giyim ve konfeksiyon ürünlerinde ülkemiz de dahil olmak üzere üçüncü ülkelere ortalama %5 oranında gümrük vergisi uygulamaktadır.

Bu itibarla, başta kadın giyim sektörü olmak üzere Avustralya giyim pazarı özellikle kaliteli ve markalı ürünler üreten Türk firmalarının ihmal etmemeleri gereken bir pazardır. 2022 yılı verilerine göre Avustralya genelinde hazır giyim ve konfeksiyon tüketim perakende pazarının 20 milyar dolara yakın bir değerde olduğu tahmin edilmektedir. Bunun en önemli bileşenini yaklaşık yarısı oranında kadın giyim ürünleri oluşturmaktadır.

Avustralya'da genel geçer bir giyim tarzı olmamakla beraber birçok iş yeri, restoran, gece kulübü ve bar kıyafet zorunluluğu uygulamaktadır. Avustralya'da insanlar kişisel beğenilerine, statülerine, iş yerlerine, yaşam tarzlarına ve buldukları bölgeye uygun olarak modern bir giyimi tercih etmektedir. Avustralya'da giyim maliyetleri çeşitlilik gösterebilmektedir. K-Mart ve Big W gibi zincir mağazalar düşük maliyetli giyim ve ayakkabı odaklı çalışırken Myer ve David Jones gibi "department store"larda daha pahalı marka ve ürünler bulunmaktadır.

Avustralya hazır giyim ve konfeksiyon pazarı yerli ürünlerden çok üst segmentte dünyanın küresel markalarının yanı sıra ucuz ve orta-ucuz segmentte Çin menşeli ürünlerin hakimiyetindedir. Avustralya tek bir ülke ve az bir nüfusa sahip olmasına rağmen geniş coğrafyanın da etkisiyle farklı bölgelerde tüketicilerin farklı alışkanlıkları ve talepleri mevcuttur. Söz konusu dağınık yapı nedeniyle uluslararası büyük markalar daha çok büyük kentlerin AVM'leri ve caddelerinde yoğunlaşırken daha ufak kent ve kırsal kesimde yerli markalar ile Çin menşeli ucuz ürünler daha yaygındır.

Avustralya'nın büyük kasabaları ve şehir merkezlerinde birinci sınıf alışveriş merkezleri bulunmaktadır. Alışveriş saatleri genellikle haftanın yedi günü 09.00 - 17.30 arasındadır ve Perşembe ve Cuma günleri akşam 21.00'a kadar alışveriş yapılabilir. Bazı süpermarketler yedi gün 24 saat açıktır.

Avustralya, %1,8 pay ve 9,4 milyar Dolar değerinde ithalat ile 523,7 milyar Dolar değerindeki dünya hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında 14. sıradadır. Avustralya'nın hazır giyim ve konfeksiyon ürünleri ithalatında en önemli tedarikçi, 5,9 milyar Dolar değerinde ithalat ve %62,8 pay ile Çin'dir. Türkiye, %1'e yakın pay ile Avustralya'nın hazır giyim ve konfeksiyon ürünleri tedarikçileri arasında 10. sırada yer almakta olup ülkemizin ihraç kalemleri arasında hazır giyim eşyası önemli yer tutmaktadır.

Benzer şekilde tekstil ürünlerinde de Avustralya'nın en büyük tekstil ürünleri tedarikçisi 443 milyon Dolar değerinde ithalat ve %37,9 pay ile yine Çin'dir. Türkiye ise 30 milyon Dolar ile %2,6'lık paya sahiptir.

Bununla birlikte, her yıl Temmuz ve Kasım aylarında Melburn ve Sidney'de dönüşümlü olarak düzenlenen, ayakkabı, deri, konfeksiyon sektörlerine ilişkin tedarikçilerin iştirak ettiği ve eş zamanlı olarak gerçekleştirilen Footwear & Leather Show Australia 2025 ve Global Sourcing Expo Australia 2025 adlı fuarlara katılım (önümüzdeki yıl Temmuz ayında Sidney'de gerçekleştirilecektir), bu sektörlerle yönelik ihracat gerçekleştirmek isteyen firmalarımız için önem arz etmektedir.

Tekstil, konfeksiyon ve ayakkabı sektöründe net ithalatçı olan ve dikkate değer üretimi olmayan Avustralya pazarına giriş açısından önemli sayılabilecek bu iki etkinliğe Avustralya

pazarında genel hakimiyeti olan Güneydoğu Asya ülkeleri ve Okyanusya firmalarından (başta Çin, Hindistan, Pakistan, Vietnam, Endonezya, Bangladeş, Tayvan, Malezya, Fiji ve Güney Afrika gibi ülkeler) yoğun bir katılım gözlenmektedir. Bu anlamda ürün çeşitliliği ve kalitesi bakımından firmalarımızın güçlü varlık gösterebilecekleri organizasyonlardır.

Hazır giyim-konfeksiyon ve tekstil mamulleri bakımından bebek ürünleri, organik tekstil, özel tasarım ayakkabılar gibi bileşenlerin yakın gelecekte ihracatçılarımız için sektörün potansiyel taşıyan alt dalları olduğu değerlendirilmektedir.

9.7. Mobilya ve Türleri

Mobilya sektörü Avustralya'da en hızlı büyüyen alanlardan biridir. Gerek çok kültürlü nüfusa gerekse yatay mimarinin benimsendiği bir şehir planlamasına sahip olan ülkenin bu özellikleri mimari ve ev dekorasyonunu şekillendirmektedir. Ayrıca ahşap mobilya üretimi için ideal olan çok sayıda ve her biri birbirinden farklı özelliklere sahip Avustralya kerestesi türü mevcuttur.

IBIS World Raporu Avustralya'daki mobilya perakendeciliği sektörünün pazar büyüklüğünün 2021'de 9,9 milyar Dolar olduğunu, 2022-23 döneminde %0,9 artışla birlikte 11,9 milyar Dolara yükselmesinin beklendiğini ve bu endüstrinin ülkede 12. sıradaki perakende ticaret sektörü olduğunu ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, Statista verilerine göre Mobilya ve Ev Eşyaları segmentindeki tüketici sayısının 2025 yılına kadar 5,3 milyon kullanıcıya ulaşmasının öngörülmektedir. Aynı segmentte, 2023 yılına kadar tüm pazar gelirin %11'inin online satışlar yoluyla elde edilmesi muhtemeldir. Bu da mobilya sektörünün şu anda büyümekte olduğunu ve gelecekte de büyümeye devam edeceğini göstermektedir. 2022 yılı itibarıyla Avustralya'da 6.164 kayıtlı mobilya perakende işletmesi mevcut olmakla birlikte bunların binden fazlası Yeni Güney Galler'de yer almaktadır.

Covid-19 dünya genelinde birçok değişikliği beraberinde getirdiği gibi Avustralya mobilya endüstrisi üzerinde de etki yaratmıştır. Mobilya endüstrisinin tedarik zinciri Covid-19 pandemisinden ağır darbe almış ve şirketlerin üretimde kullandıkları hammaddeyi temin etmek zorunda olduğu bağlantıların çoğu ortadan kalkmıştır. Ancak, bazı hammadde nakliyecileri uyum sağlayabildikleri için hayatta kalabilmiştir. Yanı sıra, artık mobilya üreticileri, güvenliği ilk sıraya koyan şirketlerden malzeme talep etme yoluna gitmektedir. Diğer yandan, sosyal mesafeye uyum ve evden çalışma gibi yeni koşullar ofis mobilyaları için farklı türde beklentiler ve özel tasarımlar anlamına gelmektedir. Toplantı odalarında iş odaklı mobilyalar yerine, insanlar hem ofislerde hem de evde çalışmaya uygun mobilyalara ihtiyaç duymakta ve ürünler daha pratik, daha sade estetiğe bürünmektedir.

Bu dönemde sektördeki olumlu gelişmelere bakıldığında talepteki artışın mobilya perakendecilerini müşterileri için daha iyi çevrimiçi alışveriş deneyimleri yaratmaya motive etmekle birlikte mobilya şirketlerinin mağaza içi deneyimi kopyalamak için web sitelerinde yeni ve ilgi çekici özellikler uygulamaya başladığı görülmektedir. Bu tür özelliklerin sunulması, pandemi öncesinde büyük meblağlı ürünler için online alışverişe şüpheyle yaklaşan tüketicileri çevrimiçi alışveriş kanalları ile buluşturmuştur.

Avustralya İstatistik Bürosu verileri, Avustralya mobilya endüstrisinin ulusal ekonomiye önemli bir katkı sağladığını göstermektedir. Sektör 94.000'den fazla kişiye istihdam sağlamakta ve Avustralya ekonomisine üretim düzeyinde yılda yaklaşık 8 milyar Avustralya Doları katkıda bulunmaktadır. Bu rakam, Avustralya'da üretilen mobilyaların bu ülkedeki ve (giderek artan bir

şekilde) denizaşırı ülkelerdeki tüketicilere satıldığı perakende seviyesinde katlanarak artmaktadır. FIAA, toptan ve perakende satışlar ile mobilya endüstrisinin taşımacılık ve kereste gibi ekonominin diğer sektörlerine katkısını da hesaba katarak, Avustralya mobilya endüstrisinin Avustralya ekonomisine yılda yaklaşık 25 milyar Avustralya Doları katkıda bulunduğunu tahmin etmektedir (https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/cfta_submission_4ma15.pdf). Australian Furniture Association (AFA-Avustralya Mobilya Birliği) (<https://australianfurniture.org.au>) ve Furnishing Industry Association of Australia (FIAA-Avustralya Mobilya Endüstrisi Birliği) Avustralya'da sektörü temsil eden çatı kuruluşlardır.

Avustralya'da mobilya perakendeciliği sektöründeki en büyük şirketler Harvey Norman Holdings Ltd, IKEA Pty Limited, BBQSAM Holdings Pty Ltd dahil olmak üzere 3 şirketi kapsamaktadır. Yanı sıra, Freedom, Plush, Coco Republic gibi şirketler mobilya ve niş ürünler için önemli oyuncular arasındadır.

Avustralya'ya yönelik ülkemiz ihracatının oturmaya mahsus mobilyalarda yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle oturma odası mobilyaları ve parçaları ile aksesuarları alanında bir uzmanlaşmamız bulunmaktadır. 2022 yılı sonu itibarıyla tüm dünyadan 4,3 milyar dolar mobilya ithal eden Avustralya açısından en önemli ithalat ülkeleri Çin, Vietnam ve Malezya'dır. Türkiye, Avustralya'nın ithalatındaki ilk 10 ülke içinde yer almamakla birlikte ülkemizin bu pazara ihracatının yakın vadede artış gösterme potansiyeline sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda, mobilya sektörüne yönelik olarak, 16-18 Temmuz 2025 tarihlerinde Melburn'de düzenlenecek olan "Australian International Furniture Fair" fuarına katılım sağlanması ihracatçılarımız açısından önem arz etmektedir (<https://www.aiff.net.au/>). İlgili ürünlerde firmalarımız için Avustralya pazarında önemli bir potansiyel olduğu düşünülmektedir.

Diğer yandan, sektördeki trendler ve ülkenin endüstriye yönelik genel yaklaşımını anlamak bağlamında Avustralya Mobilya Birliği (AFA)'nin yayınladığı 15 Şubat 2023 tarihli oldukça güncel raporun incelenmesi önemlidir. Buna göre, 2022 yılı Noel öncesi ve sonrası satışlarda satın alınan binlerce ton mobilyanın Avustralya'nın doğa şeritlerinde, yol ve kaldırımlarında görüldüğü ve hali hazırda yıllık mobilya atığının geri dönüştürülmesinin güç olmasının yanında bu hızlı tüketimin daha büyük sorunlara yol açacağı ortaya konmaktadır. Çalışma, tıpkı "fast fashion" (hızlı moda) gibi seri üretilen, nispeten ucuz, satın alınması ve terk edilmesi kolay olan hızlı mobilyaların, hızla büyüyen ve endişe verici bir tüketici normu haline gelen trajik bir satın alma-atma döngüsü içinde çöpe atılmadan önce yalnızca kısa bir süre kullanıldığı uyarılarında bulunmaktadır.

Avustralya'da emlak fiyatlarının yükselişi, konut satın alınabilirliğinin düşmesi ve bununla bağlantılı şekilde ev sahipliğinin azalmasıyla birlikte (1994-95 yıllarında %71,5 olan ev sahipliği oranı şu anda %66 civarında ve düşmektedir) birçok tüketici yalnızca kiraya çıkabilmekte ve bir yerden başka bir yere taşındıklarında dekorlarını güncelleme eğiliminde olmaktadır. Bu süreçte eski mobilyalarından kolayca vazgeçen tüketiciler talebi canlı tutmaktadır. Ancak ülkeye yönelik ihracat yapmak isteyen firmalarımızın yeşil dönüşüm konusuna önem veren ulusal politika ve hassasiyetleri gözetmeleri önem arz etmektedir.

9.8. Kağıt ve Orman Ürünleri

Avustralya İstatistik Bürosu verilerine göre 48.19 Gümrük Tarife Pozisyonlu ürünlerin 2021 yılında Avustralya'ya ithalatı 492 milyon AUD (yaklaşık 344 milyon USD) olarak gerçeklemiştir. Bunun yanında, kağıt ve karton ambalajların da yer aldığı 642 SITC kodlu ürünlerin 2021 yılı eyalet

bazında ithalatında birinci sırayı %43 ile New South Wales, ikinci sırayı %29 ile Victoria ve üçüncü sırayı %15 ile Queensland almaktadır.

IBIS World'ün Avustralya karton ambalaj sanayisine ilişkin Mayıs 2022 tarihli raporuna göre, ülkede karton ambalaj imalat sanayisinde hasılanın %60'dan fazlasının dört firmaya ait olduğu, bu firmalar dışında sektörde birçok küçük ölçekli firmanın bulunduğu, pazarın yaklaşık %40'ının ithal ürünlerden oluştuğu ve ithalatın pazar hakimiyetinin genişlediği görülmektedir. Bu itibarla, söz konusu sektörde ülkemiz ihracatı için belirli bir potansiyel olduğu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, Avustralya'da doğrudan paketleme sektörüne dönük ithalatta uyulması gereken zorunlu standart uygulaması bulunmamaktadır. Diğer taraftan, ilgili sektörün ilişkili olduğu gıda sektörüne yönelik birtakım düzenlemeler uygulanmaktadır. Kağıt, karton ambalaj sektöründe başlıca ihracatımızı oluşturan GTİPler/HS Code'larda yer alan ürünler için Avustralya'nın ülkemize uyguladığı vergi %5 olarak belirlenmiştir.

Kağıt ve karton ambalaj sektörüne yönelik gerçekleştirilen AUSPACK fuarının 2024 yılından itibaren genişletilmiş bir formatta "APPEX" adıyla düzenleneceği duyurulmuş ve söz konusu etkinlik 12-15 Mart 2024 tarihlerinde Melburn'da gerçekleştirilmiştir. Enerji, maden teknolojisi, gıda işleme, ambalaj sektörlerinde faaliyet gösteren firmalarımız açısından değerlendirilmesi gereken bir alternatif olduğu düşünülmektedir (<https://www.appex.com.au/>). Bu yıl düzenlenen fuara ABD, Avustralya, Almanya, Belçika, Birleşik Krallık, Çin, Endonezya, Fransa, Hindistan, Hollanda, İrlanda, İtalya, Kanada, Malezya, Japonya, Singapur, Sri Lanka, Tayland, Tayvan, Türkiye, Vietnam, Yeni Zelanda olmak üzere toplam 22 ülkeden 426 firma katılım sağlamış olup 7 ihracatçı firmamız milli katılım organizasyonu çerçevesinde iştirak etmiştir. Anılan fuarın bir sonraki ayağının Mart 2027 tarihinde gerçekleştirileceği bilinmektedir.

Kağıt, karton ambalaj sektörü açısından Uzak Ülkeler Stratejisi kapsamında yer alan ülkeler arasında yer alan Avustralya'ya yönelik ihracat potansiyelinin değerlendirilmesi büyük önemi haizdir. Çin'in ana ihracatçı konumunda bulunduğu Avustralya pazarına gönderilecek ürünlerimizin nitelik ve kalite açısından rekabetçi olacağı değerlendirilmektedir.

Öte yandan, Avustralya'da ilgili sektörde rekabette, geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik kavramlarının ön plana çıktığı söylenebilmektedir. New South Wales eyaletinde geçtiğimiz yıl içinde tek kullanımlık plastik poşet, çatal-bıçak, yiyecek ambalajı gibi malzemelerin kullanımı yasaklanmıştır (<https://nswplasticsban.com.au/>). Yine, Federal Hükümet ile, içinde sektörün büyük oyuncularının da olduğu paketleme sektörü arasında gönüllülük esasına dayalı olarak imzalanan The Australian Packaging Covenant Organisation (APCO) çerçevesinde geri dönüştürülmüş malzemeden üretilmiş ürünlerin ülke genelinde kullanımının artırılması amaçlanmakta ve firmalar üretimden atık toplama ve dönüştürmeye kadar tüm süreçlerde sorumluluk altına girmektedir (<https://apco.org.au/>). Bu çerçevede, kağıt ve karton ambalaj sektöründe ülkeye ihracatımızın artırılması için pazarın bu yönde dinamiklerine uyum sağlanması önemli olacaktır. APCO'nun faaliyetleri ve 2025 Ulusal Ambalajlama Hedefleri takip edildiğinde biyoçözünebilir plastiklere yönelik aşağıda yer alan iki standardın öne çıktığı görülmektedir:

- Australian Standard AS 4736-2006 – Biodegradable plastics suitable for composting and other microbial treatment
- Australian Standard AS 5810-2010 – Biodegradable plastics - Biodegradable plastics suitable for home composting

Diğer yandan, konunun sac ayaklarını standartlar, tüketicinin korunması-ürün güvenliği ve yeşil dönüşüm oluşturduğundan özellikle bu alanlardaki mevzuat ve gelişmelerin takip edilmesi kritik önemi haizdir. Avustralya’da aşağıdakilerin de dahil olduğu, çeşitli ambalajlama ürünlerine uygulanan bir dizi mevzuat bulunmaktadır (Australian Standards, <https://www.standards.org.au/>, <https://www.standards.org.au/standards-catalogue/sa-snz/manufacturing/pk-025>, <https://www.foodstandards.gov.au/foodsafety/standards/Pages/Foodpackaging.aspx>.)

Tablo 36: Ambalajlama Ürünlerine Uygulanan Standartlar

Standart	Ürün
AS 1079.1,2,3,4,5	Packaging of items, sterile,for patient care
AS 1599	Pressure-sensitive adhesive packaging tapes
AS 2400.1	Glossaryof packaging items
AS 2400.10	Packaging, protection against shock and vibration-cushioning
AS 2400.11	Packaging, cordage
AS 2400.12	Packaging,adhesive closing and sealing tapes
AS 2400.13	Packaging, tensional strapping
AS 2400.14	Adhesives
AS 2400.16	Flexible packaging
AS 2400.18	Use of desiccants
AS 2400.21	Packaging of dangerous goods
AS 2400.22	Closures
AS 2400.5	Metal protection packaging
AS 2400.6	Paper and paperboardpackaging
AS 2400.7	Timberbox packaging
AS 2400.8	Textile bags, sacks, and wrappings
AS 2400.9	Metal containers, steel drums
AS 2609.1,2	Materials used for the packaging of food and beverages
DR 02375	Packaging for surface transport of biological materials

Diğer taraftan, sektör içerisinde Australian Packaging and Processing Machinery Association (APPM) ve Australian Institute of Packaging (AIP) kuruluşları önemli bir yere sahiptir. Sektörün aldatıcı/yanıltıcı reklam bağlamında ve ambalaj üzerinde yer alması gereken talimat-güvenlik kuralları anlamında tüketici mevzuatı yönü de bulunduğundan, Australian Consumer Law (ACL) kapsamındaki ilgili yasal düzenlemelerin takip edilmesi ve kozmetik-temizlik ürünleri endüstrisinin bu yönüyle incelenmesi firmalarımız için başlangıçta bir rota çizebilecektir (<https://www.industrialchemicals.gov.au/help-and-guides/labelling-sds-and-packaging>).

İlgili ürünlerde zorunlu standart bulunmamasına rağmen, ürünlerin hammaddesi orman ürünleri olduğundan müşteri talepleri doğrultusunda veya pazarda rekabet gücünü arttırmak adına ihracat gerçekleştirmek isteyen firmalarımızın belirli sertifikalara sahip olmaları beklenebilecektir. Bu anlamda Avustralya’da Forest Stewardship Council (FSC) sertifikası vermeye yetkili onaylanmış kuruluşların listesi (<https://anz.fsc.org/certification-bodies>) ile sektörle ilişkili olan Chain of Custody of Forest and Tree-based Products - Requirements (<https://www.standards.org.au/standards-catalogue/others/afsl/as--4707-colon-2021>) ve Sustainable Forest Management - Requirements (<https://www.standards.org.au/standards-catalogue/others/afsl/as-slash-nzs--4708-colon-2021>) gibi birtakım standartlar incelenmelidir.

9.9. İnşaat ve Teknik Müşavirlik

Avustralya Federal Devleti, Eyalet ve Bölge Hükümetleri ile birlikte çalışılan bazı kamu ve özel yatırımcıların yer aldığı öncelik verilen bazı projeler aşağıda sıralanmaktadır.

- Browse FLNG (Yüzebilir Sıvılaştırılmış Doğalgaz Platformu) Projesi
- Scarborough FLNG Projesi
- Melburn - Brisbane demiryolu hattı projesi,
- Tazmanya-Viktorya (Marinus Link) deniz yolu hattı projesi,
- Güney Avustralya Eyaletindeki Olympic Barajının genişletilmesi projesi,
- Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde yer alan yerleşim yerleri için acil su projeleri,
- WestConnex, Sydney Metro ve Batı Sidney Havalimanı projeleri
- Batı Avustralya Eyaleti içerisindeki otoyol, demiryolu ve demir cevheri projeleri

Covid-19 salgınının piyasalara vermiş olduğu olumsuz etkiden en çok ticari konut sektörü etkilenmiştir. Avustralya'nın artan nüfusu ve büyük coğrafyasının etkisiyle sürekli altyapı yatırımına ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, aşağıdaki tablolarda fırsat oluşturabilecek konut ve alt yapı projelerine yer verilmektedir.

Tablo 37: Toplam 1 Milyar AUD ve üzerinde olan bazı Ticari Konut Projeleri

Ticari Konut Projeleri	Şirket	Eyalet	Maliyet (Milyar AUD)	Başlama Tarihi	Öngörülen Bitiş Tarihi
Koo Wee Rup Airport	Paragon Business Group	VICTORIA	7	2021	2030
Airlie beach resort development	China-Australia Entrepreneurs Association Inc.	QUEENSLAND	5	Plan aşamasında	-
Central Place Sydney	Dexus & Fraser Property Australia	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	2,5	2020	2026
Waterfront Brisbane	Dexus Property Group	QUEENSLAND	2,1	2022	2032
Brisbane Live (new entertainment precinct)	AEG Ogden ASM Global	QUEENSLAND	2,1	2020	-
Aquis Great Barrier Reef Project (2 stages)	Aquis Resort at the Great Barrier Reef Pty Ltd	QUEENSLAND (Cairns Regional Council)	2	*EIS onaylandı	-
New Women's and Children Hospital (WCH) Royal Adelaide Hospital	Lendlease	GÜNEY AVUSTRALYA	1,8	2022	2025
HumeX Business Park and Homemaker Centre	JTX International	VICTORIA	1,7	Plan açıklandı	-
Mixed-use project at the Jam Factory site on Chapel Street, South Yarra	Newmark Capital	VICTORIA	1,3	Plan açıklandı	2023
Office Tower Redevelopment at 133 Castlereagh Street	Stockland	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	1	Plan açıklandı	-

Kaynak: MBA-Master Builders Australia. (*EIS: Enviromental Impact Statement)

Tablo 38: Toplam 10 Milyar AUD ve üzeri olan Mühendislik İnşaat Projeleri

Mühendislik İnşaat Projeleri	Şirketler	Eyalet	Maliyet (Milyar AUD)	Başlama Tarihi	Öngörülen Bitiş Tarihi
Browse FLNG Project	Woodside / BP / ChevronTexaco / Shell / MIMI / PetroChina	BATI AVUSTRALYA	30	Yatırım Kararı Aşamasında (FID)	2026

Mühendislik İnşaat Projeleri	Şirketler	Eyalet	Maliyet (Milyar AUD)	Başlama Tarihi	Öngörülen Bitiş Tarihi
North East Link Project	Vic Roads	VICTORIA	16,5	2020	2027
WestConnex	Transurban	NEW SOUTH WALES	16	2019	2023
Scarborough FLNG Project	BHP Petroleum, ExxonMobil, Woodside Energy	BATI AVUSTRALYA	15	2020	2033
Western Harbour Tunnel and Beaches Link	Transport for NSW	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	14	2022	2025
Greater Sunrise gas redevelopment	Woodside, Conoco Phillips, Shell, Osaka Gas	NORTHERN TERRITORY	13	EIS onaylandı	-
Alpha Coal Project	Hancock Prospecting, GVK	QUEENSLAND	10,8	EIS onaylandı	-
Sydney Metro City & Southwest Project	CIMIC Group companies UGL and Pacific Partnerships	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	12,5	2020	2028
Rail tunnel under Sydney Harbour and CBD	NSW State Rail Authority	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	10,4	2020	2028
Gorgon LNG Project	Chevron Australia	BATI AVUSTRALYA	10	EIS taslak aşamasında	-
Melbourne Tullamarine Airport Rail Link	C.G. Department of Infrastructure	VICTORIA	10	2022	-

Kaynak: MBA-Master Builders Australia

Ülke genelindeki önemli projelerin büyük bir kısmı Avustralya Müteahhitlik Birliği'ne (<http://www.constructors.com.au>) kayıtlı üyeler tarafından yapılmakta olduğundan bu firmalarla iş birliği yapılmasının gerek mevcut projeler gerekse açılacak yeni ihaleler için Avustralya pazarına ilk girişte yararlı olacağı düşünülmektedir. Yol, köprü ve diğer altyapı inşaat projelerinde CIMIC Group, Lendlease Group, BMD Holdings Pty Ltd, Boral Limited ve Fulton Hogan Australia Pty Ltd firmaları öne çıkmaktadır. Söz konusu projelerde Department of Transport NSW, Roads and Maritime Services (RMS), Road Corporation, Vicroads, Department of Transport and Main Roads Queensland ve Main Roads Western Australia gibi kamu kuruluşları da yer almakta ve destek vermektedir.

Diğer taraftan, Avustralya Federal Hükümeti'nce Altyapı Fonu (Building Australia Fund) kapsamında finanse edilen projeler (<https://www.infrastructure.gov.au/Infrastructure>) web adresinde yer almakta, büyük ölçekli altyapı ihalelerinin önemli bir kısmı ise federal hükümet ve eyalet hükümetlerinin resmi internet adreslerinde bulunmaktadır.

Tablo 39: Altyapı ve Doğal Gaz Projeleri

Eyalet	Proje Adı-Web sayfaları
Batı Avustralya (WA)	<p>Browse FLNG, Scarborough FLNG ve Gorgon LNG Projeleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Browse FLNG: https://www.woodside.com/what-we-do/developments-and-exploration/browse Scarborough FLNG: https://gateway.icn.org.au/project/4263/scarborough-project Gorgon LNG project: https://www.chevron.com/projects/gorgon <p>Batı Avustralya Eyaleti'nde toplu ulaşım, içme suyu, atık su ve baraj yapımı alanında ihaleye çıkan ve çıkması planlanan projeler; https://www.infrastructure.wa.gov.au/</p> <ul style="list-style-type: none"> Metronet Project https://www.metronet.wa.gov.au/ Hancock Roy Hill Project (Pilbara) Collie Water Supply to Perdaman (CW02584) Thomsons Reservoir Pond 2 & Roof (CW00172) West Pilbara Cape Lambert Main Extension Upgrade (CW01569)

Eyalet	Proje Adı-Web sayfaları
Queensland (QLD)	<ul style="list-style-type: none"> Queensland Eyaleti Mega Boru Hattı Projesi https://qmca.com.au/2020-major-projects-pipeline-report/ Queensland Eyaletinde yol, köprü, liman, su, kanalizasyon ve madencilik alanlarındaki projeler http://qldmpp.com.au/ Victoria, NSW ve Queensland eyaletleri arasında yük taşımacılığı için 9,3 milyar AUD büyüklüğünde, 1.700 km uzunluğunda demiryolu inşaatı programı https://inlandrail.artc.com.au/project-status Eyaletteki 26 barajın güçlendirilmesi projesi Dam Improvement Program https://www.seqwater.com.au/damimprovement Pacific Motorway (M1) Upgrade Program https://www.tmr.qld.gov.au/Projects/Name/P/Pacific-Motorway-M1-upgrade-program
Victoria (VIC)	<ul style="list-style-type: none"> “Suburban Rail Loop” Melburn ve etrafındaki yerleşim birimlerini birbirine bağlayan demiryolu projesi https://suburbanrailloop.vic.gov.au/ “Melbourne Metro” demiryolu ve tünel altyapı projesi https://metrotunnel.vic.gov.au/ Level Crossing Removal Programı çerçevesinde hem zemin geçit inşaat projeleri http://levelcrossings.vic.gov.au/ Fishermans Bend Liman genişletme ve yeni yerleşim alanı Projesi http://www.fishermansbend.vic.gov.au/ Victoria Eyaletinde planlanan ulaşırma projeleri (ulaştırma, yük ve yolcu taşıma, demiryolu vb.) http://www.dtpli.vic.gov.au/transport/major-projects Büyük altyapı projeleri (rekreasyon, vb.) hakkında bilgilere http://www.majorprojects.vic.gov.au/ web adresinden ulaşılabilir.
New South Wales (NSW)	<ul style="list-style-type: none"> NSW Eyaleti Hükümeti anayol ağının geliştirilmesinden tünel, köprü, demiryolu ve metro yapımı ve geliştirmesine uzanan muhtelif projelerin hayata geçirilmesi öngörülmektedir. https://future.transport.nsw.gov.au/ WestConnex otoyol, tünel ve köprü yapımı projesi: https://www.westconnex.com.au/ Batı Sidney Havalimanı Projesinin yürütülmesi amacıyla Federal Hükümet on yıllık süreçte 5,3 milyar Avustralya Dolarına kadar destek kararı almış, ayrıca NSW Eyaleti de önemli ölçüde kaynak aktarmaktadır. https://www.wsaco.com.au/the-project/business-opportunities-and-procurement NSW Hükümeti tarafından yürütülen “Sydney Metro” ve “Southwest” projesi https://www.sydneymetro.info/ Diğer taraftan, NSW bölgesinde yürütülen ve planlanan tüm yol altyapı projelerine aşağıdaki linkten ulaşılabilir. https://www.rms.nsw.gov.au/projects/index.html

9.9.1. Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar

Avustralya pazarına girişte, yüksek teklif maliyetleri, başta iş ve işçi güvenliği olmak üzere çok geniş ve sert mevzuat hükümleri, yabancı firmaları Avustralyalı firmalar ile ortak pazara girmeyi zorlamakta ve bu nedenle yabancı firmalar bu yöntemle pazara girmeyi tercih etmektedirler. Müteahhitlik sektöründeki bütün firmalar “National Construction Code of Australia (NCC19)” kurallarına uymak zorundadır.

Avustralya’da tüm yol ve köprü inşaatları için AUSTROADS adlı kuruluşun; değeri 50 Milyon AUD’yi aşan kamuya ait yapım işleri için ise Australasian Procurement and Construction Council (APCC) isimli kuruluşun izin alma zorunluluğu bulunmaktadır.

Müteahhitlik sektöründeki engeller faaliyetin alanına göre de değişiklik göstermektedir. Konut dışı bina yapımı ve teknik müşavirlikteki mevzuat ve uygulamaların yabancı firmalar için daha zorlayıcı olduğu değerlendirilmektedir. Yabancı firmalara yönelik kısıtlamaların daha çok elektrik hizmetleri ile su tesisatı alanındaki altyapı işlerinde ve projelerinde ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Bu nedenle, yerel firmalar ile iş birliğinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

9.9.2. Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı

Avustralya genelde makina, ekipman ve yapı malzemesi ithalatı açısından sağlam bir lojistik altyapıya sahiptir. Covid-19 salgını sürecinde arz-talep dengesinin bozulması sonucu 2020 yılının 2. ve 3. çeyreklerinde mal ithalatında önemli bir düşüş gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2021 yılında dünya genelinde deniz yolunda yaşanan konteyner dar boğazı nedeniyle navlun fiyatlarının artması yapı malzemesi ithalatını etkilemiştir.

Ülke içerisinde uzun yıllardır faaliyet gösteren müteahhitlik firmaları makina ve ekipman ihtiyacını gerek iç piyasadan gerekse ithalat ile karşılamada herhangi bir teknik veya vergisel bir sorun ile karşılaşmamaktadır.

9.9.3. Kalifiye İşgücü

Müteahhitlik sektöründe kalifiye işgücüne olan talep projelerin sayısına, içeriklerine ve Covid-19 salgını sonrası ortaya çıkan gelişmelere göre farklılık göstermektedir. Avustralya İstatistik Bürosu 2022 yılı Şubat ayı verilerine göre inşaat sektöründe çalışan kişi sayısı 1,15 milyon civarında olup bu sayı ülke genelindeki toplam işgücünün %8,6'sına tekabül etmektedir. Özellikle ekonominin canlı ve talebin yüksek olduğu zamanlarda kalifiye iş gücü temini açısından Avustralya'da zaman zaman sorun yaşanmakla birlikte, müteahhitlik firmaları için temel sorun iş gücü temininden ziyade maliyetlerin artışına neden olan yüksek saat ücretleri, iş güvenliği ve Covid-19 salgını sürecinde uyulması zorunlu tedbirlerdir. Ülke içinden kalifiye iş gücü temin edilememesi durumunda ülkenin sert vize politikaları da sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

9.9.4. Ülkede Müteahhitlik Projesi Yürüten 3. Ülkeler ve Firmaları

Altyapı sektöründe önemli bir paya sahip olan CIMIC Group Limited Firması Avustralya pazarının %2'lik kısmına sahip olarak birinci sırada yer almaktadır. Leighton Holdings firmasının bir kolu olan John Holland firması ise China Communications Construction Company (CCCC) tarafından satın alınmıştır. John Holland firması Melburn şehrindeki 6,7 milyar A\$ değerinde olan West Gate Tüneli projesini yürütmektedir. Fransız Bouygues firması Lendlease firması ile ortaklaşa olarak Sidney NorthConnex otobanını inşa etmektedir.

Müteahhitlik sektöründe yer alan firmalar ve almış oldukları pazar payları;

- CIMIC Group Limited (Almanya & İspanya) %2
- BBPHA 1 Pty Ltd (Multiplex) (Canada) %1
- Bechtel Australia Proprietary Limited (ABD) %1
- CCCI Australia Pty Ltd (John Holland) (ÇHC) %1
- Downer EDI Limited %1
- LendLease Group %1
- Metricon Group Pty Ltd %1
- Probuild Consturction (Aust) Pty Ltd (Güney Afrika Cumhuriyeti) %1

9.9.5. Ülke Firmaları ile İş Birliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.)

Avustralya müteahhitlik sektöründe faaliyet gösteren CIMIC, John Holland, Lendlease, CPB Contractor, Probuild, Fulton Hogan, Hutckinson Builder, Nexus Infrastructure ve ADCO Constructions gibi büyük firmalar ile iş birliği olanakları sağlamaya yönelik imkanlar değerlendirilebilir. Özellikle bu firmaların proje departmanında çalışan yetkililere ulaşarak bazı projeleri birlikte gerçekleştirme teklifleri verilebilir. Aynı zamanda diğer yabancı firmalar arasında İspanyol Ferrovial ve Cintra, İtalyan Ghella, Koreli Samsung C&T Corp firmaları bulunmaktadır.

Bununla birlikte, sektörde faaliyet gösteren Avustralya Mühendislik Birliği'ne (<http://www.constructors.com.au>) kayıtlı diğer üyeler ile iş birliği yapılmasında fayda görülmektedir.

9.9.6. Ülkede Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2021-22 Yılı Bilgileri ve 2023-24 Yılı

Beklentileri

Ülkedeki madencilik alanındaki bazı projelerin azalması ve Covid-19'un etkileri nedeniyle 2021-22 mali yılında teknik müşavirlik sektörü olumsuz etkilenmiştir. Yukarıda belirtilen Avustralya Federal Hükümeti ve Eyalet Hükümetleri tarafından desteklenen altyapı projelerinin hızlandırılması ve merkezi veya yerel hükümetlerce altyapı projelerine sağlanan kaynakların artırılması önümüzdeki dönemde yaşanan bu olumsuzlukların asgariye indirilmesi için bir fırsat olarak görülmektedir. Avustralya Federal Devleti, Eyalet ve Bölge hükümetlerinin almış oldukları ekonomik tedbirler ve sağlanan teşviklerin etkisi müteahhitlik sektörü açısından 2023 yılının bir önceki yıla göre daha başarılı geçmesini sağlamıştır. Özellikle Covid-19 pandemisi sonrasında dünya genelinde yaşanan ticari ve ekonomik belirsizliklere rağmen Avustralya müteahhitlik sektörü büyüme gerçekleştirmiştir.

Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) verilerine göre müteahhitlik sektöründe tamamlanan iş miktarı 2023 yılında bir önceki yıla göre %11,9 artış göstererek 241,1 milyar Avustralya Doları'ndan (AUD) 270 milyar AUD'ye yükselmiştir. Söz konusu artış daha çok altyapı inşaatlarındaki özel ve kamu sektörü yatırımlarının artmasından kaynaklanmaktadır. Buna ilave olarak, mesken amaçlı yeni bina inşaatları ve yenileme/dönüşüm-tadilat alanlarındaki müteahhitlik faaliyetleri bir önceki yıla göre düşüş göstermeye devam etmiştir. Bu durum bir önceki yıl Ataşeliğimizce hazırlanan müteahhitlik raporu ile paralel bir durum sergilemektedir. Bina inşaatları toplamı içerisinde 2. sırada yer alan ticari amaçlı bina inşaatı faaliyetlerinin ise 2022 yılında 52,7 milyar AUD iken, 2023 yılında 56,5 milyar AUD'ye ulaşarak %7,2 büyüme gerçekleştirdiği görülmektedir. İlk sırada yer alan mesken amaçlı yeni bina inşaatlarındaki tamamlanan iş miktarının 2023 yılında 69,4 milyar AUD'ye ulaşarak bir önceki yıla göre %2,3 oranında artış gerçekleştirdiği ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, 2024 yılının ilk çeyreğinde ise bina inşaatları 31,3 milyar AUD ile 2023 yılının ilk çeyreğine göre %1,8 oranında düşüş göstermiştir. Bu düşüşte özellikle önceki dönemde ülke genelinde Covid-19 pandemisi tedbirlerinin üst seviyede uygulanmasının ve ayrıca konut kredisi faiz oranlarının yükselmesinin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle 2023 yılındaki ticari konut sektörü bir toparlama eğilimine girerek Covid-19 salgınının piyasalar üzerinden doğurduğu olumsuz etkiyi ortadan kaldırmayı başarmıştır.

Avustralya özellikle salgın döneminde ekonomideki daralmayı ve işsizliği kontrol altında tutabilmek için kamunun alt yapı projelerinin desteklemesine yönelik önemli girişimlerde bulunmuştur. 2021 yılının ikinci yarısından itibaren Avustralya'nın dünyanın en önemli ihracatçı ülkelerinden biri olduğu demir, bakır, altın, lityum gibi madenlere başta Çin olmak üzere talebin artması nedeniyle özellikle madenlere ilişkin kamu altyapı yatırımlarının artması sonucunda kamu yatırımları ile sağlanan altyapı inşaatları 2022 yılına göre %23,6 oranında artmış; 2023 yılında ise 59,6 milyar AUD'a ulaşmıştır. Ülke genelindeki toplam altyapı inşaatlarına göre değerlendirildiğinde ise kamu sektörü altyapı inşaatlarının %45'lik pazar payına sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Özel sektör altyapı inşaatları pazarın kalan %55'lik kısmına sahiptir.

Diğer yandan, 2024 yılının ilk çeyreğinde ise müteahhitlik sektöründeki iş bitirme değerinin 2023 yılının aynı çeyreğine göre %3,7 artış gösterdiği, buna karşın alt kırılımlara bakıldığında mesken amaçlı yeni konut inşaatı faaliyet değerinin 2024 yılının ilk çeyreğinde %1,2 şeklinde cüzi bir düşüş eğiliminde olduğu tespit edilmektedir. Söz konusu düşüş eğiliminin giderek azaldığı ve mesken amaçlı

yeni bina inşaatlarının Avustralya'nın göç alan bir ülke olması nedeniyle tekrar artışa geçmesi öngörülmektedir. 2023 verilerine göre müteahhitlik faaliyetlerinde özellikle konut ve altyapı inşaatlarının Viktorya Eyaletinde gerçekleştiği ve bu inşaatlardaki gelirin %31,3'lük kısmını oluşturduğu ve ilk sırada yer aldığı belirtilmektedir. New South Wales Eyaleti ise %30,8'lik kısım ile ikinci sırada yer almaktadır.

2023-24 mali yılı içerisinde müteahhitlik sektöründe itici gücün, pandemi sonrası merkezi hükümet ve eyalet hükümetlerinin aldığı tedbirlere ve maden fiyatlarındaki artışa paralel olarak, ağır sanayi alt yapı faaliyetleri ile büyük ölçekli otoyol, demiryolu, köprüler ve havaalanı altyapı inşaatları olacağı değerlendirilmektedir. Buna ilave olarak 2024 yılının ilk çeyreğindeki telekomünikasyon harcamaları 2023 yılındaki ilk çeyreğe göre %81,8 artış göstererek 2 milyar AUD'ye ulaşmıştır. Aynı şekilde ağır sanayi alt yapı faaliyetlerinin de %40,3 artarak 8 milyar AUD'ye ulaştığı ve büyüme gösterdiği tespit edilmektedir. Tablo-4'te müteahhitlik sektörünün son beş yılındaki göstergeler ve önümüzdeki beş yıl sonrasına ait öngörüler yer almaktadır. Bu anlamda, Covid-19 salgını sonrası sektör içerisindeki işletme ve çalışan sayılarının artması beklenmektedir. İşçi ücretlerinde ise %1,8'lik bir artış öngörülmektedir. Müteahhitlik sektöründeki gelirlerin önümüzdeki 5 yıllık dönemde %2'lik bir artış göstermesi öngörülmektedir.

Bu bağlamda, teknik müşavirlik konusunda Avustralya'da önümüzdeki birkaç yıl öncelikle kamu ihaleleri ve yatırımları açısından imkanların ortaya çıkabileceği değerlendirilmektedir.

9.9.7. Sektörel İş Fırsatları

Kamu ve özel sektör iş birliği ile gerçekleştirilen doğalgaz, otoyol, demiryolu, köprü, hastane ve ticari inşaat projeleri teknik müşavirlik konularında iş fırsatları yaratmaktadır. Bu bağlamda, özellikle ihalelere ilişkin resmî web sayfalarının takip edilmesinde yarar görülmektedir.

Avustralya Federal Devleti, Eyalet ve Bölge Hükümetleri ile birlikte çalışılan bazı kamu ve özel yatırımcıların yer aldığı öncelik verilen bazı projeler aşağıda sıralanmaktadır.

- Browse FLNG (Yüzebilir Sıvılaştırılmış Doğalgaz Platformu) Projesi
- North East Link Projesi
- WestConnex, Sydney Metro ve Batı Sidney Havalimanı projeleri
- Scarborough FLNG Projesi
- Melburn - Brisbane demiryolu hattı projesi,
- Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde yer alan yerleşim yerleri için acil su projeleri,
- Batı Avustralya Eyaleti içerisindeki otoyol, demiryolu ve demir cevheri projeleri
- Güney Avustralya Eyaletindeki Olympic Barajının genişletilmesi projesi,
- Tazmanya-Viktorya (Marinus Link) deniz yolu hattı projesi

Avustralya'nın artan nüfusu ve büyük coğrafyasının etkisiyle sürekli altyapı yatırımına ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, aşağıda yer alan iki tabloda sektöre yönelik fırsat oluşturabilecek konut ve alt yapı projelerine yer verilmektedir.

Tablo 40: Toplam 1 Milyar AUD ve üzerinde olan Bazı Ticari Konut Projeleri

Ticari Konut Projeleri	Şirket	Eyalet	Maliyet (Milyar AUD)	Başlama Tarihi	Öngörülen Bitiş Tarihi
Aquis Great Barrier Reef Project (İki Aşamalı) Stage-1 (5 Milyar AUD) Stage-2 (3,1 Milyar AUD)	Aquis Resort at the Great Barrier Reef Pty Ltd	QUEENSLAND (Cairns Regional Council)	8,1	* EIS şartlı onaylandı	-
Koo Wee Rup Airport	Paragon Business Group	VICTORIA	7	2021	2030

Ticari Konut Projeleri	Şirket	Eyalet	Maliyet (Milyar AUD)	Başlama Tarihi	Öngörülen Bitiş Tarihi
Airlie beach resort development	China-Australia Entrepreneurs Association Inc.	QUEENSLAND	5	EIS şartlı onaylandı	-
Central Place Sydney	Dexus & Fraser Property Australia	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	2,5	2020	2026
Waterfront Brisbane	Dexus Property Group	QUEENSLAND	2,1	2022	2032
Brisbane Live (new entertainment precinct)	AEG Ogden ASM Global	QUEENSLAND	2,1	2020	-
New Women`s and Children Hospital (WCH) Royal Adelaide Hospital	Lendlease	GÜNEY AVUSTRALYA	1,8	2022	2025

Kaynak: MBA-Master Builders Australia. (*EIS: Enviromental Impact Statement)

Tablo 41: Toplam 10 Milyar AUD ve üzeri olan Mühendislik İnşaat Projeleri

Mühendislik İnşaat Projeleri	Şirketler	Eyalet	Maliyet (Milyar AUD)	Başlama Tarihi	Öngörülen Bitiş Tarihi
Browse FLNG Project	Woodside / BP / ChevronTexaco / Shell / MIMI / PetroChina	BATI AVUSTRALYA	30	EIS son onay aşamasında **ERD taslakta	2026
North East Link Project	Vic Roads	VICTORIA	16,5	2020	2027
WestConnex (M4 & M8 new extensions)	Transurban	NEW SOUTH WALES	16	2019	2023
Scarborough FLNG Project	BHP Petroleum, ExxonMobil, Woodside Energy	BATI AVUSTRALYA	15	2020	2033
Western Harbour Tunnel and Beaches Link	Transport for NSW	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	14	2022	2025
Greater Sunrise gas redevelopment	Woodside, Conoco Phillips, Shell, Osaka Gas	NORTHERN TERRITORY	13	EIS onaylandı	2028 - 2030
Alpha Coal Project	Hancock Prospecting, GVK	QUEENSLAND	10,8	EIS şartlı onaylandı	-
Sydney Metro City & Southwest Project	CIMIC Group companies UGL and Pacific Partnerships	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	12,5	2020	2028
Rail tunnel under Sydney Harbour and CBD	NSW State Rail Authority	YENİ GÜNEY GALLER (NSW)	10,4	2020	2028
Gorgon LNG project	Chevron Australia	BATI AVUSTRALYA	10	EIS taslak aşamasında	-
Melbourne Tullamarine Airport Rail Link	C.G. Department of Infrastructure	VICTORIA	10	2022	-

Kaynak: MBA-Master Builders Australia (**ERD: Engineering Requirement Documents)

Yukarıda bulunan iki tabloda yer verilen projelerin dışında ülke genelindeki önemli projelerin büyük bir kısmı Avustralya Mühendislik Birliği'ne (<http://www.constructors.com.au>) kayıtlı üyeler tarafından yapılmakta olduğundan bu firmalarla işbirliği yapılmasının gerek mevcut projeler gerekse açılacak yeni ihaleler için Avustralya pazarına ilk girişte yararlı olacağı düşünülmektedir. Yol, köprü ve diğer altyapı inşaat projelerinde CIMIC Group, Lendlease Group, BMD Holdings Pty Ltd, Boral Limited ve Fulton Hogan Australia Pty Ltd firmaları öne çıkmaktadır. Söz konusu projelerde Department of Transport NSW, Roads and Maritime Services (RMS), Road

Corporation, Vicroads, Department of Transport and Main Roads Queensland ve Main Roads Western Australia gibi kamu kuruluşları da yer almakta ve bu projelere destek vermektedir.

Bu itibarla, artan inşaat malzemeleri fiyatları, ekonomik durgunluk, artan işsizlik, turizm ve yabancı öğrencilerden elde edilen gelirdeki düşüşler ile başta Çin olmak üzere Avustralya’da konut piyasasına yatırım yapan diğer Uzakdoğu ülkelerindeki benzer ekonomik sıkıntılar dikkate alındığında, ticari amaçlı bina inşaatlarında, 2022-2023 mali yılında önemli bir gelişme/büyüme beklenmemektedir. Ayrıca, Avustralya Merkez Bankası 2022 yılı Mayıs ayından başlayarak faiz oranlarını kademeli olarak arttırmış olup önümüzdeki aylarda söz konusu faiz arttırmalarının devam etmesi beklenmektedir.

Buna karşın, Avustralya Federal Hükümeti ve Eyalet Hükümetleri, gerek artan nüfusa iş imkanları yaratmak gerekse durgunluğa girmesi beklenen Avustralya ekonomisini yeniden canlandırmak amacıyla altyapı inşaatı projelerine önümüzdeki dönemde daha fazla ağırlık vereceklerini halihazırda belirtmiş bulunmakta ve bu projelere yönelik kaynakları artırmaktadırlar.

Bu bağlamda, kamu tarafından finanse edilecek büyük alt yapı projelerinin Avustralya inşaat sektörünün önümüzdeki dönemdeki en önemli itici gücü olacağı anlaşılmaktadır. Avustralya Federal ve Eyalet hükümetlerinin söz konusu projelerde rekabetin artmasını istedikleri de dikkate alındığında, Avustralyalı veya Avustralya pazarında yer alan İspanyol, Fransız, Kanadalı ve İtalyan firmalarla iş birliği yoluna gidilmek suretiyle, müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarımızın bu projelerde yer almaları mümkün görülmektedir.

Ayrıca, ülke içinde ofis ve temsilcilik açarak müteahhitlik alanındaki gelişmeleri yakından takip etmek firmalarımız için orta ve uzun vadede etkili olabileceği gibi aynı zamanda ülke genelindeki gelişmeleri anında yerinde takip edebilme şanslarını da artıracaktır. Avustralya Müteahhitler Birliği ile daha yakın ilişkiler kurularak ülke içerisinde faaliyet gösteren ve ilgili birliğe üye olan firmalar ile iş birliği yapılarak ülke içerisindeki önemli projelerde yer alınabileceği düşünülmektedir.

10. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

10.1. İş Kültürü

Avustralya coğrafi ve kültürel uzaklık, nüfusunun azlığı gibi bazı faktörler nedeniyle, halihazırda Türkiye’nin dış ticaretinde ilk otuz ülke arasında bulunmamaktadır. Bununla birlikte, gelişmiş ekonomisi ve yüksek hayat standardı ile 2023 yılında 274 milyar ABD Doları tutarında ithalat gerçekleştiren Avustralya, pazarlarını çeşitlendirme hedefinde olan ülkemiz için göz ardı edilemeyecek bir pazardır.

Coğrafi uzaklığın günümüzde artık bir dezavantaj olmaktan çıktığı düşünülürse, sahip olduğu büyük alım gücü ve Asya-Pasifik Bölgesindeki stratejik konumu nedeniyle büyük potansiyeli bulunan Avustralya pazarını doğrudan hedefleyen stratejiler geliştirmek gerekmektedir.

Avustralya’ya ihracat yapmayı düşünen muhtemel ihracatçılarımızın piyasaya girmeden kapsamlı pazar araştırması yapmaları ve gerekli pazarlama tekniğini belirlemeleri uygun olacaktır. Pazar araştırmasından sonra ülkeyi ziyaret ederek, pazarı yerinde incelemek ve ülke içinde düzenlenen özellikle sektörel fuarlara katılım sağlamanın tanıtım, uygun pazarlama ve satış tekniğinin belirlenmesi açısından yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Bakanlığımızın desteklediği fuarlara <https://www.ticaret.gov.tr/ihracat/fuarlar> web adresinden ulaşılabilir. Avustralya’da düzenlenen genel ve sektörel fuar ve sergilerinin tam listesi Exhibition and Event Association of Australia’nın www.eeaa.com.au web sitesinde

yayınlanmaktadır. Ayrıca, Avustralya’da düzenlenen fuarlar için www.auma.de web adresine de başvurulabilir.

Uygun bir fiyat tespiti için ihracatçıların, ithal edilen ürünlerin tabi olacağı masrafları göz önünde tutmaları gerekir. Fiyatın rekabet edebilir bir düzeyde olmasını hesaplarken, nakliye masrafları, işçilik masrafları, gümrük vergileri, pazarlama masrafları, GST vergisi, acente ve distribütör komisyonları göz önünde tutulmalıdır. Türkiye ile Avustralya arasında direkt deniz ulaşımı olmadığından diğer ülkelerdeki limanlar aracılığı ile mallar gönderilmektedir ki bu da nakliye masraflarını yükseltmektedir.

İhracatçılarımız pazara doğrudan girebilecekleri gibi, Avustralya’da yaygın olarak görülen acente ve distribütör kullanımı, lisans/teknoloji transferi anlaşmaları, franchise anlaşmaları, ortak yatırım, şube veya ofis açma yöntemlerinden birini pazara giriş yöntemi olarak kullanılabilmektedirler. Bu bağlamda, Türkiye için önemli bir avantajı Avustralya’da yaşayan ve ticaretle uğraşan Türk asıllı vatandaşlar oluşturmaktadır. Avustralya’daki Türk ticaret odaları ile irtibata geçilmesi, firmalarımızın pazara girişlerinde ve pazarda kalıcı olmalarında yardımcı bir unsur oluşturmaktadır.

Dünya Bankası’nın her yıl yayınladığı İş Yapma Kolaylığı Endeksi iş ortamına ilişkin genel göstergeleri sunma açısından fikir verici olmaktadır. Bu verilere göre Avustralya, araştırmaya konu 190 ulusal ekonomi içerisinde 2020 yılında 14. sırada bulunmaktadır. Söz konusu araştırma bağlamında yüksek gelirli ülkeler kategorisinde yer alan Avustralya, yeni işletme kurma endeksinde ise 7. sırada yer almaktadır. Dünya Bankası tarafından 16 Eylül 2021 tarihinde yapılan ve tam metni <https://www.worldbank.org/en/news/statement/2021/09/16/world-bank-group-to-discontinue-doing-business-report> adresinde yer alan açıklamada, her yıl yayınlanan Doing Business raporlarının yayınlanmasının durdurulduğu duyurulmuştur. Dünya Bankasınca en son yayınlanan *Doing Business 2020* raporunda yer alan Avustralya iş ortamına ilişkin genel göstergeler aşağıda sunulmaktadır:

Tablo 42: Avustralya İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Konular	2019 Sıralaması	2020 Sıralaması	Değişim
Yeni işletme kurma	7	7	-
İnşaat izni alma	9	11	-2
Elektrik enerjisine erişim	52	62	-10
Mülk edinilmesi ve kaydı	50	42	+8
Kredi alma	8	4	+4
Küçük yatırımcıyı koruma	64	57	-7
Vergi ödeme	26	28	-2
Sınır aşırı ticaret yapma	103	106	-3
Sözleşmelerin bağlayıcılığı	5	6	-1

Konular	2019 Sıralaması	2020 Sıralaması	Değişim
İflas çözümlemesi	20	20	-

Kaynak: Doing Business 2020, Dünya Bankası.

Avustralya 25,9 milyonluk nüfusuyla nispeten küçük bir pazar olmakla birlikte, ülkeye dünyanın her yerinden ürün ithalatının yapıldığı ve piyasada rekabetin çok yüksek olduğu dikkate alınmalıdır. Avustralya perakende piyasası esas itibarıyla büyük rekabetin olduğu ve alıcıların en iyi fiyatı buldukları ülkeden alım yaptıkları bir piyasadır. Bu nedenle, Avustralya'ya ihracat yapmak isteyen iş insanlarımızın, başta ürün kalitesine ve devamlılığa dikkat etmesi gerekir. Avustralya pazarında kalıcı olmak için; ürün kalitesi, taahhütlerin zamanında karşılanması ve hizmetin devamlılığı konularında gerekli hassasiyetin gösterilmesi önem arz etmektedir.

Türkiye'den Avustralya'ya doğrudan deniz ulaşımı bulunmamaktadır. Genellikle ürünlerin nakliyesi Pire, İskenderiye veya Singapur limanları kanalıyla yabancı firmalarla aktarmalı geldiği için ulaşım ve nakliye maliyetleri ve süresi uzadığından rekabet avantajı elde edilememektedir. Ayrıca, yabancı ülke menşeli taşıma şirketleri tarafından zaman zaman Türk firmalarına, ürünlerinin miktarı, nakliye zamanı ve ücreti konusunda sıkıntı yaratılabilmektedir. Bundan hareketle, Türk ihraç ürünlerinin Asya Pasifik bölgesine taşınmasında Türk deniz taşımacılığı firmalarının devreye girmesinin bahse konu sorunların aşılmasında ve bölgeye olan ihracatımızın artırılmasında önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

Avustralya, piyasasına arz edilecek ürünlere, gümrük vergisi ve/veya katma değer vergisi (GST) ile diğer vergi veya harçlar uygulamakta, gümrük vergileri, ürünün çeşidi ve menşe ülkeye göre değişiklik gösterebilmektedir. Gümrük vergileri dışında, mal ve hizmet vergisi, lüks araba vergisi ve şarap eşitleme vergisi gibi vergiler uygulanmaktadır. Bu konudaki detaylı bilgiler <http://www.ato.gov.au> web sitesinden temin edilebilmektedir.

İthal ve yerli mallara Katma Değer Vergisi (Goods and Services Tax, GST) uygulanmakta olup genel GST oranı %10 düzeyindedir. Avustralya'ya ihracat yapılmadan önce ürün güvenliği kontrolüne tabi tüm ürünlerin ve sorumlu kuruluşların listesinin Avustralya Gümrük İdaresi'nin <https://www.homeaffairs.gov.au/> web sitesinden kontrol edilmesinin olası sıkıntıların aşılması açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Avustralya genelinde büyük mağazalar zinciri ve çok fonksiyonlu alışveriş merkezleri yaygın bulunmaktadır. Avustralya'daki en büyük perakende zinciri gıda sektöründe Woolworths Grubu, ikinci en büyük firma ise Wesfarmers grubudur. Ayrıca Avustralya'da ihtisaslaşmış mağazalar zincirleri bulunmaktadır. Bunlar; David Jones, Myer, Kmart, Target, Oroton, Big W, Harvey Norman, JB Hi-Fi, Bunnings, Mitre 10, Tradelink gibi ev eşyası, giyim, aksesuar, ayakkabı mobilya, elektrik, elektronik, iletişim ürünleri, beyaz eşya, inşaat malzemeleri, hırdavat gibi çeşitli konularda faaliyet göstermektedir.

Süpermarket zincirleri gıda üzerinde yoğunlaşmakla birlikte, çok çeşitli tüketim maddeleri de satmaktadırlar. Avustralyalı büyük mağaza zincirleri genelde diğer ülkelerde bulunan kendi alım temsilcileri kanalıyla mal tedariklerini sağlamaktadırlar. Bu çerçevede, söz konusu temsilcilerle temasa geçmek yararlı olacaktır. Ayrıca, Avustralya perakende piyasasının, büyük rekabetin olduğu ve alıcıların en iyi fiyatı buldukları ülkeden alım yaptıkları bir piyasa olduğunu gerçeği unutulmamalıdır.

Genel olarak, Avustralya'ya mal ithalatında gümrük işlemleri kısa sürede, kolaylıkla tamamlanmakla birlikte, ürün sınıflandırması, gümrük işlemlerinin en etkin bir şekilde yürütülmesi ve olası yanlışların engellenmesi açısından deneyimli Gümrük Komisyoncuları ile çalışılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Gümrük Komisyoncuları/Acentelerinin listesi, eyaletlerin mahalli telefon rehberleri olan sarı sayfalardan <http://www.yellowpages.com.au> temin edilebilmektedir. Ayrıca gümrük acentalığı ve navlun sektörü firmalarının üye olduğu The Customs Brokers and Forwarders Council of Australia Inc isimli sektör kuruluşuna <https://www.austrade.gov.au/contact/faqs/how-do-i-find-a-customs-broker-or-freight-forwarder-in-australia> internet adresinden ulaşmak mümkündür.

Diğer taraftan, Avustralya elektronik ticaretin son derece yaygın kullanıldığı bir perakende pazarına sahiptir. Avustralya'da son beş yıldır sürekli olarak büyüme gösteren ve cep telefonlarına ilaveten tabletlerin de kullanımının yaygınlaşması ile artış hızı yükseliş trendinde olan online perakende sektörünün, başta ev tekstili, hazır giyim, ayakkabı ve mücevher sektörleri olmak üzere ülkemiz ihracatçıları için de önemli bir potansiyel sunduğu değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, ülke genelinde düzenlenen fuarlara firmalarımızın katılması yararlı olacaktır. Günümüzde firma iletişim bilgileri tedariki yolu ile dış ticareti arttırılma olanakları sınırlı düzeyde kalmakta, kişisel temas ve tanıtım büyük önem kazanmaktadır. Potansiyel alıcılara en etkili tanıtım, doğrudan temas ve ürünleri sergilemek, göstermek ve bilgilendirmekten geçmektedir. Ayrıca, iş insanlarının karşılıklı ve sürekli olarak temas içinde olmaları ve birbirlerinin faaliyetlerinden bilgi sahibi olmaları önem taşımaktadır.

Avustralya ile Türkiye arasında karşılıklı ticari ilişkilerinin devamını veya iş hayatını etkileyecek siyasi veya ticari herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Ancak Türkiye'nin Avustralya'ya ihracatının daha fazla arttırılmasının önündeki en büyük engel, zaman farkı, uzaklık ve Avustralya'nın Çin, Tayland, Hindistan gibi ucuz mal üreten ülkelere yakın olması ve bölge ülkeleri ile ticarete ağırlık vermesi olduğu düşünülmektedir.

10.2. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Avustralya'nın büyük ve dağınık coğrafi yapısı ve oldukça rekabetçi pazarında ihtiyatla hareket edilmeli ve bütün satış yöntemlerinde ürün güvenliği, kalitesi, taahhütlerin zamanında yerine getirilmesi, şirket dürüstlüğü ve hizmetin devamlılığına gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

Avustralya'da ürün kalitesinin ve fiyatlandırmanın, talep yapısına ve hedef kitleye göre yapılması önem taşımaktadır. Piyasada her kalite ve fiyat aralığında ürün satılmakta olup, ülkemiz ihracatçısının sunduğu benzer fırsatları sunan Asya ülkelerinin yoğun rekabeti ile karşılaşmak mümkün bulunmaktadır. Küçük fakat rekabetin oldukça yüksek olduğu Avustralya pazarına girişte, esnek bir fiyat politikası izlenmesi, küçük sipariş miktarlarının kabul edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Avustralya'da yapılacak iş görüşmelerinde randevu saatine ve belirlenen görüşme süresine dikkat edilmesi gerekmektedir. Avustralyalılar, rahat, iletişim kurulması kolay, iyi konuşmacı, esprili ve pratik insanlardır. İş görüşmelerinde karşı tarafın görüş ve taleplerini dikkatli dinleyerek analiz ederler pratik sonuca odaklanırlar. Her görüşmede kendileri için optimal sonuç elde etmek, özgür iradeleriyle hızlı ve pratik kararlar almak isterler, kendilerine hayır denmesinden rahatsız olmazlar. Fakat taahhüt edilen her şeyin zamanında eksiksiz yerine getirilmesini beklemektedirler.

İş görüşmelerinde aynı kademedeki insanların buluşturulmasına dikkat edilmeli, ticari kart değişimi yapılmalıdır. Kart değişiminin iki el kullanılarak yapılması daha uygun olmakla birlikte, sağ elle de alışveriş yapılabilir. Avustralya'nın stratejik ortaklarını oluşturan İngiltere, Kanada ve ABD ile ticari faaliyetin bulunmasının çok önemli bir referans olduğu ve varsa görüşmelerde belirtilmesinde fayda görülmektedir.

Avustralya iş kültüründe hediye alıp vermek çok yaygın olmamakla birlikte, iş ziyaretlerinin sonunda karşılıklı kültürel motifli hediye takdimi yapılmaktadır. Ayrıca, Avustralya iş kültüründe resmi iş ortamının dışında iş hayatı ile bağlantılı sosyal iletişimin geliştirilmesine yönelik yemek, kokteyl gibi toplantılar yaygın olarak kullanılmaktadır.

10.3. Para Kullanımı

Avustralya'nın para birimi Avustralya Doları (A\$) olup, banknotlar 5, 10, 20, 50, 100 A\$'lık birimler halinde, madeni paralar ise 1, 2\$'lık birimler halinde basılmaktadır. Ayrıca, 1 A\$= 100 Cent (c) olup, 5, 10, 20, 50 Centlik madeni paralar şeklinde yürürlükte.

10.4. Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Çalışma saatleri genelde 09:00 – 17:00 arasındadır. Mağazalar ve alışveriş merkezleri Perşembe günleri 21:00'a kadar, haftanın diğer günleri saat 18:00'e kadar açıktır. Bankalar, Pazartesi-Perşembe 09:00–16:00, Cuma: 09:00 – 17:00'a kadar açıktır.

Türkiye'nin Sidney ve Melburn Başkonsoloslukları 09:00 – 16:00 arası hizmet vermektedir.

Resmi Tatil Günleri:

25 Aralık Noel Tatili

27 Aralık Boxing Day

01 Ocak -Yeni Yıl

26 Ocak -Ulusal Gün

25 Nisan -Anzak Günü

Paskalya Tatili (Nisan ayının 2. pazarı)

Haziran ayının ikinci pazartesi – Kraliçe'nin doğum günü olarak kutlanır.

Bunlarla birlikte her eyaletin farklı resmî tatilleri bulunabilmektedir.

10.5. Yerel Saat

Avustralya'da üç zaman dilimi vardır, Doğu, Merkez ve Batı. Doğu dilimine Sidney, Melburn, Kanberra, Brisbane, Cairns şehirleri dâhildir. Türkiye'de yaz saati uygulanırken 7 saat ilerdedir. Kış saati uygulandığında ise fark 9 saate çıkmaktadır.

Avustralya Doğu Standart Zamanı: GMT + 10 saat

10.6. Pasaport ve Vize İşlemleri

Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Avustralya'ya gelecek olan Türk vatandaşları Türkiye'deki Avustralya temsilciliklerinden vize almak zorundadırlar.

Detaylı bilgi Ankara'daki Avustralya Büyükelçiliği'nin web sitesinden (<https://turkey.embassy.gov.au>) alınabilmektedir.

Avustralya g m r klerinde oldukça katı kurallar mevcuttur. Bütün hayvanların, hayvansal ürünlerin, gıda maddelerinin, bitki ve bitkisel ürünlerin ülkeye sokulabilmesi için karantina kontrolünden geçmesi gerekmektedir; bu nedenle havaalanında yolcular bu tür ürünleri gümrük görevlilerine deklare ettirmelidirler. Bununla birlikte Avustralya dolarının ülkeye sokulmasında herhangi bir yasaklama yoktur. Ancak 10.000 A\$ üstündeki meblağların bildirilmesi gerekmektedir. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi <https://www.austrac.gov.au/individuals/travelling-and-australia-money> adresinde yer almaktadır.

11. ŞİRKET KURULUMU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

11.1. Şirket Türleri

Avustralya’da ticari faaliyetler, Őahıs (sole proprietorship), ortaklık (partnership), ortak giriŐim (joint venture), tr st (trust) ya da Şirket (company) kurarak yapılabilmektedir.

11.2. Şirket Kurma Prosedürü

Dünya Bankası Doing Business 2020 Raporunda, Avustralya’da işletme kurmak için 3 farklı işlemin gerektiği ve bu işlemlerin 2 iŐgününde tamamlandığı ifade edilmektedir. AŞağıda bahse konu  c işlemin detayları sunulmaktadır.

Tablo 43: Avustralya’da işletme Kurma işlemleri

İŞletme kurmak için yapılması gereken işlemler	İŞlem süresi	Maliyet
Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu’na (Australian Securities and Investment Commission, ASIC) ASIC Form 201 numaralı “Application for Registration as an Australian Company” dilekçe ile başvurulması ve Şirket Statüsü (Certificate of Incorporation) ile Şirket Numarası (Australian Company Number, ACN) alınması gerekmektedir.	1 işgünü	597 AUD

İşletme kurmak için yapılması gereken işlemler	İşlem süresi	Maliyet
Yabancı firmalar Avustralya’da şube açabilmektedirler. Eğer yabancı bir firma Avustralya’da şube açmak isterse, Şirketler Kanunu (the Corporations Act) çerçevesinde yabancı şirket (foreign company) olarak tescil işlemini gerçekleştirmekle mükelleftir. Bahse konu işlem için, firmanın faaliyet gösterdiği ülkedeki Şirket Statüsü ve diğer ilgili belgelerin onaylı kopyaları ile birlikte, başvuru formu (Form 402, Corporations Act 2001) doldurularak Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu’na (ASIC) müracaat edilmesi gerekmektedir. Avustralya’da şube açan yabancı firmaların kayıtlı ofislerinin Avustralya’da bulunması ve en az bir yerel yönetici tahsis edilmesi zorunludur. Tescil işleminin tamamlanmasını müteakip, yabancı firmaya Avustralya Kayıtlı Kurum Numarası (Australian Registered Body Number, ABRN) tahsis edilmektedir.	1 işgünü	597 AUD
Avustralya Vergi İdaresi’nden (Australian Tax Office, ATO) Vergi Numarası (Australian Business Number, ABN) alınması gerekmektedir.	İnternet üzerinden başvuru yapılabilmekte ve 14 gün içerisinde gönderilmekte	Yok
İşçi tazminatı (Worker Compensation) için bir sigorta şirketine kayıt olmak	1 işgünü	Yok

Avustralya yasalarına göre, ticari şirketler kendi adına varlıklarını tutabilen ayrı tüzel kişiliklerdir ve kendi yükümlülüklerinden sorumludur. Avustralya’da özel (proprietary) ve halka açık (public) olmak üzere iki şirket türü bulunmaktadır. Halka açık şirketler Avustralya Menkul Kıymetler Borsası’na (the Australian Securities Exchange) kote olabilmektedir. Özel şirketlerin Avustralya içerisinde kayıtlı ofisinin olması gerekmele birlikte, pay sahiplerinin ikametine ve minimum sermaye miktarına ilişkin bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Yabancı firmalar Avustralya’da şube açabilmektedirler. Eğer yabancı bir firma Avustralya’da şube açmak isterse, Şirketler Kanunu (the Corporations Act) çerçevesinde yabancı şirket (foreign company) olarak tescil işlemini gerçekleştirmekle mükelleftir. Bahse konu işlem için, firmanın faaliyet gösterdiği ülkedeki Şirket Statüsü ve diğer ilgili belgelerin onaylı kopyaları ile, Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu’na ilgili başvuru formunu (Form 402, Corporations Act 2001) doldurarak müracaat etmeleri gerekmektedir. Avustralya’da şube açan yabancı firmaların kayıtlı ofislerinin Avustralya’da bulunması ve en az bir yerel yönetici tahsis edilmesi şarta bağlanmıştır. Tescil işleminin tamamlanmasını müteakip, yabancı firmaya Avustralya Kayıtlı Kurum Numarası (Australian Registered Body Number, ABRN) tahsis edilmektedir. Şubenin Avustralya’da faaliyete geçmesini müteakip, şube yetkilisi yabancı şirketin yıllık hesaplarını beyan etmek ve diğer raporlama sorumluluklarını yerine getirmekle mükelleftir. Konu ile ilgili detaylı bilgilere <https://asic.gov.au/for-business/registering-a-company/steps-to-register-a-company/foreign-companies/> adresinden ulaşılması mümkündür.

Yabancı yatırımcıların Avustralya’da mevcut şirketlere ortak olmaları veya kendi şirketlerini kurması kolaydır. Yabancı bir şirketin çeşitli şirket türleri arasından seçim yapma imkanı bulunmaktadır. Avustralya Şirketler Kanunu’na (the Corporations Law) göre hükmi şahsiyet, otomatik olarak bir Avustralya şirketi olarak kaydedilebilmektedir. Böylece, Avustralya genelinde

iş yapabilme imkânı elde edilmekte olup, eyaletler ile bölgelerde ayrıca kayıt olmalarına gerek bulunmamaktadır. Avustralya’da faaliyette bulunacak şirketler muhasebe, mali dokümanlar, yıllık gelirler, genel kurul denetimleri ve kamuya açık kayıtlı ofis bulundurma konuları bakımından Şirketler Kanunu’na uymak zorundadırlar.

Yabancı şirketin, tamamen kendisinin sahibi olduğu ve hisse senedi çıkartmak istemediği bir yan-şirket kurmak istemesi halinde, en uygun şekil bir adi şirket kurmaktır. Zira adi şirket kuruluşunda uygulanan mevzuat daha basittir ve kuruluş maliyeti halka açık bir şirketten daha düşüktür. Ayrıca, bu şirket her an halka açık bir hale dönüştürülebilir. Ancak, bütün kolaylığa rağmen her zaman hukuki ve mali bir uzmanın yardımlarından yararlanmakta fayda görülmektedir.

Yabancı şirketler, Avustralya’da bağlı ortaklık (subsidiary) da kurabilmektedir. Bu amaçla yeni bir şirket kurulabileceği gibi, Avustralyalı bir şirketin satın alınması da mümkündür.

Yabancı şirketler Avustralya’da temsilcilik de açabilmektedir ancak temsilciliklerin ticari faaliyette bulunmaları mümkün değildir. Temsilcilik ofislerinin faaliyetleri, ticari nitelikte olmayan tanıtım ve reklam gibi faaliyetleri gerçekleştirmek ve irtibat bürosu olarak hizmet vermek ile sınırlandırılmıştır.

Yabancı şirketler de dahil olmak üzere, Avustralya’da faaliyet gösteren şirketler ticari faaliyetlerine son verseler dahi şirket feshedilmedikçe şirket tescilleri ASIC’de kayıtlı kalmaya devam etmektedir. Bu durumda, yıllık denetleme ücretinin ödenmesi dâhil olmak üzere ticari faaliyetini sonlandıran şirketler yasal gerekliliklere tabi olmaya devam etmektedirler. Şirketin feshi ise ancak Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu’na yapılacak fesih başvurusu ile gerçekleşmektedir ve bahse konu işlem sonrası şirketin varlığı sona ermektedir. Konu ile ilgili detaylı bilgilere <https://asic.gov.au/for-business/closing-your-company/> adresinden ulaşılması mümkündür.

Avustralya’da şirket kurmaya ilişkin temel esaslar Şirketler Kanunu’nda (1989) yer almaktadır. Bu kanun hükümleri çerçevesinde, Avustralya’da faaliyet gösteren bütün şirketlerin kayıtları, Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırım Komisyonu (ASIC-Australian Securities and Investment Commission) tarafından tutulmaktadır.

Avustralya’da herhangi bir eyalet içerisinde firma kaydını gerçekleştiren yabancı şirketler diğer bütün eyalet ve bölgelerde de ticari faaliyetlerini gerçekleştirebilirler. Birçok yabancı menşeli şirket, Avustralya’da kurulmuş iştirakleri üzerinden faaliyette bulunmaktadır. Bu iştirakler hem sınırlı sorumluluğa hem de ayrı bir hukuki statüye sahiptirler.

Avustralya’da bir şirket, Avustralya Menkul Kıymetler Borsası’na kayıtlı olup halka açık bir şirket (public) olabilir veya sınırlı hisseli bir “proprietary” şirket (halka açık olmayan şirket) olabilir. Avustralya’da faaliyet göstermek isteyen yabancı şirketler, ASIC’a yabancı şirket olarak kayıt yaptırmakla yükümlüdürler. Yabancı şirket olarak kayıt yaptıрма esnasında aranan şartlar aşağıda listelenmektedir:

- Bildirim yapılabilmesi için yerel temsilcinin (kişi ya da şirket) atanması,
- Avustralya’da kayıtlı şirket ofisinin belirlenmesi,
- Şirket tüzüğü’nün son değişikliklerle birlikte güncel halinin ibrazı,
- Şirket ticaret sicilinin güncel halinin ibrazı,
- Şirket yöneticilerinin listesinin bildirilmesi, eğer Avustralya’da yerleşik olan var ise bu kişi ile yapılmış memorandumun başvuruya eklenmesi.

Avustralya dışında yaşayanların Avustralya’da şirket kurması durumunda en az bir şirket yöneticisi ya da şirket sekreterinin Avustralya’da ikamet etmesi zorunludur. Halka açık şirketlerde ise en az iki şirket yöneticisinin Avustralya’da ikamet etmesi zorunluluğu vardır.

Avustralya’daki her şirketin kanunen defter tutma zorunluluğu vardır.

Şirket faaliyete geçtikten sonra uyması gereken ilave yükümlülükler ise şu şekildedir:

- Şirketin kayıtlı ofisinin iş saatleri içerisinde açık olması,
- Şirket isminin görülebilir şekilde belirtilmesi,
- Şirket isminin ve ARBN numarasının tüm halka açık dokümanlarda belirtilmesi,
- Yerel bir çalışan kullanılmaya devam edilmesi,
- Yıllık finansal raporların ASIC'a sunulması,
- Kayıtların güncel tutulması

11.3. Vergi Uygulamaları

Avustralya'nın gelir vergisi sistemi Gelir Vergisi Değerlendirme Kanunu (The Income Tax Assessment Act 1936 and 1997) ve Vergilendirme Yönetimi Kanunu (The Taxation Administration Act 1953) ile kurulmuş rejime tabidir. Avustralya'da mal ve hizmetlere ilişkin vergi sistemi ise Katma Değer Vergisi Kanunu (Goods and Services Tax Act 1999) ile düzenlenmiştir.

Avustralya'da vergi sistemini yönetmek ile yetkili kurum Avustralya Vergi İdaresi'dir (Australian Taxation Office, ATO). ATO aynı zamanda Avustralya'nın federal vergi sisteminin idaresinden sorumlu kurum olarak Avustralya Hükümeti için birincil vergi toplama kuruluşudur. ATO, şirketlerin yıllık vergi denetim sürecini yönetmenin yanı sıra rastgele örnekleme usulüyle seçilmiş bireylerin ve şirketlerin vergi denetimlerini de gerçekleştirmektedir.

Diğer taraftan ATO, federal vergi sisteminin ve emeklilik sisteminin oluşturulmasında Hazine Bakanlığına da yardımcı olmaktadır.

Avustralya'da şirketler vergisine ilişkin yürürlükte olan rejime göre, bir şirketin Avustralya kurumlar vergisi sistemine tabi olabilmesi aşağıdaki koşullara bağlıdır:

- Firmanın tüzel kişiliğinin Avustralya'da bulunması
- Tüzel kişiliği Avustralya'da olmamakla birlikte ya firma yönetiminin Avustralya'da bulunması ya da hisse sahiplerinin ekseri çoğunluğunun Avustralya'da mukim olması.

2017-2018 mali yılından itibaren geçerli olmak üzere yıllık cirosu 25 milyon AUD'nin altındaki firmalar için %27,5 oranında kurumlar vergisi uygulaması yürürlüğe girmiş, daha sonra 2018-2019 mali yılından itibaren uygulanmak üzere yıllık ciro limiti 50 milyon AUD'ye yükseltilmiştir. 2020-2021 mali yılında 50 milyon AUD yıllık ciroya kadar matrahlar için kurumlar vergisi %26 olarak, 50 milyon AUD üzerinde cirosu olan şirketlere ise %30 olarak uygulanmıştır. 2021-2022 mali yılında ise 50 milyon AUD altında cirosu olan firmalara uygulanacak kurumlar vergisi oranı %25'e düşürülmüştür. Konuya ilişkin detaylı bilgi Avustralya Vergi İdaresi'nin <https://www.ato.gov.au/Rates/Changes-to-company-tax-rates/> adresli sayfasında yer almaktadır.

Avustralya'da Sermaye Geliri Vergisi (Capital gains tax) de yürürlükte bulunmaktadır ve Avustralya'da yerleşik bir şirket tarafından tutulan sermaye varlıkları, genel kurumlar vergisi oranında vergiye tabidir.

Diğer taraftan, Avustralya'da ülkede yerleşik olanlar ve yabancılar için farklı kademeli gelir vergisi oranları uygulanmaktadır. Avustralya vatandaşı ve daimi oturma izni olan yerleşiklere 2021-2022 mali yılında uygulanan efektif vergi oranları aşağıda sunulmaktadır:

- Yıllık gelir toplamı 0-18.200 AUD arasında olanlar:
vergiden muaf
- Yıllık gelir toplamı 18.201-45.000 Avustralya doları arasında olanlar:
18.200 AUD üzerindeki her 1 AUD için 19 cent (%19)
- Yıllık gelir toplamı 45.001-120.000 AUD arasında olanlar:

- 5.092 AUD artı 45.000 AUD üzerindeki her 1 AUD için 32,5 cent (%32,5),
- Yıllık gelir toplamı 120.001-180.000 Avustralya doları arasında olanlar:
29.467 AUD artı 120.000 AUD üzerindeki her 1 AUD için 37 cent (%37),
  - Yıllık gelir toplamı 180.001 Avustralya doları ve üzerinde olanlar:
51.667 AUD artı 180.000 AUD üzerindeki her 1 AUD için 45 cent (%45)

Avustralya'da gelir vergisi ödemekle mükellef yabancılara uygulanan kademeli gelir vergisi oranları da aşağıda yer almaktadır:

- Yıllık gelir toplamı 0-120.000 AUD arasında olanlar:
Bildirilen gelir tutarının %32,5'i
- Yıllık gelir toplamı 120.001-180.000 AUD arasında olanlar:
39.000 AUD artı 120.000 AUD üzerindeki her 1 AUD için 37 cent (%37),
- Yıllık gelir toplamı 180.000 AUD üzerinde olanlar:
61.200 AUD artı 180.000 AUD üzerindeki her 1 AUD için 45 cent (%45),

Konuyla ilgili ayrıntılı bilgiler Avustralya Vergi İdaresi'nin www.ato.gov.au adresli internet sitesinden temin edilebilmektedir.

Avustralya'da hâlihazırda uygulanan **GST** (Goods and Services Tax) oranı (Türkiye'deki KDV'ye yakın bir vergi) ise %10 düzeyinde olup, detayları Avustralya Vergi İdaresi'nin <https://www.ato.gov.au/business/gst/> adresinde yer almaktadır.

Avustralya'da vergi beyannamelerinde **standart mali yıl** 1 Temmuz - 30 Haziran arasındaki 12 ayı kapsamaktadır. Ancak, ATO'nun onayı ile başka tarihte biten hesap dönemleri için beyanname verme olanağı bulunmakta ise de genel olarak yabancı firmalara mevcut mali yıl esas alınarak işlem yapılmaktadır.

Avustralya'da hem şirketler hem de bireyler için vergiye tabi gelir miktarı, beyan edilen gelir miktarından ilgili mevzuat ile izin verilen kesintiler düşülerek hesaplanır. Bahse konu kesintiler, ticari faaliyetin icrasına ilişkin yapılan masrafları, değer kaybeden varlıklar için sermaye ödenekleri şeklinde nitelenen amortismanı ve geçmiş yıllardaki vergi kayıplarını kapsamaktadır. Detaylı bilgi <https://www.ato.gov.au/Business/Income-and-deductions-for-business/Deductions/> adresinde bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye ile Avustralya arasında 28 Nisan 2010 tarihinde Ankara'da imzalanan Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması da 21 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Avustralya'da uygulanan diğer vergi türlerine bakıldığında, en yaygın uygulanan vergi türlerinden birinin **gümrük vergisi** olduğu görülmektedir. Gümrük vergisi, Avustralya'ya ithal edilen pek çok ürüne %5 oranında uygulanmaktadır. %10 düzeyindeki katma değer vergisi ithal edilen ürünlere de uygulanmaktadır. Güncel gümrük vergisi oranları <https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/tariff-classification/current-tariff/schedule-3> adresinde yer almaktadır.

Bir diğer vergi türü ise, eyalet düzeyinde vergiden muaf tutarın üzerindeki gelire uygulanan **bordro vergisi**dir (payroll tax, <https://www.payrolltax.gov.au/>). Bu verginin oranı eyalet ve bölgeler arasında farklılık göstermekte olup efektif vergi oranları % 0 - %6,85 arasında değişmektedir. Eyalet/bölge düzeyinde uygulanan ve oranı eyalet/bölgeden eyalete/bölgeye

farklılık göstermekte olan bir diğer vergi türü de **damga vergisidir** (<https://www.business.gov.au/finance/taxation/stamp-duty>). Yine eyalet hükümetlerince, arazinin niteliği ve değerine göre de değişen oranlarda hesaplanan **arazi vergisi** (<https://www.business.gov.au/finance/taxation/taxes-on-your-property>) de bulunmaktadır. Personel istihdam eden işletmelerin ödemekle yükümlü olduğu bir diğer vergi türü ise, personelin özel aracını iş amaçlı kullanması, personel tarafından ödenen park yeri ücretleri ve özel sağlık sigortası gibi harcamalara ilişkin toplanan ücret dışı hak vergisidir (fringe benefits tax, <https://www.business.gov.au/registrations/register-for-taxes/register-for-fringe-benefits-tax-fbt>).

11.4. Bankacılık Mevzuatı

Avustralya'da ödemelerde yasal olarak sadece Avustralya Doları kullanılmaktadır. Yabancı ülke paraları, uluslararası havaalanlarında, bankalarda, büyük otellerde ve çok yaygın olmayan döviz ofislerinde değiştirilebilir.

Avustralya'daki bankalar kendi aralarında büyük bir rekabet içindedir. Avustralya'da yirmiye yakın ulusal ve çok sayıda da uluslararası bankacılık grubu vardır. Büyük bankaların, tüm şehir ve eyalet merkezlerinde şubeleri bulunmaktadır. Avustralya'da 50 civarında banka faaliyette bulunmakta ve 15,000 kadar ATM bulunmaktadır.

Bankaların mesai saatleri Pazartesi-Perşembe günleri 9:30-16:00, Cuma günleri 9:30-17:00 arasındadır.

Avustralya mali sisteminin üç parçadan oluştuğu söylenebilir. Bunlar, bankalar gibi mali teşebbüsler, düzenleyici kuruluşlar olan Reserve Bank ve Australian Prudential Regulation Authority (APRA)'dır.

Avustralya Merkez Bankası (Reserve Bank), www.rba.gov.au, 1998 yılına kadar ticari bankaların gözetiminden sorumlu iken 1 Temmuz 1998 tarihinden itibaren, bu sorumluluk APRA tarafından üstlenilmiş ve Merkez Bankası para politikasından ve mali istikrardan sorumlu olmuştur.

Bütün havaalanlarında döviz büroları mevcuttur. Avustralya'ya ziyarette bulunacak kişilerin paralarını havaalanlarında ya da banka şubelerinde bozdurmaları tavsiye edilmektedir. Ayrıca, on bin doların üzerinde olan para giriş ve çıkışları yetkili makamlara bildirilmek zorundadır.

Başka yerlerde zor olabileceği için seyahat çekleri büyük otellerde ya da banka şubelerinde nakde çevirebilmektedir. Bazı bankalar seyahat çeklerini nakde çevirirken belli bir ücret talep edebilmektedir.

11.5. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Avustralya'da, sosyal güvenlik sistemi emeklilik (superannuation) dışında primsiz olup, bütün yardımlar devletçe karşılanmaktadır. Sağlık hizmetleri de bu çerçevede devlet (Medicare) tarafından sağlanmaktadır.

Sosyal güvenlik, Federal Hükümetin sorumluluğunda olup, Beşeri Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bakanlık sosyal güvenlik hizmetini, emeklilik ve sağlık gibi bir kısım alanlar dışında eyaletlerde "Centrelink" (Sosyal Güvenlik Kurumu) aracılığıyla yürütmektedir. Centrelink, kişilere bir merkezden sosyal güvenlik ödemeleri hakkında bilgi ve yardım sağlayan ve iş bulmalarına yardımcı olan bir devlet kuruluşudur. Avustralya sosyal güvenlik sisteminin dört temel özelliği bulunmaktadır:

- Sosyal güvenlik yardım ve hizmetleri, ülkede daimi ikamet hakkı olan herkesi kapsamaktadır.
- Sosyal güvenlik aylık ve ödeneklerinin miktarı, ilgilinin Avustralya'da veya Avustralya dışında başka bir ülke veya ülkelerden elde ettiği gelirlerin miktarı ve/veya sahip olduğu malvarlıklarının değeri dikkate alınarak tespit edilmektedir. Bu tür gelir ve

malvarlıklarının belirli bir düzeyi aşması halinde aylık ve ödemelerin miktarı azaltılmakta ve belli bir üst sınırı aşması halinde ise tamamen kesilmektedir.

- Bazı sosyal güvenlik ödenekleri için öngörülen sürelerin hesaplanmasında, ilgilinin Avustralya’da ikamet ettiği süre göz önüne alınmaktadır.

Sosyal Güvenlik Yasasında öngörülen sosyal güvenlik yardım ve hizmetleri; Yaşlılık Aylığı, Maluliyet Destek Aylığı, Dul Aylığı, Hastalık Ödeneği, Aile Yardımı, Analık Ödeneği başta olmak üzere çok çeşitli kalemlerden oluşmaktadır.

Sosyal güvenliğin bir başka boyutu da emeklilik (superannuation) konusudur. Bir iş sahibi olup, yanında eleman çalıştıran herkesin emeklilik ile ilgili yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu kapsamda işveren ve çalışan kişi tanımları yapılmış, ödenmesi gereken prim miktarı belirlenmiştir. Buna göre, belirli bazı istisnaların dışında, işverenin ödemesi gereken prim miktarı hesaplanmakta ve bunun ödenmemesinin ciddi cezai yaptırımları bulunmaktadır. Bunun oranı ücretin minimum %9,5’i olup, bu kesintinin işveren tarafından yatırılması gerekmektedir.

Avustralya vatandaşı olmamakla birlikte, Avustralya’da devamlı ikamet izni bulunanlar için de bu ödemenin yapılması gerekmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi Avustralya Vergi İdaresi’ne ait <https://www.ato.gov.au/Super/> adresli internet sitesinde yer almaktadır.

Öte yandan çalışanların hastalık, kaza gibi durumlarla karşılaşmaları halinde mağduriyetlerini önlemek amacı ile “Workcover” olarak nitelendirilen bir uygulama bulunmakta olup, bu konudaki düzenlemeler eyalet hükümetlerince yürütülmektedir.

11.6. Vizeler (Çalışma, Oturma İzinleri, Geçici Çalışma Vizesi, Başvuru Mercii vb. Bilgiler)

Avustralya’ya seyahat gerçekleştirmek isteyen kişilerin başvurabileceği vize türleri seyahat amacı ve kişinin durumuna göre değişebilmektedir.

Department of Home Affairs geçici ve daimi oturma vizesi vermekte ve vatandaşlık başvuruları ile ilgili kararları almaktadır (<https://immi.homeaffairs.gov.au/>). Seyahat edecek kişinin kendi durumu ve seyahat amacına uygun olan vize türünü bulmak için <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder> adresi üzerinden “Visa Finder” gerecini kullanmaları gerekmektedir. Birçok vize türüne buradan başvuru gerçekleştirilmektedir.

Resident Return vizeleri

Kişinin Avustralya’da, güncel ya da eski daimi oturma izninin bulunması ve yurtdışına gidip, Avustralya’ya daimi oturma izniyle dönmek istemesi durumunda, bir Resident Return vizesi (RRV) için başvuruda bulunması gerekebilir. Güncel daimi oturma vize süresinin dolmuş olması ya da dolmaya yakın bulunması durumunda, bu vizeyi almak gerekmektedir. RRV, yolculuk olanağının geçerlik süresi içinde, yurtdışına seyahat edilmesine ve daimi oturma izni ile Avustralya’ya dönüş yapılmasına izin veren, kalıcı bir vizedir. Vize sahibinin Avustralya’da sürekli olarak kalmasını sağlar. Yurt dışına gitme niyetinin olmaması durumunda, RRV vizesine başvurulması gerekmemektedir. RRV ile ilgili daha fazla bilgi, <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing/resident-return-visa-155-157> adresli internet sitesinde yer almaktadır.

Ziyaret vizeleri

Geçici ziyaretçilerin, Avustralya’da kalacakları sürenin tamamı için vize almak üzere başvuruda bulunmaları gerekmektedir. Ziyaretin amacına göre değişik bir dizi geçici vize bulunmakta olup her vizenin özel koşulları vardır.

Çalışma vizeleri

Ülkeye çalışma amaçlı seyahat etmek isteyen kişilerin çalışma vizesi altında yer alan vize türlerinden kendilerine uygun olana başvurmaları gerekmektedir. Alınabilecek vize türü kişinin ne

kadar süre Avustralya'da kalmak istediğine bağlı olup genellikle “beceri eksikliği listesi”nde yer alan bir mesleğe sahip olunması gibi şartlar aranabilmektedir.

Geçici çalışma vizeleri

Bu vizeler, Avustralya işgücü piyasasındaki beceri eksikliklerini gidermek için öngörülmuş ve Avustralya'da iş teklif edilen kişilere verilmektedir. Geçici Beceri Eksikliği (TSS) vizesi ve Mevsimlik İşçi Programı dahil olmak üzere Avustralya'ya çeşitli geçici çalışma vizeleri vardır. Geçici Beceri Eksikliği (TSS) vizesi, Geçici Çalışma (Nitelikli) vizesinin (alt sınıf 2018) yerini alan yeni bir vize olup yabancı işçilerin Avustralya'da dört yıla kadar zorunlu bir işte çalışmasına izin vermektedir (Bkz. Kısa Vadeli Nitelikli Meslek Listesi veya Orta ve Uzun Vadeli Stratejik Beceriler Listesi). Bu vizeye hak kazanabilmek için yabancı işçilerin onaylı bir Avustralyalı işverenden iş teklifi alması, iş için gereken beceri ve niteliklere sahip olması ve İngilizce dil gereksinimlerini karşılaması gerekir.

Mevsimlik İşçi Programı ise yabancı işçilerin tarım, ormancılık ve balıkçılık gibi sektörlerde çalışmak üzere altı aya kadar Avustralya'ya gelmelerine izin verir. Yine, bu vizeye hak kazanabilmek için, yabancı işçilerin onaylı bir Avustralyalı işverenden iş teklifi alması, iş için gereken beceri ve niteliklere sahip olması ve İngilizce dil gereksinimlerini karşılaması gerekir.

Yukarıda belirtildiği gibi çok çeşitli vize türleri bulunmakta olup yalnızca çalışma hususuna yönelik dahi 43 adet vize tipi bulunmaktadır.

Aşağıda listelenmiş olan çalışma vizeleri Avustralya'nın Ankara Büyükelçiliği'nde değerlendirilmekte olup Türkiye, Gürcistan ve Azerbaycan'da ikamet eden kişiler buradan söz konusu vizeye başvurabilmektedirler.

19 Kasım 2016 tarihinden itibaren aşağıdaki vize sınıflarındaki başvurular (Geçici Çalışma (Uluslararası İlişkiler) (vize sınıfı 403) vizesi hariç) internet üzerinden yapılmaktadır.

Online başvuru yapabilmek için <https://www.homeaffairs.gov.au/Trav/Visa/Immi> üzerinden ImmiAccount oluşturulması gerekmektedir.

Geçici Çalışma (Kısa Süreli Çalışma) Vizesi (Vize Sınıfı 400)

Bu vize Avustralya'ya kısa süreli, özel uzmanlık gerektiren ve devamlı olmayan işlerde çalışma veya kısıtlı bazı koşullar altında, Avustralya'nın faydasına ilişkin bir faaliyet veya işte yer alma amaçlı geçici süre için seyahat etmek isteyen kişiler için uygundur.

Geçici Çalışma (Uluslararası İlişkiler) Vizesi (Vize Sınıfı 403)

Bu vize ise Avustralya'ya iki taraflı anlaşmaya bağlı olarak veya yabancı bir hükümeti temsil etme ya da Avustralya'da bir okulda yabancı dil eğitimi verme amaçlı geçici süre için seyahat etmek isteyen kişiler için uygundur.

Geçici Çalışma (vize sınıfı 408)

Bu vize bir Avustralya organizasyonunun daveti üzerine sürekli olmayan kültürel ya da sosyal bir faaliyete katılma veya Avustralya hükümetinin onayladığı bir etkinliğe katılma amaçlı geçici süre için seyahat etmek isteyen kişiler için uygundur.

Çalışma vizesine ilişkin detaylı bilgi <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder/work> adresli internet sitesinde yer almaktadır.

Avustralya'da oturma izninin alınmasının yanı sıra diğer birçok konudaki faydalı bilgilere Avustralya Göçmen ve Çok Kültürlülük Bakanlığı'nın internet sitesinden ulaşılmaktadır. Diğer taraftan, Avustralya'da firma kurulması veya taahhüt işleri alınması halinde, belirli süreye mahsus personel istihdamı için gerekli olan çalışma vizesi ve oturma izni konularında, aşağıda irtibat bilgileri verilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirlik/Ataşeliklerimizden ayrıntılı bilgi alınması mümkündür.

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8/24 Albert Rd, South Melbourne VIC 3205 Melburn/AVUSTRALYA
Tel: 0061/3/968 67 446
Santral: 0061/3/969 60 46
Faks: 0061/3/969 661 04
E-posta: melburn@csgb.gov.tr

12. ÖNEMLİ ADRESLER VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Avustralya'daki ilgili kurum ve kuruluşlara ait linkler aşağıda sunulmaktadır.

12.1. Sanayi ve Ticaret Odaları

Victoria

VCCI-Victorian Chamber of Commerce and Industry

Adres : Level 3, 150 Collins Street, Melbourne Victoria 3000, Australia
Tel : +61 (3) 8662 5333
Facsimile : +61 (3) 8662 5462
E-posta : info@victorianchamber.com.au
Web : www.victorianchamber.com.au

New South Wales

State Chamber of Commerce

Adres : Level 12, 83 Clarence Street, Sydney NSW 2000, Australia
Tel : +61 (2) 9350 8100
Facsimile : +61 (2) 9350 8199
E-posta : enquiries@businesssydney.com
Web : www.thechamber.com.au

Queensland

Queensland Chamber of Commerce and Industry Ltd

Adres : Industry House, 375 Wickham Terrace, Brisbane QLD 4000, Australia
Tel : +61 (7) 3842 2244
Facsimile : +61 (7) 3013 3405
E-posta : info@cciq.com.au
Web : <http://www.cciq.com.au>

South Australia

Business SA

Adres : 136 Greenhill Road, Unley SA 5061, Australia
Tel : +61 (8) 8300 0103
Facsimile : +61 (8) 8300 0204
E-posta : trade@business-sa.com
Web : <http://www.business-sa.com>

Western Australia

Chamber of Commerce and Industry of Western Australia

Adres : 180 Hay Street, East Perth, WA, 6004, Australia
Posta Adresi : Post Office Box 6209, East Perth, WA, 6892, Australia
Tel : 1300 4 CCIWA (1300 4 22492), +61 8 9365 7555 (International Trade Dep.)
Facsimile : +61 (8) 9365 7550
E-posta : trade@cciwa.com
Web : <http://www.cciwa.com>

Tasmania

Tasmanian Chamber of Commerce and Industry – (Southern Office)

Adres : **Southern Office** Industry House 309 Liverpool Street, Hobart 7000
Posta Adresi : GPO BOX 793H, Hobart TAS 7001, Australia
Tel : +61 (3) 6234 5933 - 6236 3600
Facsimile : +61 (3) 6231 1278
E-posta : admin@tcci.com.au
Web : <http://www.tcci.com.au>

Australian Capital Territory

The ACT & Region Chamber of Commerce & Industry

Confederation of ACT Industry

Adres : 12a Thesiger Court Deakin ACT 2600, Australia
Posta Adresi : P.O. Box 192, Deakin West ACT 2600, Australia
Tel : + 61 (2) 6283 5200
Facsimile : + 61 (2) 6282 2436
E-posta : info@canberrabusiness.com
Web : www.canberrabusiness.com

Northern Territory

Northern Territory Confederation of Industry and Commerce

Adres : Suite 1, 2 Shepherd St., Darwin NT 0800, Australia
Posta Adresi : GPO Box 1825, Darwin NT 0801, Australia
Tel : +61 (8) 8982 8100
Facsimile : +61 (8) 8981 1405
E-posta : darwin@chambernt.com.au
Web : <https://www.chambernt.com.au/>

12.2. İthalat ve İhracat ile İlgili Kurum ve Kuruluşlar

Resmî Kurumlar

Department of Foreign Affairs and Trade – DFAT

Adres : R.G. Casey Building John McEwen Crescent Barton ACT 0221
Tel : +61 (2) 6261 1111
Faks : +61 (2) 6261 3111

Web : www.dfat.gov.au

Department of Industry

Adres : Industry House 10 Binara Street Canberra ACT 2600
Tel : +61 (2) 6213 6000
Faks : +61 (2) 6213 7000
Web : www.industry.gov.au

Australian Industry Group

Adres : Level-2, 441 St. Kilda Road, Melbourne Vic 3004
Posta Adresi : PO Box 7622, Melbourne, Vic, 8004, Australia
Tel : +61 (3) 9867 0111
Facsimile : +61 (3) 9867 0199
Free call : 1800 136 103
E-posta : info@aigroup.com.au
Web : <http://www.aigroup.com.au/>

Ticaret ve Turizm Bakanlığı (Federal)

Adres: RG Casey Building John McEwen Crescent Barton ACT 0221 Australia
Telephone : +61 (2) 6277 7420
Web : <https://www.trademinister.gov.au/>

The Treasury

Adres : Langton Crescent Parkes ACT 2600
Tel : +61 (2) 6263 2111
Faks : +61 (2) 6273 2614
Web : <http://www.treasury.gov.au/>

Foreign Investment Review Board

Tel : +61 (2) 6263 3795
E-posta : firbenquiries@treasury.gov.au
Web : <http://www.firb.gov.au/>

Department of Finance

Adres : King Edward Terrace Parkes ACT 2600
Tel : **+61 (2) 6215 2222**
Web : www.finance.gov.au

Australian Securities and Investments Commission (ASIC)

Tel : +61 (3) 5177 3988
Faks : +61 (3) 5177 3999
Web : www.asic.gov.au/

Australian Taxation Office

Tel : +61 (2) 6216 1111
Faks : +61 (2) 6216 2830
Web : www.ato.gov.au/

Austrade (Australian Trade and Investment Commission)

Adres : Levels 1-2, Nishi Building, 2 Phillip Law Street, Canberra ACT 2601

Tel : +61 (1) 3 28 78
E-posta : info@austrade.gov.au
Web : www.austrade.gov.au

Australian Government Business Portalı

Web : www.business.gov.au

Export Council of Australia

Adres : Level 17/9 Castlereagh Street, Sydney NSW 2000
Tel : +61 (2) 8243 7400
Contact : <https://export.org.au/contact-us/>
Web : <https://export.org.au/>

Global Victoria

Adres : Level 33, 121 Exhibition St., Melbourne, Victoria 3000
Tel : +61 (3) 9651 9178
Contact : <https://global.vic.gov.au/contact-us>
Web : <https://global.vic.gov.au/>

Invest NSW

Adres : NSW, GPO Box 5341, Sydney NSW 2001.
Tel : +61 (2) 4908 4800
Contact : <https://www.investment.nsw.gov.au/contact-us/>
Web : www.investment.nsw.gov.au/

12.3. Büyükelçilik, Başkonsolosluk ve Müşavirlik İletişim Bilgileri

T.C. Kanberra Büyükelçiliği

Adres : 6 Moonah Place, Yarralumla A.C.T. 2600 Canberra
Tel : +61 (2) 62 34 00 00
Faks : +61 (2) 62 73 44 02
E-posta : embassy.canberra@mfa.gov.tr

T.C. Melburn Başkonsolosluğu

Adres : Level 8, 24 Albert Road, South Melbourne 3205 Victoria, Australia
Tel : +61 (3) 96 96 60 66, +61 (3) 96 96 60 46
Faks : +61 (3) 96 96 61 04
E-posta : consulate.melburn@mfa.gov.tr

T.C. Sidney Başkonsolosluğu

Adres : 66 Ocean Street, Woollahra NSW 2025 Australia
Tel : +61 (2) 9302 4600
Faks : +61 (2) 9362 4533
E-posta : consulate.sydney@mfa.gov.tr

T.C. Melburn Başkonsolosluğu Ticaret Ataşeliği

Adres : Level 8, 24 Albert Road, South Melbourne 3205 Victoria, Australia
Tel : +61 (3) 9682 5448
E-posta : melburn@ticaret.gov.tr

T.C. Sidney Başkonsolosluğu Ticaret Ataşeliği

Adres : Level 7 Suite 7.02 25 Bligh Street NSW 2000 Australia
Tel : +61 (2) 9233 3494
E-posta : sidney@ticaret.gov.tr

12.4. İş Dernekleri

MÜSİAD Melbourne

Adres : 2 Motto Drive Coolaroo VIC 3048
E-posta : abdullah@spectrelaw.com.au
Web : <https://www.facebook.com/MusiadAu/>

MÜSİAD Sydney

Adres : Unit 2, 92 Bryant Street Padstow NSW 2211
E-posta : hasan.gencturk@musiadsydney.com
Web : <https://www.musiadsydney.com/>

Türkiye Avustralya İş Konseyi

Adres : Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu River Plaza Büyükdere Cad.
Bahar Sokak No: 13/9 Şişli İstanbul
Tel : +90 (212) 339 50 00
E-posta : asyapasifikbolgesi@deik.org.tr

ATBC (Australian Turkish Business Council)

E-posta : atbcsecretary@atbc.org.au
Web : <https://www.atbc.org.au/>

Australian Chamber of Commerce and Industry

Adres : Industry House Level 3, 486 Albert Street East Melbourne VIC 3002
Tel : + 61 (3) 9668 9950
Faks : + 61 (3) 9668 9958
Web : <https://www.australianchamber.com.au/>

Australian Industry Group

Address : 20 Queens Road Melbourne VIC 3004
Tel : +61 (3) 9867 0111
Faks : +61 (3) 9867 0199
Web : <http://www.aigroup.com.au/contact>

12.5. Ulaşılabilir Hukuki ve Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

KPMG

Tel : +61 (2) 9335 7000 (Sidney) / +61 (3) 9288 5555 (Melburn)
Web : <https://home.kpmg.com/au/en/home.html>

PWC

Tel : +61 (2) 8266 0000 (Sidney) / +61 (3) 8603 1000 (Melburn)
Web : <http://www.pwc.com.au/>

Deloitte

Tel : +61 (2) 9322 7000 (Sidney) / +61 (3) 9671 7000 (Melburn)

Web : <http://www2.deloitte.com/au/en.html>

Mazars

Tel : +61 (2) 9922 1166 (Sidney) / +61 (3) 8458 0000 (Melburn)

Web : <http://www.mazars.com.au/>

12.6. Türkçe Hizmet Veren Hukuk Büroları

A.U.M. LAWYERS

Ulaş Atilla METE

Address : Level 10.179 Queen Street, Melbourne 3000– Victoria

Posta Adresi : GPO Box 828 Melbourne, 3000 Victoria

Tel : +61 (3) 9252 2002

Faks : +61 (3) 9642 2868

E-mail : attila@aumlawyers.com.au

Mohan Yıldız & Associates

Ali YILDIZ & Mohan YILDIZ

Adres : 409 Barry Road, Dallas VIC 3047

Cep : +61 (4) 13 838 065 & +61 (4) 12 407 369

Web : <http://www.mohanyildizlawyers.com.au/>

MCK Lawyers

M. Candan Koyuncu & Özenç Koyuncu

Adres : Level 3, 120 Sussex Street, Sydney NSW 2000

Tel : +61 (2) 8218 2140 / +61 (2) 8012 9801

Cep : +61 (4) 23 754 600

Fax : +61 (2) 8588 1203

E-posta : m.candan.koyuncu@mcklawyers.com.au

ozenc.koyuncu@mcklawyers.com.au

Web : www.mcklawyers.com.au

Atlas Legal – Irwin Chambers

Ataman ATLAS

Adres : Level 3 / 16 Irwin Street PERTH WA 6000

Tel : +61 (8) 9218 8024

Faks : +61 (8) 9218 8027

E-posta : aatlas@atlaslegal.com.au

Buller Mcleod PTY.

Adres : 25B Gladstone Park Drive, Gladstone Park VIC 3043

Tel : +61 (3) 9335 6166

Faks : +61 (3) 9335 6288

Can Karacan- Hutchison Lawyers

Adres : 37 Queen St. Auburn NSW 2144

Tel : +61 (2) 9643 5550

Faks : +61 (2) 9643 5553

E-posta : jkaracan@hutchisonlawyers.com.au

Demir Legal

Ecevit Demir

Adres : L1/2C Auburn Road Auburn NSW 2144

Tel : +61 (2) 9649 9333

Faks : +61 (2) 9649 9433

Sayan Association

Hakkı Sayan

Adres : Suite 2 Level 1 35-39 Auburn Road Auburn NSW 2144

Tel : +61 (2) 9646 4405

I & T Solicitors

İlknur Bayarı

Adres : Suite 4, 3-5 Station Road Auburn 2144 NSW

Tel : +61 (2) 9749 9544

E-posta : ilknur_bayari@bigpond.com

12.7. Türkçe Hizmet Veren Muhasebe Büroları**FKML Certified Practicing Accountants**

Adres : 329 Sydney Rd, Brunswick VIC 3056

Tel : +61 (3) 9380 9500

Faks : +61 (3) 9380 9599

Web : www.fkml.com

Berk Accounting

Adres : 2 Roycliff Court Box Hill North, Victoria 3129

Tel : +61 (3) 9830 0553

Cep : +61 (4) 34 192 674

Yetkili Kişi : Nurten Berk

E-posta : info@berkaccounting.com.au

Web : www.berkaccounting.com.au

Gillon Group

Adres : 236-262 East Boundary Road, East Bentleigh VIC 3165

Tel : +61 (3) 9563 8120

Faks : +61 (3) 9563 7280

Cep : +61 (4) 12 720 350

E-posta : alan@gillongroup.com.au

Web : www.gillongroup.com.au

Hume Tax Services

Ekrem Fuldağlı

Adres : Level 1 Suite 2 357 Barry Rd Campbellfield VIC 3061

Tel : +61 (3) 9357 8877

Faks : +61 (3) 9357 7887

Web : www.humetax.com.au

E-posta : ekrem@humetax.com.au

Ideal Business Group

Altuğ Şanlı
Adres : Suite 1 26 McDonald St Mortlake NSW 2137
Tel : +61 (2) 8757 3720
Faks : +61 (2) 8765 9778
Web : www.idealbusinessgroup.com.au/
E-mail : altug@idealtax.com.au

Dessel Accounting Services

Yücel Dessel
Adres : Level 1 Suite 6 27 Hunter St Parramatta NSW 2150
Tel : +61 (2) 9689 2255
Faks : +61 (3) 9689 1154
Web : www.dessel.com.au
E-mail : info@dessel.com.au

Melbourne Tax Accountants

Canan Apak
Adres : Level 1/1063-1067 Pascoe Vale Rd. Broadmeadows VIC 3047
Tel : +61 (3) 9309 9779
Faks : +61 (3) 9309 2009
Web : www.mtaxa.com.au
E-mail : info@mtaxa.com.au

Assert Taxation Services

Sonia Oygur
Adres : 1a/1 Station Rd. Auburn NSW 2144
Tel : +61 (2) 9646 5566
Faks : +61 (2) 9643 1660
E-posta : [sabrine@alect.com.au](mailto:sabrina@alect.com.au)

Peregrine Taxation

Erkan Şahin
Adres : 7/315 Barry Rd. Campbellfield VIC 3061
Tel : +61 (3) 9357 0024
Web : www.peregrineaccountants.com.au

12.8. Türkçe Hizmet Veren Danışmanlık ve B2B Firması

Blink Group

Barış Atayman
Adres : Level 21, 320 Pitt Street Sydney NSW 2000
Tel : +61 (4) 87 202 210
Web : <http://www.blinkgroup.com.au/>
E-posta : baris@blinkgroup.com.au